Thalia
MUȘAT

Cupidon

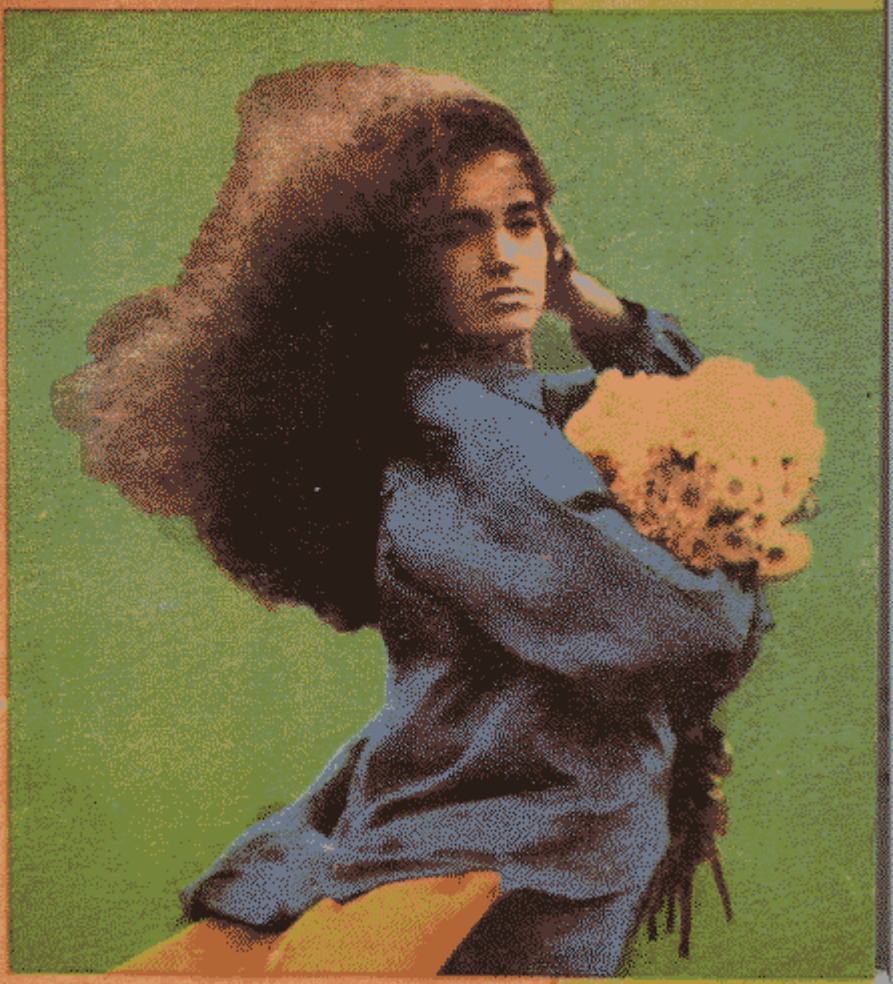

Jurnalul unei adolescente

EDITURA PORTO FRANCO

THALIA MUȘAT

JURNALUL UNEI ADOLESCENTE

Coperta colecției : *RADU DORIN MIHĂESCU*
Coperta : *SERGIU DUMITRESCU*

Thalia
MUȘAT

Jurnalul unei adolescente

roman

Toate întîmplările consemnate aici sînt strict autentice. Chiar și cele inventate.

EDITURA PORTO-FRANCO
GALAȚI – 1991

I.S.B.N. 973-557-053-x

1

N-am să încep acest jurnal pînă nu vă povestesc, foarte pe scurt, cîteva din avatarurile prin care am trecut pînă a mă decide să fac, totuşi, treaba asta năstrușnică. A fost o întreagă halima, să nu mă întrebaţi...

De cînd am luat, acum un an, examenul de treapta a doua, la liceul din G., orăşelul în care locuieşte familia noastră, tata nu-mi mai dă pace, se ţine scai de capul meu să mă apuc numaidecît de scris. A venit vremea să te apuci serios de literatură. Nu mai încape nici o amînare, se agită el. Şi că e bine să începi cu un „jurnal literar", dintr-o mie de motive, dintre care aici nu voi consemna decît faptul, invocat de dînsul, că la ora actuală specia e la modă, că prezentul şi viitorul literaturii, dacă nu cumva esenţa artei dintotdeauna, este ficţiunea în spiritul realităţii...

— Sau, dacă vrei, continuă tata agitînd ambele braţe, realitatea ridicată la rangul ficţiunii. Căci, să ştii, draga mea, fără realitate nimic nu e, măcar că uneori imaginarul e mai real decît însăşi realitatea. Nu ştiu dacă mă-nţelegi... Iar jurnalul, ca literatură, fii atentă, are suprema posibilitate de a proiecta cea mai precisă realitate în — ca să mă exprim poetic — transcendenţa cea cu straie de purpură şi aur...

— De data asta, te-ai depăşit, iubitule... Ar mai trebui aplauze furtunoase, prelungite... Eu, fiind singurul auditor, nu pot decît să-mi exprim adeziunea şi sentimentul de înaltă preţuire...

— Lasă, rogu-te, glumele astea puerile, ca să nu zic altfel, şi bagă bine la tărtăcuţă ceea ce ţi-am spus!

Tatei i-a intrat în cap că am talent, şi pace! Încă de prin clasa întîi, a observat că am „vocaţie", nu ştiu ce l-o fi condus către o asemenea convingere. Mai întîi, în glumă, a invocat faptul că sînt aiurită. Apoi, mai serios, a făcut aprecieri ditirambice la adresa compunerilor mele şcolare. Mi-a venit să zîmbesc a rîde cînd mi-am amintit, ci-

tind nu știu unde, că unul foarte prost la compoziție a ajuns scriitor celebru, chiar din această pricină. Argumentul decisiv a fost, însă, ereditatea. De altfel, și despre surorile mele, Calliope și Melpomene, crede că au „ceva" înnăscut. Dar la destinul lor literar a fost obligat să renunțe deocamdată, datorită împrejurărilor vitrege, care se vor vedea pe parcursul acestor confesiuni mai mult *impuse* decît *la alegere*. Se pare, totuși, că, într-un punct oarecare s-au întîlnit cele două coordonate: îmboldirea și „harul" inconștient. Slova de foc, oho...

Ce să mai lungesc vorba. M-am împotrivit eu o vreme, dar n-am putut scăpa nici în ruptul capului de insistențele „bătrînului". Ca în fața unei fatalități, a trebuit să cedez și de curînd m-am apucat de treabă: să scriu acest jurnal... Nu mai spun că *Mecena* m-a dotat cu o puzderie de „documente", cu jurnale, cu teoria jurnalului, cu cărți, reviste, literatură subiectivă", „literatură de frontieră", ehe, mai bine aș scrie un studiu în materie, dacă nu mi-ar fi luat-o atîția înainte...

În vacanța de vară, am reușit să-l fentez pe papa, mai ales că am beneficiat de sprijinul bunicii:

— Lasă fata-n pace! Ce, ai căpiat de băutură? M-ați omorît cu fumurile astea ale voastre. Doamne, ce belea pe capul meu, o viață-ntreagă... Mi-au luat apărarea și mama și surorile și chiar mătușa Catrina, sora tatei. Spun „chiar", pentru că și ea are apucături din astea. Nu fiindcă scrie, ci că ar fi vrut să scrie, dar, fiind semianalfabetă, a scăpat biata hîrtie de încă o amenințare. A rămas tanti cu un soi de bovarism dacă recită toată ziua, bună-ziua, din Alecsandri, Topîrceanu, Eminescu și din poeții cei mai reprezentativi din județ, pe care i-a cunoscut de la sutele de „întîlniri cu cititorii". Despre unul cu ochii verzi și arzoi, cu tenul măsliniu și cu versuri de inspirație rurală, are cele mai palpitante amintiri. În primul rînd, cărțile lui cu autograf și cu poze pe copertă. Nea Lefter, soțul ei, e de-o gelozie bolnăvicioasă, deși ea l-a luat din dragoste tocmai fiindcă seamănă, sau, mă rog, aduce la fason cu bardul județean. Numai că, din nefericire, Lefterică n-are cu literatura nici în clin, nici în mînecă. Ba s-ar putea spune că are doar silă și dispreț. I se pare un nonsens să citești ori — *horribile dictu* — să scrii literatură, cînd există atîtea lucruri serioase de făcut pe lumea asta. Dintre arte, nu suportă decît mu-

zica (populară, romanțe, cîntece de pahar, inflexiuni gitane, orientale). Are un caselofon, numai cu de astea se delectează toată ziua: „Dă-i cu spriţul pîn' la ziuă / e şoseaua gîtului", „Cucul şi cu pupăza", un cîntec tragic din care eu nu deţin decît refrenul:

Te-am iubit, teliţo,
Şi tu m-ai distrus,
Şi-o să te blestem
Dumnezeu de sus.

Tanti Catrina şi-a pus toate speranţele în fiu-său Sterică. Ghiocel îi zice, fiind un nume mai poetic. Tînărul prezintă deja semne bune: doarme enorm. Ehei, visul romantic, onirismul... Soră-mea Calliope i-a şi compus un catren: Visul poate, cum se ştie, / Să producă poezie; / Dumnealui se conformează: / Doarme, doarme şi semnează!" Ba mai mult decît atît, Ghiocel a rămas repetent de două sau de trei ori, nefiind un caz singular în istoria liaeraturii române şi universale.

Cum se vede şi cum mereu spune tata, din familie ni se trage. Mai precis, de la bunicul, dacă nu cumva şi mai demult. Se zice că străbunicul, tatăl lui tata, era artist get-beget. Nu compusese producţii artistice (un fel de Monsieur Jourdain), dar avea manifestări ieşite din comun. Cum am spune noi astăzi, creaţia la el se confunda cu existenţa. deşi unii înţelepţi susţin că a crea înseamnă a te sustrage atracţiei existenţei. Străbunicul, îmi şopteşte bunica, de la o vîrstă, a luat-o razna, se urca în dud şi începea să cînte cît îl ţinea gura, zicînd că-i „cuc şi altă pasăre", ce-o mai fi şi asta...

Bunicul, însă, a fost un adevărat rapsod al satului. Nu numai că doinea din fluier şi din nai (acum, de cînd cu aparatele de radio, nu mai are nici o trecere, a şi îmbătrînit de tot), dar improviza la hore, la nunţi, la chiolhanuri, sau unde se nimerea, versuri cu nemiluita, care s-au pierdut în negura timpului. Doar nişte plugușoare mai deocheate s-au păstrat. Se spun în cercuri restrînse şi mai mult între bărbaţi. Noi, copiii, n-avem voie să accedem la aceste comori folclorice...

Dar ce spun eu de bunicul... Sora lui, mama Lina a ajuns de pomină, ca să nu zic altfel. Lumea o crede trăznită. Nici vorbă! Buna mama Lina e în toate minţile. Numai că vorbeşte tot timpul în versuri. „Bună ziua, mamă Lină!"

„Mulțumesc, dragă vecină" „Unde mergi așa grăbită?" „Mi s-a rătăcit o vită". Sau, alteori, fără să fie nevoie s-o provoci, o ține numai în rime. Am putut să reții doar un fragment, debitat în vara asta. Către bunicul și bunica: „Dinule, bătrînule, să te țină zilele, că s-au cam rupt filele; iar tu, dragă Mărițică, nu te lăsa de căruță, că te văd cam sărăcuță".

M-am decis să-i iau un interviu acestui fenomen poetic în expansiune.

— Mamă Lină, de ce vorbești matale în versuri?

— Ce zici, fată, că vorbesc? Că nu prea mă dumiresc.

— Adică potrivești cuvintele, de seamănă între ele...

— Aaa! Așa îmi vine mie, draga mamei băbătie. Dar de la o vreme-ncoace, treaba asta nu-mi mai place, însă, vezi tu, n-am ce face, că păcatu' nu-mi dă pace...

A urmat o întreagă epopee. Păcat că n-am avut un mag să o înregistrez. Casetofonul Philips, bucuria familiei noastre, mi l-a smucit din mînă un pieton negricios în gară la Ploiești, cînd să cobor din tren. A fost o adevărată dramă. O lună de zile n-am mai putut asculta muzică după casete și nici știri, de la „Europa liberă". Mai pe urmă, mama a luat un aparat „Gloria", dar ăsta nu înregistrează. De fapt, pe ea n-o interesa decît „Șoșîrlița". Nu știu ce fenomen tehnic sau parapsihologic se petrece, că, tot ținînd-o pe un singur post, se aude de la München mai bine decît de la București. L-o fi vrăjit mama și cu soră-mea Calliope, că nici un bruiaj din lume nu poate stăvili cursul liber al informației, spre disperarea tătîne-meu care, ca profesor de filosofie, a fost sfătuit la ședințe și la consfătuiri că e jale mare pentru cine apleacă urechea la „oficină", de unde exală numai minciuni, calomnii, instigații, otrăvuri. Nici dracul nu fuge de tămîie, cum o ia țăicuțul la goană cînd o dăm pe unde scurte. El se informează masiv din cărțile lui de socialism științific, din magistralele cuvîntări, din „măreața operă", din presa multilateral subdezvoltată... Și, cu toate astea, ce om de aur e tata, seamănă cu epoca, probabil, o să vedeți, și ce talent scriitoricesc are, vă veți convinge... Nu exagerez cu nimic, din subiectivism, cînd afirm că din întreg arborele nostru genealogic el se află pe piscul cel mai înalt, unde sălășluiesc cele nouă muze, în grațiile lor...

* *

Treaba cu jurnalul e foarte serioasă. A dezlănțuit controverse, pasiuni... Se vede că nu mai există nici o scăpare.

Și, ca să fiu sinceră, pe undeva-cumva, îmi place situația, mai ales că eu sînt mărul discordiei, personajul principal. Mai mult, îmi surîde chestia cu jurnalul. O iau ca un fel de joacă... Am citit recent o carte despre „jocul poeziei", mai aflasem și de prin alte părți despre esența ludică a artei, despre gratuitate, despre ceva în legătură cu „fericirea", nu mai țin minte cum anume... Dar asta e treaba creatorilor. Nu înseamnă că toți jucăușii sînt automat și artiști, doamne iartă-mă. Însă e clar că toți marii creatori au avut în sîngele lor microbul jocului. Stau numai și mă întreb: oare l-au avut și cînd au fost, în viață, nefericiți sau cînd au scris tragedii? Îmi vine să cred că da. Arghezi imagina chiar moartea ca pe un joc viclean, al tuturora — „și fiecare îl joacă bine"! Într-un loc, poetul dă drumul unei mărturisiri aparent ciudate: „N-am făcut altceva nimic. M-am jucat". Să ne jucăm, deci... Fiecare cum îl țin curelele... Eu știu una și bună, că fleacurile mele „scriptice" mă încîntă numai ca mod de a mă juca... Și totuși...

Mă trag dintr-un neam jucăuș. Chiar și tata, care s-a nimerit mai pe alături, are, în sobrietatea lui cam caraghioasă, un nu știu ce ludic. Cea mai bună comparație e cu Don Quijote, dar unul mai apatic. N-are simplul realității nici cît negru sub unghie. Aerian. Și lipsit de maleabilitate. Nu scorțos, timorat. Dă impresia de supușenie și fondul e de frondă, zici că-i mototol și, în realitate, nu stă rău cu inteligența. Se înțelege, nici nu strălucește. Nu, nu poate fi suspectat de ipocrizie. Poate e numai speriat și concesiv, dintr-un sfînt impuls al supraviețuirii. Face eforturi să se acomodeze, uneori mergînd pînă la compromis. Paradoxal e faptul că, în ciuda oricăror străduințe, rămîne mereu în contratimp. Un inadaptat, în ultimă instanță. Iată că se poate să fii anacronic trăind în aceste vremuri viteziste. Plutește undeva între pornirea obscură a conservării și insatisfacția care macină lent, între calcul și inocență, între umilință și orgoliu, între credință și tăgadă. Prudența lui nu-i mama înțelepciunii, ci mama incapacității de decizie. Categoric nu-i disimularea moromețiană, dar o stranie dedublare: ascunde ceea ce crede și dă pe față, fără să vrea, ceea ce nu este... Și totuși, repet, nu-i fățarnic... Încurcate sînt căile Domnului Mușat!... Cine poate să-i dea de fir? Ca peștele viu îți alunecă printre degete. E, în felul lui, un complicat și probabil de aceea pare interesant, ca orice „enigmă neexplicată". Ce se poate pipăi în spațiul dintre utopie și stoi-

cism? O astfel de fire nu intră oare în domeniul inefabil al jocului? Dar cea mai bună dovadă a fondului său ludic e însuși și faptul că mă pistonează cu jurnalul și că și-a asumat rolul de povățuitor estetic. Ce să mai spun despre firea lui de artist născut și făcut...

Și de la mama moștenesc tentația jocului. Ea însăși ne spune că „l-a luat" pe *padre* din joacă. N-avea nici nouăsprezece ani cînd l-a văzut „așa prăpădit" și i-a spus să vină la ea să citească împreună niște cursuri de economie politică. Și nu i-a mai dat drumul. Nici el n-a mai vrut să plece... I-a plăcut joaca, și au creat-o pe Melpomene, apoi pe Thalia (pe mine, adică), pe Calliope. Și, zice mama, dacă o mai ținea așa, îi oferea pe toate cele nouă muze, să-i fie pe măsura insațiabilității lui artistice...

Și astăzi tot mama pune la cale jocul. Un consiliu de familie unde să se lămurească, „o dată pentru totdeauna, ce înseamnă bazaconia asta cu jurnalul"... Se discută cu multă aprindere. Regulile jocului: toți au cuvînt, toți au drept de vot. De *veto*, numai mama. Tata a fost, în cazul de față, cu inițiativa, cauza cauzelor, impulsul primordial ca să zic așa. Una dintre rarele excepții. Acum, însă, depinde în cea mai mare măsură de ea. Pretinde că nu se cuvine să fac un efort în plus tocmai acum cînd mă aflu în pragul bacalaureatului și al examenului de admitere:

— Vrei cu tot dinadinsul să ratăm și acest examen? Facem fețe-fețe, fiindcă aluzia e la Melpomene, pe care, din cauza a două eșecuri la admitere, o compătimim și o iubim cel mai mult... Încurcat, tata face eforturi titanice să nu piardă mica poziție cîștigată pînă acum.

— În contextul pregătirii sale pentru filologie, acesta este un exercițiu foarte eficient...

— Să lăsăm sloganurile, îl întrerupe mama. Fata trebuie să pună mîna pe cărți și să le tocească, asta e!

Tata rămîne blocat, eu de asemenea.

— Cum a... adică, se bîlbîie el, să tocești pentru admiterea la filologie? Și cu un curaj care ne zguduie: Ce asta e biologie? Noi pufnim. Mama, profă de biologie, înghite gălușca. Observ că tata are și accese de umor, la un secol o dată. Mama nu se lasă, deși pare că-i slăbește cerbicia.

Bine, bine, să admitem că-i un exercițiu util, cum spui, că nu-mi cade bine cuvîntul „eficient"... atunci de unde timp? O scutești tu de practica agricolă?

Tata încremenește... Gingiile, promite că încearcă să facă tot ce-i stă în putință. Mama își exprimă neîncrederea... Tata își ia inima în dinți și declară că va vorbi cu doctorul Gîrneață, tatăl elevei sale, colega mea, Magy (Magdalena). Mama insistă asupra acestei clauze. Îl determină pe tata să jure...

Se supune la vot destinul jurnalului meu. Comisia de numărătoare a voturilor găsește patru voturi „pentru" și o abținere. Mama nu mai uzează de prerogativele sale. Soarta mea a fost pecetluită, definitiv și irevocabil.

•

Începe (de fapt, continuă) și jocul diplomației. Ca să mă introducă în „atmosferă", tata mă invită la deschiderea cenaclului de la Casa Tineretului, după vacanța de vară... Pe drum, nu scap de dădăceală. Și asta n-ar fi nimic, dacă n-ar fi făcut niște gafe... Mai întîi, o ia pe departe și apoi lovește la țintă, e drept, cu destule eufemisme, să-mi menajeze susceptibilitatea pe care a bănuit-o de la bun început.

— Ai văzut cu cîtă pricepere am determinat-o pe maică-ta să fie de acord. Eram sigur de victorie, mai cu seamă că obținusem, oarecum, acceptul tău... A fost, ca să spun așa, pusă asupra faptului împlinit. Asta e o lovitură de maestru... Acum nu-ți mai rămîne decît să acorzi zilnic măcar o oră... Nimeni nu o să-și bage nasul în caietul tău. Nici eu, decît doar cu sfaturi de ordin general. Notezi ce și cum crezi de cuviință... Numai cu chestiile astea politice să fii atentă... e pericol mare... am auzit că l-au prins pe unul cu un jurnal politic și l-au făcut harcea-parcea... Ai atîtea fapte și fenomene de observat... nu-i bine să-l zgîndări pe *zoon politikon*... mare pericol... tu mai tragi cu urechea pe unde nu trebuie... maică-ta nu-și ține gura, nici Mirică, nici Gane, nici Balea vin și discută politică la noi parcă e la cafenea... Maică-ta îi stimulează... Mai lăsați naibii prostiile alea de pe unde scurte, o fi acolo muzică mai multă și mai bună pentru voi, dar ăia mai vorbesc și... fii atentă... eu te învăț de bine... Ehei, cîte subiecte nu ai la discreție... adolescența, școala, natura, chiar iubirea...

— Cum poți să vorbești așa? Mă dezamăgești... Dacă îi spun mamei...

— Nu, nu, fii cuminte, las-o pe maică-ta... eu îți vreau binele... tu procedezi cum crezi, cum știi...

— Într-adevăr, „nimeni pace nu-ţi dă dacă ai nevoie de dădacă"... Cel puţin magistratul Boileau le spunea mai cu tilc: „iubiţi deci raţiunea...", „alege-ţi bine tonul, scrieţi terna ideală", „daţi lectorului ce-i face lui plăcere", alege-ţi pe eroul cel de popor iubit"...

Cum se vede, cenaclul a început încă de pe stradă.

Puţini, dar cei mai de soi creatori băştinaşi, au venit la „deschidere": conducătorul cenaclului B. B. Deleanu, poetul octogenar Mihalache Zubaşcu, romancierul şi folcloristul Nicolae Goga, criticul Gheorghe Balea, poeta Nadia Miloiu, poetul Vasile Pârşescu, epigramiştii Petruş Luncaşu, Nicolae Milescu, Gh. Ispăşoiu. Au mai trecut pe aici secretarul Oprea, care a plecat imediat la o consfătuire, şi Ilie Băneşti, care s-a retras după ce a supt trei sferturi din provizia de nectar, mîngîindu-ne cu cîteva voroave de rezonanţă villonească. B. B. îşi mîngîie barba de patriarh, înspicată, îşi tot împinge ochelarii cu dioptrii puternice, să nu-i cadă de pe nasul mic şi strîmb, apoi bălmăjeşte o poveste lungă, întreruptă des de giffituri şi fornăituri. Că a venit „Prinţişorul" la Casa Tineretului şi a stat mai mult de trei minute, că avea costum aşa, maşină aşa, că-a promis ajutor mare pentru „casă", că... Povestea deviază în improvizaţie şi fantastic. Apoi, fără să-l întrebe nimeni şi fără să aibă vreo legătură cu literatura (în afară de fantezia ieşită din matca ei), ne spune cum a fost el în Deltă şi cum a prins atîta peşte încît a trebuit să sature jumătate din oraş pentru a nu se strica... Îl opreşte Lae Goga care spune ceva despre Agnita, despre Sibiu, cum s-a întîlnit cu scriitorimea de acolo, că Mirel Graba şi Marcel Trotuş vor neapărat să publice o pagină-două de literatură a cenacliştilor noştri în revista sibiană, că a cules atîta folclor în vara asta de n-a putut să scrie nici un rînd la cele şapte romane ale sale aflate pe masa de lucru, deşi n-are masă. Prolificul romancier are însă un umor irezistibil. E-o frumuseţe de bărbat, scurt, îndesat, *Cioată* i se spune, cu picioarele vînjoase şi palmele sub formă de baros. Face glume în lanţ, de ne cutremurăm de rîs... Domnul Mihalache Zubaşcu recită, ca întotdeauna, opt-zece poezii emoţionante, semănătoriste, cu cai, ogoare şi oase de străbuni. Are o memorie formidabilă la cei optzeci şi doi de ani ai săi. Clipeşte des din ochi, după ochelari şi turuie sacadat pînă se satură şi zice: „Mă opresc aici". Nadia citeşte o singură poezie, un catren, iar Vasile Pârşescu — tot o poezie scurtă, din care reţin versul: „Pri-

măvara își dă poalele peste cap ca o tîrfă". Tata prezintă în cinci minute comunicarea sa „Existențialismul bacovian" pe care o va susține la simpozionul de la Bacău. Domnul Constantin Telu (Pascalopol), profesorul meu de literatură, vorbește despre... jurnalul ca literatură, cu siguranță rugat în prealabil de *mon père*, care, acum, se preface că e surprins. De fapt, domnul Telu rezumă, cum recunoaște, un studiu al lui Jean Rousset. În tot acest timp, muzeograful O. Nilă (Ovidiu Nilă, Onilă, O'Neil) schițează de zor portretele unor cenacliști. În final, cere îngăduința să mai citească numai cîteva pagini dintr-o carte a sa, în manuscris. Toată lumea se înfioară, fiindcă are obiceiul să citească obositor de mult, cu vocea lui monotonă, ce abia se strecoară prin gura-i încleștată... Nu i se dă voie, fiind amînat pentru următoarea ședință a cenaclului. Cu precizarea malițioasă a lui *Pascalopol* că atunci cînd *Onilă* pune mîna pe condei să nu-și mai dea în petic. Lae Gogu i-a spus-o o dată de-a dreptul:

— Maestre, nu prea le bunghești mătăluță cu scrisul...

Domnul O. Nilă nu se supără niciodată. Surîde galeș cu gurița lui care se întinde pe o mare suprafață a feței și amenință, moale că nu ne va acorda spațiu în „Almanahul" pe care îl pregătește, de la cutremur încoace, pentru o editură foarte ospitalieră... Fiecare cu păsărica lui... Îi privesc cu mare simpatie și respect. Deși oameni în toată legea, uneori se comportă ca noi, elevii. Își dau porecle, „pseudonime", se tachinează, măcar că se adresează unul altuia cu „maestre", „ilustre", „ilustrissime", „sire", „monșer", „coane", „magistre". Avem și o deviză, după modelul Junimii: „Cu virtute și servitute, tot înainte!" A fost propusă de domnul Gheorghe Balea, omul care nu scrie și nu citește în cenaclu. El vine aici numai din prietenie. Să asiste, să audă și să vadă. Și, în final, *pour la bonne boche*, să participe la oficierea slujbei întru cinstirea zeului Dionysos. Cum se întîmplă și acum. Domnul Balea, *Corbul* — păr negru grizonat, ten tuciuriu, ochelari fumurii cu ramă neagră, costum negru, pardesiu negru, pantofi negri, cerul gurii negru, suflet blînd, conștiința imaculată — are și rolul unui maestru de ceremonii. Invită pe scriitori la partea festivă, în acompaniament de epigrame... Tata se eschivează, pretextînd că mă conduce acasă. Eu însă bănuiesc că se sustrage de la o „activitate" unde resursele inspiratoare dezleagă prea mult limbile...

Două ore s-au scurs fără să băgăm de seamă... Nefiind nimic la televizor, continuu să citesc pînă la miezul nopții. Melpomene și Galliope demult cochetează cu Morfeu.

:

Tata a plecat la Bacău. Fericit nevoie mare că domnul Tase l-a băgat și anul acesta în seamă. Nu mai avea nici o speranță, dar tot s-ar fi dus, chiar așa pe cont propriu... Calliope s-a îndrăgostit și ea. Mai bine zis, s-a îndrăgostit Sorin de ea. E o întreagă poveste, o spun puțin mai tîrziu, că merită... Acum a primit bilet de voie pentru a merge la întîlnire. De obicei, cînd e cald, se duc la „Fîntîna cu Cireși". Se întîlnesc în fața Poștei : „Salut", „Salut", „Ai venit ?" „Da". „Ce mai faci ?" „Bine". „Mergem ?" „Da". Și pornesc agale, cam țepeni, păstrînd între ei o distanță de zece-douăzeci de centimetri. O iau „prin spate", pe o străduță unde locuiesc doctorii Elizar și Precup, șeful de sindicat de la școala noastră, Theodor Torian, și familia Rafailă, prietena familiei noastre... De aici încolo, el o apucă de mînă, ea vrea să și-o retragă, dar nu cu prea multă convingere. Nu scot nici o vorbă. Ba, de la un timp, gîngurese monosilabic... În dreptul Lacului, unde e și restaurantul numit „Lac" își desprind mîinile și nu și le mai cuprind decît în muchia dealului, cam pe unde locuiește domnul profesor Sile Scurtu. Cînd ajung la „Fîntîna cu Gireși", el o întreabă invariabil : „Luăm cîte o sticlă de lămîiță ?" „Nu, n-are nici un gust". „Luăm semințe ?" „Nu, mă ustură limba". „Dacă ar fi înghețată...". Tăcere. „Dacă ar fi vată din zahăr...". Tăcere. Apoi, el o dă în toate leagănele, cu toate că nu au voie decît copiii pînă la 12 ani. Dar ea e mică și se confundă...

Mama și cu Melpomene s-au instalat din zori la coadă. Se aude că se va aduce pește congelat. Sînt informată că e „omor de om". Peștele congelat e o raritate, o delicatesă mult rîvnită. Vorba cîntecului : *„Valurile vălurește, / Malurile mălurește, / Salcia încet șoptește : / Nici o masă fără pește"*.

Eu sînt ocrotită. Trebuie să învăț pentru bacalaureat și admitere. Conspectez din literatura veche, Renașterea și Cronicarii. Pun la punct vocabularul, apoi trec la lecturi „particulare" : *Numele trandafirului* de Umberto Eco... Mă-nebunesc, maman !... De la *Un veac de singurătate* n-am mai simțit o asemenea încîntare... Dacă m-ar vedea mama, ar spune să las „prostiile", să studiez ce se cere. Dar eu am

citit toate operele prevăzute de programă și încă pe deasupra. Ba mint, n-am citit *Păsările* de Ivasiuc... Nu-mi scapă, am auzit că are o tramă interesantă, ceva cu un inginer arestat de pomană, care face pîrnaie grea și nu-și mai revine nici măcar printr-o dragoste mare.

Dragoste... Eterna dragoste... Universala dragoste... Căci unde nu e dragoste, nimica nu e... Tot Marin Preda spunea, în altă împrejurare, că există în noi, între 15 și 20 de ani, un sentiment divin, cînd ai impresia că istoria (o obsesie a scriitorului acesta) vine ca un fluviu din urmă și că în capul acestui fluviu te afli tu, că ți-a venit ție rîndul să faci istorie, s-o duci mai departe. Într-adevăr, simți pe umeri această imensă răspundere pe care o s-o porți plin de un neasemuit orgoliu... Stau și mă gîndesc — mi se întîmplă și asta! — la adolescența noastră agresată, mai mult ca oricînd, de istorie. Dacă țăranul român n-a boicotat istoria (a fost o discuție pe această temă), noi o boicotăm. Căci adolescența este eternă ca și dragostea. Platon a găsit-o splendid: „Iubirea este, pentru oameni și zei, o măreață și minunată divinitate; din mai multe motive, dar mai ales pentru că este divinitatea cea mai veche". Filosoful se vede treaba, avea, pe lîngă *doxa* și *anamnesis*, și *anomotos* și *hedonai*. Negreșit, apa e făcută să curgă, soarele să strălucească, copiii să se joace și tinerii să se iubească...

Iacăt-o și pe gigilicea de Calliope. Abia a împlinit 15 ani și se duce „la întîlnire". M-aș face o muscă s-o văd „în exercițiul funcțiunii". Dar ce zic eu de ea! Eu m-am îndrăgostit în clasa a opta. Că ceea ce simțeam eu pentru colegul meu Mircea, începînd încă de prin clasa a doua, numai dragoste nu se numește. Și-apoi cîți „iubiți" de aceștia n-am avut... în toate clasele cîte unul, ba chiar cîte doi sau mai mulți. Abia în clasa a opta m-am îndrăgostit lulea de Bogdan (tot un nume de domnitor, probabil că și acest fapt a avut un cuvînt de spus). Și-a durat prietenia noastră trei ani încheiați. Dacă aș povesti-o ar ieși un roman la concurență cu *Paul și Virginia*. Acum n-am să spun decît atît: am ținut enorm la el, în primul rînd, pentru că el mă adora. Iubirea nu admite nici unui iubit să nu-i răspundă cu iubire. *Si vis amari, ama!*

Calliope vine îmbujorată, se așează, în hol, în fața unei oglinzi mari, de te vezi întreagă. E obiectul cel mai de preț pe care îl avem noi în casă. Eu trag cu ochiul prin ușa întredeschisă. Își pipăie puloverul alb, pufos, cu guler, rulat.

îi găsește o poziție mai convenabilă, ca și cum până mai adineauri ar fi stat pe altă ființă. Își netezește fusta de bl ugi pe șoldurile înguste și apoi o privește intens pe cea din oglindă. I se pare că nasul are o lacună și-l freacă nervos. Cu obrajii, pesemne, se împacă, fiindcă și-i mîngîie ușor... O șuviță i-a căzut pe frunte și ea o cîrlionțează pe degetul arătător, potrivind-o exact deasupra nasului... Tușește și face zgomot, ca să o chem la spovedanie, măcar că știu că de obicei nu prea se destăinuie. De maimuțăritul în oglindă nu se sinchisește. Acum tresare. Am luat-o prin surprindere? Nu cred. Ea știa că-s în cameră, și că o văd. Încerc strategia ocolișului:

— E frig afară?

— Nu. E chiar cald.

— Mie nu mi se pare.

— Dacă stai într-un loc...

— Voi v-ați plimbat?

— Bineînțeles.

— Pînă la „Fîntîna cu Cireși"?

— Nu, pe Bulevard.

— Și n-ați stat în părculeț?

Se prinde că o trag de limbă și devine suspicioasă:

— Tu vrei să știi amănunte, ca să ai ce nota în jurnalul tău. Ai nevoie de personaje, de situații... Nu pupi așa ceva de la mine... Poate nu știi că și eu țin jurnal, nu literar, ca tine, ci, pur și simplu, notez numai pentru mine. Dar n-ai să-l vezi în vecii vecilor. Amin... Aproape toate colegele mele au ba un jurnal, ba un caiet cu „amintiri". Fac ochii mari și surid imperceptibil unui gînd diabolic. Voi săvîrși un sacrilegiu, chiar de-ar fi să fiu pedepsit de zei. Nu se poate să nu-i găsesc ascunzișul în vastele noastre apartamente. E mai bine de o mie de ori să-i văd jurnalul, decît să-mi povestească. Jubilez.

— Fii liniștită, am eu subiecte pentru cinci jurnale și pentru cinci romane, plus o nuvelă... Dar să știi că eram curioasă așa, la modul gratuit, fără vreun interes nedemn. (O cum de pot să mint cu atîta seninătate!). Și să mai știi, drăguțo, că adevărata dragoste nu e ascunzi ca pe o nelegiuire.

— Dar nici s-o răspîndești în cele patru vînturi ca pe pleavă...

— Oho, sombați tare... Dar ia ascultă și ce spun oamenii mai mari, care știu cîte-n lună și-n stele: Iubirea cea

mai tăinuită lasă să-i scape unele semne ale secretului ei. Racine. E bine?

— În ce mă privește, nici nu e vorba de iubire, ci numai de prietenie, de, cum să-ți spun, de afecțiune...

O iau doctoral:

— Ei, vezi, că nici pe asta n-o știi... (Declamînd): O iubire nemărginită este mai obișnuită decît o prietenie perfectă. Un chip plăcut, un zîmbet — gata iubirea! Pe cîtă vreme, prietenia se formează anevoie, printr-o lungă frecventare și presupune spirit, bunătate, devotament, servicii.

— Că multe mai știi dumneata, surioară. Dacă ți-ar fi și inima așa de dotată... Lovește tare puștoaica, dar nici eu nu mă dau bătută:

— De ce nu mi-ar fi inima dotată?

— Pentru că e de bănuit că cine știe prea multe despre dragoste simte mai puțin. Teoria acoperă practica. Ce, nu ai aflat cum e cu *Educația sentimentală*, apud Gustave Flaubert? Dragostea se învață din cărți? M-a luat tare, dar nu pune problema bine. Îi dau replica:

— Hai că ești isteață! Nu am timp eu acum să-ți explic de ce o minte bine pusă la punct nu păgubește inima. Cîtă luciditate, atîta putere a sentimentului. Numai clasicii puneau în discordie rațiunea și pasiunea. N-ai auzit de pasiunea ideilor? Dar ca să-ți fie ceva mai clar (sînt dură!) citește *Patul lui Procust* și-ai să împuști doi iepuri dintr-un foc: mai adaugi și tu o lectură la cele foarte multe pe care le ai și ai să găsești acolo un personaj, pe nume doamna T. Și atunci mai stăm de vorbă.

Mă prefac foarte categorică, superioară în maturitatea mea, și mă retrag cu nasul în teancul de cărți și caiete. Dar nu fac altceva decît să mă gîndesc la această discuție... Ajung la concluzia că sînt cazuri și cazuri. Calliope e mai ascunsă. Nepermis de discretă. În schimb, Ana Rebu, prietena mea, se situează pe tărmul dimpotrivă. Ea nu ezită să-mi spună tot-tot ce are pe suflet, chiar și unele lucruri care ar trebui să fie strict personale. Mi se încredințează mie mai mult decît ei înșăși, ca unui confesor care iscodește cele mai secrete taine ale sufletului, pe care tu însăți te abții să le răscolești.

Tata ne povestește despre simpozionul la care a luat parte. E tot un truc, pentru a mă ține în priză. Se străduu-

ieşte să fie cît mai captivant, insistă asupra unor mărunţişuri cărora vrea să le dea un aer nostim. Tata şi umorul! Totuşi străduinţele lui sînt demne de apreciat. Realmente sîntem cucerite.

Începe cu un *lamento*. Se putea altfel? Că acum cîţiva ani în urmă erau simpozioane, colocvii şi festivaluri strălucitoare. Acum au rămas doar cu numele. Nu se mai acordă fonduri pentru astfel de iniţiative... Puţini şi săraci şi inimoşi au rămas pe baricade. De la anul, însă, şi puţinul acesta se va suprima. Au şi anunţat că din „lipsă de fonduri" anul acesta e ultimul în care se mai organizează tradiţionala întîlnire... Toţi cei puţini (dar mai ales tata care e, orice s-ar spune, un tolerat, graţie prietenului său, fostul coleg Tase Căliman care îi cunoaşte pasiunea literară), toţi, indiferent de grad, sex şi rasă, şi-au plătit transportul, cazarea, masa... Tata stăruie asupra unor amănunte mai picante, pentru a-şi ascunde dezamăgirea de fond şi pentru a ne ţine treaz interesul. Noi, cum spun, îl ascultăm extaziate... Dacă tata ar avea şi talent narativ...

— La Ploieşti, acceleratul de 14,37 întîrzie numai o oră, venind dinspre Bucureşti. Cînd soseşte, în sfîrşit, mă urc şi umblu de colo-colo, doar voi găsi vreun loc, măcar pentru o vreme. Cînd să traversez vagonul de clasa I, pe cine credeţi că văd? Pe domnul profesor Rogoz, care merge şi dînsul la simpozion... Ne cunoaştem tot de pe la colocvii de acestea şi, dacă mai ţineţi minte, a fost şi la C. în inspecţie de grad... Şi dînsul înţelege încotro mă îndrept, îi spun că n-am loc, mă pofteşte să stau în compartiment cu dumnealui. „Cum să stau, dom' profesor, după ce că la simpozion sînt un fel de intrus, mai merg şi clandestin?" „Stai, domnule, îmi zice, că doar n-o pieri lumea... Sînt locuri libere..." Nu ne-a deranjat nimeni. Celelalte două persoane, bărbaţi, sforăie non-stop. Discutăm ba de una, ba de alta, ce este, ce va să fie... Îmi spune că i-au plăcut totdeauna comunicările mele, că abia aşteaptă s-o audieze şi pe aceasta, interesant cu existenţialismul dacă mata eşti filosof, aşa m-a numit... A făcut-o ori ca să mă ironizeze, ori ca să desfiinţeze, indirect, pe altcineva cu care mă compară. Cu alte cuvinte, dacă eu sînt mai bun decît respectivul, cît de jos poate să fie acesta! De altfel îl şi numeşte nulitate patentată. Îmi laudă eseul din SLAST, unde l-am citat de şase ori, şi-mi recomandă să adun tot ce am scris pînă acum, că

mă ajută dinsul să public o carte. Îmi vorbește frumos de Emil Botta, Eugen Jebeleanu, Mihai Beniuc...

— Nu l-ai contrazis în legătură cu Beniuc? îl întrerup eu, știind că n-a îndrăznit tata așa ceva.

— N-a fost cazul, a vorbit singur, avea și bună dispoziție... I-am dat satisfacție... Apoi, e un semn de civilizație să nu întrerupi discursul unui om, n-ați văzut cum procedează englezii? Nu ca la noi, se bat turcii la gura celor care poartă un dialog, vorbesc amîndoi deodată, nu se ascultă reciproc... De altfel, nu a fost nevoie să-i dau eu prilej de a-și exprima nemulțumirile. A făcut harcea-parcea cel puțin douăzeci de nume foarte cunoscute, mie mi-e și jenă să vă spun, fiindcă mulți au trecut în lumea umbrelor, iar cei care trăiesc sînt oameni de mare ispravă... Nu, nu insistați, că nu dau nume dintre acestea pe care domnul profesor Rogoz le-a zdrobit...

De la Focșani încolo plouă tot timpul... Se face întuneric. Lumină în tren nu este. Ne distrăm copios, pe tema toamnei bacoviene. „N-a plouat, domnule, toată vara, un strop n-a picat, și plouă acum cînd trebuie adunate recoltele de pe cîmp..." În gară, cînd coborîm, ne întîmpină doi domni simpatici, nu-i știți voi, degeaba vi-i spun, domnii Neagu și Piticaru. Cu o mașină, străbăteam bezna serii pînă la hotelul „Moldova". La recepție, aflăm că deja sîntem repartizați la etajul al nouălea. „Sîntem în al nouălea cer, domnule!" Dînsul la 901, eu la 907 cu (voi afla puțin mai tîrziu) criticul Liviu Cristescu... Vi-l descriu cînd îi vine rîndul, că deocamdată nu-i „acasă". Îmi las bagajul în cameră și încerc să dau de vreun cunoscut. Aud gălăgie în camera de alături, la 908. Cioc! Cioc! intru și dau cu ochii de prietenul Adin Sergam, mi-e prieten dar nu l-am întrebat niciodată ce nație este. Că român nu-i la obîrșii, nu-l arată nici numele, nici chipul. Are o figură arabică, păr creț-ondulat sub formă de tîrtan, nas acvilin, ochi mari, negri, focoși, tenul ciocolatiu și o mustață cît un pui de cioară sub nas... Un bărbat în adevăratul sens al cuvîntului. Citești pe fața lui voință, forță, virilitate... Momentan, nu se vede din cauza unor damigenuțe și sticle aduse de prin zona nord-estică a țării. Saddam — că așa îi spun eu —, surprinzător, mă vede. Reușește să se ridice, mă îmbrățișează și mă pupă apăsat și zgomotos. Parcă mi-ar fi trecut o perie de sîrmă pe față. „Ce faci, bătrîne? Bine că ai venit! Credeam că Tase nu te-a invitat, tocmai pe tine, um-

bră veche. Rămîi aici cu noi, nu mai încape vorbă... Hai treci la coniac! Ce coniac... esență de coniac... mai bun de-o mie de ori decît *vizichi*... Jur că este esență... Gustă... bea. Uite-așa..." Și-mi bagă pe gît un păhărut de 250 de grame cu esență de coniac. Nu-mi dau seama dacă-i cu adevărat esență, dar e tare... arde gura, gîtul, pieptul. Și curg lacrimi. „Ce-ai făcut? Te-ai înecat?!... Ai slăbit, bătrîne... Dă-l tot pe gît și nu mai simți nimic"... Pe cele două paturi, întinși, recunosc pe poeții Rădescu și Scurtureanu. Dar mai e și o femeie! Chipeșă, cu păr bogat, răspîndit pe umeri, cu năsuc mic și obraznic și cu o privire galeșă... Pare interesată de prezența mea. Mă cercetează cu o curiozitate care mă cutremură. Mă cuprinde o dorință vinovată de a o vedea în picioare, să-i admir boiul. Dar domnița stă întinsă leneșă pe pat, cu un picior atîrnînd dezordonat... Are pantaloni, pulover larg, lejer, care nu îngăduie să i se deseneze formele... Dau să-i sărut mîna, și-o retrage brusc, mă privește surprinsă, alarmată. „Stimate domnule Mușat, mă numesc Liviu Prundu, medic și, ca tot românul, poet". „E doctor, bătrîne, ce naiba, ai început să faci confuziuni, perversule, și n-ai băut decît un păhărel..."

În după-amiaza aceasta a avut loc în sala Teatrului o deschidere festivă, la care, se-nțelege, n-am putut să particip, din cauza întîrzierii acceleratului cu mai mult de două ore. „Lasă, bătrîne, că n-ai avut ce pierde... nici noi nu ne-am dus, după cum bagi mata de seamă... E mai bine aici, nu-i așa? Ce stai, maestre, ca o curcă plouată... ia și bea și fă giubea, că și tata a beut și nimica n-a făcut... ha, ha, ha! Păi ce crezi că-i acolo? Clămpănește primarul despre „condițiile create", desigur ciripește și Belaliu de la București, eventual Drăgușin de la Iași..." „Cred c-au terminat acum, intervine apolinicul doctor-poet. E vremea să mergem și noi la masă, acolo se adună mai mulți..." „Ce-ai pățit, copile? se agită Saddam, ridicînd o butelcuță în sus, ca pe un stindard. Aici e de noi, de azi și pînă mai apoi... La cantină e sărăcie mare și mai dai și lovele". Îl convingem să meargă, eu trebuie să mă întîlnesc cu domnul Tase Călimaniu, ceilalți vor să fie măcar acum, pentru prima zi, „în plen"...

La ora 21 sîntem deja la cantina unei școli, nu mai țin minte care. Într-adevăr, gazdele au făcut mari eforturi pentru a organiza acest concert de... lebădă... Ehei, ce era pe vremuri, îmi aduc aminte în '81 la centenarul nașterii lui

Bacovia, ce de lume bună, ce de manifestări... a fost atunci și Agatha Grigorescu, soția poetului, după aceea s-a prăpădit. *Tempus irreparabile fugit!*... Acum e subțirică treaba... Dar ca la orice ultimă zvîcnire, se străduiesc cu toții să fie bine și de data aceasta.... Se zîmbește mult, se vorbește tare, se rîde zgomotos. O nonșalanță eam trasă de păr. Se simte, ca un fluid, cum izvorăsc din adîncuri, neliniștea, insatisfacția, o teamă vagă de o iminentă amenințare... Nu înțeleg de ce...

Domnul Călimon se bucură sincer cînd mă vede, mă înlănțuiește cu aceeași efuziune simulat-protocolară, un fel de teatralitate intimă și de un haz discret... Voi două l-ați văzut, numai Calliope nu-l știe, așa că îl voi creiona pe scurt. E un domn înalt, subțiratic, așa ca mine, numai că el e brunet, nu negricios ca Saddam sau ca domnul Balea, ci brunet, cu tenul deschis, cu părul negru arhiabundent și cu ochii cum îi culoarea castanei. E un bărbat adorabil. Firește că are un succes enorm, nu numai la femei. Poetesele se dau în vînt să le asculte versurile, să le aprecieze și să le publice în revistă. Și el e generos ca un nabab, și ele se topesc. Soția lui, Emy, are de ce să fie geloasă dar și mîndră... Natura a fost așa de darnică, de mărinimoasă cu el...

Am făcut această paranteză, să ne întoarcem acum în sala aceea sărăcăcioasă, dar atît de primitoare... Saddam e cel mai proaspăt dintre toți. Nimeni nu scapă neîmbrățișat și nepupat. Abia într-un tîrziu se așează în stînga mea și ațipește... În dreapta, Lucian Dealu — critic și memorialist, un veteran cu păr coliliu, vioi ca o zvîrlugă — vorbește asurzitor despre Coșbuc și despre femei. Îi face curte prea frumoasei soții a poetului și criticului Valeriu Tășulă. Printre picături, le ciupește pe fetele care ne servesc la masă, eleve la o școală de ospătărițe, după cîte am înțeles... În fața noastră, poetul Iancu Ardeleanu, cu alura unui misionar samaritean. Față prelungă, nas ascuțit, privire străpungătoare. Vorbește puțin, încet, blînd, cu „frații mei", „glia noastră strămoșească", „întru credință și pace", „adîncul sufletului nostru mistuit". El a venit de pe „cîmpia română", unde, cu o grupă de enoriași, culege „roadele acestui pămînt dumnezeiesc". Și se va întoarce numaidecît la „datorie". Între timp, se înfruptă ca un călugăr benedictin, repede, cu sfințenie și umilință, din bucatele sărăcăcioase care n-au nici pe departe atingere cu mana cerească...

Se ţin scurte discursuri. Dintr-un colţ, se aude o voce incertă care mulţumeşte pentru această nouă dovadă a preţuirii faţă de marele poet, distinsul meu tată, mulţumeşte organizatorilor, urează viaţă lungă şi opere valoroase... Valeriu Turda, cel mai mare poet din Iaşi, spune ceva foarte subtil, la modul eliptic: „Sîntem aici... genii! Toţi, genii... Eu vorbesc în numele meu... Nu oficial... Genii şi numai genii..." Şi se aşează tare nemulţumit... Îşi cere permisiunea să cuvînteze şi criticul Grigore Turcu. Cei mai mulţi îl aplaudă furtunos, cu ovaţii prelungite, semn că atîta aşteptau... Nu prea înţeleg că vorbeşte cam încîlcit şi e întrerupt la fiecare propoziţie cu adeziuni şi imbolduri zgomotoase. Deduc că este extrem de indignat faţă de toţi şi de toate, cu deosebire faţă de „veleitari şi nulităţi", care s-au cocoţat în frunte precum paraziţii. Şi dă nume de prestigiu ale literaturii române contemporane şi arată cu degetul. Cîţiva se distrează, îl aţîţă, însă ceilalţi se simt stingheriţi şi chiar se revoltă cînd Turcu strigă „Ce caută aici acest individ care nu scrie?" şi îşi îndreaptă arătătorul către un tovarăş de la cultură. „Păi dacă nu eram eu, nici dumneata nu erai acum aici", se supără omul... Spiritele se încing, atmosfera e pe cale să explodeze. Întrunirea se destramă. Era şi timpul. Cîte unul, cîte doi sau în grupuleţe, părăsim spaţiul acesta atît de ospitalier. „Stranierii", care n-au fost invitaţi în alte locuri, ne îndreptăm către hotel...

...Iar soneria noastră sună strident. Vine omul de serviciu de la şcoală, că n-avem telefon, şi-l anunţă pe tata că e chemat de urgenţă la şedinţă de partid fulger. Ne lasă cu buzele umflate, dar cu promisiunea că va continua istorisirea, cînd va avea timp.

•

Mentorul iar îmi ţine o lecţie plictisitoare de estetică. Deşi sînt lucruri noi pentru mine, din păcate nu pot fi şi interesante. Tot mi se pare că seamănă a clişee, a predică insipidă, că miroase a lozincă. Le cam spune ciceronele ex *cathedra*. Na că m-am molipsit şi eu de savantlîcuri în exprimare. Cel puţin, am o scuză, ba două: vîrsta fragedă îmbie îndeobşte la preţiozităţi, fără a fi, sper, ridicole, apoi, nu peste mult timp, voi *da* la facultate, ehe, la Filologie, „umanioare", cum le zice dumnealui, sper că aţi înţeles cine. Căci tot Măria sa a decis. Şi limba străină: latina. „E

mama limbii noastre, mi-a atras atenția, mîndru și amenințător. Nimeni n-o mai bagă în seamă... Și cînd te gîndești că ungurii, cehii, polonezii o au inclusă în programa școlară..." Pledoaria sa pentru învățarea limbii de obîrșie capătă accente patetice și ține minute în șir. În această privință, nu mă sfiesc să afirm, tata are dreptate și, de aceea, nu-l suspectez deloc de conservatorism. Și tot din această pricină, am acceptat cu plăcere și cu înverșunare să fac lecții de latină, în particular, cu excelentul profesor Marinescu, aflat acum la pensie...

Uite, m-am luat cu vorba, dar n-am pierdut din vedere că acum sîntem la „lecția" de estetică, nici nu știu cum s-o numesc. O adevărată harababură. Or fi avînd acestea schepsisul lor, nu zic nu; oricum, nu poate să-mi scoată nimeni din cap credința că literatura nu se face cu tot felul de principii, scheme, calapoade, doctrine...

— Păi nu e vorba de așa ceva, măi urîto... Ideea e că literatura mare nu-i cu putință fără a avea conștiința acesteia. *Ars sine scientia nihil est.* Numai cîntecul privighetorii țîșnește din instinctul pur... nu știu cine a spus asta. Trebuie să-ți intre bine în cap că semnul cel mai distinctiv al literaturii moderne este luciditatea, simțul critic, reflexivitatea. S-a zis cu estetica romantică a creatorului „inocent". Ai înțeles?

— Yes, sir!

— Așa deci...

— Și prin urmare...

— Te rog... Mai bine fii atentă...

— Și bagă de seamă, vorba bunicului...

— Gata. Să revenim la oile noastre... Deci, în locul vechiului *ingenium*, azi tronează forțele cerebrale. „Un poem trebuie să fie o serbare a intelectului", spunea Valéry. Mă privește triumfător. Cu ochii mari, cu un zîmbet șăgalnic, cu degetul arătător de la mîna stîngă ridicat în sus.

— Dar parcă André Breton tocmai credea că un poem trebuie să fie prăbușirea intelectului...

— Hai că astea sînt excese. Dacă ai citit cu atenție pe Hugo Fredrich, bănuiesc că știi despre ce e vorba. Dacă nu, îți torn eu altă bibliografie, să n-o poți scoate la capăt nici la Paștele Cailor. Așa că învață, fetițo, notează-ți tot!

O fac pe supărata, numai așa, ca să-l șicanez:

— Cred că te-ai prins cît mi-e de lehamite de toată această tevatură. Cel puțin Ela îl avea pe Ștefan Gheorghi-

diu, alte relații, alte condiții, mă rog, filosofie adîncă, fără notițe...

— Uite, îți mai spun cîteva lucruri și apoi te las să citești și să conspectezi și, bineînțeles, să scrii în jurnal. Ți-am promis de mai multe ori că nu voi controla și cenzura ceea ce notezi. În schimb, îmi rezerv dreptul să-ți mai țin cîte o propovedanie sau, dacă vrei, să purtăm cîte un dialog... Nu trebuie să ai ambiția atotcuprinderii. Spiritul de selecție e mai important. Nu mai țin minte cine spunea că o carte, pentru a cuceri, trebuie scrisă cu o treime din forțele, din cunoștințele pe care le ai despre subiectul ales. Asta nu înseamnă că trebuie neglijate detaliile, ele fac dovada scriitorului adevărat, adică vederea lor. Ai auzit de spiritualitatea vederii? Cred că e un lucru fundamental să vezi chiar dacă ceea ce vezi seamănă a bagatele. Ți-am mai vorbit eu o dată de „fantasticul banalității", știi ce vogă are acum cotidianul. Citește toată proza aceasta tînără. Dar ce zic eu proză tînără, că încă de pe vremea autenticismului interbelic, nu-i așa, obișnuitul, anodinul, derizoriul, insignifiantul capătă drept de cetățenie literară. Mai ții minte chestia cu „felia de viață", cu oglinda pe care o treci nu știu cum. Dar „viața ca o pradă"? Viața, realitatea, realismul magic... Călăuzul și demiurgul meu se ambalează dînd cu pumnul într-un obiect care nu se vede. Atitudinea e discordantă cu temperamentul și înfățișarea lui, de ascet mai degrabă. Tata e deșirat, palid, blond, cu ochelari bogați în dioptrii. E sfios ca fata mare și blajin de obicei... Cred că are dreptate, măcar că nu e prea clar, dar mă împinge Mititelul să-l contrazic, știind că-i place:

— Banalitatea ucide arta. Asta am citit-o chiar într-un eseu de-al tău pe care nu ți l-a publicat *România literară*.

— Ei, n-ai înțeles nimic! Una e banalitatea, materia primă a diletanților, alta e perceperea, să mă exprim așa, a generalului în particular. Asta e o chestie de filosofie, mă rog. Dar fă analogia cu ghinda și pădurea, cu picătura de apă și oceanul. Să nu confundăm ceea ce este familiar, comun, cotidian, aparent prozaic, cu platitudinea, locul comun, placiditatea, monotonia. Sînt alci niște nuanțe. Numai că pentru capul tău de musculiță e mai greu de priceput.

— Bine, bine, asta am înțeles, nu-s chiar așa de încuiată, mai ales de cînd m-ai pus la muncă silnică și zilnică. Numai că nu-mi dau seama cum se împacă detaliile astea,

care sînt materialele, cu ideile, cu pasiunea reflexivității despre care spui mereu că reprezintă consemnul cel mai clar al literaturii moderne și, în definitiv, al valorii.

— Ți-am mai făcut teoria asta, dar dacă ești uitucă... Totul se rezumă la adevărul potrivit căruia între lucruri și vigoarea mintală nu-i nici o discordie.

— Că bine le mai zici, soro. Dar pentru asta îți trebuie experiență... și eu... vai de capul meu...

— În primul rînd, bibicule, mai ai puțin și împlinești optusprezece ani, vreo cinci luni mai sînt, parcă... În al doilea rînd, se cunosc multe cazuri de precocitate artistică...

— Și diletantistică!... Eu am o părere mai puțin bună despre mine.... Ai văzut, m-ai purtat pe la atîtea cenacluri și n-am reușit să public decît cîteva „poezii" în reviste școlare... Despre pace, despre copilăria noastră fericită... Ba conducătorul cenaclului de la Casa Tineretului, mister-B. B., mă îndemna să scriu și despre Tovarășul și despre Tovarășa...

Pygmalion, cînd aude acestea, zîmbește subțire, mă mîngîie și-mi repetă. — pentru a cîta oară? — că am spirit critic ceea ce e încă o dovadă a aptitudinilor mele literare.

— Și-încă ceva, să nu uit: scriind jurnal te formezi (pronunță apăsat și silabisit „te formezi") ca scriitor. E un exercițiu mai serios.

— E cam devreme, dar n-am ce face. Vrei, nu vrei, bei Grigore aghiazmă

— Ba îți și formezi mîna pentru examenele de bacalaureat și de admitere la facultate. E un argument strivitor.

— Aha, împăcăm și capra și varza. Folclor. *Miscere utile dulcis*. Horațiu.

— Vezi că te pricepi?

— Ehei, și încă n-am pus totul la bătaie. Sărmanul *padre* nu știe că noi, cei de vîrsta mea, ne punem întrebări destul de delicate: Care este sensul vieții? Care este soarta tineretului azi, în aceste împrejurări dramatice? Poate fi el fericit? Poate iubi? Se poate afirma ca ființă umană, cu aspirațiile sale?... Nu mai știu unde am citit astea... Dar ne punem astfel de întrebări. Lui tata nu-i împărtășesc „secretul". Ar însemna să mă declare numaidecît genială și nu-mi convine postura asta. Prefer să trec drept neserioasă, cu o vervă cam îndoielnică. Pentru el și acestea sînt calități ale ... inteligenței creatoare! Acum se lansează într-un discurs utopic și înfierbîntat:

— Mai ai puțin și înveți și tu ce-l mîncarea asta care se numește jurnal. Atunci ai să-ți dai seama că trebuie să nu sameni cu nimeni. De altfel, în cazul jurnalului așa ceva vine de la sine. Cum să imiți ca oaia, să zicem pe Virginia Woolf, că-i damă, cînd alta este experiența, altele circumstanțele, altul scopul... Așa că, vrînd-nevrînd, ceea ce vei face tu, scumpete mică, e ceva unic, nemaivăzut...

— Da, să închizi ochii și să fugi... Unică și nemaivăzută poate fi și o catastrofă...

— Hai să n-o luăm razna. Singular nu înseamnă neapărat că va fi și o minunăție care să pună în umbră atîtea și atîtea nume celebre. Doamne ferește... Am eu motivele mele să cred că va fi ceva interesant, în sensul bun al cuvîntului. Mai ales că ai un călăuz așa de...

— Ei, tocmai aici e baiul. Nu voi face nimic bun pînă nu mă emancipez de tutelă.

— Și libertatea are nevoie de stăpîn, grăit-a Schiller! Se amuză copios, nu știu de ce, apoi începe să recite teatral:

„Dacă ți-i dorul alii, dacă rîvna așa mare ți-e-n suflet,
Ca să străbați ale Stixului bălți și, de două ori, negrul
Tartar să-l vezi, dacă-ți place să-n- cerci o nebună ispravă,
Iată ce e de făcut mai întîi..."

Tata, exaltat?

Nu prea i se potrivește. El e un timid, de o pudoare deloc masculină. Poate că „excesele" lui vin tot din ireala, incredibila, inacceptabila sfiiciune. În mod sigur, actele sale de cutezanță aduc a donquijotism. Cît despre momentele expansive, ele par mai degrabă bizarerii și sînt cu totul întîmplătoare. De pildă, acum, pentru a mă impulsiona pe mine... Nici nu poate fi suspectat de histrionism. În lume, și chiar față de mama, trăiește într-o vizibilă neliniște. Parcă tot îi este frică de ceva. Se simte mereu amenințat. Nici un fel de fibră de luptător. Mie, iaca, niciodată nu mi-l frică de nimic. Cel mult poate să-mi fie silă, oroare. În privința asta, nu seamăn de fel cu dînsul. Nici cu mama care seamănă mai mult cu Doamna Chiajna, cu Doamna Clara, cu Vidra, numai personaje istorice... Ce să vezi! Eu cred

că-l moștenesc pe unchiul Alexandru, om dintr-o bucată, dar jucăuș și plin de umor. Un spirit practic altoit pe un fond, totuși, artistic. Soră-mea Caliope e bucățică tăiată din *padre*. Ea a împins, însă, inocența pînă la naivitate, sfioșenia pînă la o maladivă retractilitate. Despre Melpomene, sora cea mare, nici n-am cuvinte... E o frumusețe, nu se asemuiește cu nimeni din familia noastră. Poate, cumva, cu bunica de la P., mama mamei. Ca temperament, urmează linia maternă. De aceea, sireaca, n-a avut noroc cu admiterea la medicină, nici anul trecut, nici anul acesta. Poate are baftă cu Mihai Lăpușneanu, fiul directorului adjunct, student la mate. Ea i-a sucit lui capul, el... mai bine să tac...

Dar m-am luat cu vorba și am uitat personajul principal... Cum să-l uit? Mi-e necaz tare că omul ăsta trăiește ca un osîndit. E ca un poet simbolist, dintre aceia blestemați... Aș crede că-i un laș, dacă n-aș ști că-i numai un suflet hărțuit. Ca un erou kafkian... Și totuși, nu-i nici așa, de vreme ce ține cu tot dinadinsul să se integreze, să intre în voia lumii, să facă ceva... Cel mai mult îi lipsește umorul... Doamne, și ce impresie proastă are despre umor! Spune că e „caz de frivolitate".

— Să fii mai serioasă, s-a zborșit de curînd la mine. Cu ghidușiile tale n-ajungi departe. Giumbușlucurile sînt bune pentru măscărici...

— M-am enervat și i-am replicat tăios:

— Înțeleg să nu ai umor, dar să nu fii împotriva umorului...

— Hopa, că mi-ai zis-o! Prin urmare, *homo stupidus et solemnis*...

— Ei, nici chiar așa... Mai bine întrerupem discuția.

— De ce? Să stăm de vorbă, să vorbim, să spunem cuvinte lungi, sticloase... Observi că am și eu umor? Dar matale probabil că nu știi — să-ți dau numai un exemplu — că Dante, care o fi avut și el umor, mai mult decît mine, a cam privit ponciș comicul. Uite, ca să nu pierzi prea mult, timp, citește din *Istoria literaturii italiene* de Francesco de Sanctis, paginile 238—240.

— Poate nu știi — și există o mie de exemple — că rîsul face casă foarte bună cu literatura și cu organismul uman. Iar Dante, pe care îl invoci, a numit rîsul „lumină de fulger a bucuriei sufletești". Am citit acum cîteva zile în urmă că medicii sînt convinși, în unanimitate, de puterea terapeutică a unei bune dispoziții. Rîsul, afirmă slujitorii lui Askle-

pios, exteriorizează stări de spirit pozitive, mijlocește accesul spre adîncurile personalității, sau, dacă vrei, ale personalității, și chiar spre adîncurile cifrului genetic etc. etc. Poftim de mai zi ceva!...

— Mai spun că sînt, acum, atitea motive de îngrijorare, de amărăciune și de indignare, că nici caricatura, nici ironia nu se potrivesc. Poate, sarcasmul...

— O chiar că mă sperii! Întîi de toate, n-am eu atîta umor cît s-ar cuveni. Mai puțin decît strictul necesar, da, de acord. Apoi, cel puțin deocamdată, n-am treabă cu metafizica și cu tărîmurile abisale... Tristețea, suferința, mînia, indignarea, groaza... o, e infernal... La lecțiile de socialism științific parcă altfel ne învețiți... Hai nu te jena. Spun din simpatie. Și-apoi ce ne facem cu „entuziasmul vibrant", cu „voința noastră fermă", cu „prezentul luminos și viitorul de aur"?...

— Mai bine să ne-mpăcăm, că ești șugubeață rău...

— O.K.! Și-ți promit solemn că mă voi strădui să fiu mai sobră... Ca o cobră... Iar acum, să mergem falnic către vastele noastre garderobe, să ne pregătim vechea armură și harnașamentul că mîine începe marele asediu.

— Hai, lasă, c-ai sărit peste cal...

Și dacă tot mi-am propus să nu mă feresc de livresc, ba din contra, să-l provoc, îmi face plăcere să înregistrez cîteva citate: *Jurnalul* personal, cum i se spune, e cel mai bun dascăl al cititorului care dorește să scrie. El îl învață, pe încetul, să se rotunjească, să caute și să descopere cuvintele trebuincioase, mai bune decît altele, mai puțin corespunzătoare cu gîndul, să mlădieze fraza, să poată porni și să poată sfîrși o povestire" (T. Arghezi). Și pentru că tot s-au împlinit, acum 88 de ani de la nașterea lui Julien Green, neapărat să-i spunem la mulți ani și să-i împrumutăm cîteva propoziții: „Acest jurnal este o oglindă în care mă văd"; „Există un adevăr la care trebuie să ajungem cu orice preț, cel aflat în inima oricărui om care vine pe lumea asta"; „Împotriva omului care sînt va protesta întotdeauna omul care aș fi vrut să fiu", „Nu sînt, niciodată n-am fost omul jurnalului pe care îl scriu... Sînt mai bun sau mai rău decît am lăsat să se înțeleagă, dar totdeauna am vrut să fiu adevărat". Stendhal spunea că „dacă s-ar întîmpla ca această carte să cadă vreodată în mîinile unui cititor din anul 2000 sau 2020, ce-ar putea vedea el într-însa și ce mi-aș reproșa că n-am spus?" — întrebare pe care

și-o pune și Julien Green în 10 a VIII-a, 1941. Răspunsul ar fi simplu, crede el . . . să fii un om, un om dintotdeauna, ce ieri ca și de mîine, care își judecă existența în ideea desăvîrșirii sale".

2

Azi, joi 15 septembrie, e festivitatea de deschidere a școlilor. Cei care încă n-au plecat în practica agricolă, la 1 septembrie, mergem în ținută de gală, nouă sau îndelung reconsiderată, la acest eveniment emoționant.

Din tribul nostru numai Melpomene rămîne acasă, cu poruncă „de la centru" de a se așeza la coadă, în Big, poate că pînă pe înserate să facem rost de un pui sau de niște *merlucius*.

— Să prinzi rînd și la pîine, Mely.

— Da, mamă, se înnegurează domnița, de parcă ar trimite-o la ghilotină. Păi nu e glumă să stai la două cozi ore în șir, zece-cincisprezece, și să te pomenești că „nu mai este"! Și mie mi s-a-ntîmplat să pierd o groază de timp la coadă, să iau ce „se dă" și, după o babilonie de cîteva ore, cu înjurături, țipete, bătăi, strivituri, să aud apocaliptica strigare: „Nu mai e nimic! S-a terminat!" Da, repede se isprăvesc „adidașii", acele picioruțe miraculoase de purceluș, cu o cromatică ademenitoare: alb-vînăt-gălbui. Cred că nimeni n-a scăpat să vadă, măcar o dată, doar o dată în viața lui, copitele. Dacă reușești să obții opt-zece bucăți, ți-a pus Dumnezeu mîna pe cap. Gospodina le dă unghiile jos cu satîrul sau numai le curăță bine, că nu-s otrăvitoare, le pîrlește la flacără, pentru a le depila, le secționează în două sau în patru părți și face două feluri de mîncare tradițională, delicioase: o oală zdravănă de borș și mai multe porții de piftie. Ginta trăiește două-trei zile de îmbuibare, dacă mai poate face rost și de pîine. Pînă acum a fost ceva mai rău cu pîinea noastră cea de toate zilele. Stăteai la cozi monstruoase și riscai să rămîi cu buzele umflate. Acum, de cînd cu cartelele, în cel mult o oră îți iei rația și gata — om ești...

Dar ce-mi veni mie cu povestea asta nu prea veselă? Are dreptate sfetnicul meu literar cînd mă avertizează: „Digresiunea o să te mănînce, gură spartă". Și totuși, mă surprinde, pentru că de regulă are un cult al detaliului, al spontaneității, care nu se împacă nicidecum cu densitatea. „Stai, drăguță, că le cam confunzi. Nu-i tot una s-o iei razna, să te împiedici de toate fleacurile, și să bați cîmpii cu grație ca Odobescu..." Și ca să fie tacîmul complet îmi recită și o lozincă faimoasă: „Atenție la amănunte, că de ele depinde perfecțiunea, iar perfecțiunea nu este un amănunt"...

Deci plecăm noi, cei patru cărturari, spre orizonturile noastre. Mama, profă de biologie, e navetistă, într-o localitate limitrofă, la maximum 50 de kilometri. Într-o oră și ceva, dacă nu e defect autobuzul și dacă se poate procura benzină, e în satul M., la o școală cam dărăpănată, dar cu avantajul că majoritatea elevilor sînt cam bronzați și n-au nici un chef de lumina învățăturii. Frecvența lor le îngăduie dascălilor să respire cît mai îndelung... Tata, eu și Calliope sîntem, fiecare cu rostul lui, la cel mai de soi liceu din orășel. E și cel mai vechi, de prin 1919, în curînd vom sărbători 70 de ani de la înființare... Într-o vreme, s-a numit „Barbu Știrbei", apoi și-a preschimbat numele în „Nicolae Grigorescu", iar mai încoace îi zice mai poetic „Liceul Industrial nr. 5". Căci mai sînt patru licee, de unde și zvonul că în C. se află cei mai mulți intelectuali pe cap de locuitor, din țară. O fi liceul nostru industrial, dar are și două clase de matematică-fizică, în treapta întîi, ca în treapta a doua să rămînă una și bună. La astfel de clase ne-am rătăcit și noi, Calliope într-a zecea, eu într-a douăsprezecea, începînd cu această zi de 15 septembrie. Se înțelege că respectivele clase de elită se află în atenția întregii urbe. Sîntem sau ne considerăm ca niște vedete. Eu, însă, am nimerit aici ca musca-n lapte, pentru că drumul meu are altă predestinație... În tot cazul, nu ne ajunge nimeni cu prăjina la nas, de unde rezultă și alte pocinoguri. De aici apar performerii orașului la examenele de admitere la facultăți. Bunăoară, în vara asta, din 36 de absolvenți cu brio, au intrat 13 în învățămîntul superior. Ceilalți vor încerca la anul, ori la anul celălalt, ca biata Melpomene, ori se vor încadra în cîmpul muncii, alături de absolvenții de la clasele de obște. Mulți ajung în viață mai bine decît cei care intră în gratiile lui Akademos. *Non scholae, sed vitae discimus!* Cum să nu, dacă o spun strămoșii noștri! Cei

mai mulți intră în comerț, alții se fac activiști, securiști, milițieni... Cea mai mare satisfacție a lor e să prindă la înghesuială un fost dascăl de-al lor. Măcar să-i stropească o dată cu *Dacia*, pe stradă, cînd plouă, virînd printr-o băltoacă...

„Serbarea" are loc în curtea școlii... Emoții... Mari emoții... Totuși mai bine era dacă începeam cursurile de luni, că e săptămîna mai mare, vorbea bunicii. Dar dacă așa glăsuiește tradiția...

Cerul, înnourat, stă gata-gata să ne acompanieze bucuria începutului de an școlar. Pentru colegii mei și pentru mine, emoțiile sînt și mai copleșitoare, fiind ultimul nostru an de liceu. Ne trezim cîntînd cu foc :

Ani de liceu
Cu emoții la română ;
Ani de liceu
Cînd la mate dai de greu ;
Ani de liceu
Cînd se-ntîmplă-o tragedie,
Cînd te văd la un film cu alt băiat.
Ani de liceu
Cînd te crezi înaripat Prometeu...

Colegii mei s-au prezentat toți la datorie. Dan Tănase, Ana Bebu, Mugurel Varga, Simona Hauer, Corina Florea, Mihaela Gavrilă, Sorin Voinea, Decebal Brad, Remus Baiaș, Tiberiu Marinescu, Andy Tîrlutea, Magy Girneață, Gina Pîrtoacă, Ady Popleacă, Aurel Bumbăcea, Mihaela Cosmin, Dan petru... Toți, în carne și oase și uniforme. Că doar n-o să strig acum catalogul...

Deocamdată, e întuneric. Nu ținem seama de peisaj. Atmosfera din sufletele noastre contează. Simțim cum ne trepidează inimile. Mare animație peste tot. Profesorii și diriginții ne adună, cu dificultate, într-un careu din jurul unei mese lungi acoperite cu pînză roșie, instalată pe un promontoriu... Directoare Bărzoi, Rața (oh, prostul obicei al elevilor de a porecli pe profesori și pe colegi !) se agită, biata de ea, parcă-i apucată de sancă :

— Sălbatișilor, unde-i bunul simț, vezi, tovarășe Gane se-i cu balamucul de-acolo, drajii mei, se debandadă, oi, oi, o' s-avem oaspeți de la județ și de la minister... Ochii i se bulbucă, obrajii i se congestionează, gușițele îi filfîie în vînt, pîntecele îi tresaltă spasmodic. Profesorii ne înconjoa-

ră — gardieni delicați, șuieră printre dinți chemări la ordine. Liță Brezoi îl înghionțește pe unul de-a noua, tatăl stă aplecat, dezolat, parcă îi vine să plîngă, Sile Scurtu mormăie ceva, probabil vreo înjurătură, și se scarpină în spate, directorul adjunct Lăpuș stă țeapăn ca o mumie, aruncînd priviri feroce în gol... Profesorii de fizică, Mircea Bîrzu și Radu Corbea, fac eforturi disperate pentru a pune în funcțiune stația de amplificare. Măgăoaia nu face altceva decît să behăie de două ore.

— Oi, oi, drajii mei, se zdrăngănește, mai lăsați-o dracu, o să cuvîntăm fără panarama asta, ducă-se pe pustii... Mihalache Buligă, secretar de partid în școală, profesor de educație fizică, *HipoPotamul*, care își poartă legat cu un șnur de gît tot timpul, materialul didactic, un fluier, scoate sunete stridente, urlă în microfonul mut, agită brațele rotofeie cu violență... Îndrumătoarea utece, Veronica Pleșcan, o duduiță foarte finuță, s-a înverșunat de neputință și nu face altceva decît să emane sunete ascuțite, care nu se aud decît în conștiința ei ultragiată.

Rumoare. Și deodată, liniște deplină. Într-adevăr, flancat de tovarășa Bene de la cultură și de președintele comitetului de părinți pe școală, înaintează țanțoș, cu o atitudine cezarică *(Aut Cesar, aut nihil!)* inspectorul școlar județean:

— To'arășul Gristea... to'arășul Cristea... inspectorul șef... Vestea se răspîndește subversiv, cu iuțeala fulgerului, producînd o impresie covîrșitoare, un fior electrizant... Șeful de la minister nu e, nu ne dă nouă nimeni socoteală, nici nu ne interesează, ba chiar ne face plăcere, nu știu din ce pornire diabolică...

Directoarea Bărzoi începe, gîfîind, un imn de slavă închinat genialului conducător, eroului între eroi, celui mai iubit fiu al poporului, precum și tovarășei academician doctor inginer, savant de renume mondial, care au ridicat învățămîntul românesc pe cele mai înalte trepte... grija părintească... contribuția fundamentală...

Și cîte n-ar mai fi spus vorbitoarea, cuvinte înălțătoare, care an de an ne mîngîie sufletele și ne înaripează... dacă nu începea o previzibilă și irresponsabilă ploaie. Și torențială. Potop, nu altceva. Că dacă n-ar fi fost așa, am fi înfruntat opreliștea și n-am fi luat-o la goană care încotro, ca potîrnichile. Dar cum să te opui canonadei și diluviului...

Cu calm, cu măiestrie didactică, sîntem coordonați către clasele dinainte hărăzite, fiecare colectiv cu dirigintele lui în frunte. Noi cu Miron Viju, profu de mate. Nu i-am pus poreclă, pentru că numele său e de-ajuns. Îi spuneam scurt : Viju. Rareori : dirigul.

N-am să mai zăbovesc, fiindcă nu s-a mai întîmplat mare lucru. Am stat multă vreme încartiruiți, din cauza ploii care nu binevoiește să se potolească, dimpotrivă. E cu fulgere și trăsnete... Și din cauza magistralei cuvîntări a genialului, care se transmite la difuzor și pe care trebuie să o ascultăm cu sfințenie, fiindcă în ea se cuprinde toată esența învățămîntului... Nu s-aude prea bine, din pricina prăpădeniei de-afară. E drept că și noi — elevule, numele tău e ingratitudine ! — preferăm să ne povestim întîmplări de astă vară, din practică, de la demonstrația de 23 August, de la pregătirea pentru acest eveniment, din tabăra *peteape*. Ne admirăm bluzele de la uniforme, cerceii... Viju ne controlează dacă avem bentițe care să ne stringă părul de pe tîmple și de pe frunte, dacă avem unghii mari lăcuite, bretoane, inele, ușoare urme de rimel și alte abțibilduri. La băieți de coafură, dacă sînt tunși rași și frizați. Toată lumea, indiferent de sex, să aibă matricolă. Fără această emblemă, e ca și cum n-ai exista pe lumea asta. Prusacii erau nimic pe lîngă noi : *Link gehen, Rechts fahren — Verboten !* Vorba lui Moș Teacă : „diciuplina". Ghiar așa : ce s-ar face școala fără disciplină, sincer vorbind ? Așa că nu ne mirăm cînd secretarul Buligă și cu îndrumătoarea utece intră ca o vijelie în clasă ne mustră rău, ne amenință jupiterian (*Tonans* !) că nu ascultăm magistrala cuvîntare, descoperă cîteva ființe „neregulamentare", le expediază la retușări și reparații capitale. Ni se face o imensă jenă. Unii s-au albit de frică. Afară urgia continuă...

— Mîine, strigă Buligă din ușă, la ora opt fix, toată lumea la școală ! O să vedeți voi... Credeți c-așa merge treaba ?

... Ploaia s-a mai potolit, a luat-o mocănește. Nu mai scapără, nu mai bubuie. Loc destul pentru neajutorata mamă de a prelua ea aceste inițiative. Se bat turcii la gura ei, blestemă, ocărăște, vrea să arunce televizorul pe fereastră, în stradă, în timp ce Grandiosul Conducător sublimiază „realizările" măreție ale învățămîntului românesc de la mărețul Congres al IX-lea... Să-mi fie cu iertare, mama este excesiv de dură cu Genialul Conducător și cu savanta

de renume mondial. Îi gratulează cu niște termeni de te apucă groaza: „idioții", „nenorociții", damblagii mintali", „demenții", „criminalii", „paranoicul", „pigmeul", „limbricul", „piticania", „putoarea", „toanta"... Nu, hîrtia nu mai suportă... Ne opunem expulzării nevinovatului televizor, pentru a putea urmări emisiunea muzicală, nocturnă, la bulgari...

Mama a venit murată, deteriorată. La plecare, dimineață, a fost cum a fost: autobuzul n-a întîrziat decît o oră. Între timp, s-a declanșat furia firamentului. La întoarcere, a trebuit să meargă pe jos, prin ploaie și noroi, apoi s-a îndurat un nene de le-a luat (mai era o colegă navetistă) cu camionul... Îl învinuiește pe tata că n-are nici un pic de trecere la Inspectorat, că e un papă-lapte, în fiecare an pierde de pomană săptămîni întregi la transferări, detașări, rătăcit în puzderia de prăpădiți, în loc să aranjeze în prealabil, bărbătește... Că o să se ducă ea la Inspectorat și-o să-i ia de gît și-o să recurgă și la alte metode de convingere, ajunge pînă la Minister, la Consiliul de Stat, la CC... Mama turuie și plînge. Tata o șterge englezește în noapte. Se duce, nefericitul, la prietenul Ghiță Balea, burlac, cu două „șambre", dotat cu diverse licori bahice și cu *tiutiun*. Vor veni aici, negreșit, alți dascăli, mai mult sau mai puțin opresați în familie, să schimbe impresii despre prima zi de școală. George Ciucă, zis *Thales*, Alexandru Detcu, zis *Tataie*, Lae Gogu, zis *Grăsime*, frații Iuliu și Narcis Cosmin... Toată floarea cea vestită a corpului didactic din C.

Mely a luat un pui de te apucă rîsu' — plînsu', anemic, numai gît, plisc și ghiarele de el.

— Pe ăștia îi sacrifică după ce mor de foame sau de boală, constată mama, aruncînd altă suită de invective.

Pîinea e tare ca piatra, poate fi folosită ca armă albă, deși e neagră ca pămîntul. Noroc că, fiind tare și neagră, e spornică...

•

Plouă și azi, mai decent. La școală ni se dau manuale, pe gratis, preluate de la foștii colegi de-a douăsprezecea. Manualele transmisibile de la un an la altul. Unele sînt „recondiționate", însă cele mai multe arată de parcă au făcut războiul, așa că cei mai cu stare și cu pile vor lua manuale noi de la librărie, contra cost. Ne amuzăm de mustățile,

bărbile, ochelarii și de alte adaosuri ale portretelor, inclusiv portretul cel mai mare, mai în față și mai luminos. Tot felul de inscripții, unele hazoase, altele așa de licențioase, că ne fac să roșim noi, fetele. Răsfoim manualele și aducem, fiecare după posibilități, contribuții substanțiale la grafică și texte...

Grindină... Am încurcat-o cu noua revoluție agrară. „Comandamentul" pregătește, într-un iureș amețitor, plecarea noastră în practica agricolă, clasa noastră la ferma viticolă Leapșa, clasa Calliopei la smuls sfeclă, între Bănești și Paralelă. Sînt aproape, așa că seara se vor întoarce acasă, se vor spăla, dar nu vor mînca struguri pe ruptele. vom sta la Leapșa două săptămîni sau cît va fi nevoie, „în cantonament" neîntrerupt. Sînt confecționate caiete-tabele, cu fiecare grupă în parte, avînd cîte un responsabil din rîndul profesorilor noștri... Organizare, nu glumă! Băieții din clasa noastră îl au ca șef pe dirigu, iar fetele pe *Lady Mary*, profa de engleză... Unii părinți se arată îngrijorați că noi, cei din clasa a douăsprezecea nu sîntem lăsați să ne pregătim pentru cele două mari examene care ne așteaptă, în vară. Cu toată avalanșa de ședințe, de activități politico-ideologice, cu toată practica industrială, care ocupă o lună din trei pe trimestru, tot am mai fi găsit ceva timp și pentru învățătură. Dar așa.. Eu ce mă fac la latină, cu gramatica, cu istoria literaturii române? Chiar că-ți piere cheful de glume și te încearcă un fel de tremurici... Și profesorii sînt cătrăniți din cauza asta, inclusiv tata care de obicei nu se opune acestei legături strînse cu activitatea productivă, dar anul acesta, de hatîrul meu, pare a fi convins că mai normal e să ne ocupăm cu învățătura dacă tot sîntem elevi. Și-apoi, tata mai are un năduf. Directrunea l-a pricopsit cu dirigenția la clasa cea mai „problemă", a IX-a J, profil construcție, toate ciurucurile, zice el, acei care la examentul de admitere au obținut medii între 1 și 4. Sînt destui care țin de resortul psihiatriei. Cum să se descurce el cu copii predestinați pentru școli speciale? Ce, el e Makarenco? Omul suferă cumplit și mă doare sufletul văzîndu-l.

Azi, urmează o nouă încercare, de fapt două, de o ciudățenie ieșită din comun. E un paradox pe care nu-l pot înțelege cu nici un chip. Dar, vorba ceea: nu cerceta aceste legi, că ești nebun de le-nțelegi...

Iată, sîntem confruntaţi cu o mulţime de situaţii de un puritanism exagerat, pe de o parte. De pretutindeni răsuflă o morală rigoristă şi severă la sînge. Nu mai spun că puţinele filme pe care le mai putem vedea sînt cenzurate, tăiate nemilos, să nu apară nici o scenă din care să înveţi cum viaţa preţ să aibă... Se zice că to'arăşa savantă a dat ordin să nu mai apară balerine pe micul ecran (ca şi cum numai de asta ducem lipsă în cele două ore de emisiune în care apar doar cei doi eroi). Sau auziţi tărăşenie: dansatoarele să se îmbrace cu fuste lungi (că şi aşa e gheţărie prin sălile de spectacole). Nu cu pantaloni care să pună în evidenţă formele şi liniile, marcarea unor elemente erogene. Cărţile sînt „croşetate", iar revistele publică în proporţie de optzeci la sută discursuri şi ode...

Dar mai catolice decît Papa sînt urmaşele domnişoarei Cucu. Încercarea de care pomeneam mai sus tocmai la asta se referă. Directoarea, îndrumătoarea *utece* (Scorpena!) şi încă patru doamne diriginte adună fetele în amfiteatru (băieţii sînt îndreptaţi către sala de sport, un hangar) şi începe „educaţia".

— Drajile mele, am primit indicaţii să organizăm această întîlnire pentru a vă aduce la cunoştinţă o serie de lucruri foarte, cum să le spun, jingaşe. S-a băgat de samă de către forurile superioare şi de către noi cadrele didactişe că destrăbălarea creşte de la o zi la alta. Noi, şcoala trebe să veghem la buna conduită a tinerei jeneraţii... Ţinuta şi comportarea voastră, în şcoală şi în afara şcolii, lasă foarte mult de dorit...

— Nu se încadrează calităţii de utecist, de tînăr educat în spiritul moralei comuniste, intervine *Scorpena*... Afară plouă, noi simţim nori negri deasupra noastră... Unde vor să ajungă?

— Aşa-i, drajile mele, eu am să mă leg de ţinută, iar tovarăşa îndrumătoare se va axa asupra comportamentului... Iaca, arunc eu o privire către voi şi nu-mi plaşe deloc cum arătaţi. Tu, fato, de colo, ridicăte-n pişioare, ia uitaţi-vă la dumneaei cum arată, parcă-i o paparudă... „Fata" se face roşie ca racul fiert, se fîsticeşte... De şe n-ai făcut sarafanul mai scurt, încai s-arăţi tot şe mai ai ascuns? V-am spus de-atîtea ori ca uniforma să fie cu o palmă de la jenunchi în jos, nu cu trei palme în sus! (Rîsete înfundate). Ia spune, matale ai venit la şcoală să înveţi, ori să suseşti mînţile băieţilor? Uitaţi-vă, drajile mele, şi la şealaltă de

dincolo... Tu, fato, te-ai sulemenit c-o întreagă drogherie. Mămica ta nu te vede cum te-ai văpsit?... No, ia priviți-o pe Gina Pîrtoacă, șe pieptănătură are, parcă-i o pupăză zburătășită, iar sarafanul e tot de-o șchioapă... V-am spus să purtați pantofi fără toc și unele dintre voi veniți la școală pe catalije... Aișea nu-i șirc, drajile mele! Nu mai zic cum umblați pe stradă, ca la strand sau, pardon, ca la casele de toleranță. Poate o să vină ziua cînd să ajunjeți în costumul Evei și să fașeți nudism pe strada prinșipală...

Izbucnim în rîsete dezlănțuite. Rîde și directoarea cutremurîndu-și sînii voluminoși, se distrează și cele patru diriginte. Numai *Scorpena* nu schițează un surîs. Se încruntă amenințător și ne apostrofează:

— Sînteți inconștiente! Nu știți ce vă așteaptă... Nerușinarea, depravarea, prostituția... Cunoaștem cazuri cînd au fost puse la cale adevărate orgii. Și ce-i mai trist e că desfrîul are loc sub privirile îngăduitoare ale părinților! Cunoașteți, de asemenea, cazul elevei de la școala noastră care s-a dus la un „ceai" cu patru huligani... Știți despre cea care a fost maltratată, batjocorită și aruncată de la etaj... Anul acesta am fost nevoiți să transferăm la seral douăsprece eleve care au călcat pe bec... Numai în județul nostru și numai de la începutul anului s-a înregistrat o proporție alarmantă, 17 la sută, de astfel de triste întîmplări...

Și tovarășa îndrumătoare *utece* își continuă discursul, cu exemple concrete, cu reprezentări ale Gheenei. Ne-a pierit orice poftă de distracție. Personal, mă gîndesc la Melpomene care... cu Mihăiță al ei... ăla e coțcar, ea — pe cît de frumoasă, pe atît de...

Și încă ar mai fi mers ce-ar mai fi mers, dacă n-ar fi urmat partea a doua a reprezentației, pe care n-o mai descriu în amănunte, ci o reproduc la rezumat... După ce ne-au zugrăvit acest tablou apocaliptic, ni se face un control medical, cu atenție specială pentru zona mediană. Apoi doamna doctor și cu o juristă, mai ales aceasta din urmă, ne spun cu totul altceva. Aiuritor!... Au pornit de la un decret de prin 1966, cu privire la creșterea natalității, la interzicerea întreruperii sarcinii potrivit indicațiilor aceluiași strălucit gînditor. Că, în consecință, nu trebuie să ne ferim de a procrea, chiar dacă sîntem eleve și, firește, necăsătorite. Ni se promite că nu vom avea de suferit nici un prejudiciu pe linie școlară. Se recomandă, cu deosebire la această vîrstă, să devenim mame, pentru sănătatea progeni-

turilor şi a noastră. Statul şi partidul, personal tovarăşul cu pricina, se îngrijesc special pentru a asigura condiţii optime... (Da, condiţii optime! Nu mai e un secret pentru nimeni că plozii mor cu miile în maternităţi, în incubatoare, din lipsă de căldură, hrană, medicamente... Catastrofă!) Să nu ne ferim, deci, să dăm frîu liber sentimentelor. În veacul nostru, după revoluţia freudiană, s-a produs o liberalizare a moravurilor şi a luat o nouă întorsătură problema sexualităţii. E drept că s-au înmulţit şi deviaţiile, perversiunile, violurile, incestul, sadismul, masochismul, voaierismul, dar noi trebuie să alegem calea raporturilor firești, care să conducă la patriotica înmulţire a neamului românesc...

Ieşim năucite. Diavolii de băieţi, care fuseseră şi ei instruiţi cam tot pe această temă, ne răsar în cale cîntînd o melodie foarte răspîndită la petreceri:

Lasă şcoala, să fugim,
Şi-amîndoi să ne iubim
Pînă ne căsătorim...

N-am dispoziţie să „meditez profund şi solemn" în legătură cu cele întîmplate în prima parte a zilei. De altfel, nici nu mă pricep. Recunosc, însă, sînt mai frapată decît mă aşteptam şi decît merită. De aceea îmi permit nişte întrebări care bănuiesc că se asortează ca nuca-n perete. Oricum, *to be, or not to be, that is the question.* Sau mai pe româneşte: *Alea iacta est!* Chiar să nu mai aibă nici un sens marile poveşti de dragoste, Orfeu şi Euridike, Sakuntala şi Duşanta, Dante şi Beatrice, Petrarca şi Laura, Paolo Malatesta şi Francesca da Rimini, Tristan şi Izolda, Romeo şi Julieta?... Să fie, acum, preferate exclusiv acele „story" colcăind de erotism? Oare a învins cu desăvîrşire „naturismul" *(Homo sum, humani nihil a me alienum puto)?* Într-adevăr, sexologii să fi ajuns personajele principale în ziua de azi? Am nimerit, oare, la „rîpa Uvedenrode"? Nu se mai potriveşte: „A iubi — aceasta vine / Tare de departe-n mine"? O rochie mai scurtă sau mai decoltată să însemne un atentat la bunele moravuri? Luciditatea face imposibilă feminitatea? Sînt incompatibile gingăşia şi isteţimea? Cum adică, să aibă dreptate Freud et comp. că toate facultăţile noastre stau sub semnul libidoului? Să fi ajuns castitatea un viciu, în vremurile noastre? Nu-i mai bine, la vîrsta aceasta, să lăsăm fiorii să se instaleze după

cum le dictează „raţiunea" instinctului şi noi să ne concentrăm mai mult asupra „Galaxiei Gutenberg" ?...

•

Chiar acum am făcut rost de cartea lui Denis de Rougemont, *Iubirea şi occidentul*, şi de cartea lui Jean Burgos, *Pentru o poetică a imaginarului*. De care să mă apuc mai întîi ? Ca să fiu echitabilă, le citesc în paralel : o oră Rougemont, o oră Burgos. Ambii mă interesează, dar mă ispiteşte mai mult primul. Păi, nu-i normal să aflăm şi noi cum e cu amorul pe la capitalişti ?... Păi, vorba Calliopei (şi a altora), iubirea se cuvine trăită, nu citită... Mă întrebam dacă poveştile de dragoste mai pot avea acum vreun sens. Cum să nu ! M-am supărat degeaba, fiindcă dragostea nu cunoaşte, oprelişti, fie ce-o fi. Trece ea prin momente de cumpănă, poate acum şi aici mai mult decît oricînd şi oriunde, dar mereu e biruitoare... Ba chiar s-ar putea spune că pătimirea o îndirjeşte. *L'amor, chi move il sole e altre stelle !* Şi sîntem atît de singuri / şi atît de fericiţi... Du-mă, fericire, în sus, şi izbeşte-mi / tîmpla de stele..." Sau o fi, mai curînd, un lung prilej pentru durere, o jale-adîncă... Iubiţi-vă pe tunuri ! E de preferat o oază, un cring, o poieniţă... Acolo-n ochi de pădure, / Lîngă trestia cea lină / Şi sub bolta cea senină / Vom şedea în foi de mure... Dar iar mă-ntorc şi zic : nici o iubire pe lumea asta n-a fost o continuă idilă. Doar în unele scrieri nechioabe. Altminteri, mai toată literatura mare (ca să nu mai vorbesc de viaţa însăşi) e plină de exemple ale iubirilor înnobilate (sau degradate) de durere. Eros şi Thanatos...

Să zic şi eu ca în debutul romanului *Tristan et Iseult* : „Cinstite feţe, v-ar plăcea să ascultaţi o poveste minunată de iubire şi de moarte ?..." O, ce grozav ar fi. Sau, poate, numai a umbla cu luminarea după succes, a zgîndări gusturile nărăviţilor de melodrame... Dar cum poate fi — decît întîmplător asociată iubirea cu moartea ? Dacă nu m-aş teme de pedanterie, aş arăta cît de strîns legate între ele sînt acestea. Marile iubiri sînt fatale. Iubirea însoţită de suferinţă, adică de pasiune mistuitoare şi ajungînd mai totdeauna în moarte, pare a fi starea firească a existenţei : Orfeu şi Euridike, Francesca da Rimini şi Paolo Malatesta, Antoniu şi Cleopatra, Romeo şi Julieta... Dar Dama cu camelii,

Emma Bovary, Anna Karenina... Iubirea-pasiune, crede Denis de Rougemont, e o eternă logodnă, argheziana zicere — Logodnică de-a pururi, soție niciodată...

Nu-i cazul să rezum sau să recenzez *Iubirea și occidentul*. Ci, dacă vreau să dezleg acest mister, dragostea, trebuie să mai treacă apă pe Dunăre... Și tot nu-l voi dezlega... Eu cu lumina mea sporesc a lumii taină / și tot ce-i ne-nțeles / se schimbă-n ne-nțelesuri și mai mari... Dacă m-ar auzi Blaga... Nu știu ce m-a apucat. Era vorba că iubirea trebuie trăită...

N-am să pot, totuși, concepe ca această putere universală, iubirea, să ardă tot ce este „altceva". Nici chiar la vîrsta noastră. Căci iată ce mi-a fost dat să aud: „Oare cine mă va ajuta să-mi regăsesc zborul? Nu mi-a mai rămas decît plînsul. Caut dragostea și numai dragostea întruchipată într-un băiat căutător al aceleași comori. La mine o va găsi cu siguranță. Vino, necunoscutule, să primești darurile celei mai bogate ființe din Univers, stăpîna împărăției care s-a format din iubire și adevăr, din puritate și frumos!"; Anii mei sună a cîntec, dar trec pe lîngă ei cu dragostea în mînă și am rămas cu ea întinsă, ca a regelui Lear. De ce m-am îndrăgostit, nu știu. Tot ce știu e că fiecare fibră a ființei mele pulsează pentru el. Și l-am pierdut. Nenorocirea vieții mele. El nu m-a iubit. M-am gîndit la moarte. Cred că totul s-a sfîrșit. Sufăr cumplit. Doream atîtea și n-am avut nimic. Nu cred că voi mai iubi vreodată. Mi-am pierdut toată încrederea în mine. Încerc să mă vindec, nu reușesc. Mă gîndesc numai la el. El are pe alta. Parcă nu trăiesc în prezent. Plîng și sufăr cumplit. Jur că n-o să mai iubesc niciodată"; „Încă îl mai iubesc. Mi-e rușine s-o spun, mi-e ciudă că-i adevărat, dar asta-i realitatea. Aș dori să pot uita totul, chiar am început să uit. Simt că sufletul meu moare. Și lacrimile de ce curg? Mi-e frig și mi-e dor, dor, dor de el, de dragostea lui. Simt nevoia de dragoste. Am un gol imens în suflet. Vreau să pot revărsa asupra cuiva toată iubirea strînsă în mine. Nu știu cît de repede se va ivi El ca să-mi schimbe viața"; „Îl iubesc și sînt și eu iubită. Cunosc fericirea mai puternic decît oricînd. Dacă-l pierd, înseamnă că nu merită. Și totuși, sînt sigură de sentimentele lui. Gred ca o nebună în cuvintele lui și crede ca un nebun în cuvintele mele. I-am dat tot și nu-mi pare rău. Sînt fericită, mă-nțelegi? Nimic *altceva* nu contează. Viața ne aparține. Am și uitat că am fost cîndva disperată. Dar

poate mai bine c-a fost așa, fiindcă acum viața are pentru mine altă dimensiune" Zică unii oameni înțelegători, generoși din cale-afară, că nebunia adolescenței este sublimă, că nebunia aparține adolescenței. „Nebunie, ce frumoși sînt anii tăi!" exclama un îndrăgit om de spirit... Să fie, totuși, „nebunia" „apanajul" adolescenței? Atunci cum se explică faptul să tanti Cecilia, care are aproape patruzeci de ani, îi spunea deunăzi lui tata: „Ce știu alții ce-i aia dragoste nebună? Nici tu, Tache, nu cred că ai iubit la nebunie, cum îl iubesc eu pe Lae".

•

Fel de fel. Crimpeie nesemnificative. Întîmplări mai lungi, mai scurte, cu prietenii din curte... Nu cred să intereseze nici măcar pe cei mai apropiați mie. Doar pe tata, sigur, numai că nici el nu are cale de acces către acest text... ezoteric. Care e finalitatea? Care va fi, totuși, finalul dacă voi ajunge pînă acolo? Am și început să am o stare de incertitudine amestecată cu lehamite... Motivele ținerii acestui jurnal le-am înțeles parțial, dar sentimentul de inutilitate devine tot mai apăsător. Altceva se înțelege, de bună seamă prin gratuitatea... în artă. Aici e chiar un imperativ: „noble inutilité"... Într-un eseu am citit despre feluritele motive ale consemnărilor diurne. „Scriu pentru că sînt singur" (Amiel). Eu nu-s singură, ba prea multă companie... E drept că simt nevoia să vorbesc cu mine însămi. Și cu mine însămi!... Cel mai mult mă apropii de explicația lui Jules Renard: scriu ca să mă amuz. Se înțelege că nu totdeauna am pretexte de amuzament. Dreptate au și Camil Petrescu și Roland Barthes cînd cred că jurnalul este o cronică a banalităților. dreptate au și acei care cred că depinde de calitatea natației, de adîncimea observației, de volumul adevărului. Un reputat critic al nostru (pe care am avut onoarea să-l văd și să-l ascult) afirmă clar: „Scriem un jurnal ca să spunem adevărul integral despre noi și despre alții. Această iluzie a adevărului, a sincerității totale mi se pare hotărîtoare. Jurnalul este spațiul în care, rupți de convențiile sociale, trăim sub ochiul adevărului, gîndim liberi și scriem fără nici o oprelițe ceea ce gîndim. Nu mai știu cine a spus că, în vremuri în care libertatea individului este reprimată, jurnalul este un spațiu al libertății și, aș adăuga, un martor tăinuit al adevărului". Cel mai mult m-au încîntat afirmațiile lui Amiel și Musil: jurnalul e „o pernă a trîn-

dăviei", o formulă comodă. Da, comoditatea, sfînta lene căreia nu mai ţin minte cine îi făcea un elogiu patetic şi... lenevos... Dar cîte temeiuri ale jurnalului nu sînt... Oamenii importanţi consemnează fiindcă au lucruri importante de comunicat sau „să-şi comunice". Marii scriitori îşi mărturisesc, uneori, tribulaţiile scrierii unor opere de-ale lor. În multe cazuri, aceste jurnale de creaţie au ajuns ele însele creaţii de sine stătătoare... Cum să nu, bat cîmpii fără graţie...

Frînturi, crîmpeie neînsemnate, harababură... Fragmentarismul, iată una din primejdiile (sau poate avantajele!) jurnalului. Nu, după opinia mea, e un beteşug, nu mai încape vorbă. Al jurnalului „literar", „ca literatură", cu destinatar. Dar şi despre fragmente am citit undeva cuvinte foarte frumoase. Îmi pare rău că nu mi-am notat. Reţin numai că Mircea Eliade a scris un *Fragmentarium* şi *Fragments d'un journal*... Asta e condiţia jurnalului, caracteristica lui definitorie. Viaţa, ideile n-au o cursivitate în fapt, ci una rînduită aposteriori.

La şcoală mergeam numai grupele de elevi constituite pentru a orna clasele, pentru a aranja laboratoarele şi cabinetele. Ceilalţi rămîn acasă ca să se pregătească în vederea colosalei campanii agricole... Trebuie să exploatăm timpul nemilos, că şi el e neîndurător cu noi.

Minigrupa noastră acţionează în cabinetul de literatură. Sîntem prompţi, eficienţi şi inventivi. De fapt, nu prea avem ce inventa, fiindcă există prevederi clare în legătură cu ce trebuie să cuprindă fiecare cabinet. Pentru cine nu ştie, cabinetul e o sală de clasă obişnuită. Aşa e poruncă: să fie cabinete. E un mijloc modern de instruire şi de educare. Mai greu de înţeles e de ce profită numai o singură clasă de asemenea sursă generoasă instructiv-educativă. Căci în acest cabinet, de literatură, să spunem, se instalează un „colectiv" de elevi, par exemplu profilul „prelucrători prin aşchiere", şi nu-i mai urmeşte de aici nimeni, un an întreg... Dar să trecem peste acest amănunt... Pe vremuri, Ministerul şi Inspectoratul şcolar contribuiau din belşug la dotare. Acum totul s-a simplificat pînă aproape de zero. Se bănuieşte că din motive de economie. Numai ce se poate face prin autodotare...

Pentru cabinetul de literatură sînt cîteva planşe confecţionate cu timpul de către elevi (curente literare, genuri literare, viaţa şi opera unui scriitor), două vitrine cu revis-

te de cultură, aranjate în așa fel încît să se vadă chipul zîmbitor de pe prima pagină. Obligatorie este vitrina specială care conține numai „documente" ale eroului și despre erou. Tronează un mamut intitulat *Omagiu*. Impunătoare sînt și celelalte volume literare închinate conducătorului mult iubit. S-a primit ordin „de sus" ca portretele scriitorilor clasici să nu mai fie spînzurate — acesta a fost cuvîntul — pe pereți. „Ce au elevii de învățat privind chipul scriitorului?" a întrebat retoric anul trecut un tovarăș. „Un singur portret trebuie să rămînă, ca un simbol, ca o mărturie... În definitiv, asta-i legea, și-i bună, nu se discută!"

Operațiunea de amenajare a cabinetului se axează cu deosebire asupra curățeniei: măturat, rășluit băncile cu lama, briceagul, geam spart, șters praful și ferestrele, spălat totul. Am adus detergenți de acasă, cîrpe, ziare, mături. Apă fiartă luăm de la o vecină a școlii, special angajată pentru această afacere. Și treaba merge strună, cabinetul iese lună. Proful de română, Constantin Telu, zis *Pascalopol*, ne privește cu o inexplicabilă compătimire, zîmbește moale parcă l-ar durea ceva, ne felicită și ne urează practică ușoară. Mai murmură cîteva cuvinte neînțelese, dintre care eu deslușesc doar atît: „Vae victis".

Grupele celelalte ne invidiază pentru operativitate. Închipuiți-vă cît au de lucru cei de la cabinetul de științe sociale. Însă cel mai mult se oftică muncitorii de pe culoare unde pavoazarea este de o monotonie strivitoare. O singură temă. Mai mult ni și o fărîmă...

Cadrele didactice rămîn la școală toată ziua, că au o ședință *pecere*, o restanță învățămînt politic, un consiliu profesoral și o ședință de catedră.

Doamna Mirică, vecina, năvălește în bucătărie, unde trebăluiește mama, și-i comunică o veste senzațională:

— Doamna Mușat, haideți repede, că aduce pui, în spate la ABC!...

Femeia gîfîie de parcă ar fi alergat la maraton. Se așează cîteva secunde pe un scaun, să-și tragă sufletul. „Subțirica din vecini", așa o numește mama pe doamna Mirică. Și pe bună dreptate, căci, deși are doi copii, e suplă, trestie, ca să nu spun slăbuță. Trage adînc aer în piept, își aranjează fusta care și-a schimbat poziția normală și se lansează spre ușă, în atac.

— Thalia, îmbracă-te repede și hai să prindem rînd...

Strîmb din nas, dar n-am ce face. Mely nu-i acasă, iar Calliope nu se simte bine. Mama singură nu face nici o brînză, fiindcă „se dă" numai cîte un pui de persoană. S-ar putea nici să nu fie pui, ci doar tăcimuri, ghiare adică. Şi din astea „dau" numai o pungă...

Coborîm vijelios şi ne instalăm la coadă care deja a căpătat dimensiuni alarmante. O prind pe mama de braţ. Mă simt mai în siguranţă... Timpul se scurge implacabil, răspîndind şi el, nesimţitorul, o stare de neastîmpăr. Îmi tremură picioarele, mi se face greaţă...

— Stai şi tu mai la margine, mai la aer, îmi zice mama.

Un zgomot, agitaţie, busculadă. Vine hudubaia, o maşină mare. Lîngă mine apare un moşneag. Se bagă în sufletul meu... Lăzile sînt descărcate anevoie, nu se mai termină. Stau prea înghesuită, strivită.

— Nu mai pot, nu mai pot, încep să strig. Vreau să ies, nu mai stau...

— Fii liniştită, îmi zice doamna Mirică. Rămîi aici! Ai aşteptat atîta... Înţeleg că are dreptate şi mă resemnez. Mama intervine:

— Thalia, ţi-e rău? De ce nu face cineva ordine?

Ei rîd cu răutate. Au feţele schimonosite... Trebuie să ne organizeze cineva... Îmi vine să ţip... Şi, deodată, încep să cresc, să mă înalţ deasupra tuturor... Oamenii rămîn ca nişte păpuşi mecanice. Eu, Gulliver în ţara piticilor... Mă urc pe duba aceea şi dau ordine. Aşez frumos păpuşile, urlu, dau din mîini. Aşez jucăriile într-o rînduială perfectă...

În faţa mea văd capul unui om turtit între ceilalţi. El nu vrea să asculte... Şi acum sînt aşa de mică, încît mă pierd printre picioarele lor, ca un Tom Degeţel. Văd fiecare pantof, fiecare pantalon, fiecare rochie sau fustă... Toate au fost cumpărate, pentru fiecare lucru ei au trebuit să hotărască. Ridic ochii şi văd capul bărbatului acesta. Ce om simpatic! Are ochi albaştri şi blajini. E foarte mic de statură şi se uită cu îngăduinţă în sus. Lîngă el, o feliţă îl tot întreabă:

— Tată, tată, ce e asta?!

Omul se pierde în mulţime, de-abia i se mai văd ochii strălucind albastru. Atunci mama mă ia în braţe şi mă leagănă: „Puiul mamei, puiul mamei..."

— Lăsaţi femeia asta în faţă, are un copil mic în braţe...

Eu mă zbat în scutece. Mă sufoc de căldură... Rup scutecele, sar din brațele mamei și mă reped în față cu amîndouă mîinile întinse...

•

Am dormit ca un prunc fără crampe. Tun. Să tai lemne la capul meu. De obicei, mă mai frămînt, mă mai trezesc, mai visez, mai răscolesc pelincuțele... Acum sînt *fraîche*, cu bună dispoziție și cu poftă de mîncare... E duminică. Nu mai plouă. Aș vrea să fac o baie și nu curge apă caldă. Nu mai curge de astă primăvară. Fun, cum fac mereu, pe aragaz, o oală mare cu apă și peste o oră-două se va încălzi. Gazele ies foarte alene, fac o flacără cît un sîmbure de mac...

— Tu, păpușică, ai avut febră, mă informează mama. Doamne, ce-a fost cu tine?...

Sînt surprinsă. Știu că nu m-am simțit bine în flagelul de aseară, dar... *Padre* mă scrutează, pufăie a nemulțumire, a satisfacție, nici nu-mi dau seama. Trage cu sete dintr-o țigară „Carpați". Are o figură chinuită, palidă, și cearcăne. Mormăie ca un bondar. Apoi se plînge în gura mare că n-a închis un ochi toată noaptea din cauza nuntașilor de la „Grădină", care au chefuit pînă către ziuă:

— Dar ce hal de petrecere, desfrîu, dezlănțuire de instincte primitive... „Muzica"... o teroare. Și urlau de se cutremurau baierele lumii:

Noi de-aicea nu plecăm,
Nu plecăm acasă,
Pînă nu ne îmbătăm
Și cădem sub masă...

Dar ce credeți că tămbălăul s-a încheiat după ce s-au făcut pulbere?...

Tata e hipersensibil, simte enorm și vede monstruos. De aceea exagerează... Sau mai știi?

— Dacă nu ești rupt de oboseală... să vezi ce ai dormi, ca mieluțelul, după o navetă ca a mea, i-o reteză mama în timp ce, cu iuțeală de viespe, ne pregătește o gustare: magiun făcut de bunica și margarină... Unt n-am mai mîncat de-un secol, ceai n-am mai băut de-o lună!

— Te plîngi domnia ta, om în toată legea, și la bietele fete nici nu te gîndești. De egoism n-ai dus niciodată lipsă, te cunosc eu după atîta amar de ani... Trebuia să te faci

luntre și punte și să le absolvi de practică, să le scoți certificat medical. Nu vezi că amîndouă sînt bolnave?

Tata sare ca ars:

— Cum să le scutesc?! Nu știi ce vorbești. Dacă noi, cadrele didactice, recurgem la asemenea mijloace pentru a ne sustrage de la sarcini, ce face restul lumii?... Ni s-a atras hotărît atenția și în consiliu și la ședințe pecere că nu se admite nici o scutire! Cei care se eschivează vor fi aspru pedepsiți, mergînd pînă la exmatriculare!

— Doamne, Dumnezeule, ești ca și ei, nu mai spun cum... datorie, sarcini, ședință, pedeapsă aspră, ni s-a atras hotărît atenția, auzi, hotărît...

Mama e supărată foc. Lasă impresia că e gata să se repeadă la tata, să-l sfîșie. Altminteri, nu mai încape vorbă, ea îl iubește, s-au luat din dragoste, cum repetă ei, mai în glumă, mai în serios. Și se și vede, chiar dacă la vîrsta lor, patruzeci, au un fel de pudoare a sentimentelor.

— Nici într-un caz Calliope nu poate să meargă! N-o vezi cum arată? Eu îi scot scutire! Fata o să stea acasă și o să se întremeze!

— Cine îți dă scutire, că medicii au ordin să nu acorde nici un...

— Ia mai lăsați-mă și mai lăsați-ne în pace cu ordinele voastre! Ce-i țara asta cazarmă stăpînită de o juntă militară? Ordin, regulament, uniformă, instruire, comandant, comandament, tabără, grupă, detașament, brigadă, campanie, revoluție... și nu mai știu ce mitocănii de astea cazone... Îți demonstrez eu că merg la doctorul Grădinaru și obțin trei certificate...

Tata, ca să aplaneze conflictul, o dă în glumă:

— Tu, da... doctorul, ehei, știm noi... sau nu știm tot...

Mama dă din mîini în semn de silă și, după ce tata mai aduce cîteva argumente mai serioase, se ajunge la concluzia că e normal să rămînă acasă Calliope, pînă se pune zdravăn pe picioare, și că eu voi merge „la datorie", chit că prin asta, ca și colegii mei, fac un sacrificiu stupid, acum cînd sînt în ultima clasă de liceu.

Ne pregătim frenetic în vederea educației prin muncă, pentru muncă. Răscolim toate cotloanele să dibuim haine de toate soiurile, corespunzătoare diverselor nuanțe ale timpului tomnatic. Capriciile acestei „Doamne" sînt cunoscute și recunoscute; de unde și variatele diapazoane: „A venit toaaamnaa...", „E toamnă iar...", „Îți mai aduci amin-

te, Doamnă...", „Spaima florilor și Doamna / Cucurbitaceelor", „Și plouă și ninge, / Și ninge și plouă"... Vara care a trecut a fost caniculară și secetoasă. Toamna asta văd că a început cu ploi și cu frig...

Tata crede că ar fi bine să avem cizme de cauciuc, dar noi nici măcar ghete nu ne-am învrednicit să procurăm.

— Ești cu capul în nori, dom'le, îi atrage atenția mama. Nu ți-ai făcut rost de-o căciulă, de-un hanorac, de-o șubă. Crezi că ai rezolvat-o cu pălăria aia de flașnetar... Și cum să te duci în haină, doar nu mergi la sindrofie (îi întoarce atacul)... sau mai știi... Ia-ți puloverul de lînă, ce dacă ți-a rămas mic, cu ăsta doar m-ai cucerit... Să nu uiți ranțipliul, știi că ai plămînii în pioneze...

Pe mine m-a dotat ca pentru o expediție la Polul Nord. Căciulițe de lînă, pijamale vătuite, pulovere groase, bluze de piele chinezești, șosete flaușate, scurtă de fîș, pantaloni matlasați, vestă din lînă, tot pentru dormit noaptea, niște mănuși mai vechi din PNA, roșii, de cînd eram în clasa a cincea, să nu-mi înghețe mîinile la cules... Numai cu încălțările stăm mai prost, n-am decît o pereche de adidași din înlocuitori de piele, arhaici, prin care sigur va pătrunde apa...

— Poate ne dai și cîte o plapomă, o tachinez eu.

— Și crezi că ar strica?... Să nu vă uitați fularele și ciorapii de bumbac...

Încă de ieri ne-am înțeles cîteva „perechi" să mergem azi la filmul *Piedone în Africa*. La ora 14,30 trecute fix sîntem deja în sala unicului cinematograf din oraș. O sală sub formă de amfiteatru, cu un sistem ingenios de iluminat, după modelul luminilor ascunse, cu lambriuri care se vor antifonice... Ar putea fi cochetă, dacă majoritatea spectatorilor n-ar fi constituită din persoane cam suspecte, care, în procesul contactului cu fenomenul artistic ajung la reacții cel puțin bizare: zgîriie băncile, scuipă, mănîncă semințe, vorbesc, fluieră. Noroc că domnul Stoian, șeful, e mînă de fier și intervine adeseori decisiv. Cam suferă fluența spectacolului, dar șmecherii sînt puși temporar la punct. Nimeni însă nu-i poate stăpîni să consume „bomboane agricole" și să fluiere la scene mai „picante". Aceasta e o reacție de anvergură națională... Rontăitul semințelor este, pentru domnul Stoian Antohi, silențios, așa că numai intervenția fina-

lă a măturii rezolvă situația în chip fericit... Alții vin numai pentru a avea un loc de șezut și întunericul prielnic manifestărilor tandre sau de-a dreptul erotice. Vorba cuiva : „Am văzut aci-ntr-o noapte niște fapte care m-au scandalizat" ! Ce s-a întîmplat acum o săptămînă, aici, și altădată, e de rîsul lumii... N-aș vrea s-o fac pe moralista, totuși rămîn la convingerea că exhibarea instinctelor e penibilă. Nu libertinajul în sensul rău al cuvîntului, ci un libertinaj decent, dacă se poate spune așa. Și cred că se poate... N-aș spune că mîngîierile sau chiar pupăturile ar fi un capăt de țară. Rămîne numai de stabilit dacă se mai poate considera că ai fost la un spectacol sau în altă parte unde, negreșit, ar fi fost mai nimerit.

Tiby, prietenul meu, mă ține doar de mînă și pot vedea filmul în bună pace. Ce se fac, însă, cu educația artistică, de exemplu, Trică Iurea, zis *Brontozaurul*, și cu dolofana Valy ? Aceștia, deși persoane „cu greutate", s-au contopit într-o singură ființă...

După ce ne delectăm cu loviturile ca de buzdugan ale lui Piedone, pentru că e încă devreme, ne hotărîm *in corpore* să facem o plimbare pe Bulevard. Doi cîte doi și toți laolaltă.

Castanii străjuiesc calmi și maiestuoși traseul nostru. Au început să cadă frunze galben-aurii și roșiatice. Ciudat, strada este foarte îngustă, dar trotuarele au fost concepute mai spațioase. Pe aici și-au purtat pașii generații de-a rîndul, cu amintirile, cu gîndurile, cu bucuriile și tristețile lor, cu melancolie sau exuberanță juvenilă, cu umerii apăsați de povara anilor, cu cărucioare din care strălucesc ochi nevinovați... Și toți îi spun simplu sau pretențios : „Bulevardul"... „Hai la o plimbare pe Bulevard !"

Mie mi-i drag și de aceea sînt încercată de ademenirile poeziei cînd mă gîndesc la Bulevard sau mă plimb pe el. E ca un scurt arc de cerc, cu punctul de plecare la Bancă, o clădire de un cenușiu cald, și cu capătul la „grădina" „Bulevard", cunoscută mai mult sub numele de „Colțul Donului", Artera (auzi, artera !) nu are mai mult de 300 m, dar nouă ni se pare nesfîrșită. Pe această distanță, ea înlănțuie ca o centură marginea de sud-vest a orașului, dincolo de care se deschide o priveliște magnifică : o pantă abruptă, cu copaci drepți și falnici înlănțuiți de liane și invadați de iarbă, care coboară pînă la linia ferată, de unde iarăși se înalță un deal impozant, împădurit, Pițigaia. În punctul de unde

se vede această privelişte au fost presărate de către edilii oraşului băncuţe cochete, străjuite de un gărduţ de fier forjat. Şi asfaltul a fost recondiţionat, dar, nu se ştie din ce motive, a trecut o echipă înfuriată de sfredelitori, lăsînd în urma lor răni deschise ca nişte *black holes*. Unii spun că se lucrează la canalizare, alţii susţin că se vor introduce conducte de gaze. Cert este că aceste tranşee, gropi şi gropiţe au rămas şi acum neastupate.

În partea locuibilă a Bulevardului se mai află sediul Miliţiei biblioteca orăşenească — o vecinătate destul de glumeaţă —, un cabinet dentar unde cîrmuieşte celebrul doctor Minu, falnica şi străvechea clădire a petroliştilor, cu faţadă à la Versailles, cîteva case sistem vilă, chipoase şi solide, construite demult, un bloc mai nou, ogîrjit, schilodit de seismul din '77... La o sinuozitate a braţului pe care îl face Bulevardul există un părculeţ, dacă e propriu să numeşti aşa un spaţiu de cîţiva metri, cu trei copaci, două bănci deşelate şi nu scrînciob ca o arătare extraterestră... Ne oprim aici pentru cîteva momente. Băieţii ne dau, pe rînd, în leagăn, arătînd o afecţiune copleşitoare faţă de noi. Chiuim de plăcere... Pe o bancă, Trică Iurea zis Brontozaurul, o şmotoceşte pe dolofana Valy. Pe cealaltă bancă, Tiby nu-şi permite decît să mă sărute pe gît, mai jos de lobul urechii stîngi, în linişte şi îndelung...

Trecem şi pe la „grădina" „Bulevard", un tarc minuscul, în faţa unei dughene. Cîndva aici se înghesuia lumea la mici şi bere, dar de la o vreme locul e pustiu. Din cînd în cînd mai apare în cadrul chioşcului cîte o figură adormită cu cîteva sticle de suc leşios. Şi mai rar, grătarul împrăştie fum ca un furnal nervos, stopînd înaintarea plimbăreţilor de pe Bulevard. Sînt pîrpoliţi nişte „cîrnaţi" suspecţi, înfăşuraţi în plastic... Ne înghesuim la mesele cu vopseaua scorojită, pe nişte scaune şchioape şi reci ca gheaţa. Motiv pentru noi, fetele, să ne instalăm pe genunchii prietenilor noştri. Dan Petru *(Don Pedro)* se preface nemulţumit, apoi face glume pe seama căldurii ce o degajă Magy. Numai Laurenţiu Gavrea şi cu Roxy nu aud şi nu văd nimic, plutesc în altă lume, îmbătaţi ca de haşiş. Trică ne priveşte cu condeşcendenţă, ca şi cum ar spune: Sînteţi nişte copii nepriceputi". Se hotărăşte să plece, cu Valy, nu înainte de a ne arunca replica lui preferată şi uzată:

— Pe noi alte măreţe idealuri ne animă! Scena de viaţă adevărată, ca-n *Decameronul!*

Valy niciodată nu protestează. Dimpotrivă, chițcăie de încîntare.

S-a înserat. Plecăm și noi agale, într-o tăcere de-neceput de leat.

Tata încă mai lucrează la bagaje. Mama ne prăjește cei doi pui. Mely e plecată la Mihăiță, să învețe împreună... Galiope se uită pe geam, prin seara cenușie, la clădirile decolorate și inegale, apoi își mută privirea pe crăpătura din perete rămasă de la cutremur, urmărind păianjenul care aleargă în jurul adînciturii din perete...

Soneria sună lung, strident. Intră vijelios domnul Mirică.

— Vecine, sară bună, am o sticloanță clasa una...

— Ia loc, coane, și să consultăm marfa.

Prin ușa întredeschisă văd doar burta vecinului proeminentă care se armonizează cu înfățișarea lui robustă, de gigant. Cu toată înălțimea lui, tata pare pe lîngă domnul Mirică, prizărit. Se aude sărind dopul de la sticlă, o cheamă și pe mama de la bucătărie, își toarnă în pahare:

— Hai noroc și sănătate, Dumnezeu să dea de toate, bucurie și bucate!

Fetelor nu vreți și voi? ne strigă vecinul.

— Doar știți că ele nu beau, îi amintește mama.

— Știu, dar mi-am făcut datoria... Nu vă speriați, nu stau mult. Mîine plecați la practică... Ce chestie! Auzi, dum'le, să pună copiii la muncă, în loc să-i lase să învețe...

— Muncă neplătită, precizează mama și se retrage „la cratiță".

— Exploatează și copiii, nemernicii...

Văzînd că tata dă semne de neliniște, domnul Mirică îl încurajează, mutîndu-se cu scaunul mai aproape de el. Acum îl văd foarte bine.

— Fiți liniștit, dom' Mușat... Eu nu mă tem de nimeni, absolut de nimeni, ce dracu... Lăsați să audă și fetele că nu stau mult, termin sticloanța, și la culcare, fată mare... Să audă cine-o vrea... Închipuie-ți, dom'le, să-mi fure mie roata de rezervă... boți, dom'le, peste tot numai boți...

Lovește cu pumnul în masă, gîfîie, clipește des, ca orbit. Mîinile-i enorme sînt făcute parcă dintr-o scoarță noduroasă, gata să gîtuie.

— Nu las eu lucrurile așa... Or să aibă ei de ce să-și muște mîinile... Ia mai ia un păhărel, să ne veselim mițel!

Şi, într-adevăr, vecinul se mai înveseleşte. I se ascute şi simţul critic.

— Da, dom'le, noi mergem la muncă, prin ploaie, frig, noroi, şi ei acum se plimbă la căldurică, prin Africa. S-au dus acolo, că lumea civilizată nu-i mai primeşte... Nu mai e ca altă dată, să-l ia toţi în braţe... ce-or fi găsit la el... Aţi auzit, dom' Muşat, cum au trecut unii Dunărea înot?... Fug săracii cum pot... Grănicerii trag în ei... Cine scapă, ori e trimis înapoi, ori ajunge în occident şi acolo ce crezi că umblă ciinii cu colacii în coadă? Să nu mai vorbim... Vai de ei şi vai de noi!... Auzi, dom-le, să ajungi să mori de foame într-o ţară cu atîtea resurse naturale... Şi ei trăiesc ca *bîmbaşa* şi ţin cuvîntări că nu mai putem noi de bine... să plătim noi fondul social, că ne dau ei banii la Sfîntu-Aşteaptă.. hoţi, jaf, mafioţi...

— Dă-i încolo, vecine, încearcă tata să-l potolească. Mai bine să vorbim despre ceva frumos...

— Da, dom'le, aşa e... Să vă spun una bună. Ştiţi ce-i comunismul? Nu ştiţi? Vă răspund eu. Comunismul e societatea care face binele cu de-a sila!...

Domnul Mirică se prăpădeşte de rîs. Mai dă o duşcă pe gît şi continuă plin de vervă:

— Ascultaţi una şi mai bună. *El*: „Cum se simte poporul român?" „Excelent, Măria Ta". „Să se reducă veniturile la jumătate!" „Ei, ce mai zice popo'ul?" „Bine, Înălţimea Ta, aplaudă". „Să se reducă raţia la un sfert!" „Ce mai zice naţiunea". „Fericită, prea fericită, Eroule". „Să vină toţi în faţa mea". Vin, dom'le. „Să fie spînzuraţi din zece în zece! Are cineva ceva de spus?". Nimeni nu obiectează. „Cum nimeni nu are de întrebat ceva?" Atunci unul mai curajos iese totuşi în faţă şi întrebă: „Frînghia şi săpunul le aducem de acasă?"

Torente de rîs pînă la sufocare. Tata îndrăzneşte să-i atragă atenţia că asta nu-i de rîs. Domnul Mirică e de acord, închină ultimul pahar şi promite că, la întoarcerea noastră din practică, o să vină cu o sumedenie de bancuri trăznete, să se mai înseninez şi tata, că nu prea arată bine. La plecare, îl îmbrăţişează. Îl sărută, ne strigă „noapte bună, feţelor", „sărut mîna, doamnă", „nu-i las eu aşa, să-şi facă de cap, cu mine au încurcat-o"...

A venit şi Mely. Ne pregătim de culcare. Înainte de a stinge lumina, eu trec în jurnal acest „moment poetic" cu bere, pentru economie de spaţiu: „El, mascle gladiator, / El,

fulgerul descătușării / El, marele demiurg / El, numele nostru cucerit / Emblema noastră de glorie" (C. P.); „Mai înainte de-al alege, / patria / și poporul să-i dea cîrma, / Dumneavoastră v-ați încredințat cea dintîi / viața, acestui Bărbat // Astăzi sînteți ca și patria, / patria-i ca Dumneavoastră, / poporul, și el — în seama aceluiași / Om!" (I. G.); „Și drept chezaș al fericirii noastre / Pe el îl vrem, pe marele Bărbat / Sub falduri roșii, galbene și-albastre — / Ales între aleși la Comunistul sfat" (V. V.); „Într-o zi pe înserat / M-am apucat de furat / Am furat un portofel. / Repede m-au prins cu el / Portofele, portofele, / Voi sînteți zilele mele, / Voi mi-ați distrus liniștea / A mea și-a lui maică-mea!" (Folclor orășenesc).

•

Ascult o emisine la *Tinerama*, unde centrul de gravitație a discuțiilor este această „esență unică": dragostea. Poate e numai o pătimire a adolescenței. Știu că nici o ființă nu scapă de „foc". Dar, hotărît lucru, zburătorii au predilecție pentru vîrsta fragedă... O tînără recită cu pathos: „Dragostea e hrana mea, e cerul meu, e respirația mea". Seamănă cu ceea ce-mi spune mereu Ana, nedespărțita-mi prietenă: „Îmi dau și viața pentru el, prințul meu, regele meu!" Sau cum am citit într-un roman de trei parale: „Tu ești începutul și sfîrșitul vieții mele". Sau la *Tinerama* cu pricina: „S-ar putea spune că iubesc fără șansă, deoarece, cu toate că mă cunoaște, el nu știe că-l iubesc și nici nu am puterea necesară să-mi înfrîng timiditatea și să-i spun"; „Am reușit, în sfîrșit, să cuceresc inima de gheață a fermecătoarei fete pe care o iubesc"; „Nu știu dacă la vîrsta mea ar trebui să mă preocupe sentimentele. De fapt, nu pot să spun că mă preocupă, dar... m-am îndrăgostit. Cînd mi-a spus că mă iubește, nu l-am crezut. Cred că l-am jignit, că s-a supărat pe mine. Ce să fac? Nu vreau să am dușmani"; „Sînt un ghinionist total. E o situație cam tîmpită. Sînt mai bine de trei ani de cînd mă zbat să pot înfiripa o legătură de prietenie cu cineva, lucru care a avut de fiecare dată cîte un eșec strălucit. Nu sînt un handicapat, cum se vede, nici fizic, nici psihic, nici urît, nici rău. Și atunci care-i cauza?"

În emisiunea asta, sînt și alte probleme arzătoare ale primăverilor puține. Tinerii vorbesc de visuri, de întrebările vîrstei, de puterea de a gîndi mai bine. „Cum ați vrea să

fie cărțile care să reflecte viața tinerilor!" îi întreabă reporterul, redactorul emisiunii. „Să nu ofere soluții". „Să ne facă să cugetăm, să ne facă să simțim că trăim". „Nici într-un caz să nu fie didactice, conformiste, să vehiculeze adevăruri de suprafață". „Aș vrea să fie ca o cameră invizibilă care să ne surprindă fără să știm". „Viața să fie văzută în toată cruzimea ei, chiar dacă nu ne place. E de preferat un contact dur cu realitatea, decît o imagine idilizată". „Deși ne place autenticitatea, ba chiar umblăm, uneori, ahtiați, după (originalitate), ne plac modelele". „Adolescentul e fistichiu, sucit, trăznit, pidosnic, dar și timid, sfielnic, retractil. În ambele situații, îi place să imite". „Aș vrea să am o prietenie cu o persoană mai în vîrstă, căreia să-i mărturisesc tot ce am pe suflet". „E vîrsta cea mai plină de trăiri". „Literatura sau filmul trebuie să surprindă conflictele cu noi înșine". „Și conflictele între generații". „Am remarcat o rezistență a adulților în fața visurilor adolescentine. Nu ne înțeleg". „E ceva care îmi ține sufletul încătușat". „În familie, oriunde, adolescentul simte nevoia acută de tandrețe și înțelegere"...

După încheierea emisiunii, caut cărți despre adolescență în biblioteca noastră destul de dotată. Vreau să-mi deslușesc mai bine „tema". Poate că nu e de ajuns că mă străduiesc să o observ direct. Colegii mei îmi stau la dispoziție, eu însumi îmi sînt... cobai. Dar și din cărți pot culege multe învățături pentru a putea încerca mai priincios să mă înfrupt din fructul enigmei... Din păcate, mi se pare că nu prea am acces cu judecata pe acest tărîm alunecos. Cred că sînt capricioasă. „Naivitate", mi-a spus profesoara mea de engleză, *Lady Mary*. „Tu ești prea ironică și de fel sentimentală", mă apostrofează Ana Rebu. Ba bine că nu. Dar nu să plîng. Caragiale numea lacrimile „balele melancoliei" și nu se sfia să plîngă. Iar ironicul Topîrceanu era de-a dreptul un emotiv. Se zice că marii ironici sînt hipersensibili... Nu, nu-i a bine cu mine. Am căzut pradă panseurilor copilărești. Nici o scofală!

Și totuși, trebuie să lămuresc o situație. Ana, buna mea prietenă, este un fel de *alter ego* al meu. În definitiv, sînt tot eu într-o altă ipostază. Cînd ne-am cunoscut mai bine, în vara aceasta, parcă m-am regăsit pe mine însămi după o absență. E din orașul nostru, a stat o vreme la Ploiești. Acum s-a întors la matcă, acasă. Deci ea a existat *aici* și s-a întors *aici*. Printr-un transfer, s-ar putea zice că m-am

rupt de mine și m-am re-lipit,, dacă admit (și admit cu toată convingerea) că ea este reversul medaliei, fața nevăzută a lunii. „Tu ești prietena mea, i-am spus, în sensul dat de Zenon, cum era Efestion față cu Alexandru cel Mare, Castor față cu Polux...". A strîns din umeri. „O fi, dacă zici tu". „Nu-i exclus ca tu să fii partea mea cea mai pură, mai autentică". „Am impresia că te complici". „Nu, tu ești melancolia mea ascunsă. Și, ca să ghicesc, ce-i ascuns... afară se vede". „Hai că exagerezi, ca să mă amețești". „În schimb tu vorbești limpede, (abia-înțelese, pline de-înțelesuri). Povestește-mi despre adolescența noastră!"

Și Ana îmi spune tot timpul aceeași poveste: de dragoste...

•

Ana Rebu locuiește cu bunicii ei chiar în spatele blocului nostru, într-o casă particulară, veche, cu o mică grădină unde sînt trei butuci de vie și cinci pomi fructiferi. Nici struguri, nici fructe. Doar nucul ce mai produce multă umbră și cîteva nuci. Părinții Anei locuiesc în București, el militar, ea funcționară nu știu pe unde. Vin rar s-o vadă pe fată și, în vacanțe, cîte o dată, se duce și Ana la București. Dintr-o pricină foarte neclară, au orientat-o pe prietena mea la un alt liceu din Ploiești, în clasa a XI-a, pentru ca s-o readucă la baștină acum, în clasa a XII-a. A stat biata fată un an la internat, de era să-și piardă mințile. Sufletul și l-a păstrat intact, în sensul că nu și l-a pervertit. Firește, el, sufletul, a evoluat în funcție de virstă...

Nu știu cum să caracterizez eu fata asta... Sîntem firi deosebite și totuși ne înțelegem așa de bine... Probabil că ne completăm reciproc. Ea e mai naivă decît mine, nici nu mai încape vorbă. Eu is mai „băiețoasă", ea, poate, prea feminină. Eu, mai complicată, ea mai directă; eu mai mult iscodind, ea mai mult simțind; eu mai veselă, ea mai sobră; eu am memoria faptelor și evenimentelor, ea a stărilor și sentimentelor; eu văd chipurile, ea sufletul; ea este, cum se spune, o introvertită care, însă, paradoxal, simte nevoia necontenitei mărturisiri, eu sînt o extrovertită care încearcă să se exprime ascunzindu-se de cele mai multe ori. Paralelismul (două paralele care se întîlnesc tot timpul) poate continua la nesfîrșit... Să mai spun doar că eu sînt cam prozaică, ea visătoare, poetico-romantică. Ea disecă firul în patru, eu alunec mai repede pe suprafața lucrurilor. Între-

văd însă, din zi în zi, traiectorii ciudate: plutirea ei are o direcție dirijată de atracția mamei Ceea; picioarele mele înfipte în pământ simt tot mai mult impulsul desprinderii, dorul levitației. Numai și numai paradoxuri...

Ca în *Halima*, îmi deapănă o poveste lungă-lungă, pe care a început-o încă de astă-vară și nu se știe cînd o va termina. De fapt, episoade sufletești, ieșite în viața cea de toate zilele. De-o inocență înduioșătoare. De-o banalitate stranie. Absolut nimic nemaivăzut, nemaiauzit. Aș zice chiar că simplismul poveștilor le poate lesne descalifica în fața unor ficțiuni de întîmplări mai colorate.

— Acum o să-ți amintesc, în treacăt, despre acel tînăr, Cornel, mai ții minte... Închipuiește-ți, era pentru prima dată cînd cineva îmi aducea flori. Nu-ți mai spun ce se petrecea în sufletul meu. Dar cel mai mult resimțeam diferența de vîrstă, care mi se părea enormă, deși nu era decît de cinci ani. Dar așa e la șaisprezece ani și jumătate, o persoană de douăzeci și doi de ani ți se pare în vîrstă, un „mene"... La cămin, stăteam opt fete în cameră. De toate nuanțele, un fel de semipromiscuitate. Dar nu asta contează... Cum spun, Cornel era primul care îmi aducea flori ca un îndrăgostit. Încercam să conștientizez, dar îmi reușea foarte puțin chestia asta. Nici să poetizez nu puteam, pentru că eram prea dezorientată. Pe atunci, acum un an și jumătate, mă miram de orice sau mă închideam sub „globul de sticlă", unde simțeam adeseori că mă sufoc... Dar iarăși nu despre asta vreau să vorbesc... Pe atunci sufeream prea mult... Acum nu m-am desensibilizat, dar experiența...

Îmi era, în primul rînd, frică de băiatul sau de bărbatul acela, îl vedeam ca pe o persoană dintr-o altă generație, cu un alt orizont, un străin. Pomeam discuțiile totdeauna cu teamă și făceam mari eforturi să nu par o puștoaică ignorantă, aruncată în mare fără să știe să înoate... Cornel era la o școală de ofițeri — mă urmărea destinul, pesemne —, pregă sau cam așa ceva, nu prea-mi dădeam seama ce-i cu el. Eu sînt obișnuită cu militarii, dar el mi se părea cel puțin un general care are slăbiciuni pentru un grad inferior și de altă condiție socio-morală... Era un tip sensibil și cu bun simț, îmi dau seama mai mult acum decît atunci. Descopeream, însă, cu surprindere, că mă place cu adevărat, cu un fel de pasiune abia stăpînită, puțin cam calculată, datorită formației sale militare. Și mai observasem, căci nu-mi pierdusem firea și nici acum nu mi-o pierd, că un profil de as-

condentul vîrstei. Discutam mai mult despre literatură, unde nu străluceă. În sinea lui, îmi recunoştea superioritatea în domeniu şi de aceea îmi ceda iniţiativa. Îmi făcea pe plac, ca să nu mă mai simt stingheră... Atunci am schimbat placa. Mi-am zis că mă place pentru stîngăcia mea, pentru tinereţea mea neştiutoare, fragilă ca un lujer de primăvară... Privită din perspectiva de acum, situaţia altfel arată. Un tînăr de douăzeci şi doi de ani nu are o astfel de motivaţie... Lui i-a plăcut de mine — şi asta-i tot.

Eu n-am reuşit să mă îndrăgostesc de dînsul. „Vina" este şi a mea şi a lui. Nu mai spun de ce. Eram numai foarte curioasă ce se va mai întîmpla, cum evoluează o astfel de relaţie...

Prima oară l-am văzut la un coleg acasă, la unul Antonescu, unde ne-am dus mai multe fete şi băieţi... Toţi au început să fumeze. Eu mă nimerisem lîngă Cornel. Mai mult tăceam. Făceam, cum se spune, notă discordantă în gălăgia de acolo... El m-a întrebat dacă mă deranjează fumul şi i-am răspuns că nu, fără să-i dau atenţie. Dar imediat mi s-a părut că-i ceva în neregulă, că ne aflam afară şi fumul nici nu venea spre mine. Atunci l-am privit mai cu luare-aminte. Avea o figură tipică de neamţ: blond, cu ochii cenuşii... nu albaştri, cu trăsăturile dure şi cu bărbia voluntară. Capul său viril nu se potrivea cu trupul mic... În orice caz, tipul acesta de bărbat nu mă atrage... Dar eram curioasă... Apoi am dansat. El, numai cu mine. Chiar mă gîndeam, cu un fel de amestec de orgoliu şi ciudă, că ceva ciudat se întîmplă... M-a condus, arătînd o mare delicateţe în gesturi. Naturale, dar cam anacronice. O politeţe de modă veche. Am aflat că bunică-su fusese avocat, cu lavalieră şi batistă albă în buzunarul de la haina ponosită... De la bun început, am simţit un fel de incompatibilitate. Nu ştiu ce ar spune psihanaliza în acest caz...

A doua zi, m-am întîlnit la autogară cu el. Eram navetişti pe aceeaşi rută, exilaţi în acelaşi oraş... M-a întrebat de adresa căminului şi mi-a spus că o să mă caute, dacă n-am nimic împotrivă... Nu mai ţin minte dacă am zis „da"... M-am dus liniştită la şcoală, apoi la cămin şi după-amiaza mă trezesc cu el. Nu precizase că va veni chiar în ziua aceea şi m-a luat prin surprindere. O elevă de serviciu m-a anunţat: „Vezi că te caută un valet de caro". A trebuit să mă îmbrac, să cobor şi să-l caut prin toată curtea imensă,

întortocheată plină de clădiri. Nu-l vedeam pe „valet". Mi-era teamă că am fost păcălită... El se dăduse la poartă drept un văr de-al meu, își căutase un loc mai strategic, să nu fim în vederea oricui... Nu-mi convenea deloc că a venit așa de repede, fără să-mi dea puțin răgaz, să-mi fac și eu o socoteală, cum să reacționez... Mi-a spus că, din întîmplare, are după-amiaza aceea liberă și că s-a gîndit că ar fi bine să vină să mă vadă... Abia acum îmi dau seama că el venise special în ziua aceea, a așteptat să-mi termin cursurile și, apoi, m-a abordat... Oricum, aveam o stare de nemulțumire, mă luase ca din oală. Și mi-a mai spus ceva care m-a intrigat și mai tare: că ar fi vrut să ia două bilete la film, dar că nu era un film bun. Cum, adică, să ia bilete la film fără să mă întrebe în prealabil dacă am timp să merg, dacă accept?! Îmi trecea prin gînd să-l las acolo și să plec, dar nu știu ce demon mă ținea pe loc... Era curiozitatea: vroiam să aflu ce se poate întîmpla mai departe... Mai departe, mi-a dat o întîlnire și eu am acceptat-o...

3

După trei zile de ploi vijelioase și după altele destul de pîclișite, azi a ieșit soarele, împrăștiind o lumină aurie și blîndă. Cele trei autobuze cu elevi pleacă din fața școlii spre ferma Leapșa. Motoarele gem, suflă din greu, în timp ce noi, dezmeticiți din pricina hurducăturilor, cercetăm cu multă atenție în jur.

— Măi, zice Gina cu părere de rău în glas, n-au venit nici Sorin, nici Remus, nici Micheline Gavrilă, nici Șoby, nici Andy Tîrlucea...

Bag și eu de seamă că unii colegi lipsesc și anul acesta, mai ales anul acesta. Tot ei sînt cei suferinzi, au probabil, certificate de astenie, anemie, gîlci, pîntecăraie și alte alea.

— Sărmanii de ei, strigă *Don Pedro*, n-au și ei prilejul să se bucure, așa ca noi, de binefacerile aerului, ale miș-

cării, nu pot și ei să se desfete în mijlocul unei colectivități atît de nobile...

Smunciturile îl fac să-și înghită ultimele cuvinte... He, noi am avut noroc cu via, ne vom umfla de struguri, pe cînd ceilalți din celelalte loturi, merg la „developat" porumb și la smuls sfeclă furajeră... Cei mai mulți se bucură că au scăpat de cursuri două săptămîni, dacă nu cumva patru, după cum se zvonește...

— Uită-te la ei, îmi șoptește în ureche Tiby, tresaltă de fericire că merg în sînul uriaș al naturii.

— De ce s-o rupi la fugă? aud glasul lui Laurențiu Gavrea, zis Laurizzio, că are o figură de macaronar. Doar munca fizică pe care o vom efectua e mult mai sănătoasă decît cea intelectuală... Apoi vom avea și sentimentul datoriei împlinite. Noi am prășit, noi am legat via, noi îi culegem roadele...

Buna dispoziție începe să crească, o dată cu înaintarea în teren și cu înălțarea soarelui de pe deal. Autobuzul e pe punctul să plesnească din cauza vocalizelor noastre. Cîntăm cît ne țin puterile:

Ce fericiți sîntem, da, da, da,
La muncă cînd plecăm, la, la, la.

E o improvizație, firește. Asta ne place cel mai mult. Altfel, știm să intonăm și cîntecele consacrate:

Într-o lume fără nori de plumb pe cer,
Într-o lume fără spaime, fără lacrimi și dureri...

Unii, poate, ar vrea să admire cîmpurile mănoase (oh, seceta!), care se întind de-o parte și de alta a șoselei; alții și-ar clăti ochii cu mierea soarelui matinal, dar nici nu se poate în aglomerația asta furnicească, nici nu se asortează cu pornirea noastră, irepresibilă, de a cînta:

Sîntem tineri români
Și-avem gînduri curate,
Pace-n lume dorim
Și visăm libertate...

— Cară-te naibii! izbucnește Mugurel Varga.

— Ce-ai, mă hotentotule? îl interpelează domnul profesor Liță Breescu, aflat în apropierea zonei conflictuale.

— Bolovan m-a călcat pe picior, intenționat a făcut-o...

Pe puținele scaune stau profesorii însoțitori, admirîndu-ne energia. „Ce-i cu harababura asta, măi copii, vă comportați ca vandalii, stai, domne, țeapăn, că mi-ai rupt haina, ce urli ca un jaguar?!". *Chimicuța*, profa de chimie, pre numele ei adevărat Elena Rîncu, s-a îngălbenit ca lămîia, probabil din cauza burducăturilor.

— Opriți! Opriți! strigă *Lady*, profesoara de engleză.

— Opriți! răcnim noi, de-i gata să derapeze autobuzul.

Chimicuța e scoasă, pe brațe, afară, la aer, unde își revine cu greu și, din nou, la drum, din nou, cîntece în registrul cel mai înalt. Tata s-a învinețit de atîta poluare sonoră. Ne zîmbește, însă, cu înțelegere. Desigur, lui i-ar fi stat mai bine pe o rosinantă sau, eventual, în vreun salon de prin veacul al optsprezecelea„ decît în autobuzul acesta, care scîrțîie din toate încheieturile, huruie la concurență cu hărmălaia noastră și, semn al epocii moderne, duhnește teribil a motorină. Nouă ce ne pasă? Am scăpat de ședințe, de dirigenții, de informări politice, de „științe sociale", de istoria contemporană a României pe care domnul profesor Stelian Dăbulescu o „predă" de parcă ar înghiți untură de pește...

Un viraj de toată frumusețea și o oprire a autobuzului, care e cît pe ce să ne culce. Scoatem țipete infernale... Am ajuns la fermă, pe un drum în pantă, șerpuitor. *Chimicuța*, sprijinită de *Lady* și de *Pantera Roz*, profa de biologie, se refugiază într-un boschet. Le imită mai deoparte, Simona Hauer și Corina Florea...

Ploaia a făcut urît pe aici. Peisaj lunar, cu poezia lui... De la o vreme, urcăm prin hîrtoape și bălți. Abia acum constat că Adrian Popleacă și-a luat un geamantan în care poate să încapă și Laurizzio, care are 1,85 cu 87. Popleacă trage ca la jug, să-i plîngi de milă. Din cinci în cinci metri se oprește, răsuflă ca un buhai, trece pachidermul în cealaltă mînă și... a rămas în urmă de tot... Trecem printre parcelele de vie ridicată pe palieri, urmînd firul unui drumeag desfundat. Strigăm cît ne tin plămînii: „Hei rup! Hei rup! Cad stînci de fier..."

La barăci se produce o adevărată busculadă. Profesorii se dau de ceasul morții ca să ne stăpînească. Unii ne fac complice cu ochiul, alții o iau în serios. Liță Brezoi „sportologul", amenințat cu scăderea notei la purtare, domnul Dăbulescu, aprins la față, cu ochii ieșiți din orbite se adresează unei huidume în salopetă: „Măi, Valerică, s-a mutat

crama ?" Îndrumătoarea *Scorpena* ne promite un careu de pomină cînd ne vom întoarce la şcoală. Sile Scurtu, prof de mate, ne lămureşte cu mai mult tact pedagogic :

— Măi copii, voi sînteţi plini de energie. Ea, energia, trebuie dirijată către un pol pozitiv... Civilizaţia este şi în funcţie de perimetrul originar... Uitaţi-vă ce manieraţi sînt Decebal Brad şi Aurel Bumbăcea dacă îşi au obîrşia în localitate Brebu, unde am avut şi eu norocul să văd lumina zilei..."

Intervine decisiv secretarul Buligă, ne ordonă să ne dispunem într-un careu, sub forma unui arc de cerc în formă de spirală. Profesorul Birzu o pişcă pe Ana Rebu, prietena mea, de lobul urechii, iar pe Alin Torian, de la a XII-a B, îl trage straşnic de hălăciugă... Spiritele se potolesc în momentul cînd apare şeful fermei, un toyarăş care ne impresionează prin gabaritul său, prin chelia impozantă, prin mustaţa enormă, prin ochii exomorfi şi prin pîntecul revărsat peste brăcinar. Dar cel mai mult şochează culoarea roşievineţie a figurii sale. Ne examinează scurt, rotindu-şi ochii bombaţi, apoi ni se adresează cu voce piţigăiată :

— Bine aţi venit în mijlocul nostru, draqi tovarăşi elevi şi profesóri, pentru a contribui la bunul mers al agriculturii noastre socialiste !... (Urale înflăcărate, aplauze furtunoase, ovaţii prelungite). To'arăşii profesóri vă vor împărţi pă grupe dă douăsprezece persoane şi veţi lucra sub directa lor supraveghere. Vor fi şi oamenii noştri p-aci. Veţi primi indicaţii dăn partea lor. Aveţi grijă că nu e dăstul să munciţi bine, ci contează şi cum vă comportaţi : nici un strugure în dormitoare, nimic scos pă poarta fermei... Anul trecut erea voie să iei dăn vie doi-trei struguri. Acum, dămpotrivă, nu să mişcă nici o bobiţă, că e pericol mare, caz dă puşcărie pîn sabotaj !... Veţi primi o pătură, un cearceaf şi o perină... Programul dă cules este între opt şi paisprezece, între şaisprezece şi douăzecî... Fiecare primeşte cîte o ladă care va fi umplută dă o sută dă ori pă zi. Înţeles ? Spor la lucru, to'arăşi !" (Animaţie, vii şi puternice aplauze). La cuvîntul un subaltern al şefului, spre a ne face un scurt instructaj de protecţia muncii : să fim cu ochii în patru, să nu urcăm în bene, să nu circulăm cu remorcile, să nu stăm pe intervale, s-au întîmplat cazuri grave, s-au răsturnat, au fost răniţi în alţi ani, în alte serii, au fost şi cazuri mortale... Brrrr ! Dar nouă nu poate să ni se întîmple asemenea neplăceri. Noi sîntem nemuritori !... Subalternul,

cam sîsîit şi cu o privire cruntă, ne mai spune că avem grup sanitar, în curte, este dispensar în sat, la doi kilometri distanţă de fermă, mergeţi numai în caz de forţă majoră, însoţiţi, să nu beţi must, că apucă diareea... Haz mare, băieţii devin, pur şi simplu, obraznici...

Noi, fetele, ne deplasăm cu însoţitoarele noastre către barăcile din stînga cantinei, iar băieţii şi însoţitorii lor către cele din dreapta. Ale noastre parcă sînt mai cochete decît dărăpănăturile băieţilor. Le dăm cu „sîc"... Pe pereţii barăcii noastre sînt scrijelite diverse nume de cîntăreţi, artişti de cinema, tenismeni, fotbalişti. Paturile de fier, supraetajate, par nişte reţele labirintice. Le luăm cu asalt, pentru a ocupa un loc după gust. Eu, de pildă, prefer mai în fund, mai departe de geam şi „la etaj"...Îmi iau în primire cazarmamentul... Unele colege, mofturoase, se strîmbă pe diverse motive. Gina Pirtoacă se sclifoseşte că lenjeria „pute". Ana Rebu se plînge din cauza unei pături rupte, Magy Gîrneaţă şi Roxy Cireşanu declară că, literalmente, nu pot să stea într-un asemenea hangar... Noroc că în „hangarul" celălalt, mai ruinat, mai insalubru, sălăşluiesc cavalerii strălucitelor prinţese, Don Pedro şi Laurizzio... Mai toate fetele fac nazuri. Atitudinea cea mai sănătoasă o are Dana Tănase, şefa clasei noastre şi secretara *ulece* pe clasă:

— Fetelor, lăsaţi nazurile, că n-am venit aici la Cazinou sau la pension, ci să facem treabă grea şi importantă pentru ţară...

— Aşa e, o susţine Mihaela Cosmin, căreia noi îi spunem, după împrejurări, *Dama cu camelii* sau *Camelionica*. Aţi vrea cumva apartamente somptuoase, opulenţă, paturi din lemn de trandafir, mobile de Boule, vase de Sèvres, statuiete de Saxa, vaze chinezeşti, atlasuri, catifele, dantele?...

— Şi de ce n-am vrea? sare cu gura Magy, fiica doctorului Gîrneaţă, prietena lui *Don Pedro*.

— Nu uitaţi, domnişoarelor, ne asigură Dana Tănase, că aici sîntem la Leapşa, în noua revoluţie agrară, nu pe Champs-Elysées, la promenadă! Rîdem pînă la ameţeală Roxy are chiar un acces de tuse, se congestionează,, dă ochii peste cap... Trebuie să intervină profa de biologie, *Pantera Roz* domnişoara Dora Duran, s-o aducă la realitate... Dana Tănase are o gravitate de sfinx, Mihaela Cosmin plînge înăbuşit...

Pînă la masă mai e ceva timp, așa că putem merge să culegem o parcelă restantă, din apropierea barăcilor... Slabă producție viticolă anul acesta!... Dar ce ne interesează pe noi? De mîncat găsim, chiar să ne ghiftuim. Dar nu putem mînca mai mult de un kilogram, pe alese, în două ore... Umplem a benă... Ne spălăm la antediluvianul „lavoar" situat afară, lîngă cantină. E, de fapt, un uluc de scînduri, ca acelea din care se adapă vitele pe imaș. Scîndurile au putrezit, s-au strîmbat, au ieșit din rostul lor. Apa, cînd este, se scurge în toate părțile, udîndu-ne pe genunchi, pe încălțări. De altfel, și ele trebuie spălate de noroiul abundent acumulat în vie... Jean-Jacques ar crăpa de invidie să ne vadă cum ne zbenguim în acest peisaj bucolic... Mai puțin idilic e „grupul sanitar", deși e plasat tot în mijlocul naturii, în spatele barăcii noastre... Nu vreau să spun mai mult decît că așa ceva nu există! Dar, oare, cine s-ar încumeta să-l descrie? Cred că nici lui Villon, nici lui Rabelais nu le-ar veni la îndemînă... Nu, e mai mult decît grotesc... *Et in Arcadia ego!*

În sala de mese e curat lună. Cimentul a fost spălat recent. Numai geamurile n-au putut fi debarasate de urmele muștelor...

S-au organizat seriile și s-a stabilit ordinea intrării la masă, precum și serviciul la cantină... Autogospodărirea e și aici legea fundamentală a civilizației și prosperității... La masă sîntem serviți cu supiță de cartofi și, felul al doilea, mazăre cu slănină. Iarăși fasoane: în supiță, unii identifică viermișori albi-gălbui. Bucătăreasa explică, pe îndelete, că sînt din roșii, deci comestibili, fără grijă.

— Poate vreți, sclifosiților, fripturi și plăcinte, găsește de cuviință să se pronunțe Liță sportmanul. Cu asemenea meniu faci un banchet, nu practică agricolă... Să le vedem pe cocoloșitele astea ce vor face cînd vor termina pachețelul de acasă și cînd le va da ghes foamea...

— Chiar, fetelor, ce ne vom face? se îngrijorează Simona.

— Vine mama o dată la două zile și-mi reîmprospătează proviziile se bagă în vorbă durdulia Valy, al cărei tată e șef la aprozarul din piață...

Pentru că am intrat la masă în seria întîi (tata să trăiască!), mai am timp să mă distrez cu colegele încă o oră... Apoi, din nou, la cules. Dar acum nu mai este plăcut ca-n prima parte a zilei. De struguri ne-am săturat. Deasupra,

soare puternic; jos, pămînt clisos care se prinde ca lipiciul de încălțăminte...

Frumusețea începe după masa de seară, la care astăzi nu ne ducem. Vioiciunea atinge acum maximum de intensitate, spre disperarea dascălilor care se agită un timp să instaureze pacea, apoi se lasă păgubași, retrăgîndu-se în „bîrlogul" dumnealor pentru alte îndeletniciri mai adecvate. Din cînd în cînd, trece cîte un sol didactic, ține cîte un mic discurs educativ, mai elevat sau mai terestru, rămînînd ca, după retragerea oratorului, noi să ne continuăm ghiduşiile. Predomină bătaia cu perne. Urmează aplicarea de mustăți, cu cremă și cu pastă de dinți, celor somnoroși. Pe micuța Corina o legăm cu o sfoară de pat, ca pe un bebeluș și nu schițează nici un gest. Simona, pareă e un husar cu mustățile negre și cu obrajii vopsiți în roșu aprins. Cîteva domnișoare descoperă insecte dornice de căldură omenească. Sînt și ele ființe ale acestei lumi. Degeaba profesoarele amenință cu o campanie de exterminare, a doua zi... Dacă vrei să nu ai probleme, ori trebuie să fii de-o generozitate nelimitată, ori, mai bine, să nu dormi. Dar cît poți să reziști fără somnul regenerator?.

Cei mai romantici, ori cei din extrema cealaltă, se plimbă pînă după miezul nopții. Unii și-au luat păturile și s-au dus sub butuci și boscheți. Cît de bună detectivă e *Scorpena*, nu reușește să le dea de urmă. Domnul Liță umblă și dînsul să vîneze „infractori", are mai mult succes dar și nițică diplomație: se preface că nimic incorect nu se petrece în această parte a lumii, la aceste ore înaintate...

Tiby nu vrea să țină seamă că în această zonă se află Cerberul, tata, și mă invită la plimbare, să admirăm natura în miez de noapte. Natura — cîrfu magic al comunicării, insulă de candoare impresionistă și de volubilitate senzorială! Unde am citit asta, oare?... Nu-i acord lui Tibyșor decît o oră și-l dezamăgesc iarăși cu reticențele mele de „căluqăriță". Pornirile lui afective se opresc la jumătate, neputincioase ca în fața unei redute. „Dar și cazematele, zice el, pot fi pînă la urmă cucerite"... Ultimele colege se întorc după miezul nopții, răvășite de plăcerea contemplației. „Lecția" juristei a avut, pesemne, un ecou determinant, irreductibil... Pe la două din noapte atipesc. Insectele atît așteaptă. Începe o luptă disperată. Nu se lasă nici ele, nici eu... Din diverse puncte cardinale răzbat sforăituri mai slabe

sau mai rezonante, mai fine sau mai telurice... Eu continuu programul de apărare strategică... Pe la patru aud larmă. S-a trezit Corina cea înlănțuită. Blestemă ca Prometeu și cere ajutor. Nimeni nu se mișcă. Se aud sforăituri autentice sau prefăcute.

•

Ne deșteaptă profesoarele la șase. La aceeași oră, în baraca vecină, profesorii fac eforturi titanice să-i zburătăcească pe cei mai somnoroși sau pe cei care au făcut greșeala să se culce la ore mici... După ce ne „spălăm" și luăm gustarea, ceai și margarină pornim la treabă...

Zi splendidă de toamnă... Niciodată toamna nu fu mai frumoasă... Un soare enorm, ca un pepene galben, cantalup, se ivește de după coama dealului. Am senzația că dacă întind mîna îl pot mîngîia. Răcoarea dimineții îmi cutremură trupul, ca un fluid electric. Adun boabe de rouă și-mi umezesc fața cu ele. Se zice că împrospătează tenul. Frigul mă pătrunde încet, cu o subtilă tactică a insinuării, întîi ca o răcoare fină, apoi ca o baie rece... Fetele mai plăpînde merg tropotind și scuturîndu-se ca de febră. Băieții găsesc prilejul de a le strînge către ei sau de a le smuci. Cele mai rușinoase — mie-mi spui? — aleargă și dîrdîie ca motoarele dereglate... Drumeagul, străjuit de smocurile ierburilor ofilite, șerpuiește printre coloanele stufoase ale butucilor, orînduiți într-o perfectă simetrie. Uriașii boscheți se aliniază cuminți în nesfîrșite șiruri, desenate de o paletă fastuoasă, pe un fundal ondulatoriu. Spațiu mioritic, binecuvîntat de Domnul. Din păcate Dionysos a fost anul acesta mai zgîrcit... Din loc în loc răsar tufe de măceș pe ale căror trunchiuri austere se răsfață mărgelele roșii ale fructelor. În vecinătate, măcesele brumate și buburuzele violacee ale murelor desăvîrșesc o cromatică fabuloasă. Flori palide și descărnate imită parcă tehnica pointilistă. Poetic spus, se petrec aici desfolieri dureroase și melancolice, în chemări de galben, arămiu și verde înghețat...

Neavînd timp de stilizări, selecții, artificii, strategii — într-un cuvînt: de literatură —, să notez cum vine sub condei. E și mai normal să arăt imediat că în momentul cînd soarele e de-o șchioapă deasupra dealului, noi am și ajuns în sectorul unde vom culege struguri, astăzi... Roua nu dispare pînă la ora zece, așa că deger îndeajuns. Bilanțul la cules este strălucitor. Grupa noastră, condusă de *Lady*, e,

se pare rău, printre codașe. Grupa *Chimicuța*, de fete, și a tatei, de băieți, realizează cîte două bene fiecare! În acest timp, *padre* reușește să compună o poezie, ca dovadă că munca și creația merg mînă în mînă de cînd lumea și pămîntul*.

Imprudenții, printre care mă număr și eu, s-au ales cu degete rebegite și cu deranjamente la stomac... Și încă o întîmplare foarte ciudată. Se constată, spre seară, că a dispărut Bumbăcea. Unde e? Unde e? Nicăieri. Caută-l prin bărăci, pe la cantină, prin împrejurimi, nu-i și nu-i.

— O fi plecat acasă, nemernicul, se zbîrlește îndrumătoarea *utece*. La prima ședință să fie sancționat aspru, foarte aspru: vot de blam cu avertisment!

Dirigintele Viju se dă de ceasul morții, își pierde cumpătul

— Nu se poate, n-a plecat acasă fără să spună. Bumbăcea este conștiința personificată...

Se fac trei echipe de băieți, în frunte cu cîte un profesor, și se pornesc în căutarea dispărutului, în trei direcții... A fost găsit tocmai în „Valea Lupului", la doi kilometri, unde am fost noi după amiază. Culegea struguri, ca un mototol.

— Ce faci, Bumbăcea, aici? Nu ai văzut că noi am plecat la masă?

— Ba da...

— Și atunci de ce n-ai mers cu noi?

— Am rămas să culeg rîndurile neculese...

N-a vrut în ruptul capului să plece de acolo. Nici rugăminți, nici amenințări, nici lămuriri n-au putut să-l urnească. În ciuda protestelor lui Bumbăcea, toți cei de față au pus mînă de la mînă și au terminat cele cinci rînduri din norma grupei sale. Numai așa a putut să fie convins să

---

* Poezia tatei este formidabilă, deși e prea violent contrastul dintre exuberanță și dispoziția elegiacă.

Cerne timpul boabe mici de soare
Pe cortegiul de menace și satiri;
Se preschimbă-n vis și elixir.
Fire de nisip din Ceasul mare

Haideți să sorbim vinul din cupă.
Să jucăm în horă cu bacante,
Că-n curînd cîli-vom soarta după
Prima Evanghelie a lui Dante!

vină „acasă"... A refuzat să mănînce porția de marmeladă, retrăgîndu-se posac într-un colț. Dirigintele a rămas să-l supravegheze.

Există un televizor „Diamant" în „clubul" fermei, unde, pe lîngă cele trei-patru oficialități, au acces și „corpii didactici" interesați. E o sală mică, în care nu încap mai mult de zece-cinsprezece persoane, dacă e să stea ca sardelele sau una în brațele altuia. Noroc că nu toți cei îngăduiți poftesc spectacolele micului ecran. Prin protecția lui tata, eu am voie, ba are chiar și Ana Rebu, buna mea prietenă. Nu mai spun de *Don Petro* și de Magy, preferații profesorului Dăbulescu, prietenul intim al conducerii fermei, al lui Valerică, tehnicianul, îndeosebi. N-aș fi venit aici, să deranjez, dacă nu era să fie transmiterea în direct a deschiderii Olimpiadei de la Seul... Pînă orientează antena „pe bulgari", se mai schimbă cîteva impresii, mai vedem cîteva imagini tulburătoare la televiziunea noastră, epocala vizită a geniului carpatin și o consoartei sale în Africa. Surprindem finalul reportajului. Apoi, ca dovadă de înaltă prețuire, un grup de fetițe, cu fustițe scurte, necuviincioase, dansează acompaniindu-se cu un cîntec:

Hai să mergem înainte,
Spre un luminic viitor,
Cu al nostru Președinte,
Sub al nostru tricolor...

Numai bine că am recepționat televiziunea bulgară... Olimpiada... Ah, dacă televizorul ar fi color!... Dar și așa e magnific! Nu-mi plac efuziunile, ba chiar am oroare de patetism, însă, de data aceasta nu mă pot abține să exclam: Splendid, strălucitor, vibrant, superb! Să fie oare și efectul contrastului? Mai există, totuși, pe pămînt o lume care pare de pe alte tărîmuri, din alte vremuri? Îmi vine să lăcrimez... Anei chiar i s-au umezit ochii... O tăcere extatică în fața splendorii de pe gazon, de pe pistă, din tribune... Numai vocea comentatorului, fondul sonor al incintei olimpice, imnul olimpic, o melodie cerească. Și puzderie de tineri... oameni... oameni frumoși care îți inculcă bucuria că exiști, sentimentul nezădărniciei, al mîndriei că ești om. Nu „om nou", ci pur și simplu om, om cu adevărat, om despre care s-au spus atîtea lucruri mari... Defilează, în ordine alfabetică, sportivii de frunte ai lumii. Fiecare grup cu specificul

lui, cu veşmintele lui — risipă de imaginaţie şi eleganţă —, cu ţinuta lui, cu steagul şi stema ţării sale. Delegaţii multe, bogate, record de participare... Cînd simţim că vine rîndul sportivilor noştri, ne auzim inimile bătînd, propriu vorbind... Ce drăguţi sînt! Dar aşa de puţini... poate nu-i „prind" camerele de luat vederi... se întîmplă ceva necurat...

— Unde sînt, dom'le, ai noştri? izbucneşte o voce nervoasă. Ce, ne-am dus numai zece persoane?!

— Grosul delegaţiei e în tribună, vreo cinci antrenori, vreo zece „oficiali" şi vreo treizeci de „ochi albaştri" şi de „timpane agere"...

— Noroc că e Daniela Silivaş, luăm cel puţin o medalie de aur...

După zeci de minute paradisiace, plecăm cu o greutate în suflet, unii cu o cumplită stare de nervozitate... Afară, în întunericul compact, după ce ne despărţim, apuc să-l aud totuşi pe *Groby*, profesorul Piţu Cîmpeanu, înjurînd groaznic... *Lady* repetă mecanic:

— Minunat, minunat, extraordinar... Păcat, păcat regretabil...

•

Astă noapte s-a petrecut ceva şi mai ciudat... Mare boroboaţă! După ce ne-am făcut noi numerele obişnuite (cele mai plăcute: hoinărerile în grup sau în doi printre arcadele butucilor luxurianţi), ne-am culcat frînte de oboseală, pe la ora unu. Să fi tot trecut vreo oră, cînd auzim vociferări care se transformă numaidecît în tămbălău. Pornirea a făcut-o Inis, fata popii de la biserica Sfîntul Nicolae. Ea a simţit ceva şi a dat alarma... Imediat am aprins lumina, dacă se poate spune aşa la un bec de 40 de waţi... Un băiat de la „energetic", un parazit pitoresc precum Rameau al lui Diderot, fuge prin interval, vrea să iasă, dar fetele îi aţin calea şi-l imobilizează... În acest vacarm, apar, în cămaşi de noapte, *Chimicuţa* şi *Pantera Roz*.

— Ce cauţi aici, neisprăvitule?

— Am greşit dormitorul...

— Nu-i adevărat, sare cu gura Iris. E de la „energetic" şi ei sînt cazaţi la ferma 3...

— Aoleu, ce duhneşte a băutură, strîmbă din nas *Chimicuţa, Molecula*.

— I-auzi, măi!

— Nici... nici nu-mi dau... seama..., se bîlbîie junele, galben ca un cadavru, de spaimă și de tărie.

— Ba-ți dai seama, se înfurie rău Iris. Ai venit la Gina. Da, da, așa e. Eu și cu Simona l-am simțit cum a intrat tiptil și cum s-a cuibărit lîngă Gina...

— Eu n-am simțit nimic..., se smiorcăie Gina.

— De ce umbli, mă, în chiloți prin dormitoarele fetelor?... Unde-ți sînt pantalonii, mizerabile? se zborșește *Panteza Roz*. Ce-o să zică, mă, direcțiunea, Inspectoratul, Ministerul? Că o să se audă, mă, pînă sus de tot...

În acest moment, intervine, neașteptat, emoționant, Gina:

— Lăsați-l, vă rog, eu i-am spus să vină, el m-a rugat...

Tata a aflat de incident (dar cine n-a aflat!), s-a făcut foc și pară, m-a luat pe mine deoparte, mi-a făcut un instructaj la sînge și m-a dat în grija specială a lui *Lady*... Știu eu de ce m-a trecut tocmai în custodia ei...

Mama Ginei a aflat surprinzător de repede, a venit după amiază c-o falcă în cer și cu una pe pămînt, a luat-o de păr pe Iris, i-a zis cuvinte urîte, a zbierat la noi, „invidioaselor, neam de traistă", a ocărît pe profesoare, că-i ponegrim odrasla, cea mai nevinovată din cîte s-au fost văzut pe planetă... Parcă ar fi spus cineva altfel!... A urcat-o pe Gina în *Dacie*, amenințînd că va informa Inspectoratul, că va scoate certificat de castitate, că va da școala în judecată... Și duși au fost.

Din nefericire, s-au îmbolnăvit, pe la amiază, Simona și Corina. Da' rău de tot... „N-o fi cumva holeră?", se întreabă profesoarele. Vomă, temperatură... Și doi băieți se simt rău... Fuga cu ei la dispensarul din sat! Dar, cum de nu și-a dat nimeni seama?... Azi e duminică, așa că o facem noi pe vracii... Fără nici un succes... Spre seară, îi duce la Ploiești profesorul Corbea, zis *Hercule*, cu mașina lui, de curînd cumpărată.

Seara, la promenadă, băieții ne povestesc ce mai e și cum mai e prin barăcile lor. Din grupul nostru absentează numai Trică Brontozaurul și Valy. Cel mai în vervă este Mugurel Varga:

— Dormitorul nostru, zice el, e ca o cameră de gazare. Cred că numai la Auschvitz să mai fi fost așa ceva... Șobolanii se simt ca la ei acasă. Se urcă în pat, lîngă tine, intră sub pătură, unuia de clasa a noua i-a rontăit urechea, pe cuvînt, puteți să-l vedeți și voi, vi-l arăt mîine... Acesta

a fost un şobolan mai lacom sau mai glumeţ, altminteri au ce să mănînce la noi. Resturi alimentare, din belşug, ca în containere, cu înfăţişările, culorile şi parfumurile de rigoare, de un simbolism trecut prin piaţa orientală...

— De ce nu faceţi curăţenie? se miră Roxy.

— Nu prea ne trage inima şi nici nu sîntem prea îndemînatici... Profii ne-au ameninţat că vine Sanepidul, dar noi ştim pe cine amendează, dacă vine...

Se stîrnesc hohote. Mie nu-mi vine să mă amuz, pentru că mă gîndesc la tata, în ce „ambianţă" trebuie să trăiască. Mă gîndesc şi la domnul Gane care are o vorbă: „Cu soldatul, cu fotbalistul şi cu elevul să nu te pui". De ce oare tocmai cu aceştia? Greu de spus, poate e numai aşa o vorbă... Oricum, şi Marin Preda va surprinde astfel de accese de curzime la copii... Se pare că Mugurel a citit *Cel mai iubit dintre pămînteni*, căci ne relatează cu lux de amănunte, naturaliste, „deratizarea" oribilă de alaltaseară. Mă interesează la el ce talent are în observarea laturii groteşti a întîmplărilor. O vînătoare de şobolani terifiantă... Magy şi Roxy îl opresc să mai continue, simulînd voma, dar limitîndu-se la scuipături abundente... Îşi revin, ba chiar capătă un tonus superior în urma energizantelor povestiri ale lui *Don Pedro*, Laurizzio şi Ady Popleacă. Nostime, dar cam copilăreşti. Căci cît haz poate să aibă faptul că cei mai mulţi dintre băieţi joacă noaptea cărţi pe sticle de bere şi că norocoşii se fac „cum îi dornul"? Sau ce scofală e cu istorioara despre „pufanul" (?) de clasa a IX-a care a stins lumina, a fost bombardat cu perne, iar a stins-o, iar a luat scărmăneală, apoi iar s-a stins lumina, au început înjurături scabroase, cu trimitere la origine a vinovatului, pentru ca să se constate că la întrerupător era... Piţu Groby, profu' de geografie?... Mai năstruşnic e că acesta era externat şi că a zis printre lacrimi: „Si-sînteţi nişte... nişte... ja-japiţe... Şi eu vă... vă iu-iubesc", apoi a plecat cîntînd ceva indescifrabil... Alte bazaconii cu „sticluţele de vodcă" n-au nici un chichirez... De mare efect se bucură, însă şotia cu curca. Nu se ştie de unde pînă unde a apărut un cîrd de curci prin vie. Piţu şi cu maistrul Nene au pus ochii hrăpăreţi pe ele, mai ales că primul are un apetit pantagruelic, a mîncat şi lăcuste astă-vară, zicînd că sînt „crocante", dar nu atît de foame, cît pentru a oferi un spectacol frapant. Văzînd dar acele păsări ale Domnului, umblînd stinghere, şi-au închipuit că au fost special trimise de „Cel de sus"

spre salvarea dreptcredincioşilor de la inaniţie. Au făcut un semn discret de atac şi cîţiva băieţi au capturat o invadatoare... A urmat ritualul sacrificării, mai greu a fost cu jumulitul fără apă fierbinte, iar pe înserate au aprins la vie un foc din vreascuri şi au fript orătania. Partea leului a revenit lui Piţu, se înţelege... A fost nevoie de un bidon cu molan pentru a potoli energiile degajate de „friptană".

•

Treburile merg din zi în zi mai bine. Iată, numai astăzi, grupa noastră a reuşit să-şi facă jumătate din normă. Băieţii se descurcă mai greu. Pe cei mai indolenţi i-au trimis la cules porumb tocmai la vreo 5 kilometri distanţă de comandament. Cîţiva, însă, au dezertat. Se zice că unii s-au dus la alte ferme, iar alţii au plecat acasă, cu riscul de a li se scădea nota la purtare pînă la 2 sau de a fi exmatriculaţi. Dar cu ameninţarea aceasta din urmă ne-am obişnuit. N-au fost niciodată exmatriculări, orice abatere s-ar fi săvîrşit, chiar dacă ai fi dat foc şcolii... Politica ar fi că în ţara noastră nu există copii neşcolarizaţi şi nici needucaţi, de vreme ce destinele învăţămîntului sînt conduse de către genialul conducător şi geniala lui nevastă...

Într-adevăr, cei mai mulţi şcolari sînt conştiincioşi, muncesc cu drag sub îndrumarea colectivului didactic şi spre mîndria noastră, a tuturor... Unii fac chiar exces de zel, cum e Bumbăcea care iese cu totul din comun, parcă a căpiat, doamne fereşte... Pentru a suplini pe colegii care chiulesc sau care au dat bir cu fugiţii, rămînînd astfel grupa descompletată, s-a hotărît să rămînă în cîmpul muncii toată ziua şi toată noaptea, fără nici o pauză... A trebuit să stea şi dirigintele Viju cu el. Li se aduc porţiile de mîncare (dacă se poate spune aşa) la faţa locului. Bumbăcea mănîncă repede, puţin, în timp ce continuă să culeagă struguri şi bobiţe. Bobiţele sînt pasiunea lui. Nu se cunoaşte motivul... Viju procedează la fel, pentru a nu-şi pierde încrederea elevului cu o conştiinţă atît de îndîrjită. Tot speră să-l aducă la calea adevărului... S-a făcut rost de o prelată, o foaie de cort mare pentru la noapte. Cîţiva băieţi care îl iubesc pe Viju, ori, probabil, contaminaţi de habotnicia lui Bumbăcea, ori, pur şi simplu, vrînd să braveze, s-au hotărît să rămînă şi ei peste noapte, chiar şi atunci cînd li s-a atras atenţia că vor culege struguri atîta vreme cît luna şi stelele îşi vor re-

vărsa lumina lor lividă și misterioasă peste oastea butucilor aliniați în șiruri nesfîrșite.

Pe mulți dintre noi ne încearcă remușcarea că nu putem da dovadă de aceeași abnegație. Puțini de tot sînt aceia care nu-și fac probleme în acest sens. După un timp, în drum spre cartierul general, indiferența pune stăpînire totală pe noi. Uităm de sacrificiul colegilor rămași pe baricade și ne dedăm la treburi dintre cele mai de rînd. Dascălii joacă șah, șeptic, table, beau vin și fumează pe ruptele, dăscălițele stau la taclale, discută îndeosebi afaceri didactice, fără a le neglija pe cele de toate zilele: căsătorii, divorțuri, nașteri, înmormîntări, aprovizionare, vestimentație... Numai *Chimicuța*, de la un timp încoace, plînge tot timpul, parcă ar purta cu ea substanțe lacrimogene.

Secretarul Buligă și cu îndrumătoarea Pleșcan (alias Scorpena) nu stau tot timpul cu noi ca să ne mănînce zilele și nopțile. Ei circulă de la o fermă la alta, inspectează, dau indicații, trasează sarcini, apreciază dacă au ce, amenință și admonestează tot timpul. Merg, se înțelege, cu mașina, cu limuzina lui Buligă, pe la comitetul județean de partid și *utece*, pe la comitetele orășenești, pe la liceul nostru... E un du-te-vino drăcesc... Cînd mai au, oare, timp să mănînce, să se spele, să se odihnească?... Gurile rele spun că fac *totul* în automobil...

Azi o aduc și pe directoarea Bărzoi în control. E supărată foc pe noi:

— De ce mă faceți de rușine, drajii mei? Păi așa ne-a fost vorba? Ai, ai, ai, iaca ce spune to'arășul inginer, ați devastat barăcile, ați distrus cazarmamentul, ați făcut prăpădenie prin vie, mai mult pagubă... Oi, oi oi, ce mă fac eu cu voi?...

— Voi ați venit aci cu o sarcină de partid, foarte importantă, băi to'arăși, se încruntă ingineru-șef, vînăt-vînăt, să nu-l visăm... Dă aia ați venit! Să răspundeți chemării secretarului general, să răspundeți programului partidului... Voi ați auzit dă boicot? Voi ați auzit dă sabotaj? Știți cum se condamnă sabotajul? Deocamdată, pă ziua dă azi nu vă normăm și veți avea dă plată mîncarea și cazarea. Iar pentru toate pagubele pricinuite pînă acum veți avea dă plată mult și bine".

Profesorii noștri stau plouați, directoarea turbează, secretarul de partid și îndrumătoarea utece se reped în noi, ne vine să intrăm în pămînt... Pentru a se soluționa discordiile

și pentru a pune treaba pe roate, s-a luat hotărîrea să rămînă Buligă printre noi, la timonă... Numai că noi nu prea ne speriem. O să ne sicîie, dar nu credem că va aduce îmbunătățiri în procesul muncii și educației.

Seara uităm de-a binelea. Valerică, tehnicianul, se scuză cavalerește față de profesoara de biologie... Băieții, ca de obicei, ne dau tîrcoale, ne conduc pe alei. Alei! Niște cărări pline de hîrtoape... Tiby s-a supărat pe mine. Aseară n-am putut ieși cu el la plimbare datorită asiduității străjerilor mei. Colac peste pupăză, Alin dintr-a XII-a B, un lunganu cu mustăcioară, brunet cu ochi albaștri, reușește să mă scoată pe „Corso". Mi-a și spus că a pariat cu Tiby că el izbutește să mă scape de sub pază. Și lunganul a cîștigat prinsoarea! Sînt gata să mă supăr de meschinăria asta, dar Alin e așa de nebunatic, încît uit afrontul și apreciez ca fiind foarte reușită întîlnirea, mai ales că nu s-a prins *Lady* și, prin urmare, tata e un om liniștit...

•

Iris mă informează în mare taină că *Lady* a aflat de evadarea mea. Tata a venit să se intereseze de mine și *Lady* i-a spus ceva, nu se știe ce, apoi au plecat lent, în noapte, pe Via Appia (cum am denumit noi aleea care duce de la baraca noastră spre „buduoarul" lui Valerică și de aici, pînă departe spre cramă, prin vie). *Lady* însăși mi-a atras atenția, la modul conspirativ:

— Thalia, ai tulit-o aseară, tatăl tău m-a crezut pe cuvînt că dormi ca un îngeraș, n-a ținut să verifice, știi el nu intră în baraca fetelor, a plecat numaidecît mulțumit... Să nu mai fugi de sub escortă, te rog eu mult, iubito, domnul Mușat e în stare să afle și imaginează-ți ce poate ieși de aici...

— Promit, *my lady*, și vă mulțumesc pentru generozitate, și mă bucur nespus că tata a fost satisfăcut, el, drăgutul care are atît de puține ocazii norocoase... Am spus aceste cuvinte cu tonul cel mai firesc, ea m-a privit scurt, bănuitor, apoi s-a liniștit cînd a văzut expresia mea de o infinită inocență.

Eroii care au rămas la datorie au avut noroc de o noapte luminoasă. Bumbăcea i-a condus către cea mai mare performanță din istoria culesului de struguri, în ciuda producției așa de sărace. Șapte persoane au umplut trei bene și 21

de coşuri! Ne mirăm, ne facem cruce, ne scuipăm în sîn şi ajungem la concluzia că n-are rost să mai practicăm sistemul de pînă acum. Cel mai bine e să rămînă pe poziţii numai cei şapte bravi culegători — „Nici într-un caz", spun în cor entuziaştii de aseară, acum sfîrşiţi de oboseală dar radiind de fericire. „Nu, noi ne ducem să ne culcăm chiar acum!" Şi au plecat fără alte comentarii.

Atunci să rămînă alţi cinci voluntari capabili de devoţiune. Nimeni însă nu se arată stăpînit de un asemenea sentiment... Se face propunerea să fie desemnate zilnic cîte zece persoane, ca să fie toţi activi în perioada care a mai rămas pînă la sfîrşitul practicii. Să fie şi Viju înlocuit... A sărit ca ars:

— Nu se poate! Nici vorbă de aşa ceva!... Eu nu mai plec de-aici sub nici o formă... Este cu adevărat extraordinar!... M-am convins că Bumbăcea are perfectă dreptate...

Neajungînd noi la o înţelegere, a trebuit să rămînem în continuare la modalitatea consacrată... Tocmai cînd eram în plin avînt, se adună deasupra noastră nori grei, începe să huruie, să tune asurzitor şi în cîteva minute se declanşează o ploaie vijelioasă... Unde să ne ascundem? Sub butuci nu-i chip, iar pe aproape nu se găseşte nici un acoperiş, decît doar un nuc jerpelit... Se aude glasul bubuitor, de stentor, al unei căpetenii:

— Luaţi-o la goană spre barăci!

Startul fiind dat, ţîşnim ca din puşcă, noian, spre Canaan... Profii rămîn în urmă, încercînd să-şi sprijine colebele. Fuga lor e greoaie, dezacordată. Alunecă, se clatină, se împleticesc, cad... Se ridică anevoie, se susţin reciproc, înaintează mimînd alergarea, dar se prăbuşesc iar în mocirlă... De sus, se năpustesc stropi mari şi deşi şi reci... S-a făcut aproape întuneric... Tata mă ţine strîns lipită de el, acoperindu-mi umerii şi capul cu haina lui... El nu se prăvale, are picioare osoase, ţepene. Se bălăngăne numai căutînd un punct de echilibru... Cel mai rău e că şi-a pierdut ochelarii. Dar sînt eu care văd... Ce să văd, că nimic nu-i de văzut? Totul s-a ascuns sub giulgiul ploii şi al neguri... Cîţiva băieţi mai mari şi mai inimoşi vin şi ajută la înaintarea doamnelor profesoare... Trecem pe lîngă două mogildeţe care se bălăcesc în noroi, încercînd să se înalţe. Îi recunosc pe Don Pedro şi pe Magy. Îi ajutăm să pornim sprijinindu-ne tuspatru. Mergînd mai încet, ne ajunq din urmă Laurizzio, cu Roxy în spate, Trică *Brontozaurul*, cu Valy în

brațe, domnul Liță, înaintînd sui prin băltoace, ca la maraton. Ne impulsionează :

— Nu vă lăsați ! Hop-șa ! Hop-șa ! Un doi, un doi, trei !... Face însă o mișcare bruscă și se prăvale într-o surpătură. Patru inși reușesa cu greu să-l scoată din smîrc... Profesorul Corbea, *Hercule* o duce „în brațe", de fapt mai mult o tîrăște pe doamna profesoară de franceză, Eliza Pascal (*Pasqualette*). *Chimicuța* plînge, să întreacă vacarmul, stihia naturii... *Pantera Roz* își pierde pantofii. Popleacă se angajează el să-i găsească... Se întoarce. Sile Scurtu strigă desnădăjduit :

— Stai, Popleacă, nu te întoarce ! Dă-i dracului de pantofi !... Și plouă în turbare... Trupurile noastre s-au făcut una cu pămîntul milos... Dar cine își mai simte trupul ?...

Ajungem sleiți la barăcile noastre. O, ce minunat e aici !... Ne dezbrăcăm de tot ce avem pe noi... Unde sînt formele de altădată ? Ne cercetăm scurt și ne compătimim... Frecții stăruitoare cu prosoapele... Intrăm sub pături.

Afară s-a prăbușit catapeteasma lumii... Popleacă a găsit numai un pantof. Ce să faci numai cu un pantof ?... A răcit. Are un nas ca o sfeclă roșie și tușește mai abitir decît un *Trabant* cu vechime în muncă. Iris și Ana Rebu îi urmează exemplu...

Nu pot să adorm. Îmi trec tot felul de gînduri prin cap. Ce-or fi făcînd oare Bumbăcea și Viju ? Dar mama care umblă toată ziua pe coclaurile agricole ? Cum a rezistat ea la încercarea de azi ? S-o fi vindecat Calliope ? Ce-o mai fi făcînd nefericita Mely ? De ce televiziunea română nu transmite absolut nimic de la Olimpiadă ? De ce numărul sportivilor noștri, la Seul, e așa de mic ?... Bulgarii cîștigă o mulțime de medalii, ca să nu mai spun de ruși, americani, redegiști... Am impresia că-mi pierd simțul umorului și uzul rațiunii... Să dorm, să dorm, să dorm... Un somn care nu naște monștri...

*

Noaptea, ploaia a stat. Orice început are și un sfîrșit... Nu putem merge la cules decît după amiază. Șeful fermei, *Mastodontul*, susținut de Mihalache Buligă, ne ceartă ca pe niște infractori, că ne-am speriat de-o ploicică, o nimica toată, în agricultură e regim special, nu se fac mofturi din te miri ce, se lucrează zi și noapte, fie luna lui cuptor, fie gerul

Bototezei... Buligă admite că e așa cum zice to'arășu" să nu-mi faceți mie dificultăți, că vă ia mama dracului... Se opune cu vehemență „nea" Sile Scurtu, eu unul nu-mi asum răspunderea să scot copiii pe vremea asta prin „balhui", să așteptăm să se mai zvînte, copilul dumitale, tovarășe inginer, am auzit că are certificat medical, stă acasă, iar tovarășul secretar Buligă n-are moștenitori...

Mulțimea învinge... Abia după amiază plecăm la cules. Cu zîmbetul pe buze, că s-a înseninat vremea. Și cîntăm:

Cred în tine, cred în tine, tinerețe,
În căldura ce-o dai viselor,
Cred în setea, cred în setea ta de viață,
În elanul și în liberul tău zbor...

Îi găsim în plină activitate pe Bumbăcea și pe Viju. S-au descurcat admirabil cu prelata. Bumbăcea ar fi cules și în timpul calamității, dacă n-ar fi fost beznă... Însuflețirea celor doi tovarăși de competiție pune stăpînire și pe noi... Pînă seara, recuperăm mult din pierderile de ieri și de azi dimineață...

La plecare, nu știu ce-i vine lui Bumbăcea că se ia după noi. Numai ce-l auzim pe Viju:

— Bumbăcea, prietene, ți-a adormit conștiința? Îți uiți menirea, omule? Nu vezi spildăriile de butuci neculeși? Cine să-i culeagă? Comoditatea unora, inconștiența altora?...

Bumbăcea nu aude nimic. Pășește țintă, în direcția barăcilor, parcă-i hipnotizat, împins de un resort magic... Scena ne covîrșește... Rămîn alături de Viju, care e transfigurat de șocul primit. Ady Popleacă și, din exces de zel, Mihalache Buligă.

— Rămîn și eu, îl aud pe tata lîngă mine.

— Ba nu, îi șuier eu, o să mergem împreună la masă, dacă vrei să nu nimeresc în altă parte...

— Unde?! face el ochi basedowieni. Ce vrei să spui cu asta?.. N-a mai fost nevoie de alte argumente. Deja pe soră-mea Mely a scăpat-o din mînă...

Nu știu ce legături miraculoase s-or fi făcut în creierul lui, de l-au împins în hotărîrea aceea eroic-stupidă... Cred că se simte din ce în ce mai rău. Nu mai locuiește cu colegii în „cameră", pe motiv că aceștia ori nu dorm noaptea, fiindcă joacă table, cărți și șah, ori dacă dorm, sforăie cumplit... A vorbit cu Valerică și acesta i-a făcut rost de un loc la subsolul clădirii unde se află „birourile". Un fel de ce-

lulă. „Aici parcă mai vii de-acasă, îmi zice el, mai pot aţipi oleacă". Are acum cearcăne profunde şi-i slab şi tras la faţă, să-l vezi îţi vine plînsul...

În seara asta întîrzie mai mult, cu camarazii săi, la birtul din sat, unde vin de la celelalte ferme şi alţi profesori, Ghiţă Balea, George Ciucă, Lae Goga, Lică Stanciu, fraţii Cosmin... S-au săturat de vin, poftesc vodcă *Cristal* sau coniac *Ovidiu*. Zice tata, care-i hipertensiv, că ajută la circulaţie. La fel zice şi Sile Scurtu, tot în dificultate cu circulaţia — periferică. Din alte pricini, la fel de temeinică, îi însoţesc Piţu Groby, domnii profesori Dădulescu, Corbea, Bîrzu şi inevitabilul Liţă... Cu supravegherea maestrului Nane, *Hîrgiogul*, a domnului Gane, *Goliat*, e libertate absolută... Singurul care doarme este Bumbăcea. Tremură, săracul, delirează... Nu vrea să audă de dispensar, unde, de altfel, nu găseşti niciodată pe nimeni.

— N-am nimic, îmi trece... norma... coşuri... bena... Viju...

E noapte naltă-naltă... Deodată, din mijlocul tăriei, se aud zgomote de luptă care se înteţesc cu viteza unui uragan. Ca din pămînt răsare o ceată de haidamaci, de la „Petrol", în frunte cu renumitul Zacuscă, un fel de Terente al speţei şcolare din această zonă. El e de la liceul nostru, dizident, nu vine la şcoală, vagabondează, îşi ameninţă şi îşi atacă adversarii, unii dintre ei profesori, din nomenclatură care va să zică... Zacuscă e un Terente care, însă, face parte din poteră. Ai noştri sînt haiducii. Mai corect e să spunem că ei sînt invadatorii ; ai noştri, apărătorii. Agresorii au aflat, se pare, că profesorii întîrzie în sat şi au găsit că e momentul propice asaltului. Înarmaţi cu ciomege şi cu şişuri, dau năvală. Orgolioşi dar şi în avantaj numeric, cei din apărare ies din cetate şi se încinge o bătaie ca-n filme. Scena bătăliei : un platou golaş, cu smocuri de iarbă pălită. Decorul : aceiaşi uriaşi butuci de vie, aliniaţi ca la paradă. Lumină vagă de la eternele surse cereşti. Noi, spectatoarele, bulucite la ferestre şi în cadrul uşilor, admirăm şarjele iscusite ale combatanţilor... Consemnăm prin aplauze şi urale victoria oştenilor noştri, care trec la atac, alungînd cotropitorii în afara graniţelor...

Profesoarele n-au gustat defel spectacolul. Se tînguie mai dihai decît troienele, de parcă noi am fi pierdut bătălia, cînd, de fapt, avem numai doi răniţi : unul cu o vînătaie la braţul drept, altul cu o durere suportabilă, la fese... Acum

să stăm strîmb și să judecăm drept. Atîta copilărie — dură ! — nici că merită a fi luată în seamă. Dar ce să-i faci dacă sînt întîmplări de ale noastre ? Iar noi — atît de obișnuiți, de banali, adolescenți, totuși, cum ar veni.

4

Da, așa e, după cum am bănuit, tovarășul secretar Buligă a jucat teatru, cam slăbuț, dar teatru a fost, a vrut numai să facă impresie, căci imediat ce noi am dat colțul, a luat-o încetișor, pe de-a dreptul, în sat, unde își lăsase limuzina, și dus a fost... A pretextat că e poftit de urgență la comitetul județean...

S-a întors azi și ne-a informat că vine Sanepidul. Să trecem de îndată la făcut curățenie, lună, să fie ca-n palmă. Pentru început, ne bește lește, acompaniat de șeful fermei, două voci, tenor și alte. Albie de porci ne fac. Animale, pitecantropi, nici în junglă nu e așa... Unii profesori sînt de acord, alții se cătrănesc, pînă și tata mormăie înciudat, ca să nu mai spun de „nea" Sile Scurtu pe care cei doi stăpîni îl amenință că-l vor reclama pentru instigare la nesupunere...

Nu-i lucru curat ! Ne apucăm să dereticăm prin dormitoare (îmi închipui ce-i la băieți), să degajăm împrejurimile de toate murdăriile inimaginabile... Dar cum să faci ordine în haos ?... Cel mai greu e cu WC-urile. Nenorocire, ultima bolgie din infern... Osîndiții abia mai stau pe picioare. Unii au nevoie de respirație artificială... După lupte care au durat vreo două ore, s-ar zice că teritoriul s-a mai civilizat. Ca fațadă, că fondul a rămas același...

— Și-ncă asta nu-i cea mai frumoasă întîmplare, cuvintează Buligă arborînd un surîs sardonic în colțul gurii, lîngă ureche. Ceea ce v-am spus eu s-a adeverit, ca să vedeți că eu cînd spun o vorbă, vorbă e, nu rahat... Credeți că scăpați așa ușor, puișorilor ? Nu, tovarăși, nu, iubiții mei prieteni !... Vom sta încă două săptămîni aici, pe lîngă cele de pînă acum. Și, chiar de nu ne convine, vom sta și cinci și douăzeci și cinci de săptămîni, pînă se isprăvește campania agri-

colă. Că n-o putem lăsa neisprăvită! Nu mai sînt struguri, mergem la porumb, la Grindu... Degeaba vă agitați, ordinul nu se discută, nu murmurați, știți cum spune George Goșbuc pe care îl citează în magistrala sa cuvîntare tovarășul..., nu știți că nu citiți, degeaba informare politică, degeaba învățămînt politic, degeaba... Nimeni n-are voie să crîcnească!... Ce școală? Asta e adevărata școală, a vieții, a muncii... În procesul de formare a omului nou, a unui tînăr care...

Nu-l mai ascultă nimeni. Mare jale s-a instalat în rîndul unor profesori și al unor elevi, mai ales al celor din clasa a XII-a. Mie îmi vine să leșin. Îmi șoptesc în barbă că voi trage un chiul cum numai Trică *Brontozaurul* și *Don Pedro* sînt în stare... Unii se bucură că s-a prelungit perioada de practică. Învățătura e treabă grea. Unde mai pui toate celelalte angarale care le țin la școală peste opt ore pe zi?... Iar la catedră, știu de la părinții mei, e mai rău decît la oină și în industrie. Norma didactică a devenit insuportabilă. Apoi vin sarcinile „extrașcolare", examenele, ședințele aproape zilnice, două-trei ore, cercurile, consfătuirile, meditațiile, Cîntarea României, oho, n-am eu spațiu aici să notez tot ce *trebuie*, e *necesar* să facem noi și dascălii noștri... Dacă la practică n-ai ce mînca, n-ai unde dormi, n-ai cum să te speli, cel puțin nu trăiești în temniță, ci în natură, măcar că natura e uneori atît de vitregă.

A venit Sanepidul. Urmează controlul și descoperirea faptului că e „o mizerie oarbă"... Se miră, mai întîi că încă n-am dat ortul popii, apoi se năpustesc, cu o nouă repriză de mustruluieli, asupra noastră. Se referă la lipsa de educație, la peșteră și civilizație, la sănătate și inconștiență... Ar trebui să ne caute în gură, în urechi, ar trebui să vadă cîți păduchi și cît jeg avem, dar nu-i cazul să ne pună în situații penibile... Amenda o va suporta conducerea fermei. Niște friptură în separeul de la cantină, cu ce se mai găsește pe acolo, și un portbagaj cu lichori gălbui, roze și roșii.

. S-a prelungit practica și eu lungesc vorba. Că așa este : vorba lungă, sărăcia omului. Mi se pare că am cam exagerat cu zăbava. De-acum voi consemna mai lacomic, nici nu mai pierd atîta timp, nici nu voi mai înregistra toate nimicurile. O fi el *jurnalul debara*, ladă în care intră de toate, dar nici așa...

Telegrafic. Se aude (ne-a spus chiar Mihalache Buligă) că un grup de studenți din București, sub conducerea ma-

relui poet I. A., a venit la ferma Grindu, distanță de 12 km. de noi. după ce treci Valea Popilor. Fetele noastre au început să trambleze. Băieții sînt de o gelozie caraghioasă... Daniela Silivaș a luat trei medalii de aur la Olimpiadă!. Bravo Daniela! Cred că urmează telegrama de mulțumire față de grija părintească... Bulgarii transmit zece ore pe zi de la Olimpiadă... Citesc dintr-un roman mediocru al unui scriitor din Cluj... Conspectez „Iluminismul", fac vreo cîteva exerciții gramaticale și altele cu ablativul absolut... N-am mai ascultat „Șopîrlița" de două săptămîni și nu mai știu ce-i în lumea asta, mai ales că ne aflăm noi acum pe ultimul etaj al miocenului din sud-estul Europei cum ne-a învățat Pițu Groby... Domnul Gane prietenul lui tata, rudă de departe cu mama, cu care se potrivește perfect în ce privește orientarea politică, cunoscîndu-mi apucăturile, îmi comunică în mare taină că s-a constituit un comitet european „România", care adună semnături de protest (!) față de „anii lumină", organizează demonstrații în occident, proteste pe la ambasade, contactări ale politicienilor, raportări pe la comisiile drepturilor omului. Bomba! Între semnatari se află și Eugen Ionescu! Bundestagul aruncă și el săgeți otrăvite în paradis... Cică ar fi căzut guvernul polonez... S-au îmbolnăvit trei eleve din clasele mai mici.

Doi băieți au dezertat... Nu mă mai plimb pe aici. E frig... Îmi pare rău că n-am de unde să transcriu un „moment poetic"

•

Iertăciune, nu mă pot abține, în momentul de față, de la detalii.

Bumbăcea și-a revenit, cum a promis. Cu noaptea-n cap, pleacă la datorie. El a imprimat o religie, el trebuie să-i poarte stindardul. Deși, pare-se, sceptrul dirigutor îi revine acum lui Viju. Într-adevăr, în frunte se află dirigu. În pofida mișcărilor lente se simte, în modul lui de a reacționa, un fel de divinație care transmite, în jur deopotrivă magnetism și tentația propulsiei... Și totuși Bumbăcea rămîne liderul neîncoronat al Ordinului, nu doar prin faptul că l-a întemeiat, ci și prin felul lui abstras și iradiant, prin activismul lui blînd și mecanic. De altminteri, nici nu poate fi egalat în recordul practic al desprinderii strugurilor de pe corzi. Are o dexteritate uimitoare, efect al unui particular impuls interior, cît și al exercițiului înverșunat. Viju n-are încă

experiență în acest sens și, pe deasupra, este mult prea patetic. De aceea patronajul lui este de scurtă durată.

Mihalache Buligă vrea să mai facă o demonstrație de față cu noi. Îl spulberă pe Viju, acuzîndu-l de incompetență.

— Aici trebe nu numai elan, tovarășe, ci și, în primul rînd, forță fizică. N-avem nevoie de iluminați, avem nevoie de mînă de fier, tovarăși, de competență de clarviziune...

A îndrugat verzi și uscate, ore întregi, spre satisfacția noastră, care îl ascultăm fascinați pînă sosește timpul de plecare. N-am cules o bobiță măcar dar am avut multe de învățat din această opoziție față de Viju. Cineva a numit această situație „complexul impostorului" *Pascalopol* (care a sosit de curînd înlocuindu-l pe Mircea Bîrzu plecat să-și susțină un examen) face analogie cu o situație dintr-un film al lui Kuorosawa, ceva cu o sosie repudiată care, după ce își jucase rolul, vine să lupte și să moară alături de foștii lui subordonați, numai ca să dea, astfel, cu tifla dușmanilor... Desigur, în tot acest interval demonstrativ și speculativ de largă semnificație teoretică și practică, Bumbăcea și Viju au lucrat cu osîrdie, în tăcere, ca doi călugări benedictini.

Tot cu amănunte voi relata și mult prea strania întîmplare din această seară. Nu știu dacă merită într-adevăr, dar mie mi se pare extrem de interesantă tocmai prin caracterul ei neobișnuit.

Mihaela Cosmin ne atrage atenția că, de la o vreme la fermă, noaptea se petrece un fenomen inexplicabil din punct de vedere rațional.

— Cum adică? Ce vrei să spui? sărim noi cu gura pe ea, fremătînd de curiozitate.

— Haideți să vedeți, dar în deplină liniște...

Ce să vezi noaptea! Păi așa e cu misterul, doar știți versurile: „vraja nepătrunsului ascuns / în adîncuri de întuneric"... Să mergem, ce mai așteptăm!

— Dar, repet, zice Mihaela, să fim cu mare băgare de seamă, fiindcă duhurile se vaporizează dacă descoperă prezență omenească...

Ne strecurăm tiptil-tiptil în noaptea cătrănită și ne pitim în tufișurile de boz... Inima îmi bate în piept, să-l spargă. Ne ținem respirația pînă la sufocare... Pale ușoare de vînt ne înfioară... Mă simt sleită și-mi vine să dorm... Tîmpla apasă pe umăr...

— Atenție! șoptește *Cameleonica*.

Nu văd nimic. Or fi doar halucinații de-ale ei, îmi zic. Ne strîngem mai mult una în alta și străpungem bezna... Îmi muşc buza de jos pînă la sînge... Deodată chiar se aude un fîșîit. Apoi, pași care vin parcă de pe cealaltă lume... Inima nu-mi mai bate. Cad ca într-un fel de somn... Reușesc să-mi revin, înfigîndu-mi unghiile în lobul urechii, pînă la sînge. Îmi dau seama că-s vie și judec. Pașii se apropie de ascunzătoarea noastră... Fac eforturi disperate să străpung pînza de întuneric. Mă ajută o fibră de lumină care se strecoară de la fereastra lui Valerică tehnicianul... Prin fața noastră, la o distanță de trei-patru metri, identific o nălucă deșirată, un dragon parcă. Merge ondulîndu-se, tot înălțîndu-se ca o cobră uriașă la cîntecul unui fachir. Cînd ajunge în dreptul nostru, îi văd mai bine coarnele și crupele puternice... Există oare draci de genul feminin? Căci arătarea are sîni care tresaltă în ritmul unduirii... Ajunsă în dreptul fermei vechi, felina alunecă în camera lui Valerică, de unde răzbate o muzică lugubră... Stăm pitite în tufișul de sub fereastră și încercăm să deslușim sonorități fantasmagorice...

•

Duminică după amiază nu lucrăm. În primele două săptămîni eram scoși de către vechili, două ore, și după amiaza, ca să nu ne pierdem reflexele. Am făcut grevă și am obținut acest drept, cu riscul de a rămîne datori fermei și de a fi supuși unei drastice anchete din partea comitetelor județean și orășenești, din partea Inspectoratului școlar, a direcțiunii noastre și a altor organe și organisme. Deci, fiind noi în repaos, plecăm cu mașina lui domnu' Gane acasă. Într-o oră și jumătate sîntem deja *en famille*. Toți cinci.

— Ce bine-i în bîrlogul tău! se miră tata.

Mama e tot navetistă, vine deci în fiecare seară acasă. Din această pricină, pentru că nu primesc hrană și cazare, beneficiază de o zi liberă pe săptămînă, duminica asta lăsată de la Dumnezeu... Acum, pune două cazane cu apă pe aragaz. În vreo trei ore se vor încălzi. Pînă atunci, tata se ocupă de corespondență (îi răspunde domnului A. M. din Cluj, scrie „acasă", la Bacău lui „conu Tase"), iar Calliope, care s-a pus bine pe picioare și pe drumuri, îmi povestește cum e „la sfeclă".

— Aici, cu adevărat am sfeclit-o. Nicăieri nu-i așa de greu, pentru că, fiind această sfeclă cam furajeră, s-a gîndit să crească foarte mare, ca-n povestea aia cu ridichea,

Închipuie-ți cît de greu se smulge. La unele nici doi băieți nu pot. Noroc cu doamna Stana Rangu (e profesoara ei de română) că m-a pus în grupa celor sfrijiți, buni numai pentru cărat la grămezi. Iei o bucată mai convenabilă și o transporți la un morman respectabil, cît movila lui Burcel. Aici sînt alți copii care o urcă în remorcă...

Îmi spune cu lacrimi în ochi cum l-a lovit remorca pe un coleg de-al ei, de i-a zdrobit piciorul și șoldul, și că acum e în spital... Mama i-a atras atenția să stea la mare distanță de tractor, așa că ea duce sfecla numai pînă la jumătatea drumului, unde o pasează prietenei sale Cireșica, o fată foarte îndrăzneață, bine legată, vedetă pe la baschet. Ea nu se sfiește să meargă pînă lîngă remorcă și să arunce sfecla „la coș".

Afară-i toamnă, frunză-mprăștiată, / Iar vîntul zvîrle-n geamuri grele picuri... Orașul fără copii, toamna, e trist ca o mînăstirea arsă. Au dispărut și zarzavagiii din piață, parcă au intrat în pămînt. Se găsesc, în schimb, la aprozare borcane cu mazăre conservată, de cînd bunica domnișoară... Mama este apelpisită, ca de obicei :

— Ce ne facem, frate, în iarna asta că, după cum se vede, toamna nu mai putem de bine? Pur și simplu, vom crăpa de foame, în frig și în beznă... Pe unde umblu eu, pe dealuri și cîmpii, prin fundături și răzoare, nu-i decît porumb pipernicit, ce să faci cu boabele, ba mai intri și în buclue, fiindcă merg cu impertinența pînă acolo că te controlează în sacoșă. E o adevărată vînătoare de „hoți". Copiii care au păsări acasă, sau porc, mai știi ce, au încercat să ia doi-trei pumni de grăunțe, dar a ieșit scandal mare... Și ei fură pe ruptele. Milițienii care stau de pază nu-i văd tocmai pe adevărații hoți... Au fost aduși cîțiva țărani să-i ajute pe elevi la strînsul recoltei. Pe aceștia îi caută și în sîn și în buzunare... Uite, doamna Țepuș care are gospodărie — ce gospodărie, cîțiva metri acolo ! — le-a dat fetelor niște ouă, iar pentru dumneata, boierule, o sticlă de capșunică... Mely, mititica, stă de zece zile pe la piață și pe la aprozare, doar o găsi ceva. Abia a reușit să ia o plasă de cartofi, cît nuca, mai mult pămînt decît „cartofi"... Pe-acolo pe unde robotiți voi, nu se găsesc gogoșari? Să punem și noi măcar un borcan... Cît despre murături, să ne luăm adio de la ele. N-au fost roșii toată vara, de unde să fie murături acum?... Varză se aude că vor aduce prin noiembrie, prin decembrie, cînd e zăpadă.

De ce așa tîrziu, nu înțeleg... Zice lumea că vor veni de prin părțile Sibiului, dar pe-acolo e varză proastă, pietroasă. Mai bine ar aduce carne de oaie și brînză, ca acum vreo zece-doisprezece ani în urmă... Fasole ne trimite mama de la Flondora, că dacă s-a îmbolnăvit, săraca, nu mai poate veni de Crăciun... La „Ziua recoltei" au făcut niște standuri uriașe, cu tot ce vrei. Se uita lumea ca la urs. Expoziție fără vînzare. După ce s-au expus, dîndu-ne cu tifla, produsele au dispărut ca prin minune. În cămările șarlatanilor — cîrmuirea și acoliții ei...

Mama a vorbit două ore fără întrerupere, spre deznădejdea lui *padre*. Are dumneaei un debit verbal cum nu s-a mai pomenit. Logoreea asta este congenitală, așa e și bunica de la Recea, dar s-ar putea să fie și dobîndită, pentru compensarea unor lipsuri. Materiale... Tata, sperios de felul lui și mai mult taciturn, se teme de o asemenea pălăvrăgeală „panicardă" :

— Lasă, dragă, nu mai vedea totul în negru, o să fie mai bine..

— Da, vorba cîntecului : „Foaie verde și-un dudău, / O să fie și mai... bine!"

— Ești tu prea pesimistă, vezi numai partea goală dintr-o sticlă cu lichid pînă la jumătatea ei.

— Încă eu mă refer doar la cîteva neajunsuri, că dacă ar fi să dau tot pe față, ar însemna să nu mai termin niciodată și să se prăbușească temeliile lumii...

— Spunea cineva că există o impostură a dezolării și un prestigiu al văicărelii...

— Ia mai lasă-ne cu citatele și cu vorbele mari... Nu vezi că se potrivește ca nuca-n perete ?

I s-a dezlegat limba și lui Calliope. Numai Mely tace și suspină din cînd în cînd... Ne pare rău de Mely, noi o iubim mult, mult...

Am primit scrisoare de la tanti Catrina. Îmi iau permisiunea de a o reproduce aici și de a interveni în ortografie.

Dragii noștri

Am dori ca micile noastre rînduri să vă găsească în cele mai fericite clipe ale vieții. Nu știu de ce nu ne scriți că noi nu mai știm nimic de voi. Noi o ducem bine sîntem sănătoși ceea ce vă dorim și vouă. Vaca a fătat o viteluș frumoasă coz iepurii sînt mîncăcioși și caraghioși ne-au mu-

rît mai mult de jumătate din găini. Pe la noi n-a plouat toată vara nu s-a făcut grîul nici păpușoii nici nimic. Via din grădină (restul ne-a luat tot colectivul) s-a uscat parcă i-a dat cineva foc au rămas numai cioatele așa că măica nu poate să vă mai aducă vin de Crăciun o să aducă numai fasole dacă s-a vindeca s-a îmbolnăvit de nădul plec sîmbătă cu ea la Iași la Alexandru să meargă la un consult poate o internează. Taica stă toată ziua la taclale cu moș Tofleacă și cumpără vin de la Ochiană vin făcut din nu știu ce 25 de lei kilogramul. Toată pensia de la colectiv cîte 145 lei de persoană o dau pe țigări și pe băutură ba mai dau și ouă. Din cauza asta nu putem cumpăra nimic de la cooperativă unde nici nu se găsește nimic sînt rafturile g ale goluțe. Am făcut rost de lemne pentru iarnă puține și scumpe mai avem și niște viță și hlujani. Nu știm ce ne-om face cu lumina că au tăiat-o iar gaz nu se găsește nici de leac. Eu am fost la Galați să cumpăr ceva de îmbrăcat și de mîncare dar n-am găsit decît pîslari, pantaloni de gata și haine groase pentru iarnă. Lefter s-a supărat mă gelozește cică a auzit că mă țin cu cineva. I-a spus lui un om care lucrează la Combinat că m-a văzut cu un bărbat pe stradă dar eu mă jur pe ochii mei că n-a fost așa. Turbatul de soț a luat toporul și a fărîmat mașina de cusut de nu mai am acum la ce lucra și aveam atîta de lucru mai cîștigam și eu un ban. Umblă tot timpul beat mort nu se mai duce la servici stă cu una văduvă. Cînd vine acasă mă bate și sparge tot ce-i iese în cale cum spune Topîrceanu de urîtul tău iubito și de dragul nimănui. Din cauza lui și a lui tăica s-a îmbolnăvit săraca măica. Domnu Căpraru e bine sănătos mai trece pe la noi și Tache la fel ei au făcut țuică și n-au probleme. Mereu întreabă cînd mai vine domnu Mușat acasă că se termină țuica și abia au făcut-o. Contabilul Borșan a ieșit la pensie nu mai face nimic nici la colectiv nici prin alte părți. Nelu Stan și-a luat mașină și a cîștigat cu elevii lui concursu județean de oină. Cam atît pentru azi. Vă dorim multă sănătate și fericire, dar mai ales sănătate că-i mai bună decît toate.

Catrina

Trec o oră pe la domnul Marinescu și-i arăt ce-am mai lucrat, singură, la limba latină. Îmi mai dă exerciții, mă încurajează zice că am aptitudini deosebite, dar că sînt cam

împrăștiată. Doamna Marinescu, și dînsa profesoară de română, pensionară, mă servește cu dulceață, îmi spune că mama poate fi făloasă că mă are și-mi recomandă să citesc, pentru înțelegerea prozei, a romanului, *Arca lui Noe*. Îmi împrumută cele trei volume.

Spre seară, vine în vizită, „pentru trei clipe", domnul Spulber, colegul și prietenul lui tata, vecin de bloc cu noi. Tot despre practică vorbesc! M-am săturat! El, zice, a auzit că practică se va face tot trimestrul întîi. Mama a auzit și ea la fel... O fi numai un zvon, fiindcă o asemenea absurditate nici chiar la noi nu-i cu putință... Școala unde funcționează domnul Spulber, o școală generală, aflată sus, deasupra Lacului, e mobilizată pe loc, la sortat cartofi în depozitul de la Slobozia... Ce povestește domnul Spulber — ți se face părul măciucă. Praf, mizerie, cartofii — un fel de moloz. Supraveghează cu ochii în patru partidul, uteceul și miliția. Tovarășul Dîrlău de la partid lovește niște copii că „arunca", nu pun cu binișorul cartofii în lăzi. Îi ceartă pe profesori, că nu le-au făcut educația, și poruncește ca elevii să fie eliminați. Auzi, eliminați!... El ditamai secretar cu nu știu ce vorbește de ceva imposibil... Noroc de primul secretar utece care, într-un acces de mărinimie, șoptește: „Fiți liniștiți, tovarăși, îi vorbesc eu și-l lămuresc că nu există pedeapsa cu eliminarea conform indicațiilor personale date de secretarul general al partidului". Apoi, cît au fost ploi, am stat sub streșinile magaziilor ca niște pui rebegiți... Domnul Spulber mai relatează ceva despre echipa de fotbal locală, al cărei susținător înfocat este de douăzeci de ani, că trebuie aduși jucători noi, că trebuie schimbat antrenorul, apoi se retrage conștiincios.

La televiziunea română e ceva cu chinezii, nu-mi dau seama prea bine despre ce-i vorba... Apoi se dau secvențe despre o vizită a marilor noștri conducători la Moscova. Se vorbește de o primire „călduroasă", reprezentînd un nou stadiu, superior, al „relațiilor de prietenie, de înțelegere și ajutor reciproc avantajos". În realitate, Gorbaciov nu i-a întîmpinat la aeroport, iar la Kremlin i-a dat eroului genial o pupătură rece ca gheața... Veșnic tînărul Conducător arată șifonat rău de tot. Unde sînt retușerii să-i înlăture zbîrciturile și petele urîte, de femeie gravidă în luna a opta?... Se vor răzbuna ei cînd vor merge, nu peste mult timp, în Coreea de Nord... Acum ni se arată cum s-au întors Ei

acasă, cum pe aeroport sînt primiți de o mulțime entuziastă, cum au fost expediate mii și mii de scrisori ale oamenilor muncii... Mama de la bucătărie strigă să închidem televizorul, că ăștia mănîncă ciuperci, ori căutați ceva la bulgari, că acum e gata masa... Nu mai e nevoie să stopăm imaginile înălțătoare, întrucît la ora 21,45 fix, după o oră și ceva de transmisie, crainica anunță surîzînd dulce:

— Dragi telespectatori, emisiunea noastră s-a terminat. Vă dorim noapte bună!

•

Ne-am rugat lui Dumnezeu să dea o torențială, să nu putem pleca, *acolo*, cu noaptea-n cap... Ți-ai găsit! Cel de Sus tot cu dușmanii noștri ține...

La ora patru deja sîntem în mașina domnului Gane, unde, în afară de dînsul, se mai află și profesorul de matematică (nu predă la clasa noastră) Titi Pătran, venit de curînd în școala noastră, absolvent cu merite deosebite, tînăr și chipos, se dau în vînt fetele după el. Nici mie nu-mi displace, așa ca figură, seamănă cu Robert Redford, dar omul e însurat și dă de înțeles că nu-l interesează ochiadele jupinițelor visătoare... I s-a acordat și lui un supranume: *Rere*, inițialele actorului mai sus numit... Se spune că e un profesor plin de energie și avînt, că nu peste mult timp va lua locul tovarășei Pleșcan la utece:

— Nu-mi trebuie mie așa ceva nici să mă pici cu ceară. Eu am nevastă, am fetiță, vreau să fac meditații, să-mi iau mașină, vă spun dumneavoastră că vă cunosc de oameni cumsecade... Eu am auzit că Pițu e înnebunit să fie îndrumător utece...

— Nu, precizează domnul Gane, Pițu a jurat că nu se lasă pînă nu ajunge secretarul organizației de partid pe școală, sau măcar director, dacă nu cumva primar și prim secretar al orașului...

Din vorbă în vorbă, la ora șase debarcăm în curtea fermei... Asistăm la deșteptare... Halima, Țiganiada... E o zi parșivă, dată-n paște, vorba scriitorului meu preferat. Bate un vînticel rece, numai firul lui... Același ritual care devine tot mai mult de o monotonie bolnăvicioasă. Am căpătat ticuri, mișcări automatice. Ca niște somnambuli, fetele și băieții se îmbracă, se clătesc cu cîțiva stropi de apă pe mîini, intră în cantină și-și beau ceaiul leșios, dar care te încălzește. Mașinal, își iau coșul de la magazie și se îndreap-

tă moliu spre ultima parcelă, marginală, unde nu mai găsești decît bobițe stafidite căzute pe jos, sub frunze... Nu cred că mai sîntem jumătate din formația inițială...

Încă bate vîntul... Ne ascundem între butucii pe zi ce trece mai golași... Tenul nostru s-a compromis în proporție de nouăzeci la sută. Al doamnelor profesoare... să nu mai zic. Mîinile ni-s tumefiate, buretoase, liliachii, cu cicatrici și zgîrieturi urîte. Băieții nu observă astfel de detalii. Nici noi nu băgăm de seamă ținuta lor care se aproprie tot mai mult de cea a Neanderthalului... Trică și Valy au dispărut de sîmbătă, or fi plecat acasă, or fi în altă parte, Dumnezeu știe... Buligă s-a dus la alte treburi și mai importante, lăsîndu-l pe Titi Pătran, *Rere*, șef al lotului nostru, pentru că a refuzat categoric această nobilă misiune domnul *Pascalopol*... Am uitat să spun că *Rere* l-a înlocuit pe domnul Sile Scurtu care a fost dus cu salvarea să i se facă operație, de artrită, dacă am înțeles eu bine... Corifeii Pițu, Dăbulescu, Liță, tata, se duc în vizită de lucru la Cohani, unde se află bunii lor colegi George Ciucă, Lae Goga, Grigore Balea e *tutti quanti*. Ziceau că au unele probleme foarte importante de rezolvat... Trai pe noi, ca-n sînul lui Avram! Cineva a făcut ad-hoc un cîntec pe care-l intonăm cu mult patos:

„Noi cu Rere-al nostru-n frunte
Vom avea victorii multe,
Rere e un domn frumos
Și muncim stînd toți pe jos"...

Pe la ora unsprezece, vîntul încetează, vremea se mai încălzește. Grupul se dispersează... Bumbăcea și Viju umblă năuciți după bobițe... Se spun bancuri, se discută și lucruri foarte serioase:

— Vedeți voi dealul acesta? ne atrage atenția „Pascalopol", profu de literatură. Îl privim și îl vedem, îl știm bucățică cu bucățică, tot bătîndu-l de trei săptămîni. Dealul acesta, continuă vorbitorul, are o semnificație mai profundă. La prima vedere, e pur și simplu un deal. Pentru mulți, el seamănă cu o Golgotă. Dar noi trebuie să vedem și dincolo de aparențe... Iată, pentru psihanaliști, dealul simbolizează înălțimea (mare scofală!-îmi zic în sinea mea), verticalitatea, ceea ce ei numesc „complexul spectacular" sau „complexul lui Iacob". Toți rămînem cu gura căscată, nepricepînd mai nimic... Domnul Telu continuă nestingherit: E aceasta o ascensiune imaginară către înțelegerea de sine.

E un deal sacru! El figurează ruptura de nivel, cum spune Mircea Eliade, trecerea de la un mod la altul de a fi... Şi credeţi voi că viţa aceasta de vie n-are şi ea sensuri ascunse? Ea sugerează băutura naturală, lichidul hrănitor primordial. Dealul sacru, băutura sacră... Un filosof francez, Gaston Bachelard, care, din fericire, a trăit pe lîngă podgorii celebre, desluşeşte rolul zodiacal al vinului care „înfloreşte" la fel ca viţa de vie, elixir al tinereţii veşnice...

Aşa o fi, dar noi simţim nevoia să ne ducem către baraci. Între timp, unii au şi plecat de capul lor, alţii au hotărît de comun acord cu coordonatorii noştri să facă acelaşi lucru, deşi există pericolul să dai peste Mastodont, şeful de fermă, sau peste ajutorul său, Răgălie... Nu ne mai pasă de tărăboiul lor, ne-am învăţat ca ţiganul cu scînteia... Un grupuleţ, zece-cinsprezece elevi şi dascăli, pleacă la urmă, puţin mai tîrziu, pe un drum niţel ocolit. Mai trece din timp, explică *Pasqualette*. Şi e un traseu pitoresc, cu bălării înalte de strajă, cu denivelări care alungă uniformitatea. Uf, ucigătoarea monotonie! Unde te duci, te întîlneşti cu ea, se ţine scai de viaţa omului... La un moment dat, dăm peste o scenă înfiorătoare, nici în filme n-am văzut aşa ceva... Într-o viroagă, cinci zdrahoni urîţi şi bolboşaţi încolţesc o fiinţă în care recunoaştem pe Magy. Are hainele rupte pe ea, e aproape goală, zgîrîiată şi însîngerată, cu părul răvăşit, zbătîndu-se şi strigînd înăbuşit. Mai într-o parte, lîngă un tufiş de mărăcini zace fără cunoştinţă Don Pedro... Noi ţipăm, doamna Eliza ţipă şi mai tare, cei patru băieţi se holbează şi tremură galbeni ca ceara, profesorul Telu-*Pascalopol* îşi pierde firea:

— Oameni buni, oameni buni, strigă dînsul, nu se poate, fiţi, vă rog, civilizaţi!

Bestiile alităte nici nu ne bagă în seamă... Au despuiat-o aproape complet pe biata Magy, care se zbate tot mai neputincioasă, răstignită la pămînt... Asta a durat cîteva secunde. Secunde de groază... Cînd, deodată, se produce minunea minunilor, ceva incredibil dacă n-ar fi adevărat, dacă n-aş vedea cu ochii mei. Profesorul Corbea a pus mîna pe un retevei şi se năpusteşte spre huliganii. Aceştia se desprind de pradă şi-l întîmpină rînjind, două dintre namile scoţînd cuţite fioroase. Ceilalţi trei tîlhari pun mîna pe ce pot.

— Domnule Corbea, fii cuminte, că te omoară! Oameni buni, fiţi rezonabili!...

Noi privim înmărmuriți. Magy s-a ridicat, s-a acoperit cu ce i-am dat noi și-l oblojește pe *Don Pedro* care și-a revenit, dar încă nu-și dă seama de ce se întîmplă...

— Oameni buni, domnule Corbea...

Nici nu ne dăm seama cum execută *Hercule cel Mic și Mustăcios* o mișcare bruscă și, cu bîta, face să zboare cuțitul din mîna unui individ tocmai în mărăciniș. Fulgerător, îl dezarmează și pe celălalt... Matahalele îl înconjoară, luînd poziție de atac... Pilaf îl vor face! Un țipăt... Închid ochii pentru o clipă... În secunda următoare, primul care se apropie mai mult de profesor primește o lovitură de picior, în burtă sau mai jos, care-l culcă la pămînt, unde rămîne nemișcat, de parcă ar fi murit. În aceeași clipă, îl izbește pe altul cu joarda peste față. Ticălosul își duce mîinile la ochi, schiaună de durere și se prăbușește cu capul în buruieni... Băieții noștri îndrăznesc să se apropie și ei.

— Stați deoparte! le strigă domnul Corbea, în timp ce, ca un cascador, se repede cu capul în pieptul unui nelegiuit, dîndu-l de-a berbeleacul. Băieții îl țintuiesc și-l izbesc în gură și peste nas... Celui de-al patrulea derbedeu domnul Corbea îi întoarce mîna la spate și i-o răsucește violent. Un urlet prelung... Ultimul nemernic vrea s-o ia la sănătoasa, dar îl prind băieții și-l calcă în picioare... Urmează ceva de domeniul fabulosului. Eroul nostru îi adună pe huligani, ca pe vînat, îi obligă să îngenuncheze și să ceară, în gura mare, iertare. Parcă-s niște cîini pentru dresaj. Execută comanda, desfigurați. Ca să-i stimuleze, voinicul nostru le scapă cîte un upercut, în timp ce doamna Eliza îi tamponează sîngele, iar *Pascalopol* stă tot înțepenit. Noi, cu urale victorioase și cu grijă ocrotitoare față de Magy și de *Don Pedro*.

— Să anunțăm miliția... trebuie făcut într-un fel cu nenorociții ăștia, e de părere doamna Eliza. Însă profesorul Corbea are o întreagă teorie despre inoportunitatea intervenției organului de ordine, un biet milițian din sat. Rezolvarea legală a cazului este imposibilă. Haiducește, ne facem dreptatea singuri. Domnul Corbea îi doboară instantaneu, într-o grămadă amorfă, iar noi îi strivim ca pe un aluat murdar...

Cînd am ajuns la barăci, le-am povestit colegilor de-a fir a păr nemaipomenitul spectacol. La început, au crezut că fabulăm, că prea e cusută cu frînghie roșie, prea seamănă cu clasicul și naivul *deux ex machina*. Dar cînd cîțiva băieți au spus că domnul Corbea, *Hercule cel Mic și cu Mus-*

tată, e și boxer, karatist și judokan, n-au mai avut ce zice... Povestea a stîrnit vîlvă toată după amiaza și cred că va impresiona multă vreme.

Băieții îl protegiesc și îl încurajează pe Don Pedro, noi o compătimim pe Magy. Profesoarele sînt scandalizate la culme. Susțin că agresorii au scăpat prea ieftin. Dar Magy e o fată tare de virtute. Și-a revenit, nu mai plînge, nu mai tremură. Cată chiar să zîmbească :

— Credeam că voi muri... Ați venit la timp, parcă v-a adus providența... Vă mulțumesc... Doamne Dumnezeule mare...

— Și cînd te gîndești că puteam s-o luăm pe drumul obișnuit sau să ajungem prea tîrziu la locul faptei, remarcă *madame Pasqualette*.

— Nu totdeauna dramele au și un *happy end*, reflectează Lady.

Toată lumea cade de acord că e bine să telefonăm doctorului Gîrneață, să hotărască dînsul ce se cuvine făcut, s-o ia pe Magy acasă. Ea se opune însă cu înverșunare.

— Tot se va auzi, Magy, și vom fi acuzate că am tăinuit, concede profa de biologie.

— Nu, nu, vă rog !...

Noi înțelegem. Magy *trebuie* să rămînă în practică pînă la sfîrșit. Pentru că trebuie să rămînă și *Don Pedro*. El, din cauză că nu stă suficient de bine cu matematica și cu fizica, dar și din pasiune, își va încerca norocul la drept. Și aici se cer referințe, notă maximă la purtare. Familia Gîrneață nici nu se gîndește la altă facultate decît la medicină, pentru Magy. Adevărata dramă a ei aici se află : vrea să fie alături de *Don Pedro* și la facultate. Să vedem cum se va rezolva încurcătura, fiindcă Magy se pregătește, în particular, la biologie, chimie și fizică, de trei ani, de cînd a căzut la admitere la liceul sanitar... Altminteri ce credeți că doctorul Gîrneață, dacă n-ar fi refuzat categoric Magy, nu i-ar fi procurat certificat medical odraslei sale, pentru a o scuti de practică ?

Mai spre seară, au venit doi oaspeți de soi : Liviu Moraru și Tino Constantinescu, care au progenituri aici, în tabără asta epopeică. Tot cam în același timp se întoarce „la vatră" și delegația noastră, care a fost în vizită de lucru la ferma Cohani. Vine însoțită, pentru contravizită, de gazdele lor de acolo. Acum, foștii oaspeți își iau rolul de amfitrioni. Actualii musafiri au adus, pentru mai multă si-

guranță, două bidoane, dar precauția e de prisos, deoarece căpeteniile noastre sînt ultradotate.

— Fiți, domle, serioși, că vă înecăm în lichide, se laudă inepuizabilul *Liță*.

— Eu știu o vorbă dreaptă: ci și-i mult nu strici. Ș-apoi, vorba șeea: poftim pungi la masă, dacă ț-ai adus de-acasă. A vorbit domnul profesor Gheorghe Coman, căruia năzdrăvanii de băieți îi zic „*Jiji Rupi-Creta*", ori simplu „*Gigi*", ori „*Rupi-Creta*", pentru-că, moldovean fiind, așa recomandă el cînd creta scîrțîie strident pe tablă. Elevii săi îl iubesc nespus, pentru că e tobă de carte și are un suflet de aur. Și o figură nostimă. E scund, capul mare, îndeosebi urechile, parcă-i Mutulică din *Albă ca Zăpada și cei șapte pitici*...

Ar fi fost mai rău cu mîncarea și cu tăria, dacă n-ar fi avut grijă de asta domnii Tino și Liviu, care, cum-necum, au adus udătură și de-ale gurii ce nu-ți trece prin minte, pînă și rom „Havana" și raci fierți... Și se întemeiază praznic serios. *Rupi-Creta* aproape că epuizează repertoriul lui Dumitru Cănănău și al Sofiei Vicoveanca, domnul Tino îi răspunde cu cançonete italiene, într-un registru mult prea înalt. Viju îi privește descumpănit... Între cele trei tabere, băieți, fete și cadrele conducătoare, au căzut barierele. Dacă în primele săptămîni n-aveam voie să stăm unii la alții în barăci, acum nu se mai face nici o discriminare, nu mai există nici o restricție. O, nu e vorba de promiscuitate, ci de liberă circulație, ca în cele mai autentice democrații. E tot o foșgăială. Pițu vine și pupă pe cine apucă, lăcrimînd duios:

— Sînteți niște... le-lepre... Eu... eu vă... vă iu-iubesc pre voi...

Domnul Dăbulescu, zis *Măreț*u, joacă fotbal cu cîțiva băieți în semiîntunericul de afară, care devine încet-încet întuneric... În hangarul „corpilor didactici" intră și iese, acum, cine vrea...

Și totuși a venit doctorul Gîrneață. Cum, doamne, de a și aflat? Cu siguranță, telefonul de la birouri e de vină... Sub nici o formă, Magy nu vrea să plece acasă. Amenință că, dacă o forțează, se sinucide! Doctorul Gîrneață rămîne în noaptea asta la petrecere. Lui îi plac romanțele. Și le interpretează excelent...

Maiestrul Nene, *Hîrciogul*, își încarcă mașina cu saci de plastic plini cu bobițe, la care au lucrat în ultimele zile ser-

vii săi din clasa a IX-a. Pleacă în noaptea asta să-şi ducă agoniseala acasă... Numai de nu l-ar prinde miliţia. Nici într-un caz, are geniu în a se fofila. E a patra oară de cînd îi reuşeşte „figura"...

Carnavalul continuă... Mîine, în zori, jumătate dintre noi va pleca la Valea Domanului, cealaltă jumătate, din care fac şi eu parte, se va îndrepta spre Grindu, unde sînt studenţii...

Fiindcă m-am trezit dimineaţă la ora trei şi fiindcă a fost azi o zi atît de zbuciumată, mă simt frîntă şi mă culc mai devreme, pe la unsprezece...

•

Brrrr — Ce frig e astăzi! A căzut brumă groasă, ca o ninsoare. Mai-mai să îngheţe apa la „spălător". Schimbarea decorului ne încîntă. E interesant să ai nasul jupuit de soare şi de vîntoase şi dintr-o dată să-ţi clănţăne dinţii în gură... Băieţii ne stropesc cu apă apropiată de zero grade şi iese un vacarm de ţi-i mai mare dragul. Ţopăim, tropăim pe loc, cu mîinile în buzunare. De la o vreme, o dăm pe rock. *Don Pedro*, mortul de ieri, se arată a fi, acum, cel mai viguros. O învîrteşte ca zărghitul pe Magy care, vedem noi, se mai resimte totuşi după şocul suferit... Ana e melancolică. Pluteşte pe alte tărîmuri... Tiby îmi povesteşte ce-a fost aseară, după ce eu m-am culcat. Lui i se par întîmplări „neverosimile", mie — puerile. Că Bumbăcea a plecat astă noapte acasă, că l-ar fi luat Nene cu maşina... Nene „şi-a făcut plinul" şi nu se va mai întoarce, trebuie să-şi facă ţuica, are cazanul lui... Că înlocuitorul său este maistrul Terlongu, venit cu o cantitate enormă de „aghiazmă", în butelci şi în propriu-i organism... Că Viju a părăsit cîmpul de luptă, unde nu mai avea nici zare de inamici, s-a întors la domiciliu, s-a culcat numaidecît îmbrăcat şi, instantaneu, nu s-a mai auzit nici în cer nici pre pămînt... A venit Zacuscă, să-şi ceară iertare, nu se ştie, că a îngăimat ceva, sau să-i bată pe profesorii Sile Scurtu, care nu mai e aici, şi pe Viju, care e insensibil la astfel de provocări... Numai pe ei a intenţionat Zacuscă să-i înjunghie, şi vreo cîţiva colegi. Domnul Dăbulescu, *Măreţu*, a vrut să-l dea afară, dar Zacuscă i-a spus cu lacrimi în ochi că pe el îl iubeşte cel mai mult şi pe domnul Pietrăreanu... A plecat pe la unu noaptea, nu se ştie unde... Şi, auzi, ce miracol s-a mai petrecut. Fiind frig, „Texanii" au făcut foc mare, de

era să plesnească soba... A intrat maistrul Teralongu, tulburat „psihic și fizic" și „Băă, nenorociților, ce-i fumul ăsta?... Ce-i dogoreala asta?... O să vă asfixiați, băă!... Vă treziți douăzeci de cadavre, mîine... Dați-mi o lanternă!... Băi, s-aude?" Cineva îi dă o lanternă, că bec nu mai există de mult... Maistrul deschide ușa de la sobă, se uită înăuntru, ia toată provizia de apă și o azvîrle peste jăratic. Apoi a ieșit boscorodind: „Douăzeci de cadavre... vă treziți... mîine..." Prea puțini și degeaba s-au culcat înainte de ora trei. De aceea tragedia a fost azi mai mare decît oricînd, deși trezirea a avut loc tot la ora șase. Teralongu și Liță s-au strecurat ca niște feline pe ușă și au spus cu glas blînd: „Gata, băieți, hai deșteptarea!" Neconstatînd nici o reacție din partea noastră, au dat frîu liber temperamentului lor vulcanic și, într-un glas, au emis un urlet care ar fi speriat pînă și pe un antorpofag: „Sculaaareeeaaaa!..." Dar cum nici îndemnul acesta, care ne înfundase urechile, nu-i deajuns, s-au năpustit asupra paturilor noastre, smulgînd păturile și emițînd imbolduri vocale cu două octave mai sus...

Vom merge la cules porumb. Cînd vor veni autobuzele, care nu mai vin... Și ce rău ne pare! Rămînem în ocolul nostru, pe această insulă misterioasă. Și așa sîntem datori vînduți... Între timp izbucnesc patimi violente. Cine să meargă la Valea Domanului și cine la Grindu? Teritoriul acesta din urmă are dezavantajul că e mult mai departe de matca noastră, dar reprezintă, pentru fete, marea ispită de a se întîlni cu studenții... Ostilitățile durează mai bine de două ore. În sfîrșit, se ajunge la un compromis: nu se mai ține seama de grupe. Se înscrie care unde vrea... Trebuia să ne fi gîndit de la început la această soluție. Și nu știu cum se face că rezultă o repartizare echilibrată. Doar cîțiva băieți în plus, prietenii noștri, pentru Grindu. Căci și eu voi merge la Grindu, pentru că aici se înscrie și tata care vrea să-l întîlnească pe poetul universitar, cunoștință bună de la simpozioanele băcăuane...

Bine că nu mai vin autobuzele! În schimb, vin două persoane distinse, parcă din altă lume, în comparație cu sălbăticia noastră. Sînt ziariști! Un reporter și un fotoreporter de la presa județeană, o foiță minusculă care apare o dată pe săptămînă, ba cu o magistrală cuvîntare, ba cu o „vizită de lucru", ba cu niște osanale în versuri și în proză.

Rareori se acceptă cîte o știre sau cîte un articolaș despre „probleme" din județ. Acum, în campania de recoltare, se admite o excepție, ba chiar se recomandă să se întocmească reportaje, să se ia interviuri la fața locului. *Rara avis!* Și ei sînt emoționați și noi cotropiți de curiozitate să vedem la treabă asemenea ființe ciudate...

Mai întîi, sînt selectați, pe sprînceană, cîțiva elevi. Mai arătoși, mai bine echipați, stîrnind invidia și mînia celorlalți. Ziariștii, versați, găsesc repede rezolvarea. Să intre toți în parcela din fața barăcilor, care e deja culeasă, înzestrați cu coșuri și cu alte ustensile pentru cules. Cei aleși să stea grupați. Către ei se va îndrepta cu folos obiectivul aparatului fotografic. Către ceilalți numai de formă.

— Nu contează că nu-s struguri, în fotografie nu se vede... Simulați că rupeți struguri! Cît mai firesc... așa... zîmbiți, zîmbiți... nu spre obiectiv... așa foarte bine...

Totuși, pentru operativitate, reporterii apelează la cîteva persoane mai reprezentative: *Mastodontul*, șeful fermei, profesorii Pietrăreanu și *Rere*, profesoara *Pasqualette*; secretarul *utecc* pe școală, Alin Torian, fiul șefului de sindicat din școala noastră; Mirel Palada, Dana Tănase și eu. Eu, fiindcă sînt viitoare filoloagă și că am „fler". „Gașca" asta, cum ne numește Laurizzio, trece pe la cantină, prin barăci (la băieți, catastrofa se află la noi cote), pe la birouri... Imagini — să umpli un album... Cel cu aparatul, o prăjină cu mustață, gîngăvește mai intens decît genialul cîrmaci. E un tip seducător, are un farmec al său, inefabil, în ciuda faptului că prin pantalonii raiați se observă bine că-i cam crăcănat. Reporterul e un bărbat mai atrăgător decît fotograful. De talie mijlocie, cu un început pronunțat de calviție, el electrizează prin vioiciunea spiritului, prin subtilitatea observațiilor. Două mici inconveniente: în exprimarea-i foarte fluentă introduce un „ăăă", apoi din cînd în cînd rîgîie și zice „pardon".

— Ei, și acum, permiteți. Domnu' inginer, ăăă, cum apreciați perioada de practică agricolă, ăăă, a elevilor, care considerați că sînt, ăăă, realizările și nerealizările?... Pardon!

— Eu am să fiu scurt dă tot. Rezultă din activitatea depusă dă tinerii lucrători că inițiativa competentă a organelor superioare, la recomandarea secretarului general, își arată roadele... Din păcate, mai avem și lipsuri. Acești tineri culegători n-au fost sprijiniți îndăajuns dă către viticultori și

dă aceea a ieşit o bătaie dă joc, dă unde şi contravenţiile băneşti care vor fi puse pă seama acestor tineri lucrători... Dar producţia noastră dă struguri este dăstul dă bogată şi erea şi mai mare, dacă n-ar fi fost abaterile dă care v-am vorbit. Doamna *Pasqualette* arată că sînt condiţii extrem de grele de cazare, un adevărat „ghetou", că şi strămoşii noştri, ai speciei umane, aveau „caverne" mai elegante...

— Am văzut, tovarăşa profesoară, am văzut, am notat, ăăă, se vor lua măsuri, vom publica... Pardon!

— Eu nu ştiu cum vine treaba asta cu producţia, intervine domnul Pietrăreanu, vîrîndu-şi degetele greblă în părul dens, dar în anii trecuţi erau struguri, mai mulţi sau mai puţini, în anul acesta producţia nu-i nici pe sfert... La mine în grădină, la Băneşti, pe un teren moştenire de la socrumeu, din douăzeci de butuci, am făcut mai mulţi struguri decît aici într-un hectar... Să mă scuzaţi... Elevilor noştri li s-a dat norma pentru o sută de coşuri pe zi, dar struguri au fost aşa de puţini, că ei abia au reuşit să facă zece coşuri... De aceea chestia cu amenda...

— Da, e ceva de domeniul fantasticului, intervine *Rere*. Eu voi face reclamaţie, sus de tot, despre toate fărdelegile care se petrec în această babilonie... Avem voie la critică?

— Da, e normal ce spuneţi dumneavoastră, ăăă, noi, presa, trebuie să relevăm adevărul, ăăă, să ascultăm ce opinie are tineretul... Pardon, Alin Torian vorbeşte de „condiţii bune", de „program riguros", îl apucă tusea şi nu mai poate continua... Mirel Palada insistă asupra meniului care a fost tot timpul numai margarină, marmeladă, ceai sălciu, mazăre cu „şorici nebărbierit"... Dana Tănase descrie locurile pitoreşti, frumuseţea muncii, adolescenţa fericită, frigul insuportabil din camere, toamna cu bogăţiile ei „inestimabile"... Eu nu mai am nimic de adăugat...

— Toate bune, glumeşte spiritualul reporter, toate bune, ăăă, dacă stai şi nu te gîndeşti prea mult... Căci, în fond, între gîndire, ăăă, şi acţiune există un raport invers proporţional, ăăă. Nu-i mai puţin adevărat, ăăă, că între teorie şi practică există o legătură indisolubilă, ăăă, dar acestea nu-s consecutive, ci succesive... Pardon!

N-au mai venit autobuzele. Fiecare face ce-i taie capul... Eu conspectez din „paşoptişti" şi termin de citit *Războiul sfîrşitului lumii* de Mario Vargas Llosa. Excelent! Atîta forţă narativă şi expresivă n-am mai văzut. E un crescendo captivant, la un moment dat cam obositor, pentru ca, mai

apoi, să se ajungă la explozia finalului. Sfătuitorul, un alt Isus Hristos, e un personaj extraordinar, fabulos. Ieșite din comun sînt și celelalte personaje... Așa aș vrea să scriu și eu, dacă voi scrie vreodată...

•

Azi nu mă simt prea bine. *Lady* nici nu vrea să audă de deplasarea mea la porumb... Nu, nu e cazul de dispensar (care dispensar?), nici de medic, nu, doar ceva odihnă și niște ceaiuri fierbinți. Îl lămurește pe tata să nu facă opoziție. Ba, mai mult, aranjează în așa fel, să rămînă cu mine, de planton și ca soră de caritate, Ana cea blîndă, și melancolică și teribil de îndrăgostită... Stau în pat. Ana e la bucătărie, după margarină, marmeladă și mult ceai. De afară se aude zumzetul colegilor. Strigă lozinci și cîntă:

Hai, lele, pe deal în sus
La cules de cucuruz...

Apoi se aud dihăniile de autobuze scheunînd, grohăind. Un acordeon le acompaniază. Și voci care ritmează aprig:

Da, da, muzica
Însoțește dragostea
Da, da, muzica
Ne-ncălzește inima...

Zgomotele se îndepărtează, se aud mai încet, tot mai încet... Liniște-n văzduh și pace pe pămînt...

Ana mă doftoricește. Mă frecționează pe frunte, pe tîmple, pe gît.

— N-am nimic, îi spun. Îmi trece... Ai să vezi.

Sorb trei căni cu ceai fierbinte. Nu mi se mai pare leșios. Poate mi l-a făcut special... Amețelile mă mai slăbesc. Simt în tot corpul o nesfîrșită toropeală... Apoi nu mai simt nimic...

Am dormit trei ore. Cînd mă deștept, surpriză. Pe un pat, folosit drept scaun, Tiby. Șușotește cu Ana... N-a plecat la cules de cucuruz, cînd a aflat că mi-e rău și rămîn „acasă". E și el „planton" la băieți. A măturat, a întins paturile și acum arde gazul. Ana se preface că are treabă și iese, ca să ne lase singuri. El se așează pe patul din fața mea, își trece mîna prin părul meu, îndelung.

— Ce cuminte ești... blîndă.. moale.

— Somnoroasă, îi spun încet.

Tace. Îmi ia o mînă între mîinile lui şi o mîngîie, ca şi cum ar vrea să o încălzească, deşi a mea e caldă, iar ale lui sînt reci... Închid ochii. Nu vreau să-i vadă umflaţi de somn. El îşi închipuie asta ca o invitaţie şi mă sărută prelung, parcă fără oprire. Şopteşte în transă :

— Eşti blajină... cuminte... şi bună... şi catifelată...

Îi recomand să citească şi el *Războiul sfîrşitului lumii* de Llosa. Am vaga impresie că n-are chef, cu toate că se arată foarte interesat.

— Da, da, o citesc neapărat... Dar cînd ? Aici nu se poate citi... Nici măcar o problemă la fizică n-am putut, n-am avut timp să rezolv...

— Te duci frumuşel, acum, în dormitor la tine şi-i dai drumul... Ai la discreţie pe puţin opt ore.

— Cu alte cuvinte, mă alungi...

— N-ai înţeles bine. Am spus numai că, dacă vrei, îţi găseşti şi timp, oricît de puţin, pentru lectură.

Nu ştiu dacă l-am lămurit, dar a luat cartea, cu o delicateţe ostentativă, şi dus-s-a. Pînă vine Ana, am timp să-mi adun „hîrţoagele" lîngă mine, în patul dur de fier, cu plasă de sîrmă ferfeniţită, sub formă de covată. Dacă s-ar legăna, ar fi ca un hamac... Mă gîndesc că lectura cărţilor de literatură nu prea are trecere la colegii mei. De fapt, prea puţini mai citesc. Şi cînd te gîndeşti că Miron Costin spunea, acum vreo patru sute de ani în urmă, că „nu iaste alta şi mai frumoasă şi mai de folos în toată viaţa omului zăbavă decîtu cetitul cărţilor"... Mi-l amintesc şi pe Bacon : „Vorbirea îl face pe om prompt ; scrisul îl face exact ; iar cititul îl face deplin". Dar, pe semne, că atunci era într-adevăr mai multă zăbavă pentru treaba asta, în ciuda războaielor de 30 de ani, de o sută de ani... Iar cărţile erau aşa de puţine... Pentru noi, disco şi tocitul manualelor ţin loc de lectură... N-am văzut nici un film, nici o piesă de teatru în care eroul principal să aibă ca îndeletnicire constantă cetitul cărţilor... ar fi fost o raritate, o premieră mondială... Nici în cărţi nu prea citesc personajele ; fac de toate, fac orice, numai de citit nu... Ce-ar fi să scriu eu un scenariu cinematografic în care cei doi eroi, pe lîngă muncă, iubire, excursii, dans, politică, drame de conştiinţă... au şi pasiunea mistuitoare a cititului ? Ceva cam în genul „abaţiei" din *Numele Trandafirului*... Nu, totul să se petreacă numai într-o bibliotecă şi fără devieri erotice, poliţiste sau mai ştiu

eu cum... Nu mi-e prea clar, în ce fel ar trebui să fie, dar ideea merită atenție. Mă amuz în sinea mea de ce-i poate trece cuiva prin cap cînd e singur și aiurit...

Ana m-a lăsat o vreme cu „terfeloagele" și, după aceea, simțindu-mi pulsul, exploatînd momentul și răspunzînd imboldului său de spovadă, a continuat o mai veche poveste, simplu :

— *Era astă-primăvară. O vreme splendidă, total opusă celei de acum. Eu încă mă mai simțeam derutată în istoria amoroasă cu Cornel. Încă mi se părea anormal ca primul meu prieten mai serios — că avusesem pînă atunci prietenii, cu băieți de vîrsta mea — să fie așa de vîrstnic și așa de îndrăgostit. Dădea semne, din ce în ce mai evidente, de ardoare, de impătimire, nici nu știu cum să mai zic. Iar eu îmi tăceam atîtea scrupule... Plimbările noastre au fost frumoase, ne-am dus la film și la coletărie, dar n-am acceptat sub nici un chip să merg la un „ceai" cu el. Atunci cred că și-a dat seama că sînt un fenomen... Fetele de vîrsta mea, ehe! Nu eram dezinvoltă, reacționam crispat, ce mai încolo-încoace, nu știam ce e rău și ce e bine...*

Odată, ploua foarte tare și Cornel venise la poarta căminului, să ne vedem. Eu aveam umbrelă și am ieșit... M-am uitat peste tot, l-am văzut apărînd din holul unui bloc apropiat. În momentul acela, mi s-a părut că sîntem într-un film, eu o mică orfelină, el un cavaler atrăgător. Era în haine de ofițer. M-a tulburat. Eram și intimidată și îmi venea să și rîd... M-a sărutat pe frunte, părintește. Așa am avut impresia. Hainele acelea îl făceau și mai matur. Am simțit și mai acut diferența dintre noi, de vîrstă... Mă obseda întrebarea : de ce mă caută cu atîta insistență ? Căci în fiecare după-amiază venea la mine. Și din întrebarea asta, altă întrebare : de ce ține la mine ? Altfel spus : de ce tocmai cu ?... Acum toate astea mă duc cu gîndul la cartea Anișoarei Odeanu într-un cămin de domnișoare. Într-un fel, așa se întîmpla pe vremea bunicii... Plecam cu el, nu-mi făceam probleme că se putea să o pun în alertă pe pedagogă, „domnișoara". Bineînțeles că a aflat și, după ce m-a mustruluit bine, m-a pus sub interdicție. Au urmat zile grele pentru el. Și pentru mine. Nu ne mai întîlneam decît sîmbăta cînd noi, internistele, eram libere să mergem la casele noastre sau să ieșim în oraș

Intr-o sîmbătă după-amiază, am plecat cu el. A plouat tot timpul. Pe el îl sîcîia ploaia, pe mine mă încînta: Ploaia dansa împreună cu noi, / Se veselea cînd mergeam amîndoi... Mergeam de mînă, să avem acelaşi ritm... În faţa căminului, cîteva „domnişoare" se pierdeau în întuneric şi în braţele însoţitorilor, sub răpăiala ploii. Se făcuseră bălţi de apă. Cornel mi-a propus să mă treacă în braţe. Am rămas o clipă indecisă, dar am acceptat, curioasă de ce-o să se întîmple. M-a luat aşa, cum se trec miresele pragul şi eu rîdeam şi-mi plăcea cum mă ducea aşa, pe sus... Nu-mi era ruşine să mă vadă fetele şi băieţii din faţa căminului, care nici nu ne băgau în seamă, avînd ei treburile lor personale...

Începusem să mă obişnuiesc cu el, îi simţeam lipsa. Aşteptam tot timpul să vină, să mă ia din „garnizoana" aceea. Eram ca doi militari în libertate. Sufeream şi ne bucuram împreună... Nu ştiu dacă mă îndrăgostisem de el. Vroiam numai să comunic astfel, cu cineva. Alegeam calea cea mai simplă a regizării unor situaţii nesemnificative, dar mereu mi se părea că el nu înţelege îndeajuns. Şi atunci, fără să-mi fac vreo problemă (şi rău am procedat, trebuia să-mi pun dinainte întrebarea şi să-mi răspund: poate fi asta o cale?), am început să vorbesc. Dar, de fapt, vorbeam pentru mine. Aveam însă, în acelaşi timp, credinţa şi speranţa ascunsă că măcar o parte din cuvintele mele vor găsi un ecou care să nu le deformeze prea mult. Şi pentru că mă întrebam unde greşesc, îmi pot răspunde acum că am greşit încercînd să pun semnul egalităţii între două entităţi diferite. Şi eram atît de diferiţi, încît astăzi înclin să cred că numai o forţă uriaşă, ilogică, era singurul rost de a fi împreună...

Ori am obosit eu, ori Ana a devenit incoerentă, ori e prea subtilă, nu mai reuşesc să o urmăresc. Îşi dă seama şi amînă povestea pentru vremuri mai bune...

*

Chimicuţa a fost internată de urgenţă la spital. Diagnosticul, după cîte am înţeles: fibron pulmonar. A dat ochii peste cap şi s-a prăbuşit. „Salvarea", maşina domnului Corbea, o transportă la policlinica din oraşelul nostru. În locul sărmanei profesoare a venit domnul Rupi-Creţa de la Cohani. Din trei motive a fost trimis aici: a făcut grevă trei

zile, revendicînd mîncare mai bună pentru elevi și mai mulți „carburanți" pentru dascăli ; s-a certat la cuțite cu un tehnician de acolo, l-a îmbrîncit și l-a cam ciufulit ; nu mai are grupă, toți combatanții au părăsit frontul, se pare că la sugestia lui, sau asta e varianta bîrfitorilor...

La porumb e mai chinuitor decît la vie. În primul rînd, pentru că stăm toată ziua pe cîmp, nu ne mai ducem la cantina noastră, la baraca noastră decît seara tîrziu. Foarte tîrziu., de regulă. Autobuzul are totdeauna cîte ceva deranjat. Rablele astea trebuiau demult trimise la casat, nu să ne facă nouă zile fripte... Și e greu, tare iritant, că săbiile acestor aspre graminee ne zgîrîie, ne scrijelesc, ne taie fețele, mîinile. „Developatul" și ruptul știuleților ne produc umflături și dureri la încheieturile mîinilor. De aceea cei mai mulți preferă să care coșuri umplute cu porumb la grămezi sau să încarce în remorci... Și mai greu e pentru dragii noștri coordonatori care trebuie să ne dea exemple personale și, mai ales, să ne stăpînească. Nouă ni-e milă de dînșii, dar de noi ni se rupe inima. În porumb te pierzi ușor, mult mai ușor decît în vie. Nici nu-ți dai seama cînd din grupă s-au vaporizat forțele de muncă.

— Unde e Camelionica ?
— A terminat rîndul.
— Cum să-l termine, că-i neatins ?
— Păi nu-i rîndul ei.
— Dar al cui este ?
— Nu știu.
— Al cui e rîndul acesta ?
— Nu știu.

Sau o altă arie, într-o altă tonalitate :

— Tu pe care rînd ești ?
— Pe acesta.
— Văd că e culeș...
— M-am grăbit...
— Ia rîndul acesta !
— E Laurizzio pe el. Și Roxy Cireșeanu...

Bunii noștri magiștri se lasă păgubași. Noi o lăsăm și mai moale. Cînd iată că apare vechilul, un tehnician mai vitoros decît Cingis Han, și interpretează aria calomniei. Că sîntem niște lichele, niște puturoși, niște netrebnici... Înjură de-i trăsnesc fălcile. Și are fălci ascuțite ca un bărzoi, că poate lesne să mănînce dintr-o sticlă. *Rupi-Creță* se enervează :

— Te bag în mă-ta, mocofani... După ci ci ai capu mic îţ mai stă şi creierul lejer în el...

Jandarmul se congestionează, mestecă sudalme apocaliptice şi-şi ia tălpăşiţa, ameninţînd că o să vedem noi îndată ce-o să păţim.

— Du-ti învîrtindu-ti, c-acu pui mîna pi-o jordie...

— Măi, copii, nu vă jucaţi cu focul, încearcă tata să ne aducă pe calea adevărului.

— Eu v-am spus că o să daţi de dracul, se neliniştește Liţă. N-am vrea ca din cauza voastră să fie pătat numele liceului nostru. Ia treceţi voi pe poziţii şi — la asalt, înainte marş!

Noi am mai face cîte ceva, dar sîntem prea istoviţi. Ne-a ajuns cuţitul la os. Doar ceva glume mai sîntem în stare să facem. Ne împrăştiem ca potîrnichile. Tata şi *Lady* se duc pînă în capătul celălalt al lanului să vadă cît mai avem de culeş. *Rupi-Greta* şi cu *Pasqualette* vorbesc, în două limbi, probabil despre mizeria învăţămîntului românesc, multilateral subdezvoltat. Se pare că el îi spune şi bancuri, că „franţii" — cum o dezmiardă bărbatu-său, domnul Pascal — rîde homeric cu *Le rire* de Bergson în mînă... Admiratoarele lui *Rece* se string ciopor în jurul lui, îi sorb discursul despre fărdelegile care se petrec în această babilonie — practica agricolă —, despre reclamaţiile pe care le va întocmi... Fetele suspină de admiraţie, îl privesc cu pasiune şi-l trec în rîndul nemuritorilor Zorro, D'Artagnan, Pardaillan, Simon Templer. Camelionica împinge afecţiunea la limita maximă. Îi cere voie lui *Rere* să-i şteargă de pe faţă o dîră de ţărînă. Îşi scoate batista albă-albă, special păstrată pentru asemenea împrejurare, şi zăboveşte în actul igenic, pe bărbie, pe obraji, cu infinită delicateţe în jurul ochilor *gris-fer*, pe frunte... Noi, celelalte adoratoare ne simţim frustrate, sîntem invidioase pînă la lacrimi. Popleacă e mai gelos decît maurul. Iris, într-o pornire nestăpînită, îi cere Cameleonicăi să părăsească zona, pretinzînd că mai multe impurităţi, dacă e la o adică, se găsesc, iată, pe bluza de trening a lui *Rere*. Şi se lansează într-o vie acţiune de curăţire. *Rere* tot spune că „nu-i cazul" şi că se gîdilă...

O voce ca o sirenă de vapor răzbate pînă hăt departe:

— Ian poftiţ toată lumea în pauză di masă!...

Scoatem strigăte de atac şi ne repezim la capătul lanului unde avem sacoşele cu merinde, hrană rece: un coltuc de pîine neagră şi crudă, o bucată de salam cu o cu-

loare ce bate ușor către verzui, o bucățică de brînză cu un gust suspect dar care intră foarte bine în combinație cu roșiile trecute demult prin frig și brumă, roșii suferinde, furate de băieți de pe o tarla destinată aprovizionării piețel cu murături, dacă le-o mai culege cineva... Cînd ne era lumea mai dragă, se aude bîzîitul unei limuzine care stopează subit în dreptul nostru. Din ea, coboară bărzoiul însoțit de două personalități. Îl recunoșteam numai pe șeful fermei, un omuleț cam zbanghiu și albinos ca un ou de molie. Al treilea e un tovarăș mai mare în grad, după cum reiese din atitudinea celorlalți, din aplombul său și din vocabularul mai colorat. Tovarășul, destul de obez, bagă groaza în noi cu caninii lui de morsă turbată. Ipochimenii, pe rînd sau în cor, ne fac trîntori, obraznici, nerușinați, lichele, nenorociți, mișei, dobitoci, vandali, sabotori... Și alte sinonime. Profesorii sînt niște Papă-Lapte, indolenți, instigatori la grevă, conspiratori, subversivi, dușmani ai patriei. Că ei vor informa miliția, procuratura generală și securitatea statului...

— Tovarăși, vă rugăm să fiți mai decenți în exprimare, protestează *Pasqualette*.

Da de unde! Ocara continuă mai înverșunată... Dacă ar fi aici domnul Corbea! Dar *Hercule cel Mic și cu Musti* îl nu-i un impulsiv. Ba chiar e sfios. Numai în cazuri excepționale, cum a fost cel cu tentativa de viol, intervine eficient, însă fără să-și iasă din pepeni, metodic, ca și cum ar pune în aplicare o schemă prestabilită. Tot mai util se arată, acum, în asemenea circumstanțe, neînfricatul *Rupi-Creta*, Strîmbă-Jordii, Sfarmă-Sticle. Îl vedem cum se înalță, pune mîna pe un cablu, se propășește în fața lor și tună:

— Dacă nu plecați numaidecît, vă rup oasîlî-n voi!

Nu știu ce fel de figură are, că e cu spatele la mine, dar indivizii fac fețe-fețe, lungi de parcă vor să-mpungă, se dau înapoi bolborosind. *Rupi-Creta* înaintează un pas, tovarășii fac ca trenul, stînga-împrejur, sus în mașină, bulucindu-se, și pe-aici îi-i drumul.

— Uraaaaa!

— Dacă mai steteau o secundă, chiar ci-i păleam pisti bot.

Noi îl privim cu nesfîrșită încîntare și recunoștință. Tata e fiert și mut. Liță susține că sîntem pierduți, am încurcat-o de tot. *Rere* promite să le prifocească un memoriu o reclamație cum nu s-a mai pomenit vreodată.

— Pini la plinjiri, trebuie scărmănaţ si li meargi fuljfi... Păi undi iş închipuieşti ei cî si afli : în ţara lui Papurî-Vodî ? Ei, drăşia-dracului !...

Liţă spune că ne-am „repauzat" destul şi că e cazul să mai culegem fiecare cîte un rînd, că mai sînt trei ore pînă vine autobuzul.

— Haideţi, ultimul dram de energie ! încă un pic şi gata ! Unde-i tinereţea voastră ? Drepţi şi pas alergător !

Abia ne mişcăm. Simţ o imensă sfîrşeală în tot trupul. Ana spune că ameţeşte. O frec pe tîmple, o iau de mînă şi o duc într-un loc mai izolat, să stea liniştită, întinsă pe un petec de iarbă veştedă...

Se stîrneşte un vînticel rece ca gheaţa. Frunzele lungi şi tăioase ale porumbului se zbat nervoase, urzind un fîşîit de fond, trist ca un recviem. Şuieră şi salcîmii golaşi din apropiere. Tulpinile porumbului se zvîrcolesc în neputinţă. Frunzele căzute şi ciurlanii se rostogolesc în dezordine... Şi-i vînt şi burează... Ne ajută pronia sau ne pedepseşte ? Să ne bucurăm că am scăpat o oră de teroarea culesului, sau să ne îngrozim de ce ne paşte ? Că nu-i pe-aici nici un adăpost.

— Parascovenia mă-si ! Băieţi, adunaţi hlujani, să facim o branişti în lăturişul păpuşoilor !

Şi băieţii cară coceni şi improvizează un campament. Ne strîngem hainele pe noi, ne înfăşurăm cu tot ce avem, parcă sîntem bandajaţi. Locul dosnic, înseilat la repezeală, ne apără numai dintr-o parte, cea mai ciinoasă. De sus, se năpustesc asupra noastră mici şi dese proiectile îngheţate. Grămezi vinete de nori coboară pînă deasupra capetelor noastre... Burniţa se înteţeşte. Nu scoatem un cuvînt. Priviri iscoditoare, îngrijorate, cerşind o deslușire, o soluţie salvatoare.

— Păcatili meli... ar trebui si vină autobuzul...

Nu vine. Dar trebuie să sosească din clipă în clipă, că s-a făcut demult ora de plecare, mai e şi timpul acesta zălud... Aşa a întîrziat mereu... Ar fi trebuit acum să se grăbească...

— Să ştiţi că e mai bine s-o pornim pe jos, în întîmpinarea autobuzului, e de părere Liţă. Mergînd, ne încălzim. Ne înfăşurăm bine capetele şi...

Toţi cădem de acord să plecăm. Şi convoiul nostru se mişcă pe drumul cleios, ca o hidră cu cincizeci de capete... Ajungem în şoseaua asfaltată. În ambele sensuri trec ma-

șini mici sau mari, speriate, cărora li se văd numai luminile înceţoşate.

— Mergeţi pe partea dreaptă şi cît mai aproape...

Nici un autobuz pentru noi.

— Să ştiţi că-i sancţiunea tovarăşilor...

— Asta e crimă!

De la o vreme, trebuie să părăsim şoseaua pe un drumeag desfundat, în direcţia fermei Pleaşa. Noroc de porţiunile de pietriş şi de pietroaie. Altfel ne-am scufunda pînă la genunchi... Am străbătut jumătate din cale, vreo şapte kilometri. Cineva anunţă că e ora 20. S-a întunecat de patru ore. Nu se vede om cu om. Se aude numai răsuflarea grea, din cînd în cînd, icniturl şi tropăitul monoton, hîrşîit, delirant.

— Într-o oră sîntem la fermă, îmi şopteşte Tiby.

Calvarul continuă... Beznă, noroi, lapoviţă. Cîteva fete plîng în surdină. Un tablou mai sinistru decît înlănţuiţii împinşi spre ocnă. *Pohod na Sibir!*... Cineva propune să ne îndreptam către satul cel mai apropiat... Înaintăm din greu pe drumul ales. Procesiunea se tîrăşte, ca o fantomă, cu paşi de plumb, împleticiţi. Ne amorţesc oasele. Prin muşchi ne trec cuţite şi ace. Dureri atroce... Hainele îmbibate cu apă atîrnă pe noi ca o armură de împrumut... Nu mai judecăm. Monstrul giftie astmatic, îngenunchiază, alunecă inconştient... Halucinaţii. Hipnotizaţi, maşinal, ne tîrîm spre o dungă anemică de lumină. E de la barăcile noastre...

•

Mă ustură în gît, mi s-au înfundat urechile, îmi curge nasul. Strănut. Spun tatei că mi-i sete şi-mi face semn să beau. Ameţitoare apă, ce tulburi te clatini! Nu vreau ca tata să bage de seamă că nu-s deloc în apele mele. Şi aşa se pare că el e mai şubred. Numai *Lady*, buna şi marea mea prietenă, mă observă, se frămîntă, mă îmbărbătează... Trei sferturi din cei care am fost la Grindu ne aflăm în aceeaşi situaţie precară. Norocoşi au fost cei de la Valea Domanului. Au venit la timp, pe la ora 18, tot pe întuneric, dar cu autobuzul, nici n-au simţit lapoviţa. Singurul lor necaz a fost o altercaţie mai dură decît cea de la Grindu. Lui Piţu, un tehnician de-acolo i-a smuls un sfert din barbă şi i-a umflat un ochi. Ostilităţile au avut loc pe terenul tehnicianului, care, în plus, mai deţinea şi avantajul unor labe

de Godzilă. A fost un singur spectator, un paznic de cîmp, care era susținătorul celui mai puternic. Acolo, la Valea Domanului, s-a organizat un fel de *comando* al gazdelor care au atacat cu ferocitate un grup de băieți plecați după apă. Toți au cîte un semn, ba o julitură, ba o vînătaie, ba o gîlmă, ba un cucui, ba o scrîntitură... Dar cea mai mare durere a colegilor noștri s-a înregistrat cînd au văzut că nu mai venim noi. Se făcuse ora 22, nu găseau nici o explicație plauzibilă a întîrzierii și mai pătimeau și din pricina interogațiilor fără răspuns...

Dar azi, în ciuda acestor amintiri nu tocmai roze și a consecințelor care se văd și de-o parte și de cealaltă (suferim împreună), avem mai multe motive de a ne bucura. Plecăm acasă! *Tutti a casa*... Ne facem bagajele, iuți ca albinele... Mihalache Buligă a adus autobuzele închiriate, mai multe decît strictul necesar. Risipă, tovarăși! Și ne-a mai adus Buligă un teanc de gazete, contra cost, în care se află reportajul despre noi. Este intitulat *Toamna — frumusețe, belșug și fericire*. Din păcate, e publicată numai o fotografie în care se disting niște tufișuri și cîteva umbre închipuind ființe umane. Iată reportajul pe care îmi îngădui să-l transcriu aici:

„E toamnă. Toamna marilor noastre izbînzi al cărot arhitect neobosit și înțelept este genialul nostru Conducător...

Nu mi-a fost dat să văd niciodată o toamnă atît de splendidă, de mănoasă. Nu sînt din fire un bucolic, liniștit sau exaltat, dar nu pot să rămîn nepăsător în fața frumuseților adevărate. Admir, deci, tot ce face ca sufletul să vibreze. Admirația mea merge pînă la acutul sfînt al cuprinderii obiectului adorat în universul miraculos al cuvintelor. Această tentație o cunoaște orice truditor al condeiului. Chiar dacă uneori imaginea reală apare sărăcită, există șansa de a preschimba extazul pur într-o întreprindere activă. Căci reporterul, acest Argus modern, are, amestecat printre semenii săi, virtutea de a vedea simbolul în sfera aparent prozaică a cotidianului. Artistul creează demiurgic lumea, reporterul descoperă poezia lumii create...

E toamnă mirifică, cu revărsări policrome, și îmbelșugată ca un corn al abundenței... Ați văzut florile toamnei? Au străluciri metalice și culori discrete, de o solemnitate superbă. Au parcă chip de filosof străluminat de acceptarea senină a destinului. Galbenul solar al frunzelor creea-

ză senzația de comuniune cu universul. S-a combinat lumea de aici cu lumea palidă de aiurea. E un timp al așteptării, împletit cu jubilația cortegiului uman. „Poemele luminii" visează la tărîmul fabulos al germinației. E apoteoza bucuriei de unde începe granița tăcerilor solemne și meditative. Un vis al semințelor și un „murmur de neam cîntăreț", cum spune Blaga, vis al noii revoluții agrare, al unei lumi mai bune și mai drepte. Visul omului nou, harnic și fericit, conceput de mintea genială a Conducătorului nostru mult iubit.

Pe oameni, dacă vrei să-i vezi în toată splendoarea lor, îi cauți pe cîmp, la culesul viilor, a zarzavaturilor și fructelor, al sfeclei, al porumbului. Sînt îmbrățișați cu roadele, parcă într-o încercare firească de contopire veșnică cu elementele firii. E o frescă imensă, vie, pictată de un artist cu o înzestrare excepțională. Iată, această toamnă cu reverberațiile ei grandioase, cu belșugul ei fastuos! Cîmpiile, grădinile, viile dealurile amintesc de viziunile horațiene, revarsă miros de must și de pere bergamote. Iată această floarea sorelui cum nu mai privește spre astrul său, ci spre pămîntul de unde s-a ivit. E vîrsta cînd, plină de roade cugetă la roadele viitoare.

...Urcăm pe dealul din stînga șoselei, pătrunzînd pe întinsel și mănoasele podgorii ale fermei Leapșa. Ajungem pe un platou imens unde, deodată, se înfățișează ochilor noștri lacomi impozantele clădiri ale fermei. Ai senzația că-i un centru de cercetări, datorită ordinii, croielii moderne, strălucirii construcțiilor. În plin cîmp, o cetate de basm, cu liniile simple și luminoase. De pe creasta dealului, poți admira terasele acoperite de oștirea grandioasă a butucilor de vie, orînduiți într-o simetrie ireală...

Dimineață înrourată. Aerul curat, aerul tare al înălțimilor pătrunde în toate fibrele ființei noastre, inoculîndu-ne o nouă viață. La orizont, își face apariția o părticică din discul soarelui, împrăștiind o lumină aurie. În imensul laborator al naturii răsună clinchetul glasurilor de copii și melodia intensă a adolescenței. Sînt elevii veniți, cu entuziasm, să se formeze la nobila școală a muncii. Aici se află și profesorii lor, care se folosesc de un nou manual, de cartea măreață a vremurilor noastre: practica agricolă. *Aici, la datorie, pe baricade, zi și noapte, se găsesc inginerii, tehnicienii, muncitorii, animați de cele mai înalte sentimente. Un concert natural în care răsună acordurile unei sim-*

fonii campestre. Să rămînem aici, printre acești prometei ai zilelor noastre. „Lanul nostru, ne comunică tovarășul inginer Lică Măstăcan, este realizat sută la sută. La indicația și cu sprijinul Comitetului județean de partid, care transpune în viață hotărîrile C. C. al partidului nostru, personal ale Secretarului său General, vom face ca producția să sporească și mai mult. Anul acesta am obținut peste 15 000 kg la ha, depășind cantitatea planificată cu 1 600 kg. Pentru anul viitor, ne propunem să depășim planul cu 20 la sută". „Avem condiții excelente de cazare și hrană. Din acest motiv, elevii lucrează cu însuflețire și obțin rezultate strălucite", precizează tovarășa profesoară Eliza Pascal, în vocea căreia se simte hotărîrea de a munci și mai mult . „Așa producție n-a fost niciodată, intervine tovarășul profesor Romulus Pietrăreanu, un om cu sprîncene stufoase, care indică voința nestrămutată, și cu un zîmbet optimist în colțul gurii. De multă vreme, mai bine de 25 de ani, eu mă aflu cu elevii pe ogoarele patriei, dar anul acest e o producție record, dovadă a impulsului dat de noua revoluție agrară". Cuvinte de mulțumire, de caldă apreciere, aflăm și de la tovarășul profesor Titi Pătran, conducătorul lotului. Acesta face aprecieri elogioase la întregul context al muncii agricole de toamnă, mijlocul cel mai eficient de educație patriotică a elevior.

Desigur, au cuvîntul numeroși elevi, care fără să înceteze o clipă lucrul, ne vorbesc cu pasiune despre rolul instructiv-educativ al muncii patriotice, despre condițiile minunate, create pentru buna desfășurare a activității. Alin Torian, secretarul utece pe școală, Dana Tănase, secretara utece a clasei a XII-a, Mirel Palada și Thalia Mușat au ținut să ne împărtășească sentimentele lor de înaltă prețuire față de grija părintească a partidului, special a Secretarului General, hotărîrea de a munci mai mult și mai bine, de a nu precupeți nici un efort pentru a contribui din plin la strînsul recoltelor, aducîndu-și astfel aportul la înflorirea scumpei noastre patrii. Tinerii aceștia, ca de altfel toți tinerii țării, sînt minunați, după cum spunea Secretarul General al partidului în magistrala sa cuvîntare rostită cu prilejul deschiderii noului an școlar. Despre toți, în parte ar trebui să scriu, dar e imposibil. Și totuși, toți se vor recunoaște în aceste aprecieri. Tinerii știu că ceea ce înfăptuim aici se leagă de numele fiecăruia. Căci, astăzi, destinele individuale se contopesc într-un mare destin al întu-

rora. Și această toamnă a împlinirilor și certitudinilor este cel mai tînăr anotimp. Toamnei de altădată, toamnei bacoviene, cînd roadele pămîntului ajungeau în hambarele și în pivnițele altora, i-a luat locul un nou anotimp, tînăr dar și matur, cel mai social dintre toate anotimpurile. E vremea cînd se judecă și se răsplătește munca oamenilor, cînd comorile pămîntului iau calea caselor noastre. A devenit toamna anotimpul cel mai aproape de sufletul nostru, anotimpul vremurilor noi, socialiste, în drumul neabătut către visul de aur al omenirii, comunismul".

Vespasian Pătrog

5

Practica noastră agricolă s-a terminat. Și noi sîntem terminați. Sînt bolnavă de-a binelea. Tușesc, mă doare în gît de parcă am tăieturi. În casă e frig ca afară, iar eu, sub plapomă, sînt lac de transpirație. Am febră... Mama mă tratează cu biseptol și ampicilină, jeluindu-se, anatemizînd... Elevi, și cadrele didactice de la țară continuă practica agricolă pînă la noi ordine. Mama a refuzat să mai meargă, cu riscul de a fi retrogradată, chiar să i se desfacă contractul de muncă. Aceasta este formularea exactă!

— Să-l desfacă, mă fac femeie de serviciu, că în comerț nu am trecere. Scap de navetă, scap de umilințe și mătur și curăț scările blocului... Nu-i mai bine așa?

Tata dă semne de epuizare. Pare un om sfîrșit. Cu plăminii a avut totdeauna de furcă, acum mai mult decît oricînd. Noroc că în ziua de azi nu se mai moare din pricina asta. Are fierbințeli... Dar cel mai rău stă cu nervii, de toamnă, de primăvară, de toate anotimpurile. Doctorul Elizar abia așteaptă să-l interneze... Suferă și din pricina mea. Ce mă fac eu cu școala, cu pregătirea? Să ratez și eu examenul de admitere? Numai cu țîra de „moștenire" și cu lecturile mele vraiște, nu fac nimic... Nu, asta nu se poate! În excesul lui de zel și în dorința-i de a mă păstra în re-

latii bune cu învățătoarea ar vrea să merg în starea asta la școală. Mi-am izbucnește.

— Nu ești sănătos, omule ?! Știi la ce mă refer... Doamne, Dumnezeule, la uite cum arată fata. La uite cum arăți și tu. Trebuie neapărat să te internezi ! Amîndoi, numaidecît !

— Fugi, mamă, că n-am nimic, se ferește el, respirînd ca o locomotivă. Și fata e sănătoasă, vioaie ca o zvîrlugă... E așa, o vagă răceală... Îi trece cu ceaiuri fierbinți, cu ceva piramidon și aspirină...

Se înăbușe într-o tuse seacă...

Își fierbe apă într-un ibric și se bărbierește, folosindu-se de o oglinjoară, la lumina slabă ce se strecoară prin fereastră. Lumina electrică e întreruptă pentru economie... Pleacă la școală împreună cu Calliope, spre deznădejdea mamei, care îi prevestește că va muri cu capul pe catedră... Mely, care a stat de la ora trei la coadă pentru o sticlă de lapte se întoarce triumfătoare. E pentru mine. Pot să beau lapte fiert...

Mama mă îndoapă cu hapuri, inclusiv tranchilizante, și adorm ca moartă... Cînd mă trezesc, pe la orele 14, tata și Calliope deja au venit acasă... Nu mă simt deloc mai bine. Febra a mai scăzut un pic Durerile din gît și din piept continuă. Mama crede că am viroză respiratorie, amigdalita e sigură, și că mîine trebuie să mă internez. Nici nu mai încape vorbă ! Și tata ar trebui să se interneze, dar el nu acceptă nici în ruptul capului. E de acord să mă spitalizeze pe mine, să pună în funcțiune toată reputația sa pentru a găsi un loc în spital. Pentru mai multă siguranță, se duce și mama cu el să aranjeze treburile, că e vai și amar, mai ușor găsești un loc pentru un voiaj în spațiul extraterestru...

Calliope e dispusă să facă un mare sacrificiu, din compasine : să-mi arate jurnalul ei. De-ar ști, dulcica asta, că nu mai e cazul... Sînt pe punctul să-i mărturisesc nemernicia, dar imediat îmi dau seama că, chiar dacă nu s-ar supăra, ar înceta să mai consemneze de-acum încolo, ori, dacă ar continua, ar introduce ucigătoarea autocenzură. Ca să-mi facă totuși plăcere (știe hoțomana că asta îmi face plăcere), îmi istorisește cum a fost redeschiderea. *Rața. Hipopotamul* și Scorpena (într-adins le folosește poreclele ca să mă înveselească) s-au năpustit asupra elevilor, că în practică ne-am comportat mizerabil. În primul rînd, zic ei, noi, navetiștii, am fost la promenadă, ba ne-am făcut și de

rușine cu conduita dezmățată. Voi, care ați fost în deplasare, n-ați făcut altceva decît boroboațe, ați devastat barăcile, ați distrus cazarmamentul, ați mîncat mîncarea de pomană... În fine, am făcut școala de rîs. Vom plăti, cică, din punga noastră, sume mari, că școala n-are de unde... Apoi directoarea a trecut la tradiționalele ei referiri privitoare la ținută. Să nu vă prind cu chică, cu cămăși tărcate, fetele să-și împletească părul în două codițe, să dispară bretonul și vopselele și să apară pamblica albă și matricola... Buligă a cuvîntat despre grija statului și a partidului față de noi, de condițiile create, de manualele gratuite pe care trebuie să le păstrăm ca pe ochii din cap, să le recondiționăm, altfel le plătim la sfîrșitul anului cînd va trebui să le restituim... Și dă-i cu citate din magistrala cuvîntare a Titanului, nu, mai știu care cuvîntare... *Scorpena* s-a axat asupra problemei deșeurilor, maculaturii, sticlelor și borcanelor. Sarcina fundamentală, a spus ea, a diriginților și a organizației utecc, este aceea a fondului social, ce-o mai fi însemnînd și asta... Directorul adjunct Lăpuș a stăruit asupra practicii în atelierele școlii și în uzină. Așa, zice, e obiectivul principal în condițiile dezvoltării învățămîntului actual. Din păcate, a subliniat dînsul, la acest capitol sîntem la pămînt. Avem un plan de nu știu cîte sute de mii și noi am făcut nu știu cîte zeci de mii... A mai glăsuit dumnealui despre asigurarea unei discipline de fier, a unei discipline liber consimțite... Tata stătea țeapăn ca o santinelă în post. Doamna Stana Rangu avea un surîs melancolic și o privire albastră neliniștită. Pițu își făcea rondul, cu mîinile atîrnînde, tot repetînd „nu fiți lepre, nu fiți japițe"... Calliope turuie, turuie, cum nu-i obiceiul ei. Mely găsește de cuviință să intervină:

— Tuty (așa o dezmierdăm noi), las-o-n pace, c-o obosești.

Trec în mare grabă, să mă vadă, Mihaela Gavrilă, *Micheline*, și Mihaela Cosmin, *Cameleonica*. Îmi spun că jumătate din clasa noastră e bolnavă pe parcursul lungului drum al zilei către noapte. Simona și Corina s-au dus, acum, la Ana Bebu, care e bolnavă, la pat, răcită... O mai supără și apendicita. Prea puțini au fost mai rezistenți. Unii n-au venit la școală fiindcă vor să se refacă două-trei zile. Viju a înnebunit. Zice că trimestrul acesta e ratat, ce poți face într-o lună de zile, cînd materie este pentru trei luni. Unde mai pui tezele... După săptămîna asta, conferm,

graficului, intrăm două săptămîni în practica industrială... Azi nici nu s-au ținut ore, a trecut timpul cu discursurile și cu îngrijorările. Și nici n-ai cu cine face ore. *Chimicuța*, Sile Scurtu, *Pasquelette* și *Pascalopol* sînt bolnavi, *Hercule* e la un concurs județean, *Mărețu* n-a venit, că-i navetist și azi n-au circulat autobuzele din lipsă de motorină... Noi eram, în clasă, zece negri militei. Poftim de mai fă ore în asemenea condiții...

Mama și tata s-au întors tîrziu. Au fost la doctorul Grădinaru, apoi la doctorul Girneață. Aceștia au jurat cu mîna pe inimă că n-au nici o posibilitate să mă interneze. Absolut nici una. Norocul de doctorul Panciu care a zis că ar putea el să facă rost de un loc, dar nu în condiții tocmai bune... Eu nu mă bucur, fiindcă am oroare de spital. Aș fi preferat să zac acasă, adică să mă vindec aici, în cămărușa noastră, cu medicamentația prescrisă de mama...

Încerc să ies din starea mea și să intru într-o altă stare și aceasta se numește jupînița Calliope din „jurnalul" ei. Puștoaica mă încîntă cu candoarea-i și mă surprinde cu veleitățile-i poetice. Știam despre Calliope că este muza poeziei epice, dar dumneaei, soră-mea, e lirică pînă în măduva oaselor... Jurnalul e început din iunie. Dragoste recentă, impresii proaspete, poezie eternă:

„Ultima oră am avut M.O.M. În pauză am văzut că cei de la clasa a XII-a au sport. Am așteptat la un geam să-l văd pe Sorin în pantaloni scurți, dar n-a ieșit... Cum l-am „cunoscut" ? Am fost sîmbătă cu Monica la reuniune și l-am văzut că se uita așa la mine. Tocmai ieșeam să beau apă, cînd începuse un blues. Ce faci, nu dansezi ? Cum să nu... Mă ținea la depărtare în timpul dansului. Nu înțeleg de ce, eram tare fistichie. M-am uitat tot timpul departe, peste umărul lui... La un moment dat, a plecat. Nu l-am mai văzut un timp... A treia zi, l-am zărit la școală. Mi-a zvîcnit inima.

Aș vrea să se apropie de mine, să mă întrebe ceva... Dar nu cumva sînt prea mică să am un prieten? La reuniune am dansat cu el după melodia „The power of love" a lui Jennifer Rush. Îmi sună și acum în urechi și parcă mi se taie picioarele... Ne-am întîlnit la tabloul cu orarul școlii și cu repartiția claselor. A vrut să-mi spună ceva, dar tocmai atunci venea prof de engleză și a trebuit să plec

la oră... Nu știu cum m-aș fi descurcat dacă... După aia mi-a părut rău toată ziua că nu am putut să stau de vorbă cu el. Oare ce-a vrut să-mi spună? Monica îl cunoaște mai demult. Zice că e băiat bun... Mi-e teamă să nu mă îndrăgostesc. Dacă ar ști Thalia și Mely, ar rîde de mine. Nici el nu trebuie să știe că țin la el... The perfect Eden. The perfect day. *Ca niciodată, simt o intensă bucurie. Ireal îmi pare totul. Înțeleg cum grădinile orașului își pierd farmecul în fața grădinilor Raiului. Soarele stă atîrnat pe cer, protejat de o privire divină. Norii ascunși undeva, zăgăzuiți, ținuți în frîu tot de o mînă nevăzută. Liniște. Liniște cît să te doară urechile. Aer cît să nu-ți simți respirația ta, ci și pe a celuilalt de lîngă tine. Cum am putut îndura atîta tericire? Cum ne-a fost îngăduit atît? Aș vrea să se repete. Am sufletul strîns, nu îndrăznesc să cer o a doua oară. Mă tem că ar fi prea mult. Aș vrea, aș vrea... Dar nu, nu pot. Oare nu e starea de la începutul lumii, în care nu încăpeau nici vecini, nici prieteni, nici părinți, ci numai noi? Oare nu seamănă a insulă pustie pe care ne-o dorim atît? Oare pasărea aceea cu aripi largi nu este simbolul libertății totale? Haide, fă un miracol să mai fie o dată ce-a fost...*

•

Abia mă mai țin pe picioare. Am amețeli pînă aproape de leșin. E chemată numaidecît, să nu plece la serviciu, doamna Iosipescu, îmi ia tensiunea și ne dă speranțe. Opt cu cinci e cam mică, chiar foarte mică, dar trece, vă dau eu o pastiluță, dacă n-aveți cafea... Tata aleargă să facă rost de o mașină, un prieten, dacă mai găsește pe cineva... Trebuie să lipsească de la primele ore, îi dă un bilețel Calliopei pentru adjunctul Lăpuș. Să nu afle tovarășa directoare sau tovarășul Buligă. Dar mai cu seamă să nu afle tovarășa îndrumătoare Pleșcan. Mely s-a dus iar cu noaptea în cap să facă rost de lăptic pentru mine. Mama se tînguie peste măsură. Eu o consolez spunîndu-i că mă doare în piept, dar nu să strig, nu e cine știe ce, ferească Dumnezeu de mai rău. După două ore, își fac apariția tata și nenea Dinu Spirache, inginerul, lunganul, l-a luat de la serviciu, el e șef de secție, a putut să plece. Cu *Dacia* lui roșie, nou-nouță, ajungem în 15 minute la spital. Pe jos, cum sînt eu în stare să merg acum, am fi făcut o oră, poate și mai mult, dacă n-aș fi derajat pe traseu. Cu autobuzul, nu se poate circula din cel puțin două motive: ori e supraîncăr-

cat, ori vine cînd poftește... Dar așa, vij pe la linie, vij pe la stadion, și iată-ne în fața cabinetului unde oficiază doctorul Panciu. uhoi de lume, pentru consultații. Să vezi aici și strîmbi și-ologi, Hristos să-i miluiască... Mama mă ține mai mult în brațele ei vînjoase. Tata face tot felul de manevre, pînă reușim să intrăm pe o ușă dosnică. Un cabinet mic, parcă-i o chilie. Seamănă, totuși, a cabinet, prin mirosul înțepător de iod, clor și alte alea, prin halatele albe ale medicului și asistentei.

— Luați loc... Ce-ai pățit, domnișoară? Se poate? Noi sîntem tineri, am fost în sînul naturii, munca reconfortează, fortifică.

Curtezan recunoscut, mă mîngîie a încurajare, îmi dă două tablete și, după un timp, îmi mai revin, pot să rămîn lucidă... Tata dă semne de agitație, își cere scuze că se retrage, mai prinde măcar o oră... Nu mai e nevoie de el aici. Poate la internări... Doctorul Panciu mă consultă meticulos. Are mîini fine. Și zîmbește galeș. Ridurile puternice îi înfrumusețează chipul, îi dă un aer de noblețe.

— Aveți fișa psiho-pedagogică de la școală?

Eu nu înțeleg ce spune, mama e uimită:

— Domnule doctor, așa ceva nu mai există în școlile noastre de vreo cincisprezece ani. Erau cîndva, nici nu-mi aduc aminte, niște bagatele.

— Hîm!... Nu-i nevoie. Ne trebuie o radiografie...

Fără intervenția lui directă, n-am fi realizat această radiografie nici într-o săptămînă. El a trebuit să ofere filmul și în vreo trei ore l-au și developat.

— Doamna profesoară, domnișoară.. treaba-i bună. Nu trebuie să ne alertăm, dar nici să stăm cu mîinile în sîn... Vrem noi să fim sănătoși și frumoși ca un trandafiraș? Vom scoate aceste cocoloașe roșii din gît. E aici la mătăluță în gușiță un focar de infecție. Microbul reumatismului stă aici ca la mama lui acasă...

— O mai dureau picioarele din cînd în cînd, se bagă mama în vorbă. Dar acum, după practica asta de o lună și ceva se simte rău de tot... Acolo a fost frig, umezeală a răcit...

— Așa e... are și un început de viroză și există, mai neplăcut, riscul reumatismului poliarticular... Vrem noi să ajungem o băbuță cocîrjată? Nu vrem... Fii liniștită, dragă, ce te sperii așa, din nimic? Am glumit. Ești tînără și viguroasă, vom merge noi la o stațiune, ne tratăm... Eforie, Fe-

lix, Călimănești, Căciulata, Lacul Sărat... Uite, chiar acum, în vacanța de iarnă, la Căciulata... Asta-i, dacă vrem să ne vindecăm, *Mens sana in corpore sano*, asta-i...

Ne ajută doctorul Panciu și pentru internare, că „gogoloaiele" trebuie imediat înlăturate. E o operație ușoară, ne asigură dînsul. Iar doctorul Sorescu, cu care a și vorbit, e un maestru. Le scoate cît ai zice peșle... Eu și cu mama trecem în celălalt corp de clădiri, la Internări. Și aici e coadă mare, miros de spital, înecăcios. Și frig. Asistentele au pe de-asupra halatelor albe, alte halate de monton. Și tot cu mîinile vinete de frig. Nici năsucurile n-au culori prea ispititoare. Cei care așteaptă pentru internări fac o impresie jalnică. Sînt și bolnavi și neajutorați. Pe noi ne recunoaște și asistenta cea roșcată, ne favorizează.

— E greu, e foarte greu, doamna Mușat... Să-i caut eu ceva mai de soi, să fie singură într-un pat...

Noi știm că locul e deja găsit, dar își dă și frumoasa roșcată interesul... Spitalul, uriaș, poartă semnele civilizației contemporane, clădire cu trei etaje, care se lungesc și se adună în formă de U. Sub scările spiralate, un lift mare. Acum, nu funcționează din cauza luminii oprite. Urcăm pe scări, în timp ce un bolnav este coborît de două persoane valide, într-un cărucior. Ajungem din urmă un alt bolnav dus de subsuori cu picioarele tîrîș. Dintr-un cabinet, se aud țipete, ca și cum s-ar face o operație fără anestezie... Semne ale cutremurului din '77. Spitalul însuși seamănă cu un bolnav. Sau, mai curînd, cu o stație deșirată, căzută de pe o altă planetă, cu toate articulațiile dereglate... Salonul 25 de la etajul al treilea, secția O.R.L., are șase paturi în loc de patru. Cu mine vom fi opt persoane. Într-un pat, două bătrînele micuțe, iar în altul, două copile de gimnaziu. În timp ce eu îmi ocup locul, o doamnă tînără și drăguță, cu părul lung și buclat, care o cunoaște pe mama, îi oferă cîteva informații cam alarmante, poate și cam exagerate. Încă nu funcționează caloriferele — am băgat de seamă —, abia pe la mijlocul lunii e posibil să le „dea drumul", dimineața și seara. Vor fi călduțe, ca la noi acasă, soare cu dinți... Acum e suportabil, dar trebuie să mai aduceți o pătură de acasă... Medicamentele, de unde o să facă mama rost, că aici nu se găsesc decît „pe sub mînă", la un preț de te apucă pandaliile... Mîncare să-i aduceți fetei de acasă, că „zoaiele" de aici nu-s comestibile... Vizita e la ora 10. Lenjeria e schimbată la cerere, dacă dai 50 de lei, pen-

tru că aici se perindă multă lume și nu mai pot spălătorel sele să acopere necesarul...

Mama îmi așează lucrurile. Eu, din pat, mă uit la o rază jucăușă ce pătrunde pe fereastră. Mă uit cu discreție (pentru că mai mult ele mă examinează pe mine) și la colocatarele mele. În patul alăturat, o tînără doarme. Se vaietă prin somn. Doamna grasă, cu un neg mare și vînăt pe obrazul stîng, împletește ciorapi. În partea opusă, o femeie micuță cît un ghemotoc, cu cap de papagal. Frumusețea buclată tot sporovăiește. Zice că acesta este cel mai curat salon, că le face ea scandal infirmierelor și sorei șefe, dacă nu mătură în fiecare zi, că de spălat nu se poate, plimbă o cîrpă, fleașc! fleașc! prin toată camera timp de zece secunde. Dar e bine și așa. La bărbați, e „tragedie cu moț". Îl are acolo pe cumnatu-său se operează de hernie...

Se lasă întunericul. Cineva aprinde un bec chior. Tînăra s-a trezit și mă cercetează cu interes. Doamna cu negul își încetează lucrul. Vrea să-și facă unghiile, dar lumina e prea slabă pentru operațiunea aceasta... Mama mă încurajează, mă sărută și-mi zice noapte bună. Mîine va veni să-mi aducă pătură și mîncare.

Gemete, oftaturi, vorbe. Unele sinistre.

— Auzi, au dus-o la morgă pe femeia aia cu chirotajul ilegal. Și pe bătrînul ăla asfixiat. Dar cel mai cumplit e cu tînăra aia, nici douăzeci de ani nu avea, pe care au găsit-o în pădure, violată, strangulată și... doamne. Dumnezeule Atotputernic...

— La maternitate, a murit și astăzi un nou născut...

— Dacă întrerup, doamnă, lumina cînd nici nu te aștepți... acum în noiembrie, cei din incubator n-au nici o scăpare...

Mie îmi vine în minte un roman al lui Thomas Mann, *Munte vrăjit*, și mi se pare că sanatoriul acela era un fel de Mamaia sau Miaami. Dar, firește, nu așa se pune problema. Una e romanul, alta e Auschwitz-ul, alta spitalul „nostru". Cel mai rău, puah, e să fii bolnav incurabil... Noi, cele din camera 25, sîntem, pare-se, bolnavi trecători. Cît îi privește pe tineri, noi nici nu vrem să știm că mergem de-a pururi spre soare apune...

— Trebuie hrană, carne, lapte, pentru a nu mai fi atîția bolnavi, o zise pe doamna cîrlionțată.

— Vorbiți de lucruri sfinte...

Și eu îmi amintesc că am citit nu știu unde cum un medic american a mers, mai demult, la un congres de științe politice și social-economice, unde a cerut, nici mai mult, nici mai puțin, decît să se schimbe orînduirea, pentru a limita îmbolnăvirile... Un om înfometat, nu e nici liber, nici sănătos...

Privesc paturile, figurile chinuite, fereastra mare fără perdele, tuburile spînzurate pe pereți, linoleul gri... Amigdalita și alte de astea — fleacuri, față de cîte suferințe indescriptibile există... Reușesc să notez în jurnal, spre surprinderea colegelor de salon, dar cînd să citesc din cartea pe care mi-am adus-o, *Jurnalul unei scriitoare* de Virginia Woolf, îmi dau seama să nu pot... Un vînt rece parcă se strecoară în încăpere. Se învîrtește salonul cu mine...

•

„Cînd voi fi liniștit, voi scrie un vers". Asta-i situația, nefericitule poet!... Cînd îmi vin în fire, scriu și eu în jurnal. Cu greu mă apuc iar de povestea asta. Am fost tentată să mă las păgubașă. Nu pot să țin ritmul, în momentele de față, și din ce în ce am senzația apăsătoare că nu merită micul efort. Îmi dau seama că trec prin această stare de abulie din cauza durerii, a locului unde mă găsesc. Numai lucruri triste observ, numai gînduri negre mă cutreieră. Iar acestea nici nu cred că ar trebui consemnate într-un jurnal de adolescență. Dar, apoi, stau și mă întreb, nemulțumirile, neajunsurile, dramele mici și mari nu sînt ale vieții și adolescența nu-i și ea o părticică a vieții? Se spune chiar că e cea mai problematică... Nici nu știu cum s-o dau s-o nimeresc...

Mă scoate din impas lectura *Jurnalului de scriitoare* al Virginiei Woolf. Ea *lady* Virginia, afirmă că autorul capătă obiceiul de a consemna o anumită stare de spirit — să zicem bunădispunerea, fericirea — și de a nu scrie nimic în jurnal atunci cînd este într-o dispoziție contrară. Portretul este, în acest caz, clădit pe o singură dimensiune, adică neveridic, ba chiar caricatural. Mai aflu, tot de aici, textual: „Frînturi, resturi și fărîme, cum am spus în *Conacul Poyntz* care este în plină efervescență. Mă joc cu cuvintele și cred că datorez o anumită dexteritate exercițiilor pe care le fac în acest jurnal". Un jurnal, cum se vede și cum se știe, *de scriitor*. În primul rînd, de scriitor!... Încerc să visez că.... Mi-e jenă să notez aiurelile astea ridicol

de îndrăznețe. Sînt atît de intime și de caraghioase... E drept că la vîrsta noastră nu-i rușinos să închizi ochii și să te vezi alături de un prinț, într-o lume de basm, ori numai răspunzînd strălucit la matematică, lăsînd profesorii mască, înconjurată de admiratori, jucînd într-un film împreună cu... Să te închipui pasăre zburînd, o albiniță cu un ac miraculos care poate, printr-o simplă înțepătură, să inoculeze sănătate suferinzilor, bunătate răilor, înțelepciune proștilor. Sau albinuța să aibă un ac otrăvit, să se apropie de balaur, să-l înghimpe și să scape cetatea de pacoste... Chiar, ce-ar fi să descoperi o substanță într-o plantă neștiută de nimeni, să iei cîteva picături din decoctul ei și să devii invizibil? Să faci ce vrei, fără să te vadă nimeni! Și cînd ți-e să revii la normal, să iei cîteva picături dintr-o altă plantă...

Acum mi se năzare că o să fiu ca Virginia Woolf... Ei, nici tocmai așa! N-am eu ce avea ea. Să fim serioși! Hogart House, Asheham House, în Sessex, numai pentru week-end-uri și vacanțe... și Aldous Huxley, E. M. Forster, Phylip Morell, T. S. Eliot... N-am ce avea ea, frumoasa și talentata *lady*, dar ea îmi șoptește să nu mă dau bătută. Și asta contează! Să-mi fie numai *model*. Noi, adolescenții, ne-am prăpădi fără modele. Ele ne fac cu degetul, vino încoace, nu te lăsa, fii mai frumos, mai bun, mai valoros... Nu zic ei așa ceva, dar li simțim noi că ne cheamă către lumea lor mirifică... Teoria sincronismului!

„Dar să notăm frînturile", spune strălucitoarea *lady*. Să notăm!

A venit, acum trei zile, asistenta cea mare și roșcată:

— Ia, te rog, pastiluțele astea. Da?...

Am altă cale de ales? Știu ei ce trebuie să facă pe acest tărîm unde sînt stăpîni. Mi-am permis, totuși, după ce le-am înghițit cu greu, să întreb ce rol au aceste minuscule buline amărui.

— Așa, pentru încurajare... Mi-a zîmbit dulce și a plecat grăbită.

M-am gîndit la Ana, care bolește și ea, la surorile mele și la... Tiby. Cred că băiatul și-a găsit o altă prietenă. Iris e păcătoasa! Nu-mi pare rău de altceva decît că eu trebuia să fiu prima care să-i dea papucii... Bată-l păcatul de orgoliu!... Aș vrea să mă plimb să-mi tîrăsc picioarele prin puzderia de frunze moarte, multicolore. Fiș! fiș! fiș!

Fiș! se deschide ușa salonului și reapare roșcata.

— Domnișoară, vino cu mine, rogu-te!

Mă ridic și mă iau după dînsa, neștiind încotro, dar mirosind eu ceva, ceva. Intrăm într-un cabinet din apropiere. Un scaun ca la stomatolog, un reflector puternic și medicul Sorescu, care îmi face semn să mă așez:

— Așaaa... Acum o să-ți fac cîte o injecție în fiecare din bestiile astea... Gura mareee!

Mă înțeapă cu un ac foarte lung. Simt că mi se umflă gîtul, limba, că se pietrifică, amorțesc...

— Te-a durut? Nuuu! Închide ochii!... Așaaa.

Țac! țac! face foarfeca. Gura mi se umple de sînge cald, sărat-amar.

— Scuipă! Nu te speria! Atenție să nu te îneci!... Respiră!... Așaaa.

Țac! țac! țac!... Se face întuneric. În parc e seară, apoi noapte, fără lună, fără stele.

— Ce faci, domnișoară?! Leșini? Dacă leșini, îți fac o injecție. Nu pot să-ți dau palme, să știi...

Mi-am revenit. Chiar mă gîndesc că mama n-a venit pînă acum cu mîncare și cu pătura... Ce surpriză va avea cînd mă va găsi gata operată.

— Gata! Ești ca nouă!... Să-ți fie de bine!... Următorul!...

Drăguț, doctorul Sorescu operează de parcă ar scoate o măsea. Asistenta mă ia de braț și mă susține. Plutesc... Am ajuns, navigînd, în pat și am adormit instantaneu. Să fi leșinat?... Cînd m-am trezit, mare durere în gît. O văd pe mama privegheindu-mă. Tot corpul e încleștat. În piept, apăsarea mă sufocă. Gîtul, o rană cu zgîrieturi profunde.. De la o vreme, mi s-a făcut sete. N-am voie să beau apă. Simt în gură o căldură moale, amestecată cu uscăciunea istovitoare a setei. Am încercat să vorbesc, dar am renunțat. O privesc pe mama surîzînd, zîmbește și ea vag...

— Uite, ți-am adus bunătăți, lapte, ceai, biscuiți, compot, ouă fierte, proaspete, le-am luat de la o femeie de la țară. Am să-ți aduc și supă de pasăre, tata cumpără o găină de la Gogolia...

N-am putut pînă după-amiază să înghit nimic. Atunci am băut puțin ceai și trei picături de lapte, cît un șoricel. Setea nu mi-a trecut. Mă chinuie de parcă aș fi în deșert. Îmi mai rămîne să am halucinații. Gîtul mi se umple cu cenușă. N-am mai rezistat și am golit un pahar plin, cu un fel de îndîrjire și voluptate. Ametesc de parcă aș fi băut

alcool... Apoi mi-am revenit și-am început să văd totul din ce în ce mai limpede.

Mama a stat toată ziua cu mine.

A doua zi, m-am trezit aproape vindecată. Am renunțat la ideea unei plimbări pe palier. M-am dus numai la toaletă, sprijinindu-mă discret de perete. Miroase sufocant și puturos...

La vizita medicală, mi se spune că am temperatură.

— Îți trebuie antibiotice. O să mai rămîi la noi...

Pe la ora 11, apar mama și tata. Calliope și Mely mă vizitează mîine, cînd e zi de vizită. Vor veni și cîteva colege.

— Lasă că mă-ntorc eu acasă, ce-i atîta mișcare pentru nimica toată...

Tata îi mulțumește doctorului Sorescu.

— Acum, se bucură el, ai să vii acasă, ai să mergi la școală...

— Da, în practică, îl corectează mama. O să se mai odihnească și ea, că doar n-o pieri uzina aia din cauza ei.

Tata se frămîntă. Nu-i convine. Cum, adică, dacă s-a rezolvat problema cu gîtul, nu se cuvine să intru în program ?!

— Doar știi ce curent e prin halele acelea.

Tata nu a mai scos un cuvînt. Dar știu ce gîndește : „Poți să stai într-un colț mai ferit, doar nu ești la răscruce de vînturi". Mama a discutat cu asistenta cum să procure antibiotice. Are o prietenă farmacistă, că altfel...

După ce ei au plecat, am ciripit cu doamna brună, cîrlionțată. E secretară la „Petrol", îmi cunoaște profesorii, îi „bîrfim", îl știe pe tata de la un revelion al cadrelor didactice organizat de sindicatul învățămînt în frunte cu tovarășul Clamp. Shakespeariana doamnă brună e veselă, glumeață și misterioasă, de bună seamă. Nu înțeleg ce suferință are. Una dintre cele două bătrîne s-a externat. Le întreb pe gimnaziste, care răsfoiesc revista mea, ce cărți le place să citească. De dragoste, dar nu au timp...

Observ și azi că temperatura nu-mi scade. Încep injecțiile cu moldamin împotriva durerilor reumatice... Din salonul vecin se aude o tuse chinuită, îndelungată, acompaniată de horcăieli. Cinci minute ascultăm dezlănțuirea... Apoi, o liniște materială. Aștept încordată să mai aud ceva, altceva. Îmi țiuie urechile. Percep acum respirația celor din salon. Deodată, răzbat trompetele aceleași tuse convulsive.

Din nou, tăcere profundă. Rămîn cu privirile fixate în plafon. După cîteva minute, pași pe coridor. Vine roșcata. Îmi face injecția. Are chef de povestit. Un funcționar de la bancă a fost adus, azi, cu o ciroză avansată. Medicii încearcă marea cu degetul, n-a mai duce mult. În stare și mai gravă e profesorul Stănescu cu cancer la pancreas. Cel cu preinfarctul a scăpat ca prin urechile acului, dar nu mai e om ca toți oamenii de-acum încolo. Ne descrie pe cei doi accidentați, soț și soție, cum s-au dus ei cu mașina la Brașov și... nu mai ascult ce urmează, o descriere cu lux de amănunte, macabră. Despre morți e mai simplu: azi au murit două persoane. Dumnezeu să-i ierte! Și, un final în coadă de pește, pentru a ne drege gustul:

— Marți, la Casa de cultură, are loc un spectacol extraordinar, cu Stela Popescu, cu Arșinel... Merită văzut.

Timpul se scurge plicticos. În urechi, un țiuit intens. Pe sub piele, puncte usturătoare. În picioare, înțepături puternice. Îmi zumzăie capul ca un stup...

•

Am trecut, o săptămînă, prin infernul suferințelor fizice, fiind nu numai spectator, ci și actor. Acum, cînd sînt în convalescență, îmi convine să-mi las gîndurile să vagabondeze. Îmi trec tot felul de năzbîtii prin cap. Asta înseamnă să stai în nemișcare, sub plapomă, îmbrăcată cu două pijamale, singură în cămăruța rece. Tata și Calliope s-au dus la școală. Și mama și-a reluat naveta. Mely ține un loc la coadă. Se aude că „bagă" la *Big* oase. Bine bărbierite, dar iese o supă din ele, să te lingi pe buze. Colegii mei sînt în practică industrială. Au făcut cîteva ore de carte. Vorba cîntecului:

Viața noastră unde e?
Viața noastră, ce-ați făcut cu ea?...

Mă las în voia gîndurilor răzlețe. Cum ar spune Nadia, poeta, mă scufund într-o baie cu arome și narcotice. Înot dezlînat, copilărește, fără un farmec presupus; atît cît mă pricep. Și cît se cuvine, în urma unei experiențe trecute, dar, mai mult, sub puterea unor lecturi puține și în devălmășie. La vîrsta mea, între 17 și 18 ani, livrescul nu-i un beteșug, ci, hotărît lucru, o binefacere. Experiența trăită? Asta, în primul rînd, dar e minimă. Experiența lecturii? De unde! Atunci să facem o sumă și iese o cifră nițel mai ma-

re, însă tot destul de prizăritâ. Poate că puținul acesta, ba cu un dram de fantezie, ba cu niște reflecții cam puerile, să fie semnul distinctiv al unor pagini scrise de un adolescent despre adolescență... Și încă ceva : nimic din ceea ce este omenesc nu mi-e străin. Am mai spus asta, într-un alt context, și-mi face plăcere s-o repet.

Dau, cum zic, întîietate celei mai recente „experiențe"... Îmi amintesc de o tînără de la „Interne", clorotică, de o paloare care o făcea ireală, cu capul scufundat în perna mare și moale, cu figura trasă, sculptată din ceară albă. Se spunea că n-o mai duce mult. Cu respirația gîfîindă și copleșită de slăbiciune, ea mi-a spus că, în vară, va da încă o dată examen de admitere la drept. Concurență mare. Nicăieri parcă nu-i așa. Să facă pregătire cu tata la socialism și economie. Nu o doare nimic. O fi într-o stare de euthanasie?... O altă femeie, între două vîrste, are cancer la sîn. Își făcea planuri pentru o excursie în munți, după Anul Nou. E foarte interesant să observi cazuri de acestea. Trebuie însă un ochi subtil și o pană mai bună decît a naturaliștilor. Cam ca aceea a doamnei Hortensia. Că de *trăit* ca bietul Blecher nu i-aș dori nimănui de pe lumea asta. Indiferent că ar rezulta o literatură formidabilă.

Și încă o dată : una e boala pasageră, benignă, alta e durerea fizică îndelungată și devastatoare. Dar există boală fără speranță? Nu cumva condamnatul la moarte, aflat sub ghilotină, tot mai crede într-o minune? Sînt, firește, și bolnavi incurabili, conștienți, de fatalitate și-și acceptă destinul necruțător cu neliniște, cu spaimă, ori cu o resemnare adîncă, impenetrabilă... Camil Petrescu, care a văzut moartea cu ochii, un odios carnagiu, spunea că durerile spiritului sînt infinit mai mari decît cele ale trupului. Dureri deosebite, cu intensități deosebite... Există — Blaga ni-e martor — „o boală în lume, fără obraz, fără nume". Și fără leac!

M-aș fi războit cu mult și bine cu asemenea gînduri incoerente, dacă n-ar fi năvălit „tătarii". Curg pe rînd, unul cîte unul, fiecare cu chipul lui, cu problemele lui. Tata își ascunde neîndeminatic un zbucium, jucînd rău scena dezinvolturii. Calliope radiază. Bănuiesc că nu din cauza școlii. Mama face sforțări să mă proteguiască, dar îi „văd" furtunile din suflet. Mely năvălește cu o sacoșă de ciolane. Avem oase! N-avem zarzavaturi... La noi la bucătărie, riso-

te și bucurie. Că unde-i dragoste și pace, și lui Dumnezeu îi place. Bucătăreasa frumoasă face mîncarea gustoasă! Așa scrie, cu arnici, pe niște dreptunghiuri de pînză, din cuhnia bunicii de la Flondora... Vorba vine. De unde atîta bucurie? Afară e un ger amar, cumplit. Înăuntru nu e prea mare diferența. Titanul a dat ucaz, sub amenințarea cu chinurile iadului, să se facă economii drastice de energie. Slujbașii opresc gazele și apoi le dau drumul noaptea, abia pîlpîind. Nu înțeleg raționamentul. Gospodinele își fac menajul în miez de noapte, către dimineață. Se întîmplă tragedii din această pricină. Au rămas ochiurile de la aragaz deschise cînd au fost întrerupte gazele, ziua, și s-au pornit noaptea. Așa a murit un cunoscut al lui tata, cu soția, joi noaptea. A murit asfixiat cu gaze și colegul Melpomenei, Mugur Popescu, student la București. Era singurul copil la părinți, fost elev al lui tata, un tînăr cu minte limpede și de o sensibilitate rară. Era la o mătușă, la etajul zece, frig, răceală... Doamne Dumnezeule mare! Ieri l-au îngropat. Colegii din C. l-au însoțit pe ultimul drum plîngînd cu toții, de au rupt inima orașului. Ce să mai spun de nefericiții părinți...

Am timp să mai răsfoiesc trei reviste „de cultură". Sărmană cultură! Reținca Marele Cîrmaci a tăiat ața la Tîrgul Internațional de la București, unde se oglindesc extraordinarele realizări. Eroii s-au preumblat prin China și au fost luați acolo drept niște zeități, cum n-au mai văzut chitaii nicicînd în milenara lor istorie. Cică Geniul Carpaților ar fi promis că se milostivește să ne mai dea ceva curent electric și încă o oră de transmisiune la televiziune, să se facă trei ore de osanale, ca nu erau de-ajuns două. Între timp a clocit un decret, de care pomeneam, care impune niște restricții înspăimîntătoare... Premiul Nobel pentru literatură a fost atribuit egipteanului Naghib Mahfuz. Nimeni nu se aștepta. Se gîndeau la Llosa, Octavio Paz, Carlos Fuentes. Cîțiva dintre danubienii noștri au purces la un joc de societate, găsindu-i nimeriți pentru acest premiu pe Paul Anghel, Mihai Beniuc, D. R. Popescu, Ioan Alexandru... În mod deosebit, îmi place să citesc rubricile sport, pentru că aici publiciștii se poartă fără sfială, au atitudine, polemizează și, de aceea, le funcționează, de regulă, și stilul. Se discută acum cu înfocare victoria echipei noastre naționale asupra formației similare a Greciei, în preliminariile cam-

pionatului mondial de fotbal, Italia 1990. Trei bobite le-am servit prin Mateuț, Hagi și Sabău.

„Șopîrliţele" ne trimit și altfel de veşti decît cele care primesc bilet de voie „de sus". Vintilă Horia, un bărbat serios, acordă un interviu, tot să-l asculți. Ce-om avea noi oare cu emigranții aceștia atît de valoroși? La Bienala de la Liège sînt invitați zece scriitori români, pe cheltuiala organizatorilor. Nu li se îngăduie să părăsească țarcul. Nici pentru două burse de studiu, acordate de Penelub, nu se deschide ușa celulei. Alinierea, băi tovule, că te ia mama, dracului! Și totuși, exodul inteligheniei noastre nu poate fi stopat... La Frankfurt, mare tîrg internațional de carte. Cel mai grozav din lume: 340 000 de titluri, 7 970 de case editoriale, 95 de țări, între care și Libia, Etiopia, Papua și 53 000 de profesioniști ai Galaxiei Gutenberg: 70 de scriitori italieni, și Umberto Eco. România — absentă! Ubu triumfă!

Moment poetic. „Iar Cîrmaciul înțelept, în frunte, / Ceaușescu, în veghea țării, munte" (M. B.); „Ceaușescu este ceea ce nu i se poate lua poporului, / Ceaușescu este unde a ajuns poporul și nimeni nu-l mai poate întoarce" (I. Gh.); „Tu urci străbuna coloană-a demnității, / Cîmpii, livezi, Carpații te desluşesc într-una; / De la-nceput te-ai contopit cu sufletul cetății / Așa cum a visat Mihai Viteazul — Una" (L. C.); „Uniți-vă cuvinte, cu toată bucuria, / Cu forța, cu tandrețea, cu gîndul tuturor. / Trăiască Libertatea! Trăiască România! / Trăiască Ceaușescu! Și bunul lui popor!" (A. P.); „E Omul — Ceaușescu Nicolae / Iubit ca steagul nostru tricolor, / Ca steagul roșu, limpede văpaie, / În zborul liber către viitor" (A. A.); „Din anii tinereții avîntate / Pentru destinul țării a luptat, / Cu nimbul luptătoarei comuniste / Ea patriei credință i-a jurtat // Alături de Eroul Națiunii, / Elena Ceaușescu, suflet cald, / Soție, mamă și savant de seamă, / Slujește azi al țării vis înalt" (V. C.); „Pentru împliniri de gînduri, / Drum de soare și de dor / Lîngă-Acel ce este țării / Viață dreaptă, viitor, // Din tăria ei de veacuri, / Din adîncul sufletesc, / Țara că dorește astăzi / Mii de visuri românești" (alt V. C.); „Țara e o inimă uriașă / bătînd în pieptu-i // Congresul ideilor — iată-l / pe fruntea proeminentă // Cea mai albă hartă / e sufletu-i dăruit // Mamă pentru milioane / de suflete..." (V. M.); „Te-am iubit, puștoaică, / Te-am iubit cu foc, / Te-am iubit de mică, / N-ai avut noroc... // Na, na, na, puș-

toalca mea, / Tu ești pankista mea, / Tu ești viața mea" (Folclor): „Nu ești bărbat ca toți bărbații / Ghinioane, Ghinioane / Faci copiii cocoșați / Ghinfoane, Ghinioane / Și-ncă doi, trei ani de zile / Umpluși lumea de cămile / Ghinioane, Ghinioane". (Idem)

•

M-am făcut bine. Poate reușesc să văd iarăși lucrurile cum îmi place mie să le văd și să fie: vesele. Sînt aptă de mișcare și de muncă. Mama a făcut eforturi titanice pentru a mă întrema. A cumpărat, de la țară, ouă și cîte o „galină" la prețuri fabuloase...

Plouă... Apoi, dă o ninsoare. Și apoi, un viscol ca-n toiul iernii... Mely nu mai stă la coadă. Vreau să spun că nu mai stă doar ea. Acum trebuie să împărțim supliciul. Nu mai merge să abordăm această îndeletnicire cînd și cînd, pentru că sacrificata era predestinată. A sosit vremea să ne mai reglăm ganglionii: *tout est pour les mieux*. Ne orientăm după pricipiul: gîndește-te că ar putea fi mai rău și atunci devii mai optimist...

Mely e funcționară! Laborantă la „Petrol". A ajutat-o mult profesorul, directorul, romancierul și folcloristul Lae Goga. Omul nu-i de prin părțile astea, are un suflet de ardelean sadea: generozitate, omenie, bună-cuviință, spirit justițiar. Ciudat, are și umor domnul Goga. Adică te bine-dispui cînd îl vezi. E deajuns numai să ți-l imaginezi și te și cuprinde o stare de înveselire. El totdeauna glumește, e pus pe „șăncălănie", cum însuși apreciază, și această străduință specială îl face nostim. Concură aici și fizionomia sa, contrastul, ca să zic așa, între subțirimea spiritului și vînjoșenie, între înălțimea morală și statura scundacă... O mînă bună de ajutor pentru încadrarea lui Mely pe post de laborantă a dat-o adjunctul Cireșeanu, om să te ungi cu el la suflet, fire blîndă care i se citește pe fața acoperită de ochelari și de mustață. Domnul Cireșeanu, care deține toate șansele de a ajunge director plin, e tatăl colegei mele Roxana (Roxy), prietena lui *Laurizzio*... Nu se punea problema de pilă, ci de consens între mama și tata, dacă se cuvine sau nu ca Mely să-și ia slujbă. Apar în această chestiune, mari discordanțe, unele obiective, altele izvorînd din simplu orgoliu. Fata profesorilor Mușat să fie o amploiată? Să nu uităm că orice muncă își are noblețea ei. Ei, nu chiar oricare! Munca îndepărtează din noi trei mari rele: uritul,

viciul și nevoia (Voltaire). Vezi să nu se pricopsească. Și-apoi Mely are și așa prea mult de lucru. Cînd să se pregătească? Pentru că familia n-a renunțat la ideea facultății. Numai ei a renunțat la medicină și a orientat-o pe Mely spre biologie (mama), spre arheologie (tata), spre drept (eu și Calliope). Mama, cînd aude de Facultatea de drept, să plesnească. Să memorizeze fata economie politică (și ce economie politică!) și socialism științific căruia i se spune „filosofie"? Să ajungă în halul tovarășului profesor Tache Mușat? Nu, că e mai bună biologia, unde nu memorizezi nimic, te joci cu broaștele și ajungi navetistă la Mărginenii de Jos! Da, mai bine să umbli pe toate coclaurile, după toți bolovanii, cu handralăii prin corturi. Vai, ce orizont deschis avem!...

Disputa a avut loc în absența lui Mely și a fost mai bine așa. Cel mai mult m-a surprins faptul că, paradoxal, controversa n-a avut nimic exclusivist în esență. Toți am căzut de acord că Mely nu trebuie să „ia serviciu". *Tata*: Avem cu ce s-o întreținem. *Mama*: Nu așa se pune problema, că, de fapt, nu prea avem cu ce să o întreținem, nici pe ea, nici pe noi. *Tata*: Nemulțumitului îi ia Dumnezeu darul. *Mama*: Care dar? Și ce-l bagi pe Dumnezeu aici? Ce legătură are el cu satrapii, cu grangurii, cu profitorii... *Tata*: Taci că te aud fetele!... Ai s-o încurci tu o dată și o dată... *Mama*: Fetele au treaba lor, iar eu n-am s-o încurc niciodată, că doar nu-s o cîrpă cum sînt alții... *Tata*: Hai să ne întoarcem la oile noastre. *Mama*: Da, ne întoarcem. Nu facem fata simbriașă! *Tata*: așa am zis și eu... *Mama*: Dar nici să stea zi de zi la cozi: *Tata*: Așa zic și eu... În fine, în urma intenselor dezbateri, s-a ajuns la concluzia că va fi așa cum vrea și Mely. Iată o încheiere mai cu cap. Consultată, sora noastră mai mare a spus că ea face cum e mai bine. Și așa a ajuns laborantă la „Petrol". De data aceasta, „pionul" a avut și el un cuvînt de spus. Mă bucur un pic, deși aș fi vrut ca ea să se fi opus. Dar nu-i stă în fire. Suportă orice cu stoicism. Numai Mihai n-a mai suportat-o pe ea. Nu știu ce discuție au avut, că firul s-a rupt. Mi-a spus numai atît: „Totul s-a sfîrșit. Nu mai vrea să audă de mine... Și l-am iubit atît de mult..." Mama a vrut chiar să meargă la familia Lăpuș. A fost iarăși o îndelungată contrazicere cu tata, în această privință, de-au ieșit scîntei. Mi-a căzut greu la inimă. Nu i-am spus lui Mely despre polemicile astea. Cu siguranță,

aș fi rănit-o, că nu-i insensibilă, draga de ea, ci numai extrem de blajină. Ne menajează? Sau o fi o lipsă de voință ieșită din comun, care contrazice teoria lui Schopenhauer.

Buna Mely, frumoasa Mely e nevoită să stea opt ore la școala respectivă. Cară de colo-colo niște eprubete, mulaje, planșe, diafilme, fără nici un rost... Nici măcar nu e laborantă în adevăratul sens al cuvîntului, ci un fel de slujnică. O protejează directorii, dar sînt unii sadici care o exploatează ca pe o sclavă. Nu ea mi-a spus asta. Am observat eu, cînd am fost ieri la ea la slujbă.

În schimb, Calliope e fericită. A luat un patru la matematică și un trei la fizică. Nu se întîmplă nici o nenorocire. Însă mama i-a tras un perdaf, iar tata a declamat ca un actor tragic: „M-ai făcut de baftă!" „Lasă că o repar eu. Promit că o să iau cel puțin nota opt și la fizică și la matematică". În felul acesta, mulțumirea s-a instalat în sînul familiei noastre. Iar giupînești notează în „giornalul" său:

„Astăzi mi s-a întîmplat ceva extraordinar. La ora de mate, Monica s-a trezit să-mi șoptească:

— Știi că lui Sorin îi place de tine? Zice că vrea să fiți prieteni...

Am crezut că se răstoarnă pămîntul și m-am prins cu mîinile de bancă. Nu știu care a fost expresia feței mele, pentru că domnul Scurtu, profu de mate, m-a întrebat:

— Ce-i Calliope, n-ai mîncat azi-dimineață?

Mi-am revenit cu greu, adică nu mi-am mai revenit.

— Te-așteaptă după ore, mi-a mai spus Monica. N-am mai putut să fiu atentă la nici o oră. M-am speriat, asta e!

Sorin m-a condus pînă acasă, s-a străduit tot timpul să întrețină o conversație, pentru că eu nu am fost în stare să spun nimic. Mama îmi atrage atenția că dacă vorbesc cu băieții de pe acum, neglijez școala și peste un an dau treapta a doua... Dar eu nu cred că îmi pierd timpul. Și nici nu mai sînt chiar așa de mică. A trecut vremea jocului cu păpușa... Îmi pare rău că nu sînt mai frumoasă. De aia mi-e și frică să-l privesc pe Sorin direct în ochi. Mă gîndesc că n-o să-i mai placă de mine, măcar că el spune că am o figură foarte plăcută...

De unde vii? Unde te duci? Nuferi cresc în sufletul tău? Nu sînt oare nimfe și fauni în lumea ta? Nu porți cunună de lauri și togă tivită cu fir de aur? Poate că nu, eu îmi închipui că da... Aș vrea să te știu așa. Aș vrea

să-ți știu mîinile albe, aș vrea să-ți știu ochii adînci și tainici, ochii care nu mint, aș vrea să-ți știu gura curată, gură care nu ucide, vorbind... Aș vrea să știu că ai colțul de suflet în care toate gîndurile de bine, de înalt, de nobil și de frumos — se string, unde tu însuți îngenunchezi spre rugă — pentru tine însuți, ruga ta. Colțul de suflet unde să păstrezi chipul unei nimfe, al unei zeițe care să te vegheze sfînt, atît cît ești un tînăr zeu..."

6

Am primit scrisoare de la tanti Catrina, trimisă din Iași, unde e cu bunica la spital. Unchiul Alexandru nu vrea să scrie misive, nu concepe să scrie nimic. Mai bine îl pui să sape canalul Bahlui-Cacaina decît să înșiruie cîteva cuvinte pe hîrtie. Și totuși rămîn la convingerea că unchiul e o fire de artist, fie și numai în sensul așa-numitei dezordini creative. În tot cazul, e un personaj de excepție, cum nu de multe ori poți întîlni într-o viață. Probabil că de aceea am o slăbiciune specială pentru dînsul...

Am apucat să afirm, dacă nu mă înșel, că fratele tatei are o mulțime de însușiri. Numai că nu se prea poate lăuda cu frumusețea. Așa zic răuvoitorii, așa susțin și prietenii săi, cunoștințele, și în acest spirit îi stimulează însuși „subiectul". E drept că nu suferă de frumusețe, dar, cum să zic, mie mi se pare extraordinar de simpatic. Dar ce, la un bărbat contează frumusețea? Și el e un bărbat în toată legea, nu o așchimodie, o piticanie dintre acelea care îți fac milă sau greață. Dacă mi-e permisă analogia, el e un urît frumos, cum s-a spus despre Belmondo. Seamănă, totuși, mai mult cu Aznavour, combinat cu Fernandel, Bourvil și Louis de Funès, ca să mă limitez numai la francezi și numai la actori. Căci, pentru că veni vorba, și unchiul are preocupări teatrale, a fost multă vreme în formația de amatori, unde a deținut roluri secundare (nu poate să memorizeze mai mult de cinci-șase propoziții) și negative. Cu toată

această pasiune a lui, mistuitoare, pentru teatru, a fost nevoit să se retragă din viața artistică... Vicisitudinile vieții!

Bănuiesc că povestea asta cu așa-zisa hidoșenie a unchiului, întreținută asiduu de el, este o exagerare dictată de un spirit jucăuș. Tanti Lily, nevastă-sa actuală, îl alintă cu apelativul *Monstruleț*. Cineva din Iași, care nu-l cunoștea pe bunicul, un om cu o înfățișare normală, l-a zis astăvară în, prezența noastră, unchiului: „Mă Alisandri, da' urît tată ai mai avut!" Altcineva, că ieșenii sînt palicari, i-a spus că e frumos ca strămoșul caprei...

A avut o copilărie și o adolescență cam agitate, cum reiese din evocările lui. Aceste vîrste sînt cele mai neîndurătoare cu abaterile de la firul obișnuit al naturii. Fiindcă, zice unchiul, în vremurile de demult era într-adevăr „naș-parliu". Nu știu dacă a suferit, pe atunci, din cauza deriziunii semenelor. El spune, acum, că nu-l durea nici în tîrtiță. N-a fost nefericit nici cînd îl snopeau în bătaie dascălii, la școală, în colaborare cu familia... Dacă a avut ceva neînțelegeri cu viața, acestea s-au limitat la „crăpelniță", că, zicea dumnealui, a suferit adeseori de foame de-i ieșeau ochii ca la melci... Școală a făcut slavă domnului, vreo douăzeci de ani. Totdeauna ride de tata, care n-a învățat decît șaisprezece ani. El n-ar fi stat nici o secundă în școală, dacă n-ar fi fost învățămînt obligatoriu și dacă bunica n-ar fi vegheat asupra studiilor sale, cu bîta. Pe la douăzeci și șapte de ani, a terminat cu învățătura și bunicii cu resursele materiale...

Cînd a venit vremea de însurătoare, — încă mai era la studii — deja dobîndise unele trăsături care au rupt inima multor reprezentante ale sexului frumos. Acestea au dat năvală peste el, iar el a dat iama în ele... A fost însurat, temporar, cu acte sau fără, de atîtea ori că nu mai ține minte numărul consoartelor. Au rezultat din această competiție doi băieți și o fată, pentru care a plătit pensie alimentară pînă la ultimul leu din soldă. Pentru ca să poată supraviețui, a trebuit să recurgă la tot felul de „mișchiuloante". Mai întîi, a fost nevoit să se fixeze asupra unei singure soții, pe care o deține și în ziua de azi. Se pare că tanti Lily s-a prins cu dinții și cu unghiile de el. Cumnecum, sînt împreună, fericiți, au și un băiat, pe Avelin, rezultat în luna de miere, căci, după aceea, tanti Lily n-a mai vrut să doarmă în aceeași încăpere cu unchiul, din mai multe pricini, între care dînsa a menționat „grohăiala" din

somn și faptul că soțiorul ei doarme cu ochii deschiși, ochi enormi, fosforescenți.

Pe Avelin, unchiul l-a crescut cu grave carențe educaționale. L-a ținut pe palme și i-a inspirat oarecare aversiune față de școală: „Ce să faci cu învățătura? Vrei să ajungi ca unchiul Tache? Iaca, eu am învățat douăzeci de ani și nu-mi slujește la nimic. Noroc că sînt descurcăreț. În viață trebuie să fii descurcăreț, să ai iuteală de mînă, să știi să manevrezi «butoanele», să fii isteț, că lumea asta geme de proști..." Unchiul se ocupă cu tot felul de afaceri: cumpără orice, vinde orice, adună ce au părăsit alții de pe la imobilele dărîmate, face rost de usturoi, de ceapă, mălai, fasole și altele de pe la țară și le vinde „la negru" în oraș, face grilaje pe la casele oamenilor, la cimitir... După cîte am înțeles eu, își folosește șarmul, încă, pentru a suci mințile slujitoarelor lui Eros, care vor, în văduvie, să trăiască slobode...

Ca urmare a acestui spirit întreprinzător, a reușit să-și ia motocicletă cu ataș în locul motoretei, apoi un Vartburg în locul motocicletei... S-a mutat la bloc din „bojdeuca" șuie, care era mai la vale de bojdeuca lui Creangă, pe Scăricica în jos, tocmai pe malul rîului Cacaina. Aici, în această vizuină, în sensul propriu al cuvîntului, au locuit ei vreo șapte ani, pînă în vara trecută... Am fost și noi de mai multe ori în ospeție la dumnealor, mai ales că părinții mei s-au școlit în dulcele tîrg. Nu exagerez cu nimic dacă afirm că Irinuca avea o cocioabă mai arătoasă. Dar, fiind vară, nu se punea problema locuinței. În fața coșmeliei aveau o baracă din *pefele* scorojit, unde eram noi găzduiți, pe jos. Alături era un coteț cu cîteva păsări, iar dincolo de coteț, o cocină cu un purcel, pe cît de jigărit, pe atît de scandalagiu. Imediat în față, W.C.-ul din carton gudronat... Dar nu se punea problema dormitului, că umblam prin oraș, pe la Ciric, la Grădina Botanică, prin Copou, prin Parcul Expoziției, pe la Bucium, pînă noaptea tîrziu, cînd veneam „acasă" și întemeiam în „curte", la lumina unui bec spînzurat, o masă ca-n povești. Am pus cuvîntul curte între ghilimele, pentru că nu prea corespundea cerințelor minime ale noțiunii. O fîșie în pantă, cu un simulacru de grădiniță la intrare de patru metri pe trei, o „masă" din scînduri prinse pe patru pari înfipți în pămînt, cu lavițe de jur-împrejur. Ne simțeam, în afară de tata, excelent. Chiar și astă-vară, după ce Mely căzuse pentru a doua oară la medicină. S-a lansat cu rîsete,

chiuituri, cu două găleți de bere. Campionii distracției erau unchiul Alexandru, firește, Avelin și eu. Avelin tocmai dăduse treapta întîi și intrase cu media 2,35. Unchiul a spus că asta-i o performanță neașteptată. „Dacă ar fi luat nota zero, poate nu-l admiteau și-l făceam om, dar nici acum nu-i prea tîrziu". S-a făcut mult haz, pentru că prietenul cel mai bun al unchiului se numește Tîrziu. Cum îi turcul, și pistolul; cum îi sacul, și petecul; spune-mi cu cine te întîlnești, ca să-ți spun cine ești. Dacă unchiul e un fel de Yeti, nea Tîrziu aduce cu Quassimodo... Tata i-a explicat că nu există nota zero, decît într-o piesă de teatru, că se acordă un punct din oficiu. Avelin a rîs de s-a auzit pînă în vîrful Șorogarilor, la Aroneanu. Cică, se laudă el, ar fi dat tezele albe, și la română, și la matematică...

Ne culcam pe la două noaptea, cînd începeau să urle ciinii de credeai că-i sfîrșitul lumii. Tata, care are de felul lui insomnie, era demolat. Nu peste mult timp, începeau cocoșii, în frunte cu cei doi chiar de lîngă baraca noastră. La urmă, pe la orele cinci-șase, se dezlănțuia guițatul jalnic al jigodiei de porc...

Scrisoarea e scurtă:

Dragii noștri,

Dorim ca micile noastre rînduri să vă găsească în cele mai fericite clipe ale vieții. Aflați despre noi că sîntem bine sănătoși ceea ce vă dorim și vouă. După cum știți eu am venit la Iași cu mama la spital. Am dus-o la consult am internat-o a făcut analizele. Doctorița zice să are ceva la inimă și la rinichi i-a dat medicamente și a făcut un tratament. Acum au eliberat-o din spital și se simte mai bine e trasă la față și nu mai vorbește cum vorbea înainte știți voi cum îi turuia gura. Ne ducem mîine acasă la Flondora cu trenul nu vrea să ne ducă Monstruleț cu mașina că și-a luat una mai bună o Dacie grena, stă cîte cinci ore sub ea îți face impresia că doarme acolo. Zice că n-are supape bujie că s-a strîmbat bara de direcție. Cine știe ce-o fi la Flondora acasă cu tata, cu moș Tollecică, Apostel, moș Iancu, Leiterică al meu, știți cum se adună ei cînd nu sîntem noi acasă. Dar nu mi-e de ei ci de Ghiocel că-i în practică ci nu fac trimestru întîi cine îi dă lui demîncare cine îl culcă. Mama vă trimite sănătate și le sărută pe fete i-e tare dor de ele. Vrea să vină de Crăciun la C. la voi. Vor-

beşte cu un doctor de-acolo de inimă cu acela care te consultă şi pe tine Grădinaru parcă îi ziceaţi. Alde Alexandru s-au aranjat bine în noua locuinţă adică el a făcut totul numai că trebuie să-şi cumpere de toate, mobilă bufet de bucătărie şi cîte altele.

Vă pup vă pupă şi maica l-am rugat şi pe el să scrie măcar un rînd. A cerut pentru tata trei sticle cu bere îi dau poate se otrăveşte cu pişoarca asta de la Iaşi care cică-i bere.

Catrina

Veniţi la noi de Anul Nou şi să fiţi isteţi că ţara asta geme.

Alexandru

•

Iarnă ca toate iernile. Gerul Bobotezei. Şi abia sîntem la mijloc de noiembrie... În sfîrşit, funcţionează caloriferele. O oră dimineaţa şi una seara. Dar nu ştiu ce anume circulă prin ele, că nu izbutesc nici să se dezmorţească. În cameră, cîteva grade peste zero. Ni s-a făcut recomandarea, de la cel mai înalt nivel, să stăm îmbrăcaţi în casă, ca şi cum am avea altă soluţie... Da, unii mai ingenioşi, se bagă îmbrăcaţi cu şubele sub plapomă. La bucătărie, în micuţa celulă, se poate trăi fără plapomă. Mai vine ceva şi de la aragaz, cînd sînt gaze. Lumea a prins obiceiul să se plîngă. Lasă discreţia la o parte, nu se mai teme de Cooperativa „Ochiul şi Timpanul" şi se jeluieşte de frig şi de foame. Se tînguie şi turnătorii, care or fi aceştia, că se zice că unul din trei merge la raport. O fi numai o sperietură : fiţi blînzi, că noi vedem şi auzim totul, fără să băgaţi de seamă. Ca soacra din povestea lui Creangă... În ce mă priveşte, nu-mi convine deloc treaba cu lumina electrică. Aş vrea să citesc seara pînă mai tîrziu. Nu de puţine ori (i)responsabilii cu electricitatea uită să mai dea drumul la curent. Se defectează mereu cîte ceva...

Ninge şi plouă... Măcar dacă ar ţine-o numai pe ninsoare, că mie îmi place la nebunie ninsoarea... Trebuie să merg la datorie, altfel îl pun pe tata într-o situaţie penibilă. I-a şi spus directoarea : „Şe, dragul meu, dacă sîntem oameni ai muncii în această unitate, să ne faşem de cap? Noi trebe să dăm exemplu şelorlalţi". Padre era să plesnească de ruşine. N-a făcut infarct la gîndul că zilele acestea *Raţa*

va fi schimbată. Şi-a trăit traiul, şi-a mîncat mălaiul. Marele Cîrpaci a dat o foarte bună dispoziţie: să nu se mai prindă şefii cu fundul de scaune, să fie la patru ani schimbaţi directorii, mahării. Nu ştiu dacă în alte sectoare e aşa, dar în învăţămînt „rotaţia cadrelor" — parcă aşa se numeşte — funcţionează aproape corect. Aşa că, Nemuritorul a instalat o sabie a lui Damokles deasupra capetelor directoriale şi rezolvă două „obiective" dintr-o dată: pe de o parte, sugerează că are drept de viaţă şi de moarte asupra pristavilor săi, care din această pricină îl slujesc cu mai mare abnegaţie, iar pe de altă parte creează impresia de democraţie.., Poporul ştie dinainte cine va fi căpetenie. De pildă, la liceul nostru va fi aleasă în unanimitate tovarăşa profesoară Marilena Perdea. Din două motive: corespunde indicaţiei preţioase de a fi promovate tovarăşele merituoase, profesional şi ideologic, în muncă de răspundere şi tovarăşa este soţia secretarului de la Comitetul orăşenesc de partid. Acesta e prieten cu tata din mai multe motive: au aceeaşi viziune politică, sînt suporterii aceleiaşi echipe de fotbal, iubesc revista *Săptămîna*, ei singuri reuşesc să rămînă pînă la ziuă, cînd merg la banchetele de sfîrşit de an ale elevilor, sau în alte asemenea împrejurări... Tata iese triumfător din scărmăneala Bărzoaicei. O şi vede la catedră, scremindu-se...

Înfofolită, mă strecor printre proiectilele aruncate generos din ceruri şi mă îndrept către uzină. Pe traseu, mă întîlnesc cu colegi în salopete şi halate, cu cuşmele trase pînă la refuz pe feţe, încălţaţi cu bocanci sau cu cizme. Parcă mergem în Alaska, ori în mine prăbuşite, cum am văzut eu într-un film, de n-am putut să dorm toată noaptea...

Se repetă ritualul. La intrare, arătăm legitimaţiile. Maistrul cînd e aici şi nu vine mai tîrziu, ne face acelaşi instructaj de protecţie a muncii:

— Atenţie să nu vă accidentaţi, că vă ia mama dracului! Eu răspund de voi... Nu vreau să ajung în puşcărie...

Şi, cu toatea acestea, au avut loc mai multe necazuri. Păi să le recapitulăm numai pe cele din clasa noastră. Într-a noua, lui Tîrlucea i-a sărit un şpan în ochi. Parcă îl văd şi acum însîngerat. Credeam că rămîne orb, dar este în orăşelul nostru un medic oculist, Cojocaru, care face minuni. A rămas băiatul numai cu un semn, o albeaţă. Oh, Isuse Hristoase, dacă se nimerea în ochiul unei fete! Nici nu vreau să-mi mai aduc aminte. În clasa a zecea, Cameleo-

nica și Popleacă au scăpat mai ușor, cu trei degete zdrobite. Acum nu mai au decît niște cicatrici. Cel mai înfiorător a fost în clasa a XI-a, cînd Bumbăcea și-a pierdut degetul mic și inelar de la mîna stîngă. Tot dintr-un exces de zel. Acum are două cioate... Și astfel, pentru că au fost doar aceste ușoare defecțiuni, maiștrii Nene, Teralongu și blondul Nedea au scăpat de pîrnaie. Dar să fim drepți, maiștrii n-au nici o vină, au făcut tot ce-i omenește posibil. Pe deasupra, mai sînt și simpatici. Mai multe semne au ei, dobîndite în decursul vremii. Nene a fost lovit de două ori în cap, s-a debarasat de-o unghie și de sfîrcul urechii. Teralongu are o zgaibă la gît și o roșeață pe frunte, parcă-i indiancă. Blondului Nedea nu-i crește barba pe o bună porțiune din obrazul drept. Îi lipsește o bucățică din nare și buza de sus tot în partea dreaptă. Cînd n-are timp să se bărbierească, se observă foarte bine...

În curtea foarte mare a uzinei sînt înșiruite grămezi de zgură, moloz, nisip, benzi înguste, îmbîrligate, de tablă... Cînd nu plouă sau nu ninge și dacă mai ai și norocul să bată vîntul, zgura și nisipul se răscolesc și iese un praf de nu se vede om cu om... Acum e potolită bestia. Nu suflă sub pojghița subțire de zăpadă apoasă. Îmi vine să-i dau cu „sic" scorpiei nesăbuite. Grămezile însă n-au stat cuminți, la locul lor, nici sub controlul ploilor și al ninsorii. S-au împrăștiat prin curte, pînă la oul-piciorului... Trecem printr-o hală imensă, cu mașini care orăcăie infernal. E o serenadă care ar mai putea fi suportată, dacă niște ciocane pneumatice n-ar izbi obsedant, zguduind din pace-adîncă ale lumii începuturi. Ai senzația că totul se va dărîma de zgîlțîiturile și huietul monștrilor antediluvieni. Deasupra, un pod rulant hîrîie strident, cablurile metalice scrîșnesc violent, troncănind încărcăturile gata să ți se prăbușească în creștet și să te strivească, să te pulverizeze ca pe o gînganie sau să te înhațe cu tentaculele lor și să te mistuie. Atelierele lui Vulcan cred că erau chilii monahicești pe lîngă apocalipsa de aici. Noi ne-am obișnuit, ba chiar ne amuză cînd ne strigăm, ca de pe un piso pe celălalt: „Băăă, Remus, băăă!". „Ești scîrțar, băăă!" „Tocilaruleee!" „Ginaaa!" „Daaa!" „Mă iubeeești?" Nu înțeleg ce spui, măăă!" Se vede, dacă te uiți, o gură mare, deschisă. Mimică schimonosită. De auzit, ioc... Muncitorii, bărbați și femei de felurite vîrste, execută mișcări sacadate, ca niște dirijori frenetici. Au o dexteritate impresionantă. Trag, împing, ru-

leazâ, coboară, ridică, rotesc, lovesc... Rapid, parcă-s în priză, nu ca scamatorii care fac gesturi largi, domoale, insinuante... Pe jos, pîrîu de ulei, motorină, amestecate cu praf, pilitură, șpanuri... În secția unde sîntem noi repartizați, zdrăngănitul mașinilor, a strungurilor, frezelor, ni se pare un cîntec de leagăn. Aerul, îmbălsămat, cimentul uleios și negru, o mochetă de Buhara. De afară, brațele amenințătoare ale macaralelor vor să ne răpească și să ne sfîșie... Singurul lucru nemulțumitor — privirile cam ostile ale muncitorilor, pe care știm că-i deranjăm, ne-au spus-o verde în față. Ar mai fi mers și asta, dacă unii nu ne-ar fi bruscat, ce dracu nu vă vedeți de carte și ne încurcați pe noi aici. Altminteri sînt oameni cumsecade, unii rude, cunoștințe, vecini. Corina chiar îl are pe tatăl ei aici, macaragiu. Tot la uzina asta lucrează și domnul Mirică, vecinul nostru, dar el nu stă prea mult în interior, umblă prin țară, e un fel de merceolog...

Cei mai tineri ne curtează. S-au înfiripat chiar amoruri în toată legea. Gina Pîrtoacă, cea mai ademenitoare dintre noi, a ajuns vedetă, spre disperarea brunetului frezor care vrea s-o ia în căsătorie după ce termină liceul. Am mai remarcat că Iris l-a dezamăgit pe Tiby. Acesta face eforturi să mă recucerească, dar eu deja am primit propunerea de prietenie din partea lui Alin Victorian, brunetul cel cu ochi albaștri, din clasa a XI-a B, care demult îmi tot poartă simbetele...

*

S-a vindecat și Ana. Îi fac o vizită. Arată destul de bine. Îi povestesc și-mi povestește cum a fost la spital. Ea, însă, preferă mai mult „Spitalul Amorului". Știam dinainte că așa o să se întîmple. Nu mai pomenește de Cornel. Final deschis, cum s-ar zice. Sau fără final. Poate chiar că-i mai interesant așa. Îmi dau seama că despărțirea n-a fost o catastrofă. Și mai știu că Ana nu-i o ușuratică. Ea, căutînd întîlnirea cu dragostea, caută să se cunoască pe sine. Cu alte cuvinte, problematizează fără să o facă intenționat. Asta e felul ei de a fi. De naturaletea ei nu mă pot îndoi nici o clipă. Mărturisindu-se, Ana se autoanalizează, întreabă lumea, încearcă să discearnă... Sufletul ei nu se lămurește lesne, de aceea e cam nebulos, de unde și exprimarea incoerentă, deși proiectul din adîncuri are, desigur, o

logică. Mereu o ascult fără să o întrerup, fără s-o aprob sau s-o contrazic, ori să cer lămuriri...

— *...A fi împreună! Ce-o fi însemnînd această intrigurată căutare a „două culori ce nu s-au văzut niciodată"? Oare ce drăcușor ține cu tot dinadinsul să ne lege și să ne dezlege? Numai pasiune, acel ceva unic...*

Îmi aduc aminte că inconfortul pe care îl resimțeam dureros îmi impunea să caut mijloace de anihilare. Un fel de antidot, pe semne... Și asta mă ținea legată de Mircea cu fire tainice. Atunci, la film, am vrut să-l lovesc, dar am preferat să plec... Cînd m-am întors și l-am văzut cum mă aștepta, credeam că din momentul acela nimic nu ne mai poate despărți... Asta însă n-a putut dura. Și eu am fost prima care am avut curajul să propun finalul. Dar cît de fericită am fost cînd a mimat (știam că se prelace, dar chiar și asta m-a umplut de bucurie): „De ce? Nu trebuie. Eu nu vreau!" Dar nu asta are importanță acum, cînd și de ce am greșit. Am s-o spun mai pe larg și mai limpede la locul potrivit. De fapt, vreau să precizez că nu numai starea „specială" în care mă aflam m-a făcut să-i vorbesc lui Mircea, ci și sentimentul că în urma mea se adunaseră cîteva evenimente cărora, însă, nu le găseam firul coordonator. Și, fără să vreau, căutasem să-l aflu, suprapunînd asta pentru ceea ce mi se întîmpla în acel moment, cu atît mai tulbure, cu cît făceam tot mai multe confuzii între ceea ce fusesem pînă atunci și ceea ce încercam să devin. Încercam o salvare, cu sentimentul acut că ea nu este posibilă. Aici a fost greșeala: trebuia ori să nu încerc, ori să cred cu toată puterea că ea este posibilă. Pentru că, altfel, s-a întîmplat ceea ce s-a întîmplat, adică am început să-mi bag singură bețe în roate, ca să înceteze o dată toată chestia asta stupidă. Răul ar fi fost mult mai mic dacă nu aveam acele momente în care îmi părea rău de ceea ce fac și aș fi vrut să schimb totul...

Îmi vine să vorbesc mereu despre asta și pentru că e cea mai neclară problemă, și pentru că este cea mai apropiată în timp. Și încerc s-o explic... Dacă ar mai trece ceva timp, poate s-ar clarifica, dar atunci nu m-ar mai interesa așa mult, aș uita-o. Coborînd la intensitatea ei reală, nu știu unde îi va fi locul... Aș fi putut începe cu sfîrșitul, ca în unele romane moderne, dar structurile încă nu s-au așezat și nu vreau să risc o injustiție. Nu mai vreau să risc

după ce atîta vreme nu mi-a păsat de asta. Doresc ca totul să curgă lin și clar, în aparență, dar sub cristalul de deasupra apei, să se zbuciume vîltori, să se răstoarne talazuri...

Nici nu știu precis ce s-a întîmplat cu mine în vacanța de vară, după ce ne-am întîlnit noi, mai ții minte... A fost fără mari evenimente, dar săpînd pe nesimțite un alt chip al individualității mele. Pentru că, văzînd eu că roata carului a pornit bine, am început să consider că n-am altceva mai bun de făcut decît să-i urmez drumul fără prea mari eforturi. Și, lăsîndu-mă eu pe o astfel de tînjală, am început să mă gîndesc și la condiția mea feminină. Căutam să mă cunosc cunoscînd pe alții. Cu Cezar am fost la filmul „Undeva, cîndva..." A început să mă enerveze pentru că vorbea de familie și de situația lui într-un fel din care eu am înțeles că este al băieților care vor să se însoare, pentru simplul fapt că sînt complexați și cred că nu mai găsesc altă fată decît aceea pe care au pus mîna... Am mai întîlnit, tot în vară, un băiat de la Academie, care suferea de dragoste într-un mod tare comic, vorbind fără opreliște, trăncănind verzi și uscate...

Au început să-mi placă, în vremea din urmă, micile experiențe-jocuri, care să mă scoată din starea de semisălbăticie de pe vremea cînd îl cunoscusem pe Cornel. Am devenit mai degajată. Pînă acum, simțeam că eram pur și simplu bătută în cuie. Asta și din cauza imaginii milităroase a lui tata, pe care o simțeam totdeauna urmărindu-mă din umbră. Acum ridic capul, încet și prevăzător. Curiozitatea mea nepotrivită a început să se amplifice în mod natural...

•

Primul lucru pe care îl facem la întoarcerea în școală e să continuăm pregătirile pentru a merge la județ să-i întîmpinăm pe marii noștri Conducători care ne onorează meleagurile cu o vizită de lucru. Sîntem instruiți în toate chipurile de către o mulțime de organe. Tronează ochiul vigilent al tovarășului „de sus". Îl secondează tovarășii Oprea și Dîrlău de la comitetul orășenesc. Comandanții și instructorii noștri par isterizați, mai ales Buligă, *Scorpena* și Pițu... Facem obișnuita ședință utece de maximum două ore, în timpul căreia ies scîntei și fulgere. S-a făcut selecția, că nu va merge toată școala. Au fost aleși cei mai „scuturați", mai chipoși, ca să se vadă cum arată „bravul

nostru tineret", „mîndria țării"... În tot cazul, vreo șaptezeci la sută din elevii noștri participă la această acțiune de un înalt patriotism. Stima noastră și mîndria!... Se mai găsește însă cîte un scut, care tulbură apele cu întrebări anapoda: „Vom veni în șorturi?" „Nu, vii în pielea goală, mucilaginosule". „Păi nu facem piramidă, ca la 23 August?" „Nu, faci pe dracul ghem, nătăfleață". „Mergem în uniforme, sau..." „Nu, mergi în togă imperială..." „Ne luăm și umbrele? Dacă plouă, dacă ninge?..." Dialoguri de genul acesta se înmulțesc o dată cu apropierea momentului culminant. Nu-i nici o glumă, sîntem îngrijorați: dacă scenariul nu decurge „ceas", cum vor tovarășii...

Liță și Buligă ne pun să batem „pas de front" o oră și jumătate. Tovarășul Oprea le atrage atenția că nu-i cazul, că nu vom defila. Organizăm tot felul de „dispozitive", fiecare cu locul lui, cu rolul lui. Unii strigă lozinci, sînt soliști, iar noi ceilalți reluăm în cor. Fetele trebuie să agite eșarfe și steguțe. Alți băieți au menirea de a purta steaguri mari, desfășurate, unii sînt purtători de pancarte și de portrete, portretele lor imense.

Facem repetiție de zeci de ori, pînă la epuizare...

•

Ne deșteptăm la ora 4. Întuneric dens. Mergem pe jos pînă la gară, 3 km. Și-i frig!... Noroc că nu plouă, nu bate vîntul. Mîzgă pe jos, ne facem de rîs încălțările. Ne ținem unul de altul, în șir indian, să nu ne rătăcim și să nu derapăm. Foșgăială în obscuritate.

— Țineți dreapta! Țineți dreapta! comandă Buligă care își rostogolește pe lîngă noi cele 120 kg.

— În ordine! În ordine! îl acompaniază *Scorpena*.

Pe la șase, încep să mijească zorile. La această oră, sîntem deja în „garnitură" — trenurile destinate special pentru acest transport... Învălmășeală mare, tenebroasă, ca dracii pe fundul iadului. Țipete, busculadă, încercări disperate de a obține un loc în sectorul hărăzit, împreună cu cei mai apropiați... Concurs de urlete. Noi, că sîntem mulți și înghesuiți, însoțitorii — să ne potolească energiile dezlănțuite... Începe să se crape de ziuă. O smucitură, care ne împinge și mai mult pe unii în alții, provoacă chiuitul fetelor și sugerează plecarea trenului... Nu ne mai este frig, ba ne simțim chiar bine în „vlog", în „năloagă", cum auzim că spune domnul Iae Moga, aflat lîngă tata, cu creștetul

lat la subsuoara lui... Din păcate, ajungem prea repede, într-o jumătate de oră, poate trei sferturi. Nu oprim în gara mare, ci într-un fel de haltă, în est... Pfiu! ce frig e afară! Vizual, nasuri roşii. Auditiv, clănţănit de dinţi. Dinamic, tropotit, mişuneală. Tactil, ne ţinem de braţe, încercînd să ne constituim în coloană... Drapele, stegulete, cîntece revoluţionare la difuzoare, cu rime involuntare! Prin portavoce, se dau comenzi... Cu greu, pornim coloana noastră. Înaintăm alene pe mai multe străduţe. Ne oprim des, la orice intersecţie, precum carele mortuare, pentru a primi dispoziţii orientative. Organizatorii au un plan bine stabilit, dar fiind ei prea mulţi, se încurcă la un moment dat. Proba labirintului! Întortocheate sînt căile domnului! Un labirint însufleţit, balaur sau miriapod. Oraşul a devenit un pîntece vorace, înarmat cu o gură ameninţătoare, dar şi o strungă dificilă, o armonică neliniştitoare, un „vîrtej" format dintr-un intestin şerpuitor. „Scoica" lui Dedal, unde sălăşluieşte Minotaurul — *le fils de Minos et de Pasiphae*, oh Corneille, Corneille! — drumul fără capăt cu lumină a iniţierii ultime. Lume-carceră, în care toate căile încurcate nu mai pot duce niciodată îndărăt, ci numai înainte, tot înainte, spre moarte. Krocodilopolisul lui Amenhotep!

Sîntem ghidaţi pe alt traseu şi ne întîlnim faţă în faţă cu o coloană străină. Stop! Vociferări, negocieri... Facem stînga-împrejur, dar în loc s-o luăm la dreapta, o apucăm spre stînga şi nimerim într-o fundătură. Executăm iarăşi mişcarea stînga-mprejur, de data aceasta cu ocolire la stînga, manevră care se dovedeşte greşită, fiindcă ne trezim cu avangarda în coasta unei coloane, perpendicular... Stăm vreo jumătate de oră să se scurgă fluviul de fiinţe umane. E soare, dar nu e bine. Ne-am mai încălzit totuşi în zig-zag-urile efectuate. Acum, aşteptînd, băieţii îşi dau ghionturi, joacă bîza. Ca nişte pistoane vii, Buligă şi *Scorpena*. Ceilalţi însoţitori se prefac că ne supraveghează, stau de vorbă între ei, în grupuleţe, pe trotuar. Lui *Laurizzio* i s-a rupt drapelul. Un „organizator" observă şi se apropie tiptil, ca o felină, îl înşfăcă de umăr, hipnotizîndu-l cu privirea. Interogatoriu: de unde este, ce este, cum îl cheamă, cine e conducătorul lotului, unde se află...

— Bagă de seamă, tinere... îl avertizează feroce specimenul organizatoric, un geniu în materie...

Tata e neliniştit. Dator să ne vegheze, el e solicitat, în primul rînd, să converseze cu colegii: Gogu, Dăbulescu,

Scurtu, Balea, Detcu... După unele tratative cu „organizatori" mai importanți, Buligă ne bagă intempestiv în șiragul unor muncitori și muncitoare. De fapt, nu mai e lanț, ci o aglomerație informă... Pătrundem pe Bulevard... Lume, lume, ce de lume! Clocot, megafoane, difuzoare, formații de muzică și de dansuri, coruri, îmbulzeală... Înaintăm pe Bulevard vreo zece metri, apoi staționăm... După vreo trei sferturi de oră, ocupăm o bună poziție în Piața mare a Palatului Administrativ. Oamenii de ordine se reped la un seralist de la Plopeni și-l determină să desfășoare steagul. Drama e că nu-i cu putință așa ceva, coada drapelului fiind ruptă, pentru că a dat cu ea după nuci (la vremea asta!). Noi, fetele, fluturăm eșarfe și steguțe, băieții etalează pancarte, steme uriașe, portrete enorme ale celor doi Ctitori. Se descurcă greu. Le-au înțepenit mîinile, le sprijină pe bordură, de copaci, de stîlpi. Trică și Popleacă au părăsit tabloul savantei și scena. Nu se știe încotro au apucat-o. După cîteva minute, le urmează exemplul *Don Pedro* și *Laurizzio*. A băgat de seamă *Scorpena*. Îl trimite pe Pițu în căutarea fugarilor. Caută acul în carul cu fîn!...

S-a făcut ora unsprezece și *Ei* n-au apărut încă... Bulevardul a fost eliberat, mulțimea e orînduită pe trotuarele largi și prin spațiile libere din frumosul parc-piață care străjuiește „Casa Albă". Așteptăm, comentăm, privim în direcția din care trebuie să răsară soarele și luna... Viermuială, colcăială, invazie de lăcuste, imagine primară, care psihanalistului, în schema lui peiorativă, îi dezvăluie animalitatea, multiplicitatea care se agită bezmetic, în ciuda cîntărilor patriotice și a versurilor înălțătoare recitate în microfoane de către interpreți locali... Domnul Lae Gogu și-a luat cîțiva amici, s-a sustras vigilenței paznicilor și s-au făcut nevăzuți... I-a povestit lui tata, la întoarcere, cum grupul de dizidenți a pătruns într-o biserică din apropiere, unde a vegheat un mort, reculegîndu-se la căpătîiul nefericitului necunoscut. Apoi, dreptcredincioșii au încercat să se pripășească la barul „Prahova", unde au fost descoperiți de către oamenii de ordine și aduși „în careu". La interogatoriile fulger au scăpat multe date eronate, însă Pițu zice că ar fi cazul ca recalcitranții să se teamă de urmări...

Dar ce e zumzetul acesta, ce e fiorul acesta care cutremură oceanul omenesc, ce e curentul acesta care zguduie toată suflarea?...

— Vin! Vin! Iată-i că vin!

Steaguri, stegulețe, eșarfe, portretele lor, urale, aplauze, chiuituri, gemete, rumoare, aclamații, ovații, osanale disperate, emoție sufocantă... Ajung și în dreptul nostru și-i vedem de-aproape, pe viu. Ce frumoși sînt! Ce măreți! Nici Zeus și cu Hera, în faeton daurit, n-ar arăta așa de strălucitori. Au creștetele nimbate, respiră miresme care se împrăștie deasupra noastră ca un miracol al vindecării și al nemuririi. Dau din mîna care-au ținut sceptrul, binecuvîntîndu-ne zeiește. Surîsul Lui ne învigorează ca un balsam. Ea nu zîmbește și nici nu-și flutură mîna. Stă țeapănă ca a statuă de Praxiteles, cu figura ei dantescă. Pare supărată pe noi că sîntem prea mici, prea puțini, prea urîți, prea flămînzi pentru splendoarea lor. Noi, „viermii", le profanăm monumentalitatea... Și Cezarul nu-i deloc adîncit în gînduri. Palid e, ba chiar, să-mi fie iertată vorba proastă, e destul de șifonat. Zîmbirea-i nu arată prea deșteaptă, privirea-i se cunoaște că citește texte de cuvîntări scrise cu litere de-o șchioapă. Dar mîna, mîna Lui ce ne poartă destinele salută „cea grupă zdrențuită" și înnebunită de iubire. Poporul loc îi face urlînd și fericit. Parcă e mugetul strămoșului totemic în comemorarea unei jertfe... Difuzoarele enorme contribuie la amplificarea cosmică a euforiei. Unii sînt toropiți de încîntare, alții ar vrea să aibă un trup ca al munților, ca al mărilor să-și descarce nebunia în plin, cum spune poetul... Centrul lumii, acum, aici e și El — punctul de sprijin, cauza cauzelor, vîrful mîndru al celor ce apasă, primul între nimicuri, Unicul, Sublimul; mai popular spus: buricul pămîntului... Dar cel mai mult ne impresionează, pînă la epuizare, cele două animale sfinte, enorme, cu figuri cinomorfe, Tovarășii Corbu și Sharuna. Sînt Cerberii de la poarta infernului? Anubius în dublu exemplar? Hecate, ea, bicefală, sau dulăii ei? Echidna și cîinele Gerion care s-au împreunat să-l zămislească pe Sfinx? Vecinii cei mai apropiați ai Cocit-ului și ai Styx-ului? Bestiar alchimist, arhetipuri devoratoare, culme a ostilității? Simboluri vii ale botului înarmat cu dinți ascuțiți, gata să sfarme și să muște, guri cumplite, sadice și devastatoare...

La coborîre, un tovarăș special angajat îi conduce pe cei doi căpcăuni cinocefali într-o încăpere străluminată... Alaiul imperial pătrunde în sediul județenei de partid... Așteptăm înfrigurați vreo oră, timp în care bubuie lozinci înălțătoare, mai mulți cunoscuți se evaporă, soarele lunecă spre asfințit... Momentul paroxistic. Au ieșit. El la balcon, El cu

mîinile pe sus. Ea cu mîinile pe jos. Extremele se ating... Urmează magistrala cuvîntare, pe care o cunoaștem, n-o ascultăm, ne lăsăm numai purtați pe valurile ei amețitoare.

•

În sfîrșit, azi încep și eu cursurile propriu-zise! Ce bine-i la școală... dacă ar mai fi și cald... Adică, nu cald... să fie tolerabil, să putem să ne scoatem șubele de pe noi. Așa, cu ele, parcă sîntem manechine umplute cu paie... Și, de la un bun început, nu ne place să cîntăm imnul, e și prea dimineață pentru cîntat, și nici starea psiho-fizică nu-i prielnică pentru o asemenea îndeletnicire. Personal, nu suport versurile imnului. Las la o parte conținutul și admir numai cum cad accentele. ca ideile genialului, numai pe de lături: „În luptă triumfător", Străbunii noștri eroi", „Vrăjmașii-n luptă-i zdrobim"... Dăduia Scorpena nu-i deloc veselă. În fiecare dimineață, apare, zburătăcită, să ne mobilizeze la cîntat. Cred că din afacerea asta o să-i plesnească pipota într-o bună zi. Interpretarea noastră, jalnică, o scoate din sărite, punînd-o pe punctul de pulverizare...

Profesorii vin la oră și mai înghețați. Cancelaria e ca un depozit, un fel de hală imensă, garaj pentru un lot de mașini. E mai cald afară decît înăuntru... Așa ne spun toți dascălii noștri și le dăm crezare văzîndu-le mîinile și chipurile învinețite. Ora de chimie n-o facem. *Chimicuța* nu s-a vindecat încă, dar se aude că va veni în curînd. Bumbăcea lucrează de zor, imposibil de știut ce, probabil la matematică. În pauze, băieții joacă fotbal pe terenul de handbal și handbal pe terenul de baschet, să se încălzească. Terenurile sînt minuscule, în curte, se întind din peretele școlii pînă în gardul bisericii. Vecinătatea lăcașului sfînt are cel puțin trei avantaje: escaladarea lesnicioasă și ocrotitoare a gardului, dangătul clopotului în timpul unor ore, acompaniindu-ne discursurile pînă la totală acoperire, și, *last but, not least,* porțiile de colivă la multele parastase de peste an...

În pauza de la 10, Mihaela Gavrilă și Valy dolofana, fiica responsabilului de la (f) alimentara din centru, fac schimb de pachețele cu gustări, Simona și Corina le imită, schimbînd între ele, ca niște ștafete, același soi de biscuiți. Cîțiva băieți comentează meciurile de fotbal din cupele europene, că Dinamo s-a calificat în dauna echipei Dundee, că Lăcătuș a înscris spectaculos, din întoarcere, în

poarta lui Dasaev, pe un teren din Moscova, ca un patinoar... Secretara Rozalia Corneanu, Bombonica, ne aduce matricole noi, iar soțul ei, secreta(u)rul-șef, Vasile Corneanu, le ia date băieților în vederea recrutării. Îi privesc pe cei doi soți, ea cu vreo zece-cincisprezece ani mai tînără decît el, frumoasă ca o cadră, și mă întreb cum de se înțeleg așa de bine, avînd în vedere diferența de vîrstă și de înfățișare. El are pîntecele peste baremurile în vigoare și un nas ca un corn — probabil de aici i se trage numele sau cornul i-a crescut ca să-i justifice numele. Cred că și *Bombonica* se străduiește să-i îndreptățească numele. Au reputația că se iubesc ca doi porumbei. Sigur însă e că sînt foarte harnici. Vin la ora 7 în școală și nu mai pleacă acasă pînă la ora 20.

Ana, tot cu povești de-ale ei :

— Thalia, să-ți spun una nouă. În recreația trecută, ai văzut, ies eu să trag o gură de aer și, ce-mi văd ochii, cineva postat lîngă gazeta de perete, îmi surîde tandru și grațios... Știi cine era ? Vreau să văd dacă ghicești... Era Manolescu, ăla de la „Energetic", îl știi și tu... Vine și mă apucă ușor de umăr încercînd să sfarme barierele temporale care ne despărțiseră : „Ce mai faci, Ana ?" „Bine, Mano, am ieșit și eu puțin în pauză". „De cînd nu te-am mai văzut"... Am discutat despre școala lor, despre liceul nostru... Știi ce mi-a spus, dintr-o dată, cu glas parcă de pe altă lume ?

— Că te iubește...

— Nu, nu a fost totuși așa brusc. M-a invitat după-amiază la film.

În zadar i-am spus că am prieten, nici n-a vrut să audă.

— Mare scofală !

— E, fiindcă a zis că nu pleacă de-aici pînă nu accept. Că nu se mai duce la școală, nici acasă. Așa că în pauza următoare — el stă la ușă — îi spun „da". Nu vreau să-l am pe conștiință...

Intră profesorul de istorie Dăbulescu. Domnul *Măreț* nu-și merită supranumele. Cred că i-a fost dat în mod ironic. Categoria muscă, părul lung, parcă-i Rasputin — de unde conflictul ireconciliabil cu tovarășa directoare —, nasul ca al lui Nae Lăzărescu, mă mir cum de nu-i stau ochelarii pe o asemenea coamă, de și-i tot împinge spre frunte, cînd cu dreapta, cînd cu stînga, fie că trebuie, fie că nu. Dă din mîini în continuu, parcă dirijează. Cred că-i un tic... Cînd se plimbă printre bănci, folosește pentru deprinderea

lui o singură mînă, pe cealaltă ducînd-o la spate, napoleonean. Şi perorează:

— În afară de faptul că istoria e un obiect obligatoriu din programa şcolară, cunoaşterea ei este un act de cultură şi, cînd vine vorba de istoria României, reprezintă un act patriotic. Or, pe lîngă faptul că programa de învăţămînt nu acordă decît o oră pe săptămînă, şi această singură oră trebuie consacrată numai actualizării... Domnul Dăbulescu se opreşte, face ochii roată, mişcă din buze parcă s-a fript şi schimbă vorba:

— Cine nu cunoaşte trecutul nostru este un infirm... Ştiţi ce spunea Grigore Ureche: „...să nu să înece a toate ţările anii trecuţi şi să nu să ştie ce s-au lucrat, să să asamene fiarălor şi dobitoacelor cele mute şi fără minte".

În clasă e rumoare, băieţii se acuză reciproc că nu ştiu istorie, iar domnul Dăbulescu îşi continuă pledoaria:

— Iar valoarea educativă a cunoaşterii istoriei cronicarul o afirmă răspicat: „am lăsat izvod pre urmă şi bune şi rele, să rămîie feciorilor şi nepoţilor, să le fie de învăţătură, despre cele rele să să ferească şi să să socotească, iară de pre cele bune să urmeze şi să să îndirepteze". Ne mai citează din Cicero, Goethe, Schiller, Hegel, din Miron Costin, din Bălcescu. Am reţinut, că mi-a plăcut mult, spusa lui Kogălniceanu: „După priveliştile lumii, după minunile naturii, nimic nu este mai interesant, mai măreţ (la acest cuvînt, clasa izbucneşte în rîsete prelungite), mai vrednic de luare aminte decît Istoria"... Nu ştiu ce i-a fulgerat prin minte *Măreţului*, că parcă nu-i convine ceva şi se schimbă la faţă... Apoi îşi revine şi ne spune că şi secretarul nostru general a arătat rolul istoriei în educarea tinerei generaţii în spiritul... Nu are citate, dar le va aduce data viitoare... Ca să iasă din încurcătură, ne spune nişte glume, cam slăbuţe. Că Vlad Ţepeş a fost născut în tren de o mătuşă de-a lui; că unii elevi sînt atît de dezinteresaţi de „obiect", încît n-au ştiut să răspundă nici la întrebări de felul: Unde a avut loc bătălia de la Rovine? În ce an a izbucnit revoluţia de la 1848? Cît a durat războiul de o sută de ani? Cineva cică ar fi spus că epoca de aur, la noi, urmează după epoca de bronz, iar altcineva a afirmat, *mot-à-mot*, că „cel mai lung secol a fost secolul luminilor"...

După-amiază, merg la domnul Marinescu pentru consultaţie. La orice cuvînt, la orice propoziţie îmi spune po-

veşti din antichitate, cunosc toate amănuntele în legătură cu războaiele lui Cezar, cu discursurile lui Catilina şi Cicero. Asta îmi place cel mai mult : Cato cel Bătrîn, supranumit Censorul, amintindu-şi cît a suferit Roma de pe urma războaielor cu Cartagina pe vremea lui Hanibal, se alarmase văzînd cum Cartagina se reface, înfloreşte şi devine iarăşi o primejdie pentru romani. De aceea, după ce bătrînul Censor s-a întors din Africa, în orice discurs al său, indiferent de subiect, introducea încheierea : *Ceterum censeo Carthaginem esse delendam!* (Dealtminteri socot că trebuie distrusă Cartagina!). Aşa a rămas vorba *Delenda Carthago*, semnificînd o obsesie... Abia acum îmi dau seama de ce uneori profesorul meu de română, domnul Telu, murmură ca pentru sine : *Carthago delenda...*

Acasă, pun la punct comentariul unei poezii, cu care voi participa la concursul „poemul comentat", organizat de revista *Astra* din Braşov. Apoi, apăs pe butoane. George Bush a fost ales preşedinte al Americii. Să fie într-un ceas bun! Cică de la 1 ianuarie intră în pîine. „Al nostru" pluteşte pe aburii lălăielii orientale, de parcă s-ar fi născut Mesia. Osana! Osana! slavă! slavă! sfînt eşti! sfînt! Asta înseamnă că noi ne pregătim să întîmpinăm actul istoric de la 1 Decembrie... Din păcate, a murit Vlad Georgescu, un istoric strălucit şi un mare patriot. Adio, domnule Georgescu!... Ecouri cu ocazia împlinirii unui an de la marea demonstraţie anticomunistă şi anticeauşistă de la Braşov. Exact acum un an muncitorii de la „Steagul Roşu" au ieşit în stradă. Pe bulevard, li s-au alăturat alţi cetăţeni, au strigat „Jos dictatorul şi ticăloşii", au cîntat „Deşteaptă-te, române", au cerut „mîncare", au pătruns în sediul comitetului orăşenesc de partid, au aruncat pe geamuri scaune, telefoane, dosare, tablouri, — le-au dat foc... Poliţia a intervenit după trei ore. „Păi ne credeau, pe semne, proşti / Să-şi joace hopa-tropa..." ; „Cînd foamea ne va răscula, / Hristoşi să fiţi, nu veţi scăpa / Nici în mormînt!" ; „Deşteaptă-te, române, din somnul cel de moarte, / În care te-adîncirăă barbarii de tirani!"... Au urmat arestări, deportări, detenţii, dispariţii. Tot pe atunci aveau loc alegeri, cu o „victorie zdrobitoare" a tovarăşilor, deşi peste 25 la sută din populaţie refuzase să voteze. Poeţii cîntau de se prăbuşeau microfoanele şi se zvîrcolea sărmana hîrtie ca-n ceasul morţii, în satele maramureşene oamenii spărgeau maga-

zinele goale, alungau milițienii și propagandiștii... „Ajută, doamne, țara-i în răscoală" !

Acum, după un an, nimic nu s-a schimbat. Și totuși... Mari agitații în Lituania ; avioane militare sovietice îi bombardează, din greșeală, pe tovarășii în Afganistan ; îndoieli cu privire la „perestroika", totuși Rusia și-a schimbat direcția vizibil *(The Observer)* ; invazia maghiarilor în magazinele din Viena ; la Zürich și München, manifestații împotriva vieții noastre minunate ; ziariștilor străini li se interzice să vină în țara noastră, pentru a nu orbi la vederea epocii-lumină ; românii fug din țară, din raiul acesta nemaivăzut ; Letonia e nemulțumită de amendamentele din constituția sovietică, privitoare la secesiune... De toate, pentru toți : *Copiii din Arbat*, de Anatoli Ribakov, la emisiunea „Cartea pe unde" ; Sergiu Celibidache, la Moscova ; împlinirea unui sfert de veac de la asasinarea lui John Kennedy ; a murit Christina Onassis și i-a lăsat fetiței sale, Atena, două miliarde de dolari, două mașini personale, un iaht, șapte case în șapte orașe, pline cu jucării...

•

Doamne, parcă s-a întors mașina lumii !... Prea mare frig pentru un început de decembrie ! A înghețat apa în calorifere. La școală, circulă zvonul că vom încheia trimestrul înainte de termen... Profesorii se năpustesc asupra noastră, parcă sînt niște mașinării infernale, dezlănțuite, iar noi păpuși mecanice, stenografi automați. *Pascalopol* ține să ne atragă atenția, cu o ușoară notă glumeață :

— Ce sînt eu : dictator ? Și voi, copiști ? Literatura nu se învață tocind comentarii. Lectura înainte de toate ! Și să fiți în stare să luați interpretarea pe cont propriu. Așa cum procedează, de exemplu, colega voastră Mușat Thalia... (Aoleu, ce jenă mi-e, mai ales că băieții șuguiesc pe tema că eu reprezint o excepție care nu anulează regula...)

În tot cazul, profesorii își închipuie că se află la campionatul mondial de atletism : curse cu obstacole, sprinturi, lupta cu secundele, sărituri derutante, în înălțime, în adîncime. Le merge gura ca o morișcă, ne bombardează cu tot felul de probleme (bașca lozincile), umplu tablele cu scheme, cu formule, se căznesc să le politizeze, să le facă legături, obligatorii, cu realitatea concretă... Minune, chiar și la matematică, și la fizică, de unde, cum întorci coperta,

îți surîde inteligent Cel Mai... Unii colegi i-au făcut coarne, mustăți și cioc. Urechile n-a mai fost nevoie să i le lungească... Pentru că pe manuale nu se disting prea bine blacheurile de pe cravată, năzdrăvanii l-au înconjurat cu desene personale repezentînd blazonul Cîrmaciului Cîrpaci... Buligă și cu *Scorpena* vin să ne controleze manualele chiar la acest capitol, pentru că au aflat ei de profanare. Se înverzesc, dacă ar avea pistoale, le-ar pune în funcțiune!

— Nerușinare! Măgărie! Nesimțiților, nu vă dați seama ce faceți! Asta e batjocură, e crimă! Auziți, má, cri-mă! Păi, măi băiete, pușcăria te mănîncă și pe tine și pe tat-tu! Pe toată familia! Poplează Adrian, Iurea Trică, Petru Dan, Gavrea Laurențiu, Baiaș Remus, Voinea Sorin, poftiți cu noi la sediu!... Marș, am spus!

Băieții protestează, dar nu se înțelege ce argumente invocă, pînă cînd Remus, cu vocea lui de stentor, încearcă să limpezească lucrurile:

— Tovărășe secretar, nu noi am făcut chestiile astea...

— Dar cine, bă, tata, bunica din cer? Spune, mă, nenorocitule!

— Așa am primit manualele de la generația anterioară.

Politrucii rămîn blocați. La asta nu se așteptau.

— Cum... cum?... O, bebelușilor, nu mă-toarceți voi pe mine ca la Ploiești. Descopăr eu și cîte măsele aveți în gură. Șirloc Holm e un ageamiu pe lîngă mine... la poftiți, tovărășeilor, la cabinet să dați cîte o micuță declarație.

Cei numiți se duc. Știm că nu se va întîmpla nimic rău. Buligă și *Scorpena* își fac damblaua. Cine vrea să devină public acest nevinovat sacrilegiu? Dar noi am piedut ora de engleză. *Lady* e deprimată. Pleacă lăcrimînd. Mă duc cu Ana și, pe culoar, în drum spre cancelarie, o consolăm cu vorbe mîngîioase. *I'm sorry! Be happy!*

A murit domnul Grigoriu!... Prieten bun cu tata, deși între ei e o distanță de peste douăzeci de ani. *Padre* suferă un șoc. Plînge în hohote, la fel ca în primăvară, cînd a murit domnul Gică Gheorghiu de la Recea. Dacă mama n-ar fi la sfînta datorie, l-ar aduce repede la realitate. Pe jumătate, îl liniștesc eu. Calliope e la întîlnire, Mely e la serviciu...

Tata se duce la domnul Ciucă, să meargă împreună la priveghi...

Sărmanul domnu' Grigoriu! Îl cunosc de cînd eram mică. Ne aducea bomboane, dropsuri. Mai tîrziu, a început să ne ofere cîte o cărțulie foarte frumoasă, ieftină ca braga, cu dedicații lungi, poetice, scrise într-o grafie impecabilă... Din povestea vieții sale — o aventură nemaipomenită — reținîn cîteva episoade, cum le-am auzit printre picături și cum le-am putut eu înțelege. Abia cu timpul am început să pricep cîte ceva...

Domnul Grigoriu, în ultima vreme, arăta ca un bătrînel mic, slab, să tot fi avut vreo 45 de kilograme. Dar ce păr înalt, ca un panaș, coliliu! Ce ochi vioi, scînteietori! Numai cînd „întrecea măsura" i se încețoșau, căpătau o culoare cenușiu-apoasă. Să tot fi avut acum vreo 63 de ani. Spunea, făcînd o demonstrație însuflețită, doctă, că va trăi 77 de ani. Și aducea argumente antropologice, cabalistice, teozofice, magice (*mageia*, spunea dînsul), vorbea de Mandala, de misterele universitare, pronunța o mulțime de termeni nemaiauziți, indieni mai cu seamă. Îl adora pe Mircea Eliade, pe care l-a cunoscut personal. De altfel, făcea referiri la personaje ilustre cu o familiaritate respectuoasă, ca și cum s-ar fi întîlnit și ar fi conversat cu toți. Povestea ore în șir. Auzeam, în trecere, nume ca Jaspers, Jung, Spengler, Kirkegaard, Keyserling, Bergson, Dilthey, Simmel, Berdiaev, Unamuno, Papini, Lucian Blaga, Nichifor Crainic, Nae Ionescu, Vasile Băncilă, Paul Sterian, Emil Cioran, Mircea Vulcănescu și încă alții pe care nu-i mai țin minte. Eu nu cunosc nimic despre mulți dintre aceștia. Și nu înțeleg de ce-i evoca așa de patetic. Tata spunea că vrea să-l convertească la o „nouă religie", la o ideologie mai umană, în care să-și facă loc fideismul, spiritualismul, ezoterismul... „Eu, replica tata, rămîn ce-am fost: un cartezian, un raționalist". În gîndul meu: „Un marxist". Cam bănuiesc eu unde bătea domnul Grigoriu, că am început să aud cîte ceva despre Grice Parain, Jacques Maritain... Acasă, tata e, totuși, mai altfel decît la școală. Ne mai scapă cîte ceva filosofie în sensul normal al cuvîntului. Nu mai mult decît astă-vară mi-a ținut adevărate prelegeri despre stoici, fenomenologie, Husserl, Heidegger. Așa mai vii de-acasă, nu ce ne spune el la școală...

Dar fenomenalul domnu' Grigoriu a murit! El care era sigur, sută-n sută, că va trăi 77 de ani. Îi spunea lui „ceva" cifra 7 și încă repetată. O înmulțea cu 3 și rezulta 21, ziua lui de naștere și onomastică, în luna mai care are 3 litere

și e luna a 5-a a anului, căreia dacă îi scazi 2 rămîne 3, iar dacă-i adaugi 1, rezultă 6 care este 2 de 3... Și, cu toate acestea, de două ori a încercat să se sinucidă, o dată să se înece în baie, altă dată și-a tăiat venele de la mînă cu lama. Doamne, ce om ciudat! Și ce optimism, un fel de frenezie tinerească. „Generația frenetică, i s-a spus generației mele, eram patetici și neguroși, abisali și tragici, enigmatici și vitali. Instictul, sentimentul, misterul, metafizica! Așa-i tinere Oscar Wilde!" Așa îi spunea dînsul lui tata, nu-mi dau seama din ce motiv. Se prețuiau mult, măcar că erau pe poziții diferite. Poate că tocmai acest contrast să-i fi apropiat pe cei doi „filosofi". Oricum, aveau cîteva puncte comune: pasiunea pentru literatură și filosofia mare, iubirea de Bachus, capacitatea de a se asculta unul pe altul, de a se prețui reciproc... Domnul Grigoriu a făcut Litere și Filosofie. Pe la sfîrșitul războiului era profesor chiar la liceul unde învăț eu acum, pînă l-au „lucălțat" — și dus a fost. Șaisprezece ani de pușcărie a făcut! A venit îmbătrînit, scofîlcit, numai pielea și osul... A fost schimbat de la un loc de muncă la altul, slujbaș pe la I.L.F., I.C.R.A.L., I.G.O., I.P.T., A.C.C., I.R.A., U.M.C., B.A.P.S. Ieșise de curînd la pensie, ultima stație fiind uzina „Neptun", unde era curier. Nu mai putea să mai reziste. Îl plăteau de formă, cu o sumă care nu-i ajungea nici pentru țigări. Fuma cîte trei pachete pe zi, „Mărășești", pînă au dispărut, trecînd apoi la „Bucegi". Tușea de te apuca mila și groaza. Organele au stat tot timpul cu ochii pe el, l-au avertizat să nu facă un pas greșit, că se întoarce imediat de unde a venit. Să nu crîcnească în front, că s-a zis cu el! De două ori pe lună trebuia să meargă *acolo*, să semneze condica și să dea o mică declarație. S-ar fi lămurit ei că inamicul nu mai prezenta nici un pericol public. Era ca eroul celebru al lui Papini. Dușmanul de clasă nu avea decît un singur amic o singură legătură: tata. Domnul Grigoiu a recunoscut de vreo cîteva ori că primejdia planează numai asupra lui, a profesorului Mușat, care se întîlnește și ghiorțăie cu un individ compromis politic. Același lucru i-au spus lui tata toți factorii de conducere, *secu*, de la biroul comitetului orășenesc de partid, B.O.B.-ul pe școală... L-au pus pe frigăruie. Domnul Grigoriu a refuzat să se mai întîlnească și să mai converseze cu tata. O adevărată dramă a sciziunii. Impulsul atavic de autoapărare n-a mai funcționat. Mușatinul l-a implorat pe bătrînul filosof-curier-portar-paznic să

revină la vechile habitudini. S-a întors, iar tata a intrat adînc în sfera de interes a băieților cu ochi albaștri.

Și, iată, acum, domnul Grigoriu s-a dus în lumea celor drepți. Dacă ar fi să fac unele speculații cu cifre fatidice, aș observa că omul împlinise 63 de ani (3 de 21 ori, care 21 e format din 3 de 7). Azi e 7 decembrie, luna fiind a 12-a din an, 12 fiind un număr format din 4 de 3... Adio, domnule Grigoriu!

•

Merg cu Alin la filmul „Privește înapoi cu mînie". Un fel de cinematecă organizată de către directorul cinematografului din C., domnul Stoian. Inimos om! Și cumsecade. E prieten cu tata, care mai face cîte o prezentare de film, și ne oferă două locuri „de onoare". Lumea bună a orașului, cu abonamente. Sînt mîndră de atenția ce mi-o acordă domnul Stoian. Alin e și el impresionat și mă tratează cu un surplus de respect...

N-am să fac aici cronica filmului. Voi spune numai că e după o piesă a lui John Osborne, în regia lui Tony Richardson, cu Richard Burton și Claire Bloom. O imagine cenușie a unui orășel de provincie. Revolta unui tînăr împotriva monotoniei exasperente. Tînărul idealist, hipersensibil, se torturează pe el și pe ceilalți...

Alin vrea să mergem acasă la *Don Pedro*, să ne distrăm. Rezist tentației, nu vreau să-i supăr pe „babaci", deși nici nu suport supușenia. Mie îmi dictează conștiința că e bine să merg acasă. Un act de voință, de încăpățînare sau de egoism?

Citesc din cartea *Eseu despre lumea lui Caragiale*. Da, marea trăncăneală!

Notez aici un „panoramic" mai mult politic. Moldovenii de peste Prut își cer dreptul la folosirea limbii lor și a alfabetului latin. Yaser Arafat poftește să cuvînteze în fața sesiunii O.N.U. Americanii nu vor să-l vadă la ei și cer să se mute această sesiune la Geneva. Silviu Brucan vorbește despre necesitatea pluralismului, cum a fost el prin America, prin Anglia, prin Uniunea Sovietică și cum se va întoarce în țară. La Roma, demonstrații împotriva regimului totalitar al „celei mai odioase dictaturi". Vai ce urît îi spun epocii de aur! Valery Giscard d'Estaigne, fostul președinte al Franței, cere guvernului francez să intervină pentru apărarea poporului român. Pacepa acordă un interviu într-un jurnal

american, cu leit-motivul agravării situației în România, unde s-a instalat o teroare nemaivăzută. Bernard Shaw credea că sînt trei popoare sortite tragediei : Israelul, Polonia și n-am mai înțeles care. Ar fi adăugat, acum, și România. Se spune că ar fi pe meleagurile noastre trei milioane de informatori. Au, chiar așa de mulți ?! Tot aici, pe-un picior de plai, pe-o gură de rai, satisticile înregistrează cel mai mare număr de sinucideri din lume. Auzeam cîndva că Ungaria ar fi campioană la acest capitol. I-am luat-o înainte ? Despre cultură — să nu mai vorbim... Rușii au încetat bruierea posturilor de radio străine. Numai Bulgaria și Cehoslovacia se mai ocupă cu treaba asta caraghioasă. Țările Baltice sînt în tot mai mare agitație naționalistă. La Erevan și Baku, conflicte și mai acute. Forțele de opoziție din Afganistan cer retragerea imediată a tovarășilor. Naveta americană „Atlantis" a fost lansată cu cinci oameni la bord, să vadă, de sus cum mai e cu mîlităria pe Planeta albastră. Lech Walesa discută, fără cenzură, la televiziunea poloneză, cu șeful sindicatului oficial. În Pakistan a fost aleasă în funcția de prim ministru o femeie : Benazir Bhutto, care anunță un program democratic. Sexul slab la putere ! Ana Blandiana a noastră, în schimb, e trecută pe linia moartă. De unde se vede că într-un popor vegetal carnivorii fac ravagii... Gorbaciov, la tribuna O.N.U. produce senzație. Propune limitarea armamentului strategic, se angajează să înceapă dumnealui, cu reducere de soldați și tancuri, cu destindere, cu reforme, cu pacificarea lumii postbelice. Dar un cutremur face prăpăd în Transcaucazia. Se declară doliu național. Glasul victimelor de sub moloz, ca la noi în '77, deși intensitatea seismului a fost, aici, la Erevan, mai mică (6,9 pe scara Richter). Premierul Râșkov, la fața locului. Vine și Gorbaciov, amînînd vizitele în Anglia și Cuba... Saharov și Walesa, la Paris. „Simt respirația grea a lui Stalin", suspină polonezul. Delegatul olandez la conferința post-Helsinki condamnă „dezastrul roșu" din zona nord-danubiană. La televiziunea belgiană, se spune, au apărut imagini cutremurătoare ale epocii de aur...

Antologia nerușinării : „Poporul simplu numele-i rostește / Din mari orașe-n cel mai mic cătun / Azi, Ceaușescu, spus pe românește / Înseamnă Cel Viteaz, Cel Drept, Cel Bun" (N. D). ; „Ești lumina noastră cea de totdeauna / A acestui pașnic și cinstit popor / Visul ce de veacuri l-au visat străbunii / Patriei române drept conducător" (V. C.) ;

„Nimic nu m-a impresionat / dintre toate momentele politice / ale ultimei perioade / așa de mult ca momentul în care / la tribuna Parlamentului român, / președintele Nicolae Ceaușescu / a ridicat ochii de pe hîrtiile (...) și ca un erou din antichitate, / ca un înțelept cărula spiritul / divin al poporului său / și bunul simț universal îi dictau să spună, / s-a adresat, / cutremurat și cutremurător, / țărilor lumii..." (A. P.); „Iar numele Său — cu mîndrie — / alături de Ctitorul drag, / Azi — cupa-nchinăm, — să ne fie — / Lumină în viață — și-n prag!" (I. P.); „Poporul care naște-o astfel de FEMEIE, / Poporul care naște un astfel de BĂRBAT / Este menit să aibă un viitor de aur / Coloana infinită să urce ne-ncetat" (I. V-P); „Femeile-ntre femei cea mai de seamă / E pentru țara-ntreagă ca o mamă / Sub pașii ei înmugurește țara / Și floarea împodobește primăvara (M. B.); „Figura-i luminată de ochi ce văd departe, / un dar frumos al harnicei naturi, / și blînda energie ivită-n trăsături. / E un model perpetuu pentru arte, // Iar forța ce emană din nobila-i ființă / și concentrarea care se așterne în priviri, / materiei să-i afle secrete pîlpîiri, / rămîne un model pentru știință" (V. T.); „Hop așa și tot așa, / Dă-i cu trăncăneala ta, / Să se-ntindă ca pelteaua, / Să prospere muhaiaua!" (Folclor); „Țucu-ți bade ochiul drept / Și insigna de pe piept" (Folclor); „Și-ai o dambla la viața ta / Să iubești pe cine-ai vrea / Și-ai o dambla la viața ta / Să iubești toată lumea" (Folclor).

•

Azi ninge abundent. Parcă nici nu mai e așa frig în clasă, deși temperatura e aproximativ minus 17 grade. Caloriferele sînt numai de formă. Da, trimestrul I se încheie cu zece zile mai devreme. Predare în galop, verificări orale, extemporale, teze... Adevărată tornadă.

Situația cea mai ingrată mi se pare că o are domnul profesor Mușat, *Mușatinul*, Mușețel cum îl dezmiardă elevii. La ora lui de „filosofie" colegii mei se arată total indiferenți. Și i-am spus de-atîtea ori să mai lase „programa", pe care o invocă mereu, dar dumnealui se teme de inspecții, de pîricioși... Cum s-a întîmplat cu domnul Dăbulescu. Nu știm cine a „răsuflat" și *Mărețu* a fost chemat la interogatoriu. Știe toată școala. Cred că și prin tîrg s-a răspîndit zvonul. Cum să nu, că e mic și se află totul cu iuțeala fulgerului! Locotenentul care se ocupă cu școlile se aude

că l-a stors ca pe o lămîie pe simpaticul istoric. A luat declarații de la conducerea școlii, de la colegi, de la elevi, nu știm cine. Aceștia, cică, au fost determinați, cu mijloace nu tocmai ortodoxe, să scrie negru pe alb că la orele de istorie, orice se face, numai istorie adevărată nu. Că profesorul recurge la aluzii tendențioase, că ocolește istoria prezentă, iar cînd se referă la cea îndepărtată, o discreditează, face bancuri proaste și altele și altele...

Tata se știe cu musca pe căciulă, ca urmare a prieteniei sale cu răposatul domn Grigoriu. Nu vrea să mai greșească și la catedră. Unde mai pui că obiectul său poate fi atît de lesne interpretat... De aceea tata manifestă o prudență inhibantă și, în ultimă instanță, caraghioasă. Colegii n-au milă, nici eu nu vreau să-i găsesc circumstanțe atenuante! Și el e nefericit. Își dă seama că nu procedează cum trebuie... Auzi, dumneata, programă de filozofie: „Lupta dintre materialism și idealism"; „Materialismul dialectic și istoric — concepția despre lume a clasei muncitoare"; „Materialismul dialectic și istoric în confruntare cu principalele curente din filosofia burgheză, contemporană"; „Materialitatea lumii"; „Principalele categorii ale dialecticii marxiste"; „Concepția materialistă asupra istoriei"; „Masele populare și personalitatea în istorie"; „Clasele și lupta de clasă"; „Statul socialist"; „Conștiința socială"; „Conștiința socialistă". Punct și de la capăt. „Tot pe loc, pe loc, pe loc, / Să răsară un diplodoc!"

Rareori mai scapă tata cîte ceva despre filosofie în sensul propriu al cuvîntului și atunci numaidecît o întoarce, „actualizează". Cade ca nuca-n perete, nimerește cu oișteа-n gard. Dacă vrea să definească filosofia, imediat ajunge la formula obsedantă: „după cum arată..." Auziți ce tîmpenie: „În raportul la cel de-al XII-lea Congres, secretarul general al partidului spunea: «Însușiți-vă, dragi tineri, cele mai înalte cuceriri ale științei din toate domeniile de activitate, așezați la baza cunoașterii concepția revoluționară despre lume — materialismul dialectic și istoric». Materialismul dialectic și istoric constituie baza teoretică a activității politice și ideologice a P.C.R., exprimată în mod strălucit în Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în celelalte documente ale partidului nostru, în operele secretarului general [...], a căror cunoaștere și însușire temeinică constituie un obiectiv principal al studierii filosofiei marxiste, al în-

tregului proces de instruire și educare comunistă a tinerei generații". Mi-am pierdut sufletul. Ce hal de frază! Un car de lemne! Un vagon!... Unul strănută, altul tușește, majoritatea tace milc, unii scriu la diverse obiecte, alții bîzîie discret. Curat instruire și educare comunistă! Înțeleg, asta e programa, dar ce fel de profesor e acela care nu-și asumă un dram de libertate? Nu e tata omul riscului prea mare. Lașitate, oportunism? Mai curînd, o frică boluăvicioasă. Dar fricoșii sînt și oportuniști. Numai interesul poartă fesul. Îi este frică mai cu seamă pentru noi, dar cred că se gîndește și la sine, că l-am auzit o dată că el nu suportă interogatoriile, cu atît mai puțin bruscările. Are, vorba unui cronicar, blană de iepure la spate...

Dar ce vorbesc eu de bietul *padre*, cu firea lui fragilă... Mai bine să-i vedem și pe ceilalți care ori sînt absentiști, ori colaboratori de nădejde. Unii merg după principiul „capul plecat sabia nu-l taie", alții adoptă deviza „fă-te frate cu dracul pînă treci puntea". Pițu e cel mai înverșunat cu puntea asta. A devenit foarte activ, ca să pună mînă pe un os mai acătării și fundul pe un scaun mai moale. I s-a năzărit sau o clocește demult să ajungă prima dată îndrumător *utece* și, apoi, din ce în ce mai sus. Unii, de pildă *Hipopotamul* și *Scorpena*, se află, cum se spune, în elementul lor ca broasca în apă și tot precum acest batracian e plin de păr, și ei sînt plini de înțelepciune și de noblețe sufletească... Dar există și oameni serioși care parcă au dat în mintea copiilor. Nu spun de diriginți care totdeauna pornesc, nu se discută, cu o informare politică, pentru a ajunge la mustruluială. Nu spun de învățămîntul politic utece. Dar cine îi obligă, ori îi controlează pe profesori, de „științe exacte" să vină cu probleme care conțin astfel de exprimări: „La un G.A.C., în sectorul zootehnic, lucrătorii au...", „Într-o uzină, la prelucrarea pieselor prin așchiere...", „Pe un șantier au fost repartizate...", „Patru echipe de muncitori au obligația să execute...", „... au depășit planul cu..." Așa că sărmanul Mușatin... Cine l-a pus să facă facultatea de filosofie? Ironia soartei! Unii, puțini, recurg la o rezistență tacită, îi vezi cum se zbuciumă, sărăcuții de ei, și de noi... *Pascalopol* are ceva mai mult curaj. Cam imprudent uneori. Nu se sfiește să ocolească „teme" ca *Partidului* de N. Labiș, *Șoseaua Nordului*, *Ștafeta nevăzută*, *Pămînt însorit*, *Publicații conduse de P. C. R. în perioada dintre cele două războaie mondiale* etc... În rest, toți se tem

de „colimator", bineînțeles în afară de lucrătorii „I.P.T.-ului" (Întreprinderea de Piese Turnate). Se băsmuiește că ar fi unul la cinci persoane. Așa o fi sau e numai o sperietură? Te văd, te-aud, te laud și te cînt... Dascălii noștri sînt așa de timorați sau așa de prinși în joc, încît nu ne permit să le spunem „domnule profesor", „doamnă profesoară". Liță Brezoi mereu ne corectează: „Tovarășe profesor, nu domnule! Domnii sînt demult la pușcărie!" Cel puțin comenduirea face crize la auzul cuvîntului „domn" care vine de la a domina. Mihalache Buligă a spus că ne bagă pe gît decretul prezidențial în care se arată clar că nu mai este voie să se folosească acest termen. Domnul Telu-*Pascalopol* ne-a lămurit că o asemenea interdicție reprezintă o aberație, fiindcă într-o limbă nimeni nu are dreptul și puterea să introducă sau să scoată cuvinte prin decrete. Eu, în jurnalul meu, îmi îngădui să folosesc oropsita vocabulă, cînd vreau și cînd se cuvine.

Brrr!... A încetat să ningă și cade un fel de măzăriche, pe care o spulberă un vînt rece. În clasă, ne băgăm gîtul între umeri, ridicăm gulerele și ne suflăm în mîini...

•

Aflu cu nespusă încîntare, de la tata, firește, că, în astă seară, vine la cenaclu nostru, ca invitat, scriitorul meu preferat, Ștefan Guneș. Îmi place pînă și numele său, străjuit de cele două consoane șuierătoare... E un mare prozator, și la propriu și la figurat. Pentru proporțiile sale, finețea gesturilor apare ca un paradox. Poate că nasul face oarecare notă discordantă în acest ansamblu armonios. E puțintel cam borcănat. Mă impresionează, cu deosebire, ținuta lui de o eleganță firească și vocea de o perfectă limpezime. În ansamblu, o apolinică distribuire a liniilor, o figură clasică, precum se spune. B. B. deschide întrunirea cu tradiționalele cuvinte: „Ne simțim cu deosebire onorați, în această seară, să avem în mijlocul nostru pe ilustrul scriitor..." O. Nilă (care a depus eforturi speciale pentru a-l aduce pe mult prețuitul scriitor) face o scurtă introducere, povestind despre dificultățile pe care le-am traversat, despre imensa generozitate a maestrului. Domnul Constantin Telu-*Pascalopol* trece în revistă opera invitatului nostru, apreciindu-i valoarea excepțională în contextul literaturii române actuale. Îi vine rîndul maestrului. O, ce glas dumnezeiesc! Și cîntec istovește. Este extaziat de cenaclul nostru și onorat de a fi fost

invitat... Lectură scurtă, două tablete amuzante. Mătăsoase, ar spune domnia sa... Ne explică, apoi, într-un dialog liber, viu, geneza unor opere ale sale. O. Nilă i-a făcut portretul, vrea să citească un fragment din cartea lui, în manuscris, despre Hașdeu și familia sa, dar e refuzat cu delicatețe de către toată asistența. Monografistul nu se supără, promite că va citi în ședința viitoare a cenaclului două capitole, ar fi dorit acum să asculte și maestrul, care spune că nu se pricepe la monografii... Domnul Zubașcu recită cinci poezii despre cai, fiind dînsul din aceeași zonă campestră cu reputatul nostru oaspete. Epigramiștii îl asaltează cu catrene. Reținînd numai unul: „Întîlnirea minunantă / Echitabil s-a soldat: / Ne-a dat proză concentrată, / Îi dăm vinul diluat!" Maestru se distrează și le-o întoarce cu două versuri populare:

Pregătiți-vă cu vinul,
C-astă seară facem plinul!

Rîsete în paradis... Cine a spus oare că ochii sînt oglinda sufletului? N-a greșit nici o iotă. Citești în privirea maestrului seninătate, blîndețe, inspirație. Poartă, ca poeții, pirte distribuite în șuvițe șerpiforme... Pentru că îl văd pentru prima dată de aproape, îl studiez ca pe o ființă de pe altă planetă. Mă aflu chiar în fața lui și îl cercetez insistent. Marele prozator mă observă și-mi surîde catifelat, cu o melancolie nepămînteană. Îmi caligrafiază autografe lungi pe toate cele cinci cărți ale sale pe care le am eu și le-am adus cu mine. Celorlalți le scrie rapid cîteva cuvinte și semnează.

Într-adevăr, o seară de neuitat...

Eu vin cu Nadia acasă, ea nu se teme să meargă prin orașul dormitînd în beznă. Pe strada principală, cîțiva ochi palizi ai ferestrelor. Pe străzile lăturalnice, pregeneză: „Căci era un întuneric ca o mare fără-o rază"; „Că-ndărătu-i și nainte-i întuneric se arată". Maestru Ștefan Guneș, idolul meu, s-a dus acasă la domnul Zubașcu, poetul octogenar. Aici își va face „plinul" și se va odihni în noaptea asta. Îi însoțesc domnul Balea, zis *Corbul*, B. B. Deleanu, O. Nilă, *Pascalopol*, Lae Gogu și tătîne-meu, Tache Mușat...

Pater vine după miezul nopții. Se pare că-i cam chitrofonisit. O aud pe mama ținîndu-i un discurs împotriva metodei.

În școală au avut loc mari mutații. Ne-am deplasat toți, grămadă, în partea dinspre calorifere, de la care nu vine nici un strop de căldură, dar ni se creează senzația că e, că, adică, de aici trebuie să vină căldura, ca lumina de la Răsărit. Dacă pui mîna pe „elementi", constați că intenția există. Lipsește numai efectul... Așa e peste tot. Tanti Cecelia, soția domnului Lae Gogu, ne spunea că la ei la „Forestier" atmosfera nu-i nici „călcîie". „Și la noi e domoală, precizează domnul director Goga, ardeleanul. În vremea din urmă, nici nu s-a mai încropit. O să țipăm copchii acasă înainte de scopot".

Ne iau scuturăturile parcă sîntem apucați de ducă-se pe pustii, însă nu ne dăm bătuți cei care încă n-am depus armele. Am rezistat eroic pînă la 10 decembrie, cînd, într-adevăr, s-a adeverit, punem capăt calvarului de la școală și ne vom mărgini numai la cel de acasă... Ne-am încotoșmănat ca la Polul Nord.

— Mihaela Cosmin și cu Popleacă au venit la școală cu sania trasă de cîini, remarcă Tiby, care niciodată n-a strălucit prin umor. Mă privește să vadă cum reacționez. Mă prefac că n-am băgat de seamă. Prin nu știu ce fel de resort, mă gîndesc la Alin Torian, la ochii lui albaștri și la mustăcioara-i demonică...

Alte mutații. Culerul a fost trecut în extrema stîngă, în locul mînerului de la ușă a rămas o gaură, geamul de la vitrina cu imagini s-a făcut țăndări. Cine l-a spart? Comandirovcă la cataramă, cum spune tovarășul Teodor Victorian, profesor de rusă, responsabil cu sindicatul pe școală, om cumsecade, tatăl lui Alin. Am aflat că soția îl oprimă, din motive de gelozie. Nu-i dă voie să vină decît la școală, unde îl supraveghează personal sau prin Alin care nu vede, nu aude, absolut nimic rău, doar că taică-su stă numai în școală în poziție de drepți. Nici nu-și poate îndeplini atribuțiile de responsabil sindical, adică să-și mai însoțească prietenii și colegii la un spriț, ori să lupte pentru interesele lor socio-economice. Se limitează la rolul de curea de transmisie, întocmind consțiincios informări politico-ideologice. Acasă se ocupă numai cu *Pravda* și cu cele șapte găini și un cocoș. Numai cînd merge la banchetele elevilor, la sfîrșit de an, în altă localitate, o evită pe madam Victorian și el, ca un evadat, își potolește enorma sete de libertate... Comandirovcă.

Adică anchetă aspră. Toată noua nomenclatură sare pe noi : directoarea Marilena i erdea (*Balerina* îi zic băieții, pe motiv că are picioarele subțiri), directorul adjunct Mihalache Buligă, secretara *pecere* Veronica Pleșcan — *Scorpena*, îndrumătorul *utece* Pițu Cîmpeanu. Cum se vede, rotația cadrelor s-a făcut. Adjunctul Anton Lăpuș, zis *Suru*, a rămas numai cu naveta la Breaza. Directoarea (ex) Bîrzoi a trecut la catedră, unde nu face altceva decît să ofteze din greu: „Oi, oi, oi, și șe bine merjea treaba!... Drajii mei, mai aveam numai un an pînă la pensiie... Oi, oi, oi, șe mă fac eu acum?..."

Nu mai povestesc ce tărăraie a fost cu geamul de la vitrină. Tovarășa directoare Perdea propune să se scadă cîte un punct la purtare la toată clasa. O face numai de formă, pentru că în clasă există două nepoate de-ale dînsei, trei copii de cadre didactice, patru odrasle ale notabilităților... „De unde să vă mai scădem, că un sfert din clasă au (sic) note de la 2 la 4, iar alt sfert au note de 5 și 6, din cauza absențelor de la practica agricolă. Media minimă de promovare este 6. Să vedem pe unde scoateți cămașa". Tovarășul Buligă propune să fie aduși cîinii de la miliție. Tovarășul Pițu e de părere că tovarășii de la securitate se descurcă mai bine decît potăile alea. Tovarășa secretară Pleșcan crede de cuviință că cea mai bună pedeapsă ar fi să cîntăm de o sută de ori imnul de stat și să memorizăm toată poezia marelui bard publicată în *Flacăra* pe patru pagini... Nici un fel de amenințare nu conduce la demascarea infractorilor. Nimeni nu știe nimic. Taina aceasta va rămîne veșnică...

Și totuși colegii mei, acești frumoși adolescenți, sînt puși pe șotii chiar și în asemenea împrejurări dramatice.

— O fi plesnit din cauza gerului...

— Fii solemn!

— *Don Pedro*, te-ai făcut geamgiu...

— A căzut Trică Iurea cu inteligența lui ascuțită peste geam...

— Ba l-a spart Tîrlucea cu țurțurii de la nas!

— Faceți glume proaste, conchide Dana Tănase, și uitați că instalația a plesnit, că trei colegi de-ai noștri s-au îmbolnăvit de pneumonie, iar doi au degerături de gradul doi. Credeți că dacă e așa frig în clasă, se prinde ceva de capul nostru? Și dacă acum nu prea băgăm de seamă, cu timpul nu vom suporta consecințele?

Băieții fac „hai", Dana scînceşte, Trică Brontozaurul şi Vary dolofana inscenează un dialog memorizat special pentru a înviora atmosfera:

— „Sînii tăi sînt asemeni turnurilor, corpul tău, aidoma cedrilor din Liban, pîntecul tău, aidoma unei cupe de fildeş şi în buricul tău este mierea albinelor din Carmel... Vino, iubita mea, sărută-mă cu sărutarea gurii tale!..."

— Vino, iubitul meu, inima mea te aşteaptă... Sărută-mă cu sărutarea gurii tale!..."

*

Începînd de azi, urmează o vacanţă binemeritată. Sîntem fericiţi, primul trimestru al acestui an şcolar se încheie cu succes. Şi totuşi succesul nu-i chiar atît de strălucitor. Din cauza notelor la purtare. Clasa noastră, spre deosebire de altele, mai are de suferit şi handicapul unui punct scăzut pentru geamul spart de la vitrina cu imagini din activitatea internă şi internaţională a Conducătorilor mult iubiţi. Dar fiecare clasă cu păcatele ei. A lui tata, profii construcţii, e formată în proporţie de nouăzeci la sută din fete. A tunat şi le-a adunat. De fapt, nu prea se adună la şcoală, nici pe acasă nu prea trec. Cică au locurile lor speciale pentru cazare. Tata e admonestat straşnic de către conducerea şcolii. Directoarea Perdea, *Balerina*, nu mai poate să-l rabde, ba chiar face aluzii străvezii:

— Cum e dirigintele, aşa e şi clasa. Munca educativă lasă mult de dorit. Cît stăm noi în mijlocul elevilor? Le transmitem noi din experienţa noastră? Ne ocupăm cu alte alea, cu cenacluri, cu simpozioane, iar clasele rămîn de izbelişte. E uşor să le scădem nota la purtare, mai greu e să le facem educaţia în spiritul moralei comuniste. Tovarăşul Muşat mai e şi profesor de socialism ştiinţific şi dînsul umblă cu poeziile. Au venit părinţi la mine şi s-au plîns că tovarăşul Muşat le pune întrebări elevilor despre Platon, Aristotel şi nu mai ştiu care, apoi le trînteşte cîte un patru de pomană. Ce ne facem cu principiul docimologic? Nota trebuie să fie un stimulent, nu o sperietoare. Părinţii au dreptate. Noi trebuie să ne facem un proces de conştiinţă, să mai punem mîna pe metodici, pe pedagogii... Au dreptate părinţii să ne facă de două parale...

Balerina are mistica părinţilor. Pentru un părinte, dacă mai are şi o funcţie grasă, e în stare să sacrifice trei profesori. Simte ea că mărirea-i e în taină legată de aceşti.

Cînd o auzi, are pe limbă „comitetul de părinți", „lectoratul cu părinții", „ședință cu părinții". Tata se simte un microb în acest angrenaj. Domnul *Pascalopol* spune că-i demagogie stupidă... Dar nu mă interesează pe mine mărunțișuri de astea. Eu știu că azi colegii mei se agită teribil în legătură cu Consiliul profesoral care are loc. Murim de curiozitate să știm ce-i în cancelarie...

Și vom afla amănunte de la dirigintele Viju, de la colegul nostru Palada care asistă la Consiliile de la sfîrșitul trimestrului. El și încă alți doi elevi. Așa e democratic. Deși mă gîndesc că dacă n-ar fi ei acolo, spectacolul s-ar desfășura în toată naturaleța lui. O cameră de luat vederi, neștiută, ar fi formidabilă. Eu mai am avantajul că mai pot smulge niște informații de la padre. Le coroborăm și astfel aflăm aproape tot filmul... Bătălia de la Termopile, de la Vaslui, de la Trafalgar, bătălia pentru Hernani! Niște fleacuri față de ciocnirile din Consiliul profesoral. Mărul discordiei, bineînțeles, notele la purtare. *Scorpena*, Pițu și Buligă cer scăderea notei la purtare la doi pentru toți, indiferent de cîte zile au lipsit de la practica agricolă. Cei scutiți medical nu intră în discuție.

— Ba intră, că mulți dintre cei scutiți n-au nici pe dracu, susține Liță. La sport sînt primii.

— Ce, tovarășe, te pui cu actul legal? Ce-ar spune părinții în acest caz? Nu-i cazul să intrăm în discordie cu părinții...

— Nu e just să-i băgăm pe toți în aceeași oală. Să se scadă nota în funcție de zilele absentate. Pentru o zi, un punct.

— Dar cei care au lipsit douăzeci de zile sau mai multe?

Directoarea Perdea dirijează altercațiile ca un strălucit comandant de oști. Ea susține că cel mai corect e să nu ne ridicăm părinții în cap. Are un glas ca de trîmbiță:

— Tovarăși, nu cumva vina principală o purtăm chiar noi? Ne-am gîndit, oare, cît ne revine nouă din delict?

Se congestionează și începe să rîdă în hohote. *Chimicuța* se sperie și plînge ca la mort... Combatanții aruncă în luptă ultimele forțe. Cînd, deodată, explodează bomba lansată de *Pascalopol*:

— Ce mai atîtea vorbe în vînt! Elevii noștri sînt exploatați nemilos și n-au primit nici un fel de recompensă. Muncă neplătită, ca în sclavagism. Copii-iobagi pe latifundiile opresorilor. Cer să fie sancționați acești stăpîni haini.

Niciodată să nu mai profite de elevii noștri care nu au decît o singură și sfîntă datorie: de a învăța carte!

Directoarea Perdea a încremenit ca o mumie, i-a pierit graiul, tovarășa Bărzoi bîiguie: „Oi, oi, oi, se-a ajuns școala aiasta! Și cînd te gîndești se bini era pînă mai ieri... „*Scorpena* s-a înălțat și a început să se văicărească și să urle:

— Asta-i diversiune, rebeliune. Tovarășul Telu este un dușman al poporului și va da socoteală de atitudinea lui dușmănoasă. Gata, pînă aici i-a fost, nu-i mai tolerăm nimic... În loc să se prăbușească pe scaun, se răstoarnă alături, dezvelindu-i-se formele sculptate, împachetate cu ciorapi de lînă și cu pantaloneși de molton. Pițu se chinuie să o recupereze, Buligă încearcă să o aducă pe calea adevărului:

— Tovarășa, tovarășa, stați s-o luăm metodic.

Îi ia, pînă una-alta, pulsul, îi freacă tîmplele, Pițu aleargă după oțet și după doctorița Prie. *Balerina* își recapătă flexibilitatea și se tînguie:

— Dacă ne-ar vedea părinții în ce hal ne comportăm...

... După alte trei ore de dezbateri, au aranjat treburile cum se cuvine. Toată lumea mulțumită și cu lacrimi pe ochi... Noi, elevii, intrăm într-o vacanță binemeritată. Sîntem fericiți!

7

Ce bine e în vacanță! Mai corect: ce bine ar fi în vacanță, dacă n-ar fi frig în apartamentele noastre, dacă ar exista lumină electrică, ceva apă caldă și mîncare cît să trăiască omul civilizat. Am mai spus și nu mă sfiesc să repet că eu n-am aplecare spre reflecție. Mie îmi place să observ, nu să despic firul în patru. Cîteodată, totuși, ca în clipele de față, mă apucă, vorba ceea, cîte-un gînd. Și nici nu-mi place să mă lamentez. Decît ieremiadele, prefer să scormonesc derizoriul, poate găsesc ceva mai bun în străfundurile sale. Trebuie văzute nu numai marile „teme" ale vieții, ci și acestea mai neînsemnate, mai comune, mai prozaice. Altfel spus, să accedem la subiectele grave, foarte

importante, prin via mărunțișurilor numite mîncare, frig, electricitate. A zis cineva o vorbă mare: Mîncarea unește trupul cu sufletul. Dînd importanța cuvenită celor ale trupului, implicit avem o precupare de suflet și de minte. Să nu cădem în plasa înțelepciunii celui mai mare gînditor! Acesta și propagandiștii lui ne tot vorbesc de amenințări ale unor instanțe abstracte sau *extra muros*, ca să nu mai băgăm de seamă balaurii de lîngă noi, de printre noi...

Savanta ne urăște de moarte că mîncăm. „Viermi" ne zice, „viermi nesătui". Ura ei față de „lăcomia" gîngăniilor înfometate merge pînă acolo, încît ar fi în stare să ne strivească sub talpele ei, sub șenilele tancurilor, ar da ordin să se tragă cu toată artileria în noi. O oprește, cît de cît, timpenia potrivit căreia dacă genialul Cîrmaci tot e pedepsit să conducă un popor prost, atunci să fie ceva mai numeros. Așa s-a născut celebrul decret al înmulțirii țarcului de sclavi... Și noi tot la foame ne gîndim! Nu, nu vrem să ne îmbuibăm, tot ei se ghiftuiesc, adună ca hîrciogii, trăiesc ca și în ceruri, n-au timp nici de-a muri. Noi rîvnim pîinea noastră cea de toate zilele, uleiul și zahărul de obște, cîteva ouă și nițică brînză, un salam comestibil și puțină cărniță pentru o supiță și o tocănițâ. Asta-i pohta ce pohtim! Vrabia mălai visează și calicul praznic. Nu, nu jinduim huzur, luxură. Nici măcar atîtea cîte am enumerat *Minimum minimorum!* Veți zice că nu-i acesta un „subiect" feminin, tineresc și serios? Dar te poți consacra unor idilice reprezentări sau unor meditații grave cu mațele tresăltînd? Cînd este periclitată însăși ființa noastră biologică, cum să divaghezi despre nobilitate și să crezi că foamea e o chestiune grosieră, ce ține de spiritul primar? Rudimentară o fi reveria înghițirii de dragul înghițirii, dar „unirea trupului cu sufletul" e prin excelență un act uman. După cum chiar benchetuiala carnavalescă, îmbelșugarea ospețelor gargantuelice semnifică ceva mai mult decît dorința omului de sărbătoare. Chiar acum citesc o carte a lui Bahtin despre Rabelais, și bine le mai spune rusul despre ospăț ca triumf al vieții asupra morții, despre hrană ca resort al *cuvîntului* și al *adevărului* vesel. Nici mai mult, nici mai puțin, pentru ființa umană bucatele reprezintă „delicille intimității regăsite" (Durand).

Veți spune că și frigul mă obsedează dintr-o pornire prea terestră, sau, poate, din impulsuri simboliste. Nu, încă nu am stări depresive, *spleen* de iarnă, nevroze delirante.

Nu, pentru mine frigul nu-i un motiv literar, ci o realitate tristă... Prima propoziție a maestrului Ștefan Guneș, cînd a venit la cenaclul nostru, a fost aceasta: „O, dar la dumneavoastră e mai frig decît la noi!" Și, apoi, ca pentru sine: „Ne prăpădim, domnule!" Jinduim, de cînd ne-am fost ivit pe lumea asta, calda intimitate. Bachelard a spus-o clar: „Prin căldură totul devine profund, căldura e semnul unei profunzimi, sensul unei profunzimi". Și tot francezul ne reamintește că în aprinderea focului a învățat omul să cînte. Frumos și adevărat! Ah, oul mitic al lumii, ah, focul prometeic!...

Veți spune că ideea mea fixă cu lumina mîroasc a patologic. Că străbunii n-aveau lumină electrică. Dar nici nu vroiau să vadă un film, nici n-aveau de ascultat un disc, de pregătit examene de bacalaureat și de admitere la facultate. Romanticii se mulțumeau, ba chiar adorau lumina nocturnă, vara desigur, că nu știu cum ar fi contemplat luna la temperaturi sub zero grade... Zi, limpezime, azur, rază, lumină, viziune, puritate, grandoare, strălucire, făclie, lampă... Lumina și înălțarea — mînă în mînă. E spiritul care caută sus, tot mai sus. Rectitudinea! Lumină din lumină, Dumnezeu adevărat. Ne cheamă, necontenit, către ea, sfînta pereche: cerescul și luminosul. Mă simt în pielea sacrosanctului Bernard, căutătorul Graalului luminos... Trăim în zodia tenebrelor, căreia minciuna sfidătoare îi spune epoca-lumină. Epoca întunericului, Țara Neluminării, Caverna, Grota, Mormîntul îngropaților de vii...

Sînt ahtiată după spiritualizarea prin lumină, după sublimarea prin căldură, după o cură de adevăr. Cum? Unde? E bine în vacanță. Am timp să citesc mai mult, să reflectez cît mă țin curelele fragile. Mai bine zis: să mă joc cu searbăda închipuire... Să văd unde se ascunde adevărul, de ce minciuna este impărătească. Se lăfăie minciuna în pernele de puf. Are aură existențială. „Încai țăranii zburdă pe la sate". Paradisul e o bagatelă pe lîngă minciuna aurită și strălucitoare...

Vreau o boare de adevăr. Nu-l pot întrezări decît, firav, strivit în marea de noroi a trăncănelii... Eram pe punctul de a renunța definitiv la jurnalul acesta. Să distrug și ce am scris pînă aici. Dar iarăși mă amăgesc că voi putea întrezări în stele, printre pești, Adevărul... Boala minciunii în boala „fără nume" și în *boala* ce poartă un nume dat de

marii gfînditori; „visul deaur", farsă a botezului, răsturnare carnavalescă... Ori nu e vindecare prin Cuvînt? Cuvîntul — pîrtaşul luminii; lumina — soaţa cuvîntului răzbătător durerii şi întunericului. Cine posedă literele runice posedă lumina şi puterea *Flamen — Brahman* — „formula sacră". Logosul magic supune universul. Cuvîntul care zideşte, Cuvîntul care ucide...

Ninge cu fulgi mari, apoşi. Merg la filmul „Corabia nebunilor", tot cu Alin, tot cu loc de onoare, oferit de *omul norocos*. Aşa-i spun eu în sinea mea domnului Stoian. E invadat de păr ca o pădure tropicală de liane, ca Pampasul de ierburi. Şi are ochii negri — smoală... E un film de Stanley Kramer, metaforic, fără să fie criptic. E vorba de o umanitate în derivă. Nelinişte, criză, eşec, moarte. O corabie a lui Noe inversă. Aceea mergea spre salvare, asta se îndreaptă spre primejdie, ca într-o poezie de Lermontov. Cu Vivien Leigh (de nerecunoscut), Simonne Signoret, Lee Marwin, un Werner (în rolul doctorului de pe corăbie) formidabil şi un pitic monumental...

Nu mai ninge şi ce-a nins s-a topit. Alin mai face o încercare să mă ducă la Andy Tîrlucea, de data asta, sau la Gina Pîrtoacă, mai chemăm cu telefonul şi alţi colegi care stau în apropiere. Trică şi Valy, *Don Pedro* şi Magy *Laurizzio* şi Roxy... Ce naiba, sîntem în vacanţă! M-a convins. Deşi tare mi-ar fi plăcut să fac ce vreau eu. Bunăoară, să mă plimb. Dar cum să te plimbi pe fleşcăraia asta? Încît nu pot să mai spun o dată cu genialul Moromete: Eu, domnule, toată viaţa mea am fost un om liber...

•

Ana, cea născută pentru iubire, traversează încă pustiul, neabătîndu-se de la drumul ei drept. Se confruntă acum cu spiritul mărunt, chiar primar, căci meschinăria îşi caută cuib şi pe aceste promontorii. Micile sau marile maculări pîndesc din toate ungherele. Şi, negreşit, înfestarea e mai odioasă cînd se petrece pe terenul unde trebuie să domnească sfinţenia. Oricît de mică ar fi impuritatea, ea proliferează cancerigen. Să trişezi în dragoste e monstruos. Impostura ori inconştienţa tot profanare se cheamă...

— „Nu ştiu ce mi-a venit să mă duc la discoteca asta mizerabilă. A insistat Florina, că vine Cătălin al ei cu un prieten şi vom dansa împreună. Într-adevăr, acest „prieten",

Toni, e ceea ce se numește un băiat prezentabil, mîndru de făptura lui. Mi-am dat seama numaidecît că-i un fanfaron, dar nu mi-am arătat pe față dezamăgirea, din contra m-am amuzat tot timpul de bancurile lui inepte. În sinea mea îi spuneam „timpitel". El, îmi închipui, credea lucruri și mai grave despre mine. Afișa, totuși, o condescendență de persoană superioară. După dans, m-a condus, ținîndu-mă proteguitor de după umeri. Nu-mi făcea nici o plăcere. El, nici vorbă, socotea că-mi acordă o mare favoare. Mi-a povestit tot felul de fleacuri de pe la facultatea de biologie, unde este el student în anul al doilea... La un moment dat, se oprește și, hodoronc-tronc, dă să mă sărute. Eu am întors capul, să mă feresc. „Ce-i cu tine, fetiț-o?" Nu i-am răspuns. A continuat să flecărească. După un timp, se repetă figura. Mă scoate din sărite: „Ce naiba, tu crezi că ți se cuvine totul, numaidecît? Nu ți se pare că te crezi prea grozav și că nu-ți stă bine deloc?" A rămas descumpănit. „Nu te credeam așa aprigă". A vrut să spună: primitivă, înapoiată. „Trebuie să te obișnuiești cu treburi de astea". Și-și continuă pălăvrăgeala, dar cu mai puțină spontaneitate. Cînd să ne apropiem de sfîrșitul plimbării — iar! Și mai insistent. „Nu înțelegi, domnule, că nu vreau?". S-a fîstîcit. A început să-și piardă semeția. „De ce nu vrei?" „Nu-mi place de tine, pur și simplu". S-a clătinat. Nu-și credea urechilor. Cred că l-am ambiționat. A încercat să schimbe strategia. Că n-a vrut să mă supere, că o face din sinceră simpatie. A jurat că n-a mai întîlnit o asemenea fată pe cît de frumoasă, pe atît de îndărătnică. „Multe experiențe vei fi avînd... Ești destul de tînăr. Iar eu nu-s, cum crezi, o gisculiță". N-a vrut să cedeze. „Nu mi-am dat seama că ești *altfel*". Văzîndu-mă că plec, nu putea să conceapă un asemenea afront și eșec. Tot mai spera că poate s-o dreagă: „Ana, trebuie să ne mai întîlnim, să-ți explic..." „Nu mai vreau să te mai văd niciodată", i-am aruncat eu din mers...

Eram sincer indignată... I-am povestit bunicii. Ea a rîs de mine. Mi-a spus că nu-i bine să cad pradă ușoară, dar nici să mă opun ca o catîrcă, din moment ce situația, după cîte își dă seama dumneaei, nu impunea o asemenea reacție...

Și atunci m-am hotărît să aflu dacă asta are sau nu vreo consecință asupra mea. Căci nu lucrurile importante sînt importante, ci acelea pe care le considerăm noi a fi așa, atunci cînd urmărim să aflăm ceva despre noi înșine. Îmi

propuneam deci să aflu dacă să te săruți cu un băiat are o semnificație așa de mare sau nu. Și m-am comportat incorect, adică am făcut în așa fel încît individul căruia m-am hotărît să-i răspund la sărut să fie pur și simplu un manechin, să nu mă intereseze decît pentru acest scop și apoi să scap cît mai repede de el... Totuși aceste planuri nu le făceam atît de explicit, dar cînd l-am ales, cam astea au fost criteriile plus încă unul : să-mi placă orișicît... Era un tînăr de 20 de ani, care lucra la braserie, picolo. S-a arătat foarte încîntat de mine, cu toate că n-am scos nici un cuvînt. Mi-a spus de la bun început că mă place și că o să-mi cumpere un lănțișor, cîștigă el foarte bine, are relații solide, părinții lui lucrează în cooperație. Asta, Stănel, în loc să fie mai dezghețat, că, vorba ceea, e picolaș, vede atîta lume, călca numai în străchini. E drept, și eu mă simțeam și încă mă simt vinovată, în fond tot un fel de trișoare... Stănel, nerodul, era bizar prin viteza cu care s-a îndrăgostit de mine, dacă asta se poate numi îndrăgostire... După ce-a cîntat, în italiană, m-a sărutat foarte scurt, ca și cum ar fi executat un ordin militar. I-am cerut să prelungim sărutarea. El a rămas stupefiat, eu am avut în continuare inițiativa... Nu-ți mai spun despre dezamăgire... La despărțire, m-a rugat să ne întîlnim cît mai repede, că mă caută acasă, la școală, oriunde... L-am asigurat că cel mai bine e să-l sun eu, la un telefon pe care mi l-a și dat numaidecît...

Intr-o nu de mult zi, cînd să ies pe portiță, cine crezi că mă aștepta ? Toni... Miles Gloriosus. Era spășit nevoie mare. Nu se prefăcea, cred eu. N-avea nici un rost să afișeze evlavie de vulpe. Mi s-a părut o smerenie autentică. Prea și-a arătat „arama", ca să mai recurgă acum la trucuri ieftine. Să-i fi priit, oare, lecția mea ? Să se fi vindecat el în cîteva zile sau imediat după acel duș ? „Aaaa ! Sînt foarte surprinsă că nu m-ai uitat". Tace. Și iar mă-ntreb : Să fi pornit superbul Toni așa de repede pe calea sincerității ? Să fi renunțat dumnealui la prefăcătorie și inconștiență ? I-am servit și o zicală : „A fi domn e-o întîmplare, a fi om e lucru mare". Și tace, trist... Au început să mă cuprindă remușcările. Vagi regrete. Dar tot nu m-am lăsat : „Ei, care-i problema ?" Chiar așa l-am întrebat : „Care-i problema ?", ca un medic pe un pacient. Adică : trebuie să te doară ceva, dacă ai venit să mă vezi. Oare astea zece zile te-ai gîndit atît de intens la mine că te-ai îmbolnăvit ? Ți-ai dat seama că sînt „altceva" și ai venit să-ți ispășești vina ? Să-ți sal-

vezi sufletul sau să încerci, altfel, recucerirea, prin căință? Și tu crezi că voi fi mișcată, îmi voi pierde firea, și voi cădea ca un biet fluture pe lampă? „Să ne mai întîlnim", a murmurat...

*

E bine în vacanță. Pentru tata, mama și celelalte cadre didactice concediul e mai limitat. Așa că ei mai continuă activitățile o bună bucată de vreme. Pînă cînd va veni sorocul, de pildă, mama face cum știe (autobuzele nu mai circulă) să ajungă la școala din satul acela ciudat — cînd reușește — și participă la repetițiile în vederea festivalului național „Cîntarea României". E coristă. Trebuie să fii ceva. Mama n-are voce, dar mai rău stă cu jocurile populare și-i absolut incapabilă pentru teatru. Dînsa e o fire mai transantă: cei în gușă, și-n căpușă. Pentru recitări sau brigadă, nu poate sau nu vrea să memorizeze texte. În schimb, la cor mai are și avantajul că nu trebuie neapărat să cînte, simulează numai, poate chiar să murmure ce vorbe vrea ea, de regulă cam unsuroase. Căminul cultural e o magherniță, un grajd dărăpănat. Îl închiriază pentru nunți, care țin, ca-n povești, cîte trei zile și trei nopți. Pentru că „salonul" este neîncăpător în vederea unor asemenea spectacole, nuntașii-fruntașii i-au spart un perete și au construit, în continuare, un cort lung, cam tot cît Căminul de mare...

Tata e la brigadă. El n-a putut să aleagă, i s-a impus.

— De ce n-ai cerut să fii la montaj, că acolo te-ai fi potrivit?... îl tachinez eu cu delicatețe.

— Știu ci mai bine unde mă potrivesc, ripostează el nervos... Sînt bun de conferențiar la Cabinetul de partid, tip conferințe... Tovarășul Pițu a fost numit lector, mai mare decît mine, are în subordine „studenți" la Universitatea de partid. Treabă foarte importantă, este exact ca la universitate, cursuri, seminarii și peste doi ani le dă diplomă de absolvire, ce-or fi făcînd cu ea nu știu. Vor fi propagandiști cu diplome... universitare. Mie, ca profesor de filosofie și conferențiar, îmi dau zapisul din oficiu. Cea mai bună studentă este tovarășa directoare Perdea și cel mai bun student, tovarășul maistru Nedea. Tot un astfel de curs conduce și profesorul Stăncic de la „Petrol", îl știi, ăla înalt cît turnul din Pisa, om deștept, nu glumă, îi ia pe toți în tărbacă. Are o fată în clasa a XI-a, seamănă cu taică-su... Se zice că Stăncioc vrea să ajungă director în locul lui Gogu sau cel puțin în locul

domnului Chirică, la bibliotecă, dacă nu cumva ajunge prim secretar la utece...

Tata e, în general, un „mutălău", așa-i spune mama. Uneori, însă, își dă drumul la gură, parcă deschide un robinet. Se defulează, probabil. Dar mi se pare că numai în prezența „febleței" sale, subsemnata. Sînt tare curioasă ce discută cu *Lady*, literatură engleză, Robert Owen, Burns, Cromwell, Adam Smith, David Rocardo, Darwin, Beatles, Laurence Olivier, Norman Windsor, Margaret Thatcher... Mi se pare că și doamna Rozalia Corneanu a pus ochii pe el, sau o fi numai o falsă impresie a mea... Nu-i exclus, prea mult stau de vorbă și ea, frumoasa, cochetează, îl amețește. Iar el, stingherit, o ascultă, dar nu știu dacă o și privește în ochii prevăzuți cu ochelari ultima modă, de vedere, prin ochelarii săi primitivi, cu lentilă groasă. Domnul secretar nu-și face probleme, întrucît scumpa lui soție se joacă numai, ca o zgîtie. Știe cît de mult îl iubește pe el și, fiind om dezghețat, își dă seama că doamna Rozalia flirtează la modul gratuit, se joacă de-a pisicuța și șoricelul... Dar de ce se joacă dumneaei tocmai cu *padre?* E simplu de dat un răspuns. Femeile, cu instinctul lor matern, simt numaidecît cine are nevoie de ocrotire. Și tata inspiră sincer un sentiment de afecțiune proteguitoare, de cordialitate neprudentă...

Uf! Iar m-am luat cu vorba... Mă referam la brigada în care tata își exercită vocația actoricească... Au pierdut mult timp cu textul. Două săpătămîni s-a dus tata acasă la profesorul Clampă, de la „generală 2". I-a ajutat și doctorul Teodoru care e foarte pricepu la partea comică a textelor și o are și pe soția sa, doamna profesoară de geografie Poesis, artistă la brigadă... Din îndelungul lor proces de creație, știu că tata venea cu ochii înroșiți de efort, de transfigurare, de imixtiunea nărăvașului Dionysos pe tărîmul artistului Apollo... Spune tata că doctorul Teodoru, uriașul acela blînd și frumos ca un zeu, e o comoară inepuizabilă de glume, unele preluate de la vestitele brigăzi ale studenților din Cluj, unde au făcut soții Teodoru facultatea... Tata e cu versificările și cu articularea artistică a textelor, inițiativă sprijinită, parțial, și de către *Pascalopol*. Tovarășul Clampă se ocupă cu indicarea „problemelor" care trebuie să fie abordate, ce trebuie să fie criticat, cît și cum, și mai ales cine și cum să fie elogiat. Subiectele iubave sînt predilecția sa. De pildă, ține cu dinții ca momentul brigăzii să se deschidă cu niște versuri înălțătoare, strigate în cor, pentru Marele

Cititor. Tata și cu domnul doctor Teodoru susțin că versurile propuse sînt frumoase, nimic de zis, dar că locul lor e mai potrivit la montaj. Tovarășul Clampă nu se dă bătut. Zice că la spectacol vor participa figuri importante de pe plan local și județean... Pun pariu că tov. Clampă va ajunge director la „generală 2"...

E dus și tata la repetiții. Aici, sala Casei de cultură e frumoasă, spațioasă, friguroasă și întunecoasă. Se fac repetiții pe scenă, marea scenă a festivalului, unde, cu cîntec, joc și voie bună, cu paltonul sau cojocul pe tine, poți să și transpiri... Îi cunosc pe artiști. În fiecare an sînt într-o îndelungă emulație și au succese mari pînă la faza județeană. Cei mai buni dintre cei mai buni: fosta mea învățătoare, doamna Vlădescu, la cor, doamna Stana Rangu la montaj, Emil Tomoioagă și Carolina Drugan la teatru, doamna Teodoru, Milică Șanta și Jiji Rupi-Creta la brigadă. Printre cei mai inoportuni, în acest mare spectacol al lumii, adevărate antitalente, domnii profesori Sile Scurtu, Miron Viju, Mircea Bîrzu, în frunte cu tata. Instructorul dansatorilor este domnul Dăbulescu, care pregătește de zece ani aceleași jocuri oltenești. La căluș, e rîsul lumii... La aceste spectacole, elevii își cumpără invitații, oricît de scumpe sînt, pentru a-și încuraja învățătorii și profesorii și pentru a se prăpădi de rîs. Oricît ar fi rolurile lor de serioase, se dezlănțuie hohote, numai la o simplă deschidere de gură. Asta se întîmplă aici, pentru că-i cunosc învățăceii care fac niște conexiuni de ei știute. La județ, însă, figura lor serafică sporește buna impresie a juriului și, bineînțeles, punctajul formațiilor din care fac parte...

Noi, elevii, facem repetiții în primăvară, cînd se încălzește vremea. Din vacanța de iarnă nu îndrăznesc să ne mobilizeze... Eu am reușit să mă fofilez, am fost lăsată în pace de cînd, la recitări, am ținut să spun partea a doua din *Scrisoarea III*: „Veacul nostru ni-l umplură saltimbancii și irozii...". Nici cu *Noi vrem pămînt* de George Coșbuc n-am fost acceptată. Și atunci m-am retras din activitatea artistică și i-am condamnat pe toți la mii de succese pe marea scenă a festivalului național „Cîntarea României".

De toate pentru toți. *Mixtum compozitum. Tutti frutti*... La domnul Marinescu sînt servită, pe lîngă latina propriu-zisă, cu dulciuri și cu povești despre opulența românilor, a patricienilor, de bună seamă... Avem și noi patricienii noștri. Vile, tablouri de Aman, de Grigorescu, Răpirea din Serai,

garaj, limuzine, birouri capitonate. Cîrnățari, bovinarzi, troglodiți, manglitori de după tejghea, bădărani cu ecuson, vechili cu harapnic. Nomenclatura, cocoțații pe cadavre, mîncăii, impostorii, escrocii, prigonitorii, torționarii, delatorii, chivernisiții, corupții, oportuniștii: „Unii plini de plăcere petrec a lor viață, / Trec zilele voioase și orele surid. / În cupe vin de ambră — iarna grădini, verdeață, / Vara petreceri, Alpii cu frunțile de gheață — / Ei fac din noapte ziuă și-a zilei ochi închid"... Deformări ca în picturile lui Goya, Daumier, Bosch... Domnul Marinescu îmi vorbește despre democrația română. E ca girafa pe care au văzut-o țăranii aceia, la grădina zoologică, și despre care au spus: așa ceva nu există! Democrația muncitorească-revoluționară, unică în felul ei, „Muncitorii" care l-au pălit pe muncitorul Topală... Dacii liberi? Libertatea cu șireangul de gît! spunea cineva. Birocrația *militans!* Sistemul! Închisoarea! Balamucul! Și și nemuritor!... Domnul Balea joacă „la sistem", poate cîștigă măcar o sută de mii. Mulți ling balamalele sistemului, puțini cîrîie împotrivă-i, în gînd sau mai pe față, expunîndu-se vigilenței „băieților"... Șoferul prezidențial (sau al savantei, n-am înțeles prea bine) a „rămas" *acolo*. Și redactorul șef de la revista „Viața economică". Și... Vietnamezii promit că se retrag din Cambodgia. Sianouk cere conciliere națională. Mari speranțe pentru pace în Orientul Apropiat După zece zile de la cutremurul catastrofal din Transcaucazia, a mai fost găsit un supraviețuitor sub dărîmăturile de la Leniankan, o femeie de 62 de ani! Iată, minune mare, și azi a fost dezgropată o mamă cu un copil mic. Copilul a supraviețuit cu sînge din buricele degetelor înțepat de mamă! Citesc o interesantă nuvelă a lui Bulgakov, *Viață de cîine*. Voga lui Gorbaciov nu se stinge. Perestroika e în floare. Nici voga Genialului nu scade. De peste tot se cer sancțiuni împotriva condițiilor noastre minunate și a indicațiilor sale prețioase. Am ajuns vestiți în lume pentru absenteismul de la acțiunile culturale europene. Biblioteca americană din București e păzită de milițieni. Un belgian a făcut un film, „Dezastrul roșu", despre tragedia românească. Și tot celebri sîntem! Jaruzelski ține un discurs în care declară că sînt necesare schimbări fundamentale în Polonia (și nu numai aici) pentru democratizarea vieții și pentru progresul economic și social... S-au întors pe Terra cosmonauții ruși, Vladimir Titov și Musa Manarov, după mai bine de un an în spațiu, record mondial. Ba au făcut și o conjunc-

tie „pe sus", pentru prima oară, cu un occidental, francez. Albanezii îl sărbătoresc pe Stalin! În avionul prăbușit în Scoția a fost pusă o bombă, de către iranieni, zice-se, murind 120 de persoane, plus 15 de pe pământ, unde au căzut fragmente din avion. În Polonia, Ungaria — mari transformări, desființarea comisiei centrale de planificare, introducerea pluralismului politic! La noi, cîntecul la modă, din cauza frigului din locuințe: „Iubește-mă, dar nu mă dezbrăca"!

*

Tata e chemat mai devreme la școală. Vine femeia de serviciu, astmatică, gîfîind ca o locomotivă din cauza urcării scărilor, și-i spune că-i poftit de urgență de către tovarășa directoare și nu mai știe dînsa cine... Se face alb ca varul, clipește nervos, mîinile îi tremură imperceptibil.

— Ce-ai pățit, frate, a dat sanca în tine, se alarmează mama, văzîndu-l răvășit. Fii bărbat ca toți bărbații, doar n-ai omorît pe nimeni și nu cred că ești invitat să te pună pe scaunul electric...

— Noi... noi avem ședință... azi, dar... dar peste două ore...

— Probabil că s-au hotărît s-o facă mai devreme, că-i vacanță, că-i frig, să scăpați și voi mai repede...

Padre nu se liniștește. Se îmbracă precipitat și pleacă, sumbru, ca la înmormîntare... Ne-a străcurat și nouă în suflet impacientă și curiozitate. Ce poate să însemne o chemare atît de imprevizibilă? Totdeauna poți presupune un motiv, dar acum există precizarea aceea nefastă, tulburătoare: „vă așteaptă numaidecît tovarășa directoare și încă un tovarăș, nu-l cunosc". Mister și *suspense*. Cît e mama de tare o simt că-i intrigată...

Calliope Mușat e la plimbare. Ea s-a îndrăgostit pentru totdeauna de Sorin Voinea. Melpomene Mușat s-a împăcat cu Mihai Lăpuș, aflat și el acum în vacanță. Au plecat împreună la Predeal. Eu mă pregătesc (fac un comentariu la o poezie de Geo Bogza) să merg la Brașov, unde sînt invitată pentru festivitatea de premiere a cîștigătorilor concursului de comentarii literare. Tata a fost încîntat cu asupra de măsură pentru performanța mea. Și Laurențiu Gavrea, colegul meu, se numără printre învingători. Vom merge împreună la Brașov. Alin m-a amenințat că ne însoțește. E plin de farmec Alin, din păcate cam superficial. Nu mă pot

îndrăgosti de el, ca-n romane. Ne bucurăm unul de prezența celuilalt. E, totuși, prea copilăros, în ciuda faptului că-i cît bradul. Mai are și el, ca și mine de altfel, două-trei luni pînă la majorat. Se pare însă că băiatul se maturizează mai anevoie. Noi fetele, în genere, ne coacem mai repede decît „bairamurile", excursiile. Și mie îmi surid drumețiile, o, băieții. Și lui Alin îi place așa de mult disco, „ceaiurile", chiar foarte mult... Mama investighează magazinele de stat... la coadă (degeaba), (ser) viciile publice... Citesc cîteva pagini din *Toamna patriarhului*, nu mă captivează, un stil cam greoi, sau n-am eu chef... Ce-o fi făcînd tata, sînt patru ore de cînd a plecat. La Pick-up, Concertul brandenburgic numărul 6. Încerc să mă las furată de efluviile muzicii. Nu reușesc... Mă gîndesc că vine bunica la noi, cu tanti Catrina... Avem unde să le culcăm. Noi, fetele, la locul nostru, în dormitor, mama și cu tata în patul de campanie de la bucătărie și musafirii pe recamierul din sufragerie... Bunica de la Flondora, mama lui tata, e o femeie zdravănă, vioaie, cum de s-o fi îmbolnăvit... Îi place să trăiască, să vadă, să audă, adoră soarele, copiii, mișcarea... Ei, se mai îmbolnăvește și omul, unde mai pui că e și vîrsta. Dar se mai și însănătoșește și cred că bunica, vitalitatea ei, va birui. Ea o să ne mai povestească multă vreme întîmplări adevărate — are un talent cum rareori întîlnești —, o să ne facă vizite de Crăciun, de Paște, o să ne primească în vacanța de vară, cu brațele deschise și strigînd să audă vecinii pînă dincolo de uliță : „Au venit fetili ! Mînca-le-ar mama de porumbițe !" Acum bunica se simte rău, are „năduf", vine, cum îi este obiceiul, de Crăciun și Anul Nou, dar, de data asta, speră să o ducă tata la doctorii Teodoru, Grădinaru, Panciu... O șă poată, oare, dormi cu tanti Catrina în același pat ? Cum să nu... Ea e învățată cu greutățile...

Au venit, între timp, și mama și Mely și Calliope... Și tata n-a mai venit... O fi pus să facă muncile lui Hercule, ori să ridice pietroiul lui Sisif, o fi în patul lui Procust, răspunde la întrebările Sfinxului, trece, fără firul Ariadnei, prin Labirint, l-o fi îmbrăcat comenduirea cu cămașa lui Nessus...

Într-un tîrziu, apare dărîmat, dar cu o licărire ciudată în ochi. Ce-o fi însemnînd asta ? Agonie și extaz ? Pare a spune : „Sînt istovit, dar am renăscut". *Virtus romana rediviva ?* Ce i s-a întîmplat oare de arată *altfel* decît pînă acum ? Se prăbușește într-un fotoliu vechi de cînd pămîn-

tul şi ne priveşte ca şi cum ne-ar datora ceva. „Mă vedeţi? Am trecut prin infern şi am învăţat ceva. Nu ştiu precis ce". Îi vorbesc ochii şi gesturile infime. Cere un pahar cu apă şi Calliope îl serveşte cu promptitudine. Îl soarbe lacom. Mama îl ajută să-şi ia costumaţia de interior, domestică. Văzindu-l că încă tace, nerăbdarea îmi dă ghes:

— Ei, cum te-ai descurcat?

— Lasă-l, fato, să mănînce, să se odihnească şi ne povesteşte mîine. Nu! Asta nu se poate! Cum să aşteptăm pînă mîine cu taina nedesluşită?! Vreau să ştiu de unde vine acest amestec straniu de sfîrşeală şi înviere, ce vrea să zică lumina aceea din privire? De ce e secătuit şi eliberat de frică?... Trebuie făcut orice pentru a-l provoca să povestească *acum!* Nu e nevoie, căci simte el impulsul de a se mărturisi, de a se elibera. Mai ales după ce ia cîteva îmbucături şi un pahar cu vin roşu. Deocamdată, îşi freacă tîmplele, respiră adînc, îşi frămîntă buzele. Mă sîcîie tragerea asta de timp. Ce mai vrea? El simte nevoia să spună, noi abia aşteptăm să-i dăm ascultare. O fi un ceremonial pregătitor, numai aşa ca să ne aţîţe? În sfîrşit, omul vorbeşte:

— M-au chemat mai devreme ca să-mi facă un instructaj. Dar, de data asta, nu şi-au mai găsit fraierul... Erau în sediu patru tovarăşi: directoarea Perdea, adjunctul Buligă, secretara Pleşcan şi Dîrlău de la Comitetul orăşenesc... M-au luat tare: „Hai, tovule, ce te mişti aşa greu! Aştepţi invitaţie specială?" Era să-i zic eu una, dar m-am abţinut. Asta e o exprimare mitocănească. (Are dreptate. Am spus eu că se petrece cu el ceva neobişnuit. Dar de ce nu a ripostat?) Apoi m-au luat pe departe, văzînd dinşii că mă ţin tare. Că a murit prietenul meu Grigoriu, că de unde îmi ridic eu acum nivelul ideologic, că poate a sosit momentul să mă orienteze mai clar către politica înţeleaptă... (Da, e clar, tata încearcă să-şi depăşească frica aceea de animal hăituit). Auziţi, ce-mi spun ei mie, va trebui să foloseşti mult Dero ca să-ţi speli petele, tovule... Şi parcă asta nu era deajuns, viermele ăla de Dîrlău îmi face nişte apropouri de m-au dat gata. „Tovule, zice, n-ai fost cumva la întîlnirea cu scriitorul acela — nici nu ştia cum îl cheamă — la cenaclu?..." Am înlemnit. „Am fost, zic, şi ce legătură are asta cu chemarea mea aici?" Cînd m-au auzit colegii din conducere ce curajos mă comport, au făcut ochii cît cepele. (Nu se vindecă tata aşa de uşor, chit că a suferit, proba-

bil, un șoc. Are și va mai avea multă vreme reminiscențe a[ceste] supușeniei). „Are legătură, tovule, zice Dirlău, pentru că de la cenaclu v-ați dus la tovarășul Manolache Zubașcu și-ați început să consumați alcool și să vorbiți tot felul de prostii împotriva regimului, a cuceririlor noastre revoluționare"... „I-am ripostat hotărît: „Mai întîi că n-a fost abordat un asemenea subiect, s-a discutat numai despre literatură, în al doilea rînd nu sînt eu acela care să..." (Tata face niște gesturi caraghioase cu mîna, e stingherit, pare că nu-i mulțumit de ultima parte a replicii)... Am vrut să spun că eu, de felul meu, sînt mai rezervat... „Lasă, tovule, că știm noi totul. Organele noastre nu dorm, e totdeauna pe față. Mai bine băgați-vă mințile la cap... Ai trăncănit, ai ascultat, tot pușcăria te paște. Ce te bagi dumneata, profesor de socialism științific, membru de partid, cu familie... Iată chiar azi vom discuta un asemenea caz foarte grav. Cazul tovarășului Topală. Te-am convocat și pe dumneata, știm că ești prieten cu el, vă întrețineți ca doi fricoși, aveți pesemne de pus țara la cale..." Aici chiar că m-a pus în mare încurcătură, deși eu cu Topală nu discut decît chestiuni de cultură generală.

— Dar cine e Topală? Nu-i fochistul vostru de la liceu? se interesează mama, mirată de situație.

— Da, sărmanul om... A făcut școală serioasă pe vremuri, a fost secretar, contabil și administrator al liceului, înainte de a a veni noi aici. Ca să i se dea aceste funcții, a devenit membru. Și ce minunății a făcut în liceul ăsta așa de prestigios pe vremuri, internate, cantină, ce nu vă trece prin minte... Nea Topală e un erudit, să te crucești. Nu-i rezistă nici profesorii, are și lecturi bogate și, desigur, o disponibilitate a lui, o capacitate mai rară de asimilare. Nu știu ce-a făcut, a fluierat în biserică, a fost retrogradat la cererea muncitorilor... Ne mai întîlnim și mai schimbăm cîte o vorbă. Chiar că am avut ce învăța de la această enciclopedie ambulantă. Niciodată, însă, n-am discutat probleme politice...

— Și ce crimă a săvîrșit acum omul ăsta?

— Stați să vedeți... (Ce-am zis, eu, ceva se răstoarnă în conștiința lui tata, dacă e dispus să relateze tot, să-și descarce ofu[l], să se defuleze; e un moment de răscruce, altădată n-ar fi povestit amănunte de acestea; încearcă acum să se izbăvească prin istorisire; povestirea îl consolează, îl liniștește, are, ea, un efect terapeutic, purificator;

povestind cu înverșunare, tata speră într-o mîntuire pe această cale; caută șansa de a se sustrage umilinței și agresiunii). Stați să vedeți ce spune tovarășul Dîrlău: Te-am convocat, zice, să iei atitudine fermă împotriva abaterilor grave săvîrșite de respectivul Topală..." Trebuie să precizez că revolta colegilor mei, a tovarășilor care erau de față, nu mai putea fi stăpînită. Mîrîiau, scrîșneau din dinți, oftau, schelălăiau, făceau gesturi de reprobare, le venea să mă strîngă de gît, parcă eram un răufăcător, în tot cazul un sprijinitor al răului. Mie îmi trecuse frica sau nu-mi mai dădeam seama, îmi spuneam fie ce-o fi... „Ne-am înțeles tov. profesor? Iei cuvîntul din partea membrilor, mai ia și alții, spui că-l înfierăm pe respectivul, că trebuie aspru sancționat, pentru că denigrează efortul poporului ecțetera, ecțetera"... La ședință s-au adunat toți membrii, a lipsit numai bătrînul Pastor dintre pensionari, e bolnav, nu știu ce-o fi având. A făcut scandal tovarășul Dîrlău, că trebuia adus „bătrînul" pe sus.

Să vedeți ce lecție ne-a dat nea Topală. Știți, el e un om pirpiriu, suferind de silicoză, de cînd lucra la o mină în Ardeal. Numai pielea și osul... S-a dat dispoziție să fie singur într-o bancă din față, ca într-o boxă. Noi — cu umerii plecați, de rușine, de indignare mocnită, alții să nu li se citească păcatul pe față. Nea Topală stătea drept, nu ostentativ, ci, pur și simplu, ca un sapiens vertical. Nu citeai pe chipul lui decît o liniște creștinească, poate ceva dezamăgire și perplexitate stăpînită. Atunci am prins eu și mai mult curaj și am privit cu îndrăzneală împrejur... Toată tărășenia a durat vreo trei ore. S-a prezentat un material lunguiung, în care s-a vorbit despre unitatea de monolit a poporului nostru în jurul partidului și a celui mai iubit fiu al națiunii, despre genialele sale viziune, despre prestigiul țării noastre în lume, datorită mesajului de pace și prietenie, despre politica înțeleaptă promovată ecțetera, ecțetera, vorba tovarășului Dîrlău... A trecut, apoi, la manifestări dușmănoase, la tentativa cercurilor reacționare de a discredita realizările noastre revoluționare, despre datoria noastră de a demasca și condamna atitudinile calomnioase ale imperialiștilor. Ni s-a atras iarăși atenția să nu purtăm discuții cu străinii, sau dacă, întîmplător, aceștia încearcă să ne tragă de limbă, noi să mergem să informăm organele, după cum glăsește un decret... S-a prezentat, după aceea, „cazul" tovarășului Topală care, pe la colți și prin

curtea școlii, se ține numai de clevetiri. Există declarații sigure în această privință... A urmat stigmatizarea. O sâpuneală grotescă. Patru tovarăși și-au exprimat dezaprobarea și au cerut sancționarea aspră a vinovatului. Și-au luat angajamentul că ei nu vor cădea niciodată într-o astfel de greșeală. Nu vă spun numele cuvîntătorilor, pentru că fetele sînt eleve, înțelegeți, nu că mi-ar fi frică... „Tovarășul Mușat are ceva de spus?" „Am de spus că eu n-am auzit de la tovarășul Topală niciodată vreun cuvînt de ponegrire". Au rămas interziși. Nu numai „organele", ci și ceilalți colegi care nu m-au văzut niciînd așa de recalcitrant. „Bine! a zis, scrîșnind, tovarășul Dîrlău. Stăm prost cu auzul și cu conștiința și stăm bine cu cîrdășia". La aceste cuvinte, chiar că m-a apucat un tremurici... I-aș fi spus eu că stăm prost cu libertatea de exprimare, dar m-am abținut. Cine știe ce mă așteaptă. Mi-e să nu le facă fetelor rău... Nea Topală a spus că n-are pentru ce să-și ia angajamentul, că n-a făcut nimic împotriva conștiinței sale și a adevărului... I s-a dat vot de blam cu avertisment și s-a cerut să se ia măsuri și pe linie administrativă...

*

Azi, în sfînta zi de Moș Ajun, trebuie să vină bunica de la Flondora, însoțită de tanti Catrina. Tata le așteaptă în gară la accceleratul de 10,45... Pe la ora 13 se întoarce tata singur, posomorît, parcă i s-au înecat corăbiile. Nu-și poate explica de ce n-au sosit musafirii dragi:

— S-o fi agravat boala mamei...

— Te gîndești numai la rău..., încearcă mama să-l liniștească. Poate că s-au răzgîndit...

— Nu, așta nici într-un caz, doar știi, ar fi făcut orice să ne anunțe, nici nu se discută varianta asta...

— Poate n-a pornit autobuzul pe frigul ăsta...

Mama se duce la doamna Preda, la Dida și la fina Flory, să facă niște cornulețe și checuri... Tata, care a devenit un mic erou după poziția temerară din ședința pecerc, e pe punctul de a-și pierde virtutea, de necaz. Nu se abține, însă, de la vehemențe la adresa mijloacelor de transport în comun. Era așa de sigur că vin flondorencele încît și-a luat îngăduința să-i invite la noi pe domnii Balea, Gogu și Ciucă, să-i cinstească pe amici cu țuică și cu vin de buturugă... Dezamăgire generală. Dar pentru că tot s-au înfățișat dumnealor să degusteze lichidele rurale, ajung la înțelegerea

să cinstească totuşi ceva, ce s-o găsi, în această zi sărbătorească... Iau de jos, din Alimentara, coniac *Bachus* care duhneşte de la o milă. Stau la bucătărie, n-aud decît frînturi, fără să vreau. Nici nu mă interesează...

Am primit invitaţia de la revista „Astra", pentru 15 ianuarie, cu ocazia zilei de naştere a lui Eminescu... Citesc chiar o carte despre marele poet, scrisă de Svetlana Paleologu-Matta, *Eminescu şi abisul ontologic*, tipărită la editura „Nord" din Aarhus. Tata a făcut rost de raritatea asta. A luat adresa de la A. M., i-a scris în Elveţia doamnei Svetlana şi dumneaei i-a expediat-o prin poştă. „Amicii" tocmai află de carte, tata mă cheamă să le-o arăt. Domnul Balea se minunează şi glumeşte:

— Cum, ilustre, corespondezi cu occidentul şi primeşti cărţi subversive? Ori eşti „colaborator", ori ţi se tolerează ca să devii...

— Ce crezi că toţi sînt locotenenţi ca tine? i-o întoarce domnul Gogu.

— Nu, monşer, maior! specifică domnul Balea şi-şi bate umărul cu două degete. Fiţi atenţi cu cine aveţi de-a face, că eu vi-s nasul!

Mă retrag şi continuu lectura... Din bucătărie se aud discuţii în cor. Nu deslusesc decît elogii la adresa bravurii lui *padre*, decizia de a mai cumpăra o sticlă de tărie pînă nu se termină. Apoi, răzbat fragmente de cîntece interpretate, mai întîi, de domnul Balea cu vocea lui baritonală:

Hai, faţo, peste ocean,
În iadul american...

Nu mai aud decît crîmpeie dintr-o baladă sfîşietoare: „Într-o grădină... o privighetoare...", apoi un comentariu, aşa cum fac corifeii, şi iar vocalize şi un cor pe patru voci...

— Torna, torna, fratre! răsună îndemnul domnului Balea, care adaptează sensul acestor vorbe la necesităţile de moment.

— Toarnă, turnătorule, şi eu o să-ţi recit versuri măreţe, ce ştiţi voi... Transilvania... suferinţa... muma... glia... Se aud hohote de plîns amestecate cu versuri:

Prea devreme-am revenit acasă,
Muma-i poate-n Vinchelău la fîn,
Risipeşte brazdele la coasă,
Ea, nădejdea tatălui bătrîn...

E acoperit, însă, de glasul tunător al domnului Balea:

Colo-n vale, la portiță,
Șade calul lui Gheorghiță
Priponit de-o garofiță.
Garofița s-a uscat,
Calul lui Gheorghe-a plecat...

— Auziți, monșerilor? „Priponit de-o garofiță"! Formidabilă imagine! Și repetă „imaginea" de vreo zece ori.

— Țurai, măăă! se ambalează domnul Gogu cu glăsuciorul lui de *pick-hamer*.

Din învălmășeala de ghiersuri, se înalță, cristalin, timbrul mușatin:

Pe mine m-ar omorît,
Dar cu calul ce-ai avut?
Calul mă ducea călare
Pîn' la casa dumitale...

Tocmai în acest moment apare „harpia", mama, întrerupe concertul și-i zburătăcește pe coreuți. Amicii îl iau pe tata, împotriva opoziției înverșunate a mamei, și pornesc ca la asalt:

— Sus! Sus! La Parapet!

Parapetul e braseria care, fiind la etaj, i se mai spune și „Prispa înaltă". Cîștigă tot mai mult teren numele dat de domnul Balea: *La Parapet*...

Pe la ora cinci se înserează. Burnița se întețește. Vin colindătorii. Copiii din bloc și alții jigăriți, mici cerșetori, predominînd coloratii. Toți intonează același „colind":

Dragă domnișoară,
Ieși puțin afară,
Dă-ne un covrig,
Că murim de frig,
Dă-ne și o nucă,
Să ne vedem de ducă!
La anul și la mulți ani!

După ce ne săturăm noi de ascultat acest colind, ne înălțăm sufletele cu altele, mai de soi: „Cine n-are țară-n oase / Să se ducă, să ne lase / Lor și altora ca ei / Pui de tîrfă, nu de lei, / Care latră pe afară / Fiarbă-le inima-n ceară / Îndrăgi-i-ar ciorile / Și spînzurătorile / Și-om cînta cu guri de rouă / Florile dalbe / Pentru țara noastră nouă /

Florile dalbe / Pentru-al ei Partid viteaz / Florile dalbe / Ce ne-a adus pînă azi / Florile dalbe / Pentru scumpe constelații / Florile dalbe / Care-au fost uimit Carpații / Florile dalbe / Și-am urat, mări, ura / Florile dalbe / Pentru omul ca o stea / Florile dalbe / Să trăiască, să-nflorească / Florile dalbe / Slava noastră românească / Florile dalbe / Președinte și strateg / Florile dalbe / Îl cinstește-un neam întreg / Florile dalbe / Om al Păcii pe pămînt / Florile dalbe / Vajnic ca un jurămînt / Florile dalbe / Să îi fie viața lină / Florile dalbe / Argintată cu lumină / Florile dalbe / Mult noroc și spor în toate / Florile dalbe / Și-un Ceahlău de sănătate / Florile dalbe / Fericită viața-i fie / Florile dalbe / Lîngă mîndra lui soție / Florile dalbe / Împreună tot mereu / Florile dalbe / Și la bine și la greu / Florile dalbe..." (Colindător : V. T.).

*

În oraș e mare ghețușcă, adevărat patinoar. Urmarea directă a acestui fenomen a fost prăbușirea domnului Balea care și-a fracturat piciorul. L-au dus amicii pe brațe la spital, doctorul Papahagi i l-a pus numaidecît în ghips, apoi a fost expediat acasă, din lipsă de locuri. Tata, domnii *Pascalopol*, Lae Gogu, Detcu, Chirică și alții fac de strajă la căpătîiul victimei, încurajîndu-l și încurajîndu-se. Azi se află tot acolo pentru a discuta ultimul mare eveniment al orașului. La Casa de cultură, în afară de repetiții la festivalul național „Cîntarea României", avu loc o întrunire mai deosebită, un proces public intentat avocatului Garin, ieșit de curînd la pensie. Se spune că l-a turnat unul dintre prietenii de „canastă" și de „pietre". Se adunau la doctorul Dicu de două ori pe săptămînă, seara, și, pe lîngă preocuparea lor cărturărească, mai făceau și comentarii neprincipiale în legătură cu cele mai înalte piscuri pe care am ajuns. Mai guraliv dintre toți cică ar fi fost acest avocat, pe care eu l-am văzut de cîteva ori în compania lui tata ! Căci nu știu ce fel de lipici are babacul meu (precaut de felul lui, rezervat mai mult decît se cuvine, și *tăcătoi*, cum îi, zice domnul Gogu, „mutulache", cum îi zice mama) că se prind de el clămpănitori de aceștia. Îi apreciază, poate, tocmai discreția de care ei nu-s în stare, îl socot ei ca pe un copil în vîrstă, nepericulos, un duhovnic ideal. Cel mai mult, desigur, îi captează sensibilitatea lui de artist și bruma de filosofie pe care o cunoaște... Nu-mi dau prea bine seama cum vine treaba sta. Și mă mai întreb : cum îl văd dînșii acum

de cînd a mai prins ceva aplomb? Mai că-mi vine să-i dau dreptate viteazului nostru șef de trib. Prietenia cu figuri atît de suspecte, precum răposatul domn Grigoriu, fochistul Topală și avocatul Garin, îl poate costa scump. Și ar fi o timpenie, un non-sens...

Pe domnul avocat cel cu gura spartă l-a înregistrat cu magul un tovarăș de *rummy*. Acesta, conștiincios și binevoitor, a prezentat banda la secu. Ce bucluc a ieșit, Doamne Dumnezeule! Tot orașul vuiește. Cel mai formidabil spectacol cunoscut pe aceste meleaguri în epoca de aur... Omul justiției a fost supus rigorilor justiției, cu proces în toată legea, ca la Nürnberg... M-aș fi dus și eu, dar nu ne-au dat voie nouă cîrlanilor. „La ședință utece cu voi!" le-a zis un aprod unor „boboci" care intenționau să intre. Eu știu numai ce-am auzit de la tata care a fost mai zgîrcit cu știrile decît ne așteptam după transformările suferite în ultima vreme. Cred că iar a pus frica stăpînire pe el... La proces erau judecător, procuror, martori. Apărător a fost însuși acuzatul. Sentința: izolare totală, achitarea cheltuielilor de judecată și, la prima abatere, „pițigoaica" (cuvîntul domnului Gogu).

Cum spuneam, tata e la dezbaterea cazului și la privegherea domnului Balea. Mama și doamna Minică fac salată *boeuf* la bucătărie. Mely întocmește niște tabele cu materiale didactice. Calliope scrie, probabil, *ars amandi*. Eu ascult, la „Shop", o emisiune despre Pasternak, Soljenițîn, Ahmatova, Mandelștam, Bulgakov... Cînd, surpriza-surprizelor, ne pomenim cu bunica și cu tanti Catrina, pe la orele 20. Sînt împachetate parcă-s niște mumii.

— Doamne, ne minunăm, cum de-ați putut călători pe o vreme ca asta de la o distanță așa de mare?!

— Bine am călătorit, se grăbește bunica să răspundă, cu glas hîrîit, abia ținîndu-se pe picioare. O văd eu că e la capătul puterilor, măcar că ea vrea să dea de înțeles că au călătorit „bini". Și ce femeie viguroasă a fost bunica la viața ei... Nu vrea să se culce, zice să a înviat văzîndu-ne și că îl așteaptă pe „băiet", adică pe tata. A adus doamna Mirică un rește mare și le-am pus pe drumare la dezghețat. Între timp, despachetează o mulțime de bunătățuri: două găini tăiate și „grijite", o pungă de fasole, alta cu mălai, turte subțiri, înmuiate în sirop de zahăr, presărate cu miez de nucă, bulion și frunze de viță murate, pentru sarmale, semințe de floarea soarelui, să le prăjim și să le rontăim,

cîteva bucăți de slănină și de cîrnați, puțin șorici date în dar! Iată locna, care a avut un purcelus... Lui tata, se înțelege, i-a rezervat un bidon de moian și două sticle de rachiu. Îmbelșugare! Ce bine-i în vacanță, de sărbători și cu două rude apropiate alături!

Bunica nu arată rău, după trecerea prin spital și prin încercările de ieri și de azi. Căci de ieri au vrut să vină, cum a fost vorba. „Că doar noi nu vorbim cu picioarele. Că vorbește nea Ion, că și el e om. Că vorbește nea Vlad, că-i și el din sat. Că vorba ce zboară odată nu se mai întoarce și vorba de clacă nu e folositoare..." Și bunica ne lămurește cum stă treaba cu o promisiune pe care o faci și pe care trebuie să o respecți. Așa că au făcut ce-au putut și au venit... Din relatarea lor reiese că nu a fost deloc „bini", ba chiar au trecut prin scîrbe mari... S-au sculat ieri noapte pe la ora trei, să prindă rata de cinci, care pleacă ori mai devreme, ori mai tîrziu. De dormit, n-au lipit geană de geană. Aveau totul pregătit de cu seară, așa că la trei erau în picioare, iar la patru „în stație", sus, în deal la Neamțu, vizavi de Largu. Beznă, să-ți bagi degetele în ochi. Șoferul, Gheorghe Mazilu, suduia amarnic, stătea sub autobuz, care n-a vrut să se urnească nici în ruptul capului. Au dîrdîit și-au înghețat bocnă, n-au mai putut sta. S-au întors acasă și s-au apucat de alte treburi.

— Gheorghe Mazilu mi-a spus, spre seară, că a reparat mașina, că a doua zi, la aceeași oră, putem pleca. L-am întrebat eu care oră, continuă tanti prinzînd a ride, iar el a zis că „ora exactă". Într-adevăr, ne-am pornit cu noaptea în cap. (Bunica o aprobă sau o corectează, cască și se freacă la ochi, corcoloșindu-se sub pleapomă, dar refuzînd să doarmă sau să ne lase pe noi să ne retragem în camera noastră). Mașina — își urmează tanti povestirea — hîrcîia din toate încheieturile. Noroc de înghestuială că n-a crăpat firea în noi de frig. Cu chiu, cu vai, i-am găsit mamei un loc, jos, pe o boccea... Unii tineri nici nu țin cont de cei mai în vîrstă, s-o strivească pe mama. Ne-a hurducăit hudubaia de-a scos sufletul din noi. Am trecut de Negrești, de Recea, de Slobodeni și pe la Catargiu, hîr, hîr, ne-am împotmolit. Dați-vă jos, avem pană... Mai prinde trenul de șapte și un sfert! Cei care se pricepeau, l-au ajutat pe Gheorghe să schimbe cauciucul... Dar ți-ai găsit să se urnească? Unii făceau haz, spuneau că de cîte ori repară Gheorghe mașina, îi mai rămîn piese, că acum a

strîns atîtea încît, cu ele, ar putea să facă o mașină nouă... Ce să mai spun, am ajuns la Galați pe la ora zece... Am lăsat-o pe mama în autogară lîngă bagaje și m-am dus în piață, în hale, să văd ce mai e pe-a colo, poate găsesc pește proaspăt, mă rog, oraș de la Dunăre... Da de unde! Nu erau decît ridichi negre, bulion, mărar uscat, varză murată, sfeclă roșie... și-atît. (Mă paște un gînd diabolic: nu cumva tanti s-o fi dus în oraș doar-doar îl va întîlni pe poetul cel măsliniu și cu ochii verzi?). M-am întors în autogară, să stau la dos, cel puțin acolo nu bate vîntul. Dar și în autogară e mai rău decît afară, geamuri sparte, uși rupte. Așa că ne-am mutat în gară, ne-a rupt mîinile calabalîcul...

Tanti Catrina, ajutată și de bunica, relatează cu lux de amănunte cum au așteptat în gară pînă la ora 15, la accelerat de București, cum, chiar de la plecare, acesta a întîrziat vreo jumătate de oră. Apoi, peripețiile cu trenul, n-au avut loc, au stat turtite pe culoar, fără lumină, curent, umezeală. Și ce-a fost la coborîre, în Ploiești, cum au ajuns la autogară... Povestea, palpitantă, ține pînă cînd apare tata către miezul nopții. Rămîne perplex cînd le vede. Bunica e topită, îl îmbrățișează, îl mîngîie, îl „bate" pentru că face excese și-l sfătuiește să aibă grijă de sănătate, s-o mai lase cu întîrzierile, că după cum arată... e păcat de fetele astea frumoase ca niște boboci de trandafir... Aține fericită.

•

Ce mai scrie duducuța Calliope?

„Azi nici nu vreu să mănînc nimic. Nu pot. Bine că nu observă mama. Cred că numai Mely a băgat de seamă, dar ea e discretă... Ieri Sorin a trecut pe lîngă mine cu bicicleta fără să mă vadă... Nu cumva s-a prefăcut că nu mă vede, ca să mă necăjească, sau pentru că am început să-l plictisesc?... Cînd a dat colțul s-a auzit un claxonat. Mi-a fost teamă să nu fi pățit ceva și-am alergat să văd dacă nu cumva s-a întîmplat ceva rău. Îmi închipuiam că o forță supranaturală vroise să-l pedepsească fiindcă mă păcălise. Nu era nimeni după colț... Dacă și-a găsit altă fată, să-i fie de bine! Doar n-am s-alerg eu după el... Aș vrea să-i spun, fără sfială, tot ce simt... Sorine, tu m-ai smuls din singurătate și mi-ai arătat că viața e frumoasă, m-ai învățat să iubesc și-apoi m-ai trimis înapoi în brațele tristeții...

De fapt, nu-mi dau prea bine seama dacă el este băiatul pe care l-am așteptat. Oricum, simt că sînt capabilă de o dragoste foarte mare și depinde de el dacă va putea să o descopere în mine. Deocamdată, aștept. Cu Sorin nu-i nevoie să stau foarte mult timp, îmi ajunge numai să-l văd o clipă și după aceea sînt liniștită... Acum, poate că totul s-a sfîrșit...

Sorin nu mă văzuse cînd a trecut cu bicicleta. Mi-a jurat. Acum m-am liniștit cu totul... Am fost cu el pe Bulevard la plimbare și m-am împiedicat pe scări. Am căzut și mi-a fost foarte rușine. N-a insistat pe întîmplarea asta și mi-a trecut. A fost tare drăguț și a cumpărat cornuri. Le-am mîncat cît am stat pe bancă... Știam că mama și cu tata nu-s acasă și l-am invitat la mine să-i arăt albumele de picturi. I se uscaseră buzele de frig, așa că i-am dat niște Pelamar să se dea pe ele. Thalia făcea tot felul de fițe, dispărea, apărea pe neașteptate. A făcut-o într-adins, ca să ne necăjească. Dar lui nici că i-a păsat. I-am dat să-mi rezolve problemele la matematică, domnul Sile Scurtu ne-a dat mult de lucru în vacanța asta...

Stau ascunsă în spatele paletei mele de pictor netalentat și încerc să zugrăvesc cu ochii minții ceea ce se întinde dincolo de mine, dincolo de zare... Îmi place mai întîi haina tremurătoare a copacilor și siluetele lor zgribulite, ce se profilează pe un cer alb. Gol. Pustiu... Un mesteacăn cu trunchiul de aburi unduie tînguitor în vînt... Văd, mai departe, dealurile : „les fauves sont des grands peintres"... Intru într-o pădure. Să tac. Duc degetul la gură și cu un gest firesc te iau de mînă. Ne plecăm capetele, ca nu cumva să ne lovească minia mocnită a copacilor din jur, cu crengile lor noduroase atîrnînd amenințătoare înspre noi. Frunze uscate. Foșnetul pașilor noștri nimeni nu-i aude. Eu zîmbesc. „Nu mai rîde", îmi spui tu. Fiindcă ție îți e frică și ai vrea chiar să ne întoarcem... Tu ai vrea ca întodeauna să îngenunchezi și să-mi faci o destăinuire, să-mi ceri iertare... Am ajuns într-un luminiș... Vreau să scot din buzunar o carte. Cad razele soarelui peste chipurile noastre, ca într-o ploaie O ploaie de aur... Stai. Asta-i visare... De fapt, m-am împiedicat de un bolovan. Mîinile mele au degete verzi, fosforescente... Cum te cheamă, Sorin? „Eu sînt domnul Sorin". Bine, domnule Sorin, pe mine mă cheamă Calliope. Îți place

numele meu?" „Nu" „Atunci spune-mi cum vrei". „Bine, Aura". „Sorine, eu te iubesc". „Ce înseamnă asta?" „Așa. Lasă-mă să te sărut". „Te iubesc, Aura". „Eu am mulți ani, mulți de tot, dragă domnule Sorin, dar bătrînă n-am să fiu niciodată". „Te iubesc, Aura". „Bine, domnule Sorin, și eu la fel". „Te iubesc, Aura..." „Te iubesc..."

•

Tăta l-a plîns și deplîns pe domnul Balea (care iar i-a avertizat „să-și mai țină cleampa", dumnealui n-o să răspundă de ce-o să se întîmple) că și-a fracturat piciorul și, din pornire confraternă, a alunecat, a căzut cu coasta într-o piatră și și-a deteriorat-o. N-a mai putut să respire, s-a dus la Policlinică și i-au făcut o infiltrație cu un ac enorm, spune tata că așa ceva numai la cabaline s-ar mai potrivi... Stă în pat, geme, nu mănîncă, nu vorbește... Dar asta ar fi floare la ureche, pe lîngă gripa care l-a năpădit. Nouă ne-a trecut (a fost benignă), la el a avansat vertiginos și periculos. Se îndoapă cu biseptol, piramidoane, antinevralgice, ceaiuri. Tușește sec și are sinusul blocat. Temperatura, cam alarmantă: 38,7...

Pe bunica n-a putut s-o înțeneze. Au zis medicii — cunoștințele care îl aprovizionează pe tata cu ce-i trebuie acum — că nu-i cazul de internare. În spital, poate muri de frig. Nu, mai bine să stea „acasă" și ei o tratează ce minune, cu rîndul, și doctorul Elizar, și Gîrneață, și anciu, și Teodoru... E ceva nesemnificativ pe la inimă, îi trebuie dipiridamol, nifedipin, diazepam, clonidină și nefix. Și liniște... Acum, medicii îl doftoricesc și pe tata. Intervine și domnu Mitică, vecinul, care, în afară de zona cu coasta paradită, îi face o frecție cu spirt, de-l scoate din țîțîni și-i mai spune și un car de anecdote. Tata nu poate să rîdă din cauză că-i este rău și-l înjunghie coasta. În schimb, rîde domnu Mitică pentru toți.

— Auzi, dom' Mușat, să plesniți de rîs, nu alta... Știți cum îi spune învățămîntului românesc în limba arabă? *„Hara Babura!"* Hă, hă, hă! Dar știți cum îi spune *ei* în limba chineză? Nu știți? Hă, hă, hă! *„Toan Ta"*. La auziți cum îi spune Marelui Pitic în limba japoneză: *„Ygoura Kakouru"*! He, he, he, hă, hă, hă! Dom' Mușat, cică economia noastră multilateral dezvoltată e ca o mașină a cărei forță de propulsie este consumată numai de claxon! Ce ziceți? Hă, hă, hă!

Tata se scrîșnește sub palmele cît niște lopeți, barosanul se lovește peste dințele, peste frunte, își șterge lacrimile cu dosul mîinii și-și continuă *specch*-ul:

— Bruneții sînt chemați să defileze. „Dar să aveți lozinci și să le strigați cînd ajungeți în dreptul tribunei oficiale!" îi sfătuiește un organizator de entuziasme. „Strigăm, minca-ți-aș, strigăm!" Cînd ajung ei în dreptul tribunei, se pun pe strigat, ca vînzătorii, că ei sînt negustori de felul lor: „Aaveeem lozinci! Aaaveeem lozinci!" Nu-i bună? Hai că-i grozavă! Hă, hă, hă! Încă una, dom' Mușat, și gata! Învățătoarea, asistată de inspector, întreabă pe copii: „Cum puteți voi, dragi elevi, să definiți perioada anilor lumină, de cînd Genialul se afla la cîrma națiunii?" Nimeni nu reușește să răspundă. „Cum e posibil să nu știe nimeni?!" Atunci se ridică Bulă și zice: „Această epocă poate fi numită *La belle époque*". „Foarte bine, Bulă,, se entuziasmează dăscăliță, dar explică și celorlalți colegi, să priceapă și ei". „Da, răspunde Bulă, de douăzeci și trei de ani, *labele — poc!*" Hă, he, asta e mai grea, dar e bună dom'le!... Ultima, și te las cu sănătate, dom' Mușat... Șeful a plecat pentru multă vreme după pace și pretenie. L-a lăsat pe Bulă în locul său și i-a spus: „Bulă, ai grijă să rezolvi problemili capitali, care sînt patru: alimentația populației, locuințili, pașapoartili și cultili!" Zis și făcut. Cînd se întoarce Marele Gîngav în țară, află că într-adevăr Bulă rezolvase totul excelent. Ce făcuse? „Am dat populației tot ce se exportă și-am dat la export ce mînca populația; am dat pașapoarte la toți cei care au solicitat și au rămas atîtea locuințe, de n-avem ce face cu ele; am pus portretul dumneavoastră și al coanei în biserici și n-a mai călcat picior de creștin pe acolo"!

Bineînțeles că Babanul se sufocă de rîs, dă niște explicații, pentru a lămuri unele neclarități, apoi se retrage, promițînd că, imediat ce se face tata bine (pînă mîine, tun!), vine să ne povestească ce a pățit dînsul în ultima „excursie" și mai aduce și alte bancuri cum n-am auzit noi de cînd mama ne-a făcut...

Noi, damele, am ocupat bucătăria, facem sarmale și improvizăm prăjituri. Bunica e cu „răcitura". Mai ascultăm și o poveste de la tanti Catrina. Ea o să plece la Iași, la unchiul Alexandru, va face Revelionul acolo și va rămîne la el pînă se lămuresc lucrurile cu bărbatu-său care s-a țicnit cu totul.

— Trebuie băgat la balamuc sau mă despart de smintit. Nu se mai poate trăi așa...

Aflăm, în rezumat, că „zăludul" a venit de mai multe ori beat acasă, cu mintea zob, a dărîmat și a sfărîmat tot ce i-a ieșit în cale. Rămîne în urma lui ca după un taifun. Lovește în dreapta și în stînga de parcă e pe front, nu la un domiciliu în vreme de pace. Cată, mai ales, către ființe umane, ținta preferată fiind tanti Catrina. O face cum îi vine la gură (tanti nu ne poate reproduce), cel mai des haimana — și mai rău —, iar el, Lefter, a stat o vreme la una din sat, iar acum s-a mutat la Galați, în „apartament" cu o văduvă. Cară tot de acasă, găini, ouă, făină, vin. Ba cumpără caș de la nea Marin Țuică și țuică de la nea Neculai Puică și le cară șefilor săi din port, ca să-l ponteze fără să meargă la serviciu. Acum zece zile în urmă, cînd s-a dus totuși o zi la slujbă, a furat o remorcă de materiale, în înțelegere cu șefii, și acum e pe mîna procuraturii...

— Ghiocel și cu Catrina s-au mutat la noi, peste drum, ne informează bunica, vînturînd zeama pentru piftie.

— De la dement i se trage mamei năduful... Las' că nici cu tata nu mi-e rușine. Parcă a dat strechea în el, se înfurie tanti Catrina. A cărat tot vinul, și așa era puțin...

— Ei, de el nici că-mi pasă... M-am învățat ca țiganul cu scînteia... Mai rău e cu Dumitru Toflecică, cumnatul. De cînd a murit Safta, tot umblă să se însoare. Auzi, om de aproape optzeci de ani și vrea însurătoare! Au căpiat cu toții, au dat în mintea copiilor, dar asta încă e bună... Și unchiu-tău, Ileano, — se adresează ea mamei — umbră cu limba scoasă după muieri. S-au luat de mînă amîndoi și hălăduiesc ca flăcăii pe la Recea, pe la Cuhalm, pe la Blăjeni, pe la Negrești, Slobodeni, Călmaciu. Dumitru a găsit la Cuhalm una, vai de ea săraca, le face mămăligă cu ouă prăjite și ei beau țișmoagă cîtu-i ziulica de mare. Și Gherghina, și Săndica s-au făcut foc și pară, nici nu vor să-l mai vadă. Unchi-tău Ispas de la Recea încă nu s-a procopsit cu baba, măcar să a stat două sptămîni cu una la Călmaciu. N-a vrut Tudorel, fiu-său, nici să audă de așa ceva, că vroia s-o ducă acasă cu alai... Și Ștefan, alt cumnat, după bunică-tău, vrea să se întorlocheze cu una de la Negrești. Să-l vezi, becisnicul, cum se îmbățoșează, se ghilosește ca un mire, ia rață și tuleo! la Negrești. Manolache, fiu-său, e cătrănit rău din această pricină...

Și bunica povestește-povestește cum e cu bătrînii, cu viața lor, cu însurătoarea, cu alde fiu-său, cum e cu morții, că s-au dus, s-au prăpădit și mama Vasilica, și mama Lina, și moș Costache, și mama Anița, și moș Simion, ba chiar și unii de cei foarte tineri, cum s-a întîmplat cu Vasile Coroga, Gicu Brici...

•

Încă puțin și vine Anul Nou cu bucurie! E momentul din an care îmi place cel mai mult. Am senzația de bunăstare, că toată lumea e veselă, că se întîmplă ceva neobișnuit, că va veni un an cînd poate, se va petrece o minune. Și mai avem și oaspeți dragi, în frunte cu bunica Mărioța, că tanti Catrina a plecat la Iași să facă revelionul cu unchiul Alexandru, cu tanti Lili, cu Avelin, cu Ghiocel. Lefter e cu amantele lui și cu procesele. Să-i fie de bine, dacă n-are „glagorie"...

Bunica de la Recea ne-a trimis un colet cu o găină, niște ouă care s-au spart, un kilogram de brînză frămîntată, de la putină, și vreo zece pere bergamote, mari, galben-roșcate... Mama și cu Melpomene au făcut rost de patru pungi cu „takamouri", gheare, balast, gunoi... Tata, care s-a mai întremat ascultînd un fragment din lucrarea lui *Onilă*, găsește sirop de cireșe și cîteva pîini mai deschise la înfățișare. Apă minerală n-a mai apucat, tot încearcă de trei zile. Vom folosi apă de chiuvetă. Numai că năzdrăvanul de finul Petrușcă, zis *Caisă*, are Biborțeni, i-a adus cumnată-sa de la Poiana Brașov.

— Avem și cinci litri de Murfatlar, zice el, ăsta nu ridică tensiunea. Cei care sînt hipotensivi, nașa, fetele, Flory, Mirică beau vin roșu adus de nașa bătrînă.

Finul e dotat și cu țuică și cu coniac albanez, tot de pe la cumnată-sa, sora finuței Flory. Madam Mirică e specialistă în prăjiturele, Mirică în rachiu, bunica în sarmale, mama în piftie. Vom face revelionul împreună...

Alin mă invită să facem o plimbare pe Muscel. Acolo e zăpadă, îți creează impresia că te afli pe Clăbucet, fără teleferic. Ne însoțesc Calliope și Sorin, *Don Pedro* și Magy, *Lcurizzio* și Roxy. Am auzit că Gina Pîrtoacă a plecat cu brunetul ei, frezorul, nu se știe unde. Iris, Andy Țîriucea, Trică Iurea, Valy dolofana, Popleacă, Baiaș, cu niște fete de pe la alte clase, au și plecat să facă revelionul la cabane. Le dă mîna. Noi ne mulțumim cu Muscelul nostru, un

deal uriaș la marginea orașului, între Voila și Fîntîna cu Cireși. Ca să putem urca, ocolim tocmai pe la Satul de vacanță, cîteva barăci părăsite. Pe aici urcușul e posibil. Zăpada n-a fost spulberată, nici nu s-a topit, așa că avem plăcuta senzație că ne aflăm într-un peisaj hibernal. Ne batem cu bulgări de zăpadă. Băieții se lasă loviți, dar se mai și „enervează", ne prind și ne bagă cu capul în nămeți. Sîntem îmbujorați, ies aburi de pe fețele noastre. Către vîrf, zăpada e mai abundentă, ne scufundăm pînă la pulpe. Băieții sînt nevoiți să tragă de noi. Eu și Roxy cădem. Alin și *Laurizzio* ne tîrăsc ca pe sănii. Lăsăm urme adînci în zăpadă... După vreo oră de suiș, ajungem tocmai în pisc, unde este o cazemată de pe vremea celui de-al doilea război mondial. Arbuștii și boscheții sînt golași. Improvizăm sănii din scoarțe de copac, din bucăți de nylon sau ne așezăm de-a dreptul pe zăpadă și ne lăsăm în voie să lunecăm pe panta abruptă care duce pînă la primele case de la marginea orașului, unde locuiesc familiile Pârvu, Stroie, doamna Despa, directoarea de la „generală 7", cunoștințe de-ale noastre. Chiuim cît ne țin puterile, alunecăm vertiginos, ne rostogolim, ne împotmolim...

Tata a cumpărat presă multă, plină de copleșitoare omagii la adresa conducătorilor mult iubiți, cu prilejul zilei Republicii și a Anului Nou. Cele mai înalte expresii ale bucuriei și ale dragostei nețărmurite au, acum, chipul luminos al plugușoarelor. Mă decid să nu consemnez aici nici o asemenea înălțătoare ofrandă, din motive de spațiu și — de ce să n-o spun? — de timp. Avem altele de făcut. Putem, bunăoară, dacă ținem neapărat să obținem un scurt contact cu lumea, să întoarcem butonul. Așa, să mai aflăm ce se mai întîmplă, cu adevărat, pe mapamond, către sfîrșitul anului acesta. În locul unui cîntec mai încăpător decît foșnirea mătăsoasă a mărilor cu sare, ori lauda grădinii de îngeri, aflu, din păcate, voci dușmănoase, cobitoare, care îi trec pe cei mai iubiți fii ai poporului prin mlaștini de urdori și miasme. Auziți ce calificative irresponsabile se găsesc, în clipa de față, prin presa capitalismului muribund: terorism, barbarie, dezastru, sălbăticie, catastrofă, sinistru, calamitate, primitivism, bestialitate, mascaradă, tembelism, megalomanie, demență, paranoie; „tîlhărie politică", „debandadă economică"; „E greu de imaginat o situație mai jalnică"; „Distrugerea unei națiuni"; „Dezastrul e suportat de populație"; „Deteriorarea drastică a nivelului de viață"; „Fața regimu-

lui, deşi ascunsă de ruşine, nu scapă ochiului"; „Viaţă de ocnaşi"; „O groaznică criză"; „Se trăieşte în această ţară mai rău decît oriunde în Europa"; „Catastrofă economică şi morală"; „Suferinţa sau moartea prin frig"; „Mai rău decît moartea"; „Oriunde s-ar fi produs o revoltă populară împotriva unui asemenea satrap"; „Pe măsură ce paranoia acestui dictator avansează, se agravează şi viaţa milioanelor de oameni" (*The Financial Times, Le Monde, Libération, New-York Times, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Corriere, della sera, Le nouvel observateur*)...

Au plecat cu oastea şi n-au mai venit: un prozator, un poet, un fotbalist, toţi tineri, ca să nu mai vorbim de alţii. Din nou, România este numită „marele bolnav al Europei", „obiect internaţional de scandal". Belgienii se agită pe seama Doinei Cornea şi Anei Blandiana. Se zice că A. D. M. şi-ar fi aruncat carnetul roşu. La Geneva, punem bețe-n roate (!) Românii de dincolo de Prut impun româna ca limbă oficială, cu alfabet latin! Scriitorimea moldovenească, în primele rînduri: Vieru, Druţă, Dabija, Lari, Matkovschi. Supremii noştri cică ar fi, nu mai încape nici o îndoială, dereglaţi mintal!... Se aude că Hagi şi Mateuţ ar fi fost desemnaţi pe locul întîi şi Lăcătuş pe locul al doilea în topul fotbaliştilor români pe anul acesta. Daniela Silivaş e situată între primii zece sportivi ai anului, în lume! Îmi place...

•

Primim felicitări, prin poştă, de la rude, de la prieteni, de la cunoştinţe. Tata e cel mai încîntat de atenţiile doamnei Svetlana, ale lui Tase Căliman de la Bacău, Remus Stroiu de la Iaşi, chir Ion Eparhu, Constan Temporaş, Tinescu şi Velicu de la Galaţi. Dar cel mai mult ne-a impresionat felicitarea primită de la unchiul Alexandru. Face acest efort numai o dată pe an, între Crăciun şi Anul Nou. Pe lîngă imaginea cu un moş Gerilă de culoare roşie stînd ţeapăn în dreptul unui brăduţ, a scris şi cîteva rînduri pe o hîrtiuţă.

„Dragii noştri, aflaţi despre noi că o ducem bine cu sănătatea, Lili se simte puţin mai rău după operaţie, i-au uitat ceva înăuntru doctorii. Sîntem foarte fericiţi, ceea ce vă dorim şi vouă. În noul nostru apartament am făcut modificări substanţiale. am dărîmat un perete ca să facem sufrageria mai mare, iar peretele de la bucătărie s-a dărîmat sin-

gur, că dulapurile suspendate de mine au fost cam grele, sau din cauza fiarelor pe care le-am bătut pentru susținere. Mașina trebuie s-o repar, c-am intrat cu ea într-o basculantă și s-a făcut zob, eu am scăpat cu viață, am numai fața jumulită rău, asta-mi mai trebuia, nu mai pot ieși în lume nici în casă nu am voie să umblu pe unde vreau eu, mai ales noaptea. Nătîngul de Avelin zice — și nu-i a șagă — că după Anul nou mă dă în judecată să-i plătesc despăgubiri pentru că se simte nevrozat din cauza urîțeniei lui pe care cică o moștenește de la mine. Auziți voi ce tîmpenie, mă acuză că trebuia să mă gîndesc înainte de a da naștere unui copil care va suferi toată viața din pricina urîțeniei. Noi vă urăm la mulți ani, sărbători fericite și multă minte că țara asta geme, Alexandru".

Aș fi vrut ca azi, în ajunul Anului Nou, să ningă, dar s-a încălzit așa de tare, de crezi că-i Paștele.

— Asta-i vremea săracului, nașule, remarcă finul Petrușcă.

E mare animație, cele trei familii pun mînă de la mînă ca să iasă treaba bună. Tata ne anunță că, după ora douăsprezece, va veni și domnul Balea, burlacul. Are el o „creștină", dar nu stă toată noaptea cu ea. Către ziuă, vor trece pe la noi, Lae Gogu cu tanti Cecilia și *Onilă* cu nevastă-sa... Dacă ar ninge, cu fulgi mari, cît palma, să acopere totul cu o pelerină groasă și albă... Dar așa... Ghețușca s-a topit s., pe stradă, curge apă murdară, pînă la bordură. Numai dacă ai cizme de cauciuc, ca tata și ca finul Dan, poți să circuli prin oraș. Urătorii umblă și fără cizme, cu picioarele murate, puhave... Plugușoare, învățate de prin almanahuri, pline de simțire, emoționante: „Am venit la dumneavoastră / Noi cu bucuria noastră, / Bucuroși de viață plină / De belșug și de lumină / Hăăăiii! / În decembrie, pe ninsoare, / Vă rostim de sărbătoare / Noi cu Ei contemporani / Să trăim întru mulți ani!" Noi, cei din clasa noastră, mergem la cîțiva dascăli cu un plugușor adecvat, compus special de către Mihaele, *Laurizzio* și subsemnata. Urăm pe domnul Constantin Telu-*Pascalopol*, pe dirigintele Miron Viju, pe domnii profesori Sile Scurtu, Radu Corbea, Mircea Bîrzu, Titi Pătran și pe... marele Mușatin, despre care elevii au aflat că și-a schimbat optica asupra lumii... Ajunși acasă la noi, colegii mei își umflă piepturile și blagoslovesc pe Mușatini cu

patos. Lui tata i se umezesc ochii, bunica plînge de-a binelea. Tata e pus pe şotii, ne citeşte din ultimile cugetări ale maestrului A. P., de un umor irezistibil: „Pentru a nu pierde timpul, mişcaţi — în mers — ambele picioarele dintr-o dată". Nu înţelegem, dar hohotind, ca să-i facem plăcere, tătîne-meu. „Domnişoarelor cu coc le stă mai bine cu părul desfăcut, celor cu plete le stă mai bine cu coc". Tata, să ieşine. Finul Dan îl priveşte nelămurit, mama îi cere să înceteze.

— Mai am una şi gata: „Era o vacă atît de slabă încît viţelul îi stătea ca o cîrjă sub uger ca să o ţină să nu cadă".

Din respect, noi elevii aplaudăm frenetic. Domnul Mirică scapă o înjurătură. Finul ne serveşte cu vin, fina Flory cu prăjituri. Noi sîntem sătui pînă-n gît, că doar nu ne aflăm la prima casă, ci la ultima. „Rămîi, gazdă, sănătoasă, / Că noi ne pornim spre casă..."

Alin se întoarce *(în ginochio)* la mine, să facem revelionul împreună pînă la miezul nopţii... Mely e la Breaza cu Mihai. Bunica umblă ca o zvîrlugă, ba la baie, ba la bucătărie, şi-e mai mare dragul s-o vezi. Finul Dan e bun la toate, ca un *jolly-joker*. Aranjează antena mai bine, că televizorul are „purecl", repară frigiderul, că nu mai îngheaţă, şuguieşte cu doamna Mirică, povesteşte despre „spionul", un coleg de serviciu, cîntă de se zguduie pereţii:

„Dăschide, dăschide fereastra,
Numai o vorbă să-ţi spun..."

E tare nostim finul Dan. Abia încape în casă cu cei doi metri şi zece ai lui. Fina Flory are numai un metru şi şaizeci, îi vine finului la şold. Dar ce bine se potrivesc. Tocmai contrastul îi face de neimaginat unul fără altul. El are ochii negri, ea albaştri, el are un mijlocel de-l cuprinzi cu inelul de la butoi, ea o talie de-o înlănţui cu degetele mîinilor făcute cerc, el are o frunte pînă la ceafă, ea — un păr bogat şi lung pînă la brîu, el buzele subţiri, ea buze ca niste lipitori mari, roşii. Domnul Mirică ne spune bancuri. Alin, brunetul meu cu ochi albaştri, se simte cam stingherit. El abia aşteaptă să vină douăsprezece noaptea şi apoi să cutreierăm lumea. Bunica ne priveşte admirativ, parcă am fi actorii emeriţi ai unui spectacol apoteotic. E sărbătoare. Trecem într-un an nou. Şi cînd ne e lumea mai dragă, pe

micul ecran răsare Eroul și se pornește spre glăsuire. Ca la un semnal, trei inși (mama, finul, domnul Mirică) se reped să oprească televizorul, pentru a se mai „răci". În timpul ăsta apare domnul Balea care se arată foarte intrigat de faptul că nu ascultăm Magistralul mesaj... Ieșim pe balcon, cîți încăpem, aruncăm artificii, hăulim în cor cu vecinii, ne îmbrățișăm, cîntăm :

„La mulți ani cu sănătate,
Să vă dea Domnul tot ce doriți :
Zile senine și fericire,
La mulți ani, să trăiți !...

Colecția Cupidon

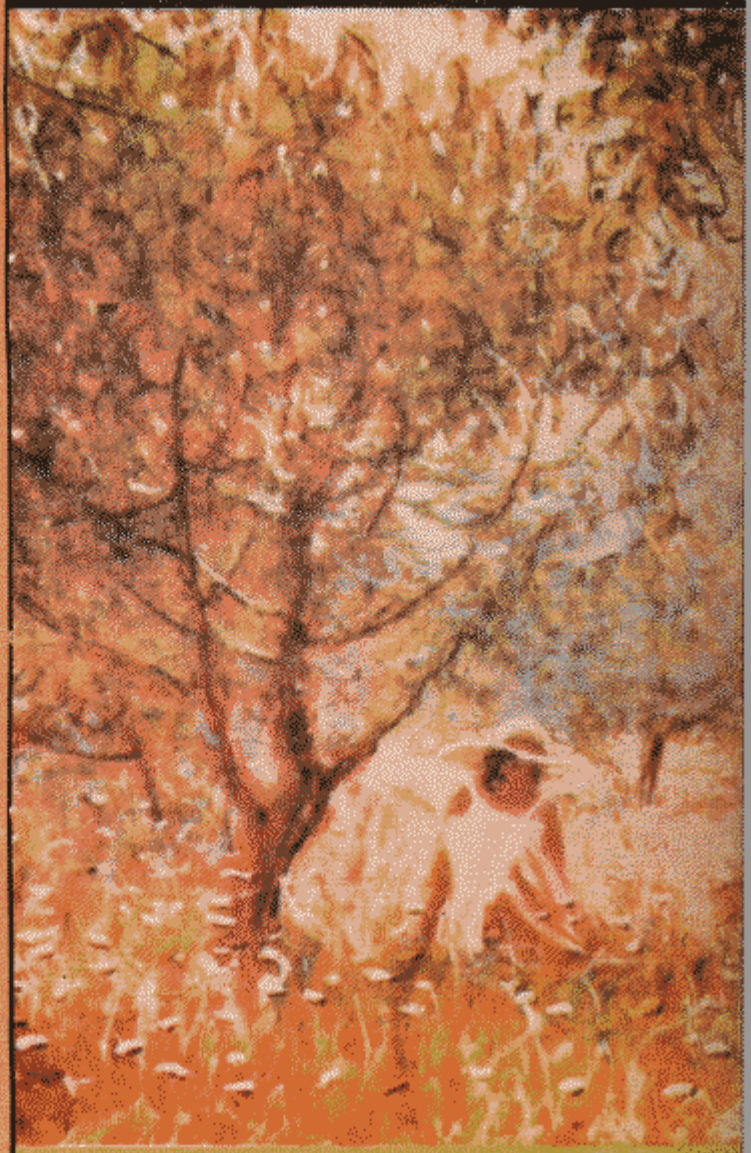

„Romanul intitulat **Jurnalul unei adolescente** prezintă, într-o formulă modernă, întîmplări din intervalul 1 septembrie 1988 — 22 decembrie 1989. Relatarea sa are un ton propriu, spiritual și o remarcabilă acuitate în surprinderea derizoriului. Fluența textului, dată de o bună mînuire a limbii, nu exclude profunzimea".

C-tin CĂLIN

„Un roman care apelează la modalitatea ispitoare a jurnalului, încercînd să fie „vechi" și „modern", savuros și grav, documentar și imaginativ, liric și prozastic... Un roman despre adolescență, despre tinerețe, în infernul dictaturii".

C-tin TRANDAFIR

Lei 36

ISBN 973-557-053-X